

Quod prologus est libri thobie.
 amatis et heliodoro episcopo. Je-
 romimus presbiter in domino salutem.
 Contra non desino extractionis ue-
 stre in tantiam. Ergo enim ut li-
 brum chaldeorum sermone conscriptum.
 ad latinum stilum traham. librum
 utique thobie. quem hebrei de catha-
 logo diuinarum scripturarum seculi
 tes. huius que agiographa nomi-
 namur. manserunt. feci satis desi-
 derio uro in meo studio. Arguit
 enim nos hebreorum studia. et impu-
 tant nobis contra suum canone
 latini auribus ista transferre. Sed
 melius se iudicans. phariseorum
 displicere iudicio. et eorum iussio-
 nibus deseruire uisisti ut potui.
 Et quoniam inana est chaldeorum lingua
 sermone hebraico. Attulsique lingue
 pitissimum loquacem reperiens. un-
 us diei labore ampu. Et quic-
 quid ille in hebraicis uerbis ex-
 pressit. hec ego accito notario sermo-
 nibus latinis exposui. orationibus
 uas mercede huius operis reco-
 pensato. cum gratum uobis didico
 me quod iubere estis dignam co-
 plesse. **Explicit prologus. Incipit**

Thobias **libri thobie.**
Therubias **libri thobie.**
 er tribu et ciuitate ueptalim que
 est in superioribus galilee super naa

son post uiam que ducit ad occi-
 dentem. in sinistro huius ciuitatem
 sepleth. cum captus esset in diebus
 saluamassar regis assyriorum. in
 captiuitate tamen positus ueritatis
 non deseruit. Ita ut omnia
 que hinc poterat condie corapti-
 uis fratribus qui erant ex gente
 impiet. eumque esset iunior omnibus
 in tribu ueptalim. nichil
 tamen puerile gessit in opere. sc-
 inque cum uent omnes ad uitulos
 aureos quos ieroboam fecerat
 rex israhel. huius solus fugiebat consortia
 omnium. et pergebat ierusalem ad templum
 domini. ubi adorabat dominum deum israhel.
 omnia primitiua sua et decimas su-
 as fideliter offerens. ita ut in ter-
 cio anno profectus et adueniens ui-
 uisitaret omnem decimationem. hec
 et huius similia secundum legem dei pue-
 rulus obseruabat. cum uero factus
 fuisset uir. accepit uxorem annam
 de tribu sua. et genuit ex ea filium
 nomen sui imponens ei que ab i-
 fauita timere deum docuit. et ab-
 stinere ab omni peccato. Igitur cum
 per captiuitatem deuenisset. cum uxore
 sua et filio in ciuitate inuenerat
 et cum omni tribu sua. et cum omnes esse-
 rent ex cibis gentium iste etiam ui-
 uam suam et nunquam contaminat
 est in eis comestis. et quoniam uir
 domini in toto corde suo. dedit illi de-

assirior.

videt.

grām in conspectu salmanasar re-
gis. Et dedit potestatem quocūq; uel-
let ire. hūis libertate quecūq; face-
uoluit. Pergere autē omnes ciui-
tates in captiuitate. et monita sa-
lutaris dabat eis. Cū autē fieret
in rages ciuitate medoz. rex hys
quib; honoratus fuerat a rege
huūis decem talenta argenti. et cū
magna multa turba generis iuga-
belum egentem qui ex tribu ei erat.
sub cyrographo dedit illi memo-
rum pondus argenti. Post mul-
tū uero tempore mortuo salmana-
sar rege. cū regnaret semacle-
rib filius eius pro eo. et filios isrl'
crossos hūet in conspectu suo. tho-
bias pergebat cotidie per omnē
cognationē suam. et cōsolabat
eos. diuidebatq; unicuiq; ut
poterat de facultatib; suis. Esu-
tientes aliebat. nudisq; uestimē-
ta prebebat. et mortuis atq; occi-
sis sepulturā sollicitus exhibe-
bat. Cūq; cum reuersus eēt rex
semacherib fugiens a iudea pl-
aga quam s̄ fecerat deus p̄p̄
blasphemiam suam. et irat' ml-
tos occideret ex filiis isrl'. tobias
sepeliebat corpora eorū. At ubi
nūciatū est regi. iussit eū occidi.
et tolli omnē subām eius. Tho-
bias uō cū filio suo et cū uxore fu-
giens nudus latuit. q̄ multi

diligebant eum. Post dies uero
xlv. occiderūt regē filij ipi. et uer-
sus est thobias ad domū suam.
omnisq; facultas eius restitū-
ta est ei.

Post hoc uero cum eēt dies festi
domi. et factū eēt prandiu ueni in
domo thobie. dixit filio suo. Va-
de adduc aliquos de tribu nrā ti-
uientes deū ut epulent' nobis
cū. Cūq; abiisset. reu'so nunti-
auit ei unū ex filiis isrl' iugu-
latū iacere in platea. Statingq;
exiliens de acubitu suo. reliquos
prandiu ieiunius puenit ad cor-
pus. tollens q̄ illud portauit ad
domū suam occulte. ut diu occu-
uisset. caute sepeliret eū. Cūq;
occultasset corpus. manducauit
panem cū luctu et tremore. meo-
rans illū sermonē que dixit do-
minus per anos prophiam.
Dies festi ur̄ conuertent' in la-
mentationē et luctū. Cū uero oc-
cubuiisset. sol. abiit et sepeluit eū.
Arguebant autē eum omēs pri-
mi sui dicentes. Jam huius
rei cā interfici iussus es. tuus
effugisti mortis imperiū. et ita
sepelis mortuos. S; tobias pl-
timens deum q̄ regē. rapiebat
corpora occisorū. et occultabat in
domo sua. et in medys noctib; sepe-
liebat ea. contigit autē ut q̄dā

die fatigatus a sepultura ueniens
 domui iactasset se iuxta panem
 et dormisset: et ex modo huiusmodi
 dormienti illi calida stercorea in
 ciderunt super oculos eius: fieri
 quod cecus. Hanc autem temptatio-
 nis puniuit deus euenire illi: ut po-
 sterus daretur exemplum patientie
 eius. sicut et sancti iob. Nam cum ab in-
 fantia sua semper deum timuerit
 et mandata eius custodierit non
 est contristatus contra deum quod pla-
 ga cecitatis euenit ei: sed immobilis
 in dei timore permansit. Agens
 gratias omnibus omnibus diebus uite
 sue. Nam sicut beato iob insulta-
 bant reges: ita isti parentes et
 cognati eius iridebant uitam
 eius dicentes. Non est spes tua pro
 qua eleuasti nos et sepulturas fa-
 ciebas. Tobias uero increpabat
 eos dicens. Nolite ita loqui quoniam filij
 sanctorum sumus. et uitam illorum expec-
 tamus: quam deus daturus est
 hijs qui fide suam nunquam mutant
 a deo. Anna uero uxor eius ibat
 ad texturam opus cotidie et de la-
 bore manuum suarum uictum que
 consequi potuisset deferebat. Unde
 factum est ut eodem caprarum accip-
 iens detulisset domum cuius cum no-
 cem ualantis uir. Audire dixit.
 uicete ne forte furtiuus sit. sed
 reddite eum dominis suis: quoniam non licet

nobis ex furto edere aut aliquid
 aut contingere. ad hoc uxor ei
 irata respondit. Quam festo na-
 tia facta est spes tua. et elemosine
 tue modo appuerunt. Atque hijs
 et alijs huiusmodi uerbis exprobrabat ei.
Tunc tobias ingemuit et cepit
 orare cum lacrimis dicens. Jus-
 tus es domine. et omnia iudicia tua
 iusta sunt. et omnes uie tue misericordia
 et ueritas. et iudicium. et nunc domine me
 inuolui. ne uindictam tuam
 de peccatis meis. neque remissionem
 delicta mea uel parentum meorum.
 quoniam non obediui preceptis tu-
 is. et traditi sumus in direptionem.
 et captiuitatem. et mortem. et in fabu-
 lam. et improperium omnibus nationibus
 in quibus dispersisti nos. Et nunc
 domine magna iudicia tua. quoniam non
 egimus secundum precepta tua: et
 non ambulauimus sinceriter coram
 te. Et nunc domine secundum uoluntatem tu-
 am fac mecum misericordiam. et precor te
 pace recipi spiritum meum. Excedit ei
 inchi mori quod uiuere. Eadem itaque
 die contigit ut sara filia ragu-
 el in ciuitate medorum. et ipsa audi-
 tet improperium ab una ex ancil-
 lis patris sui. quoniam tradita fuerat
 a synaxeris. et demon nocte nonne
 asinaxerus occideret eos: innoxeris
 ingressi fuissent ad eam. Ergo
 cum pro culpa sua increparet

hincmodi

magis

magis

puellam. respondit ei dicens. Im-
 plus ex te uo uideamus filiu aut
 filiam super terram. infectrix in-
 toru tuorum. Nunq̄ i me occidere
 uis sicut i occidisti. vii. uiros. Ad
 hñc uocem petrexit in supnis ubi
 ciliu comus sue. i tribus dieb; et
 trib; noctib; non manducauit ni-
 bibit. s; in oratione p̄sistens cum
 lacrimis deprecabat̄ deũ. ut ab ip-
 so improprio liberaret̄ eam. Tm̄
 ē. aut̄ tertia die dũ completeret̄ orõ-
 nem; bñdicens dñi dixit. Bñdic-
 tum ^{est} nomē tuũ deus p̄m̄ uirũ.
 q̄ cum iratus fueris: miã facie:
 i in tempore tribulationis peccata
 dimittis hys q̄ inuocant te. Ad te
 dñe facie meam conuerto. ad te o-
 culos meos ergo. peto dñe ut te u-
 culo impropy i uuis absoluas
 me. aut certe desup̄ terram eripias
 me. Tu scis dñe q̄ nuq̄ cõcupui
 uirũ. i mudam suam aiã ab oĩ
 concupiscentia. Nuq̄ cũ iudeib;
 iniscui me. neq; cũ his q̄ uilei-
 tate ambulant particeps me pre-
 bui. Virũ aut̄ cum timore tuo. n̄
 libidine mea consensu suscipere.
 Et aut ego indigna fui illis. aut
 illi forsitan michi non fuerunt
 digni. q̄ forsitan uirõ alii conser-
 uasti me. Rõ est cũ in uis potes-
 tate consiliũ tuũ. hoc aut̄ p̄ certo
 h̄t omnis qui colit te. quita ei

nam

cu

si in probatione fuerit: coronabit
 Si aut̄ in tribulatione fuerit. li-
 berabit. i si in corruptione fuerit.
 uocabit ad miã tuã uenire..
 Non cũ delectaris in tribulacoib;
 uis: q̄ post tempestatē tñquilluz
 facis. i post lacimationē i fletũ.
 exultationē in fundis; sic nomē ^{isrl}
 tuũ bñdicm̄ deus in secula. In illo
 tempore exaudite sunt preces am-
 borum; in consp̄tu glorie sumi-
 dei. Et missus est angl̄s dñi scis
 raphael ut curaret eos ambos:
 quoru uno tẽpore sunt orõnes in
 conspectu dñi ^{reuertere}.

Igitur cũ tobias putat; orõne
 suã exaudiri ut mori potuiss;:
 uocauit ad se tobiam filiu suũ.
 dixit q; ei. Audi fili mi uerba oris
 mei. i ca in corde tuo q̄ fundame-
 tum construe. Cum accepit deus
 aiã meã. corpus meũ sepeli
 i honorem habebis imi tue oĩ
 diebus uite tue. eximor̄ cũ deles-
 se que i quanta passasit prop̄
 te in utero suo. Cum aut̄ i ipsa
 compleuerit tempus uite sue:
 sepeli eam cura me. Omib; aut̄
 diebus uite tue in mente habe-
 to deum; i caue ne aliquũdo p̄ccõ o-
 sentias. i pretermittas p̄cepta
 dei n̄i. Et subã tua fac elemosi-
 nam. i noli auerte facie tuã
 ab ullo paupere. Ita fiet enim

ut nec ante auertatur facies do-
 minum. Quod in potueris ita esto mi-
 sericors. Si multum fuerit. vni-
 dantur tibi. si exiguum fuerit.
 etiam exiguum impetrare stude. p-
 mium enim vni tibi deservias i-
 die necessitatis. quoniam elemosina liberat
 ab omni peccato et morte. et non pa-
 cetur animas ire in tenebras. fidu-
 cia magna est coram summo deo.
 elemosina omnibus facientibus
 eam. Attende tibi fili ab omni forni-
 catione. et preter uxorem tuam nu-
 quam patiens amem scire. Si vnam
 mulierem in tuo sensu. aut in tuo uerbo
 diuina permittas. In ipsa enim inimi-
 cum superest omnis perditio. Et cum
 cum aliquid tibi operatus fuerit.
 statim ei mercedem restitue. in
 res mercedem tuam apud te omo-
 ni non maneat. quod ab alio odens
 tibi fieri. uide tu ne aliquando alteri
 facias. Panem cum esurientibus. et roge-
 nis comedere. et de uestimentis tuis
 nudos tege. Panem tuum et uinum tuum
 se sepulturam ita constitue. et no-
 li ex eo manducare et bibere cum pec-
 catore. Consilium semper a sapiente
 perquire. Omni tempore benedic dominus.
 et ipse ab eo ut uias tuas dirigat.
 et omnia consilia tua in ipso permaneat.
 In iudicio etiam et filii mei dedit
 se me. et talenta argenti dum adhuc
 infans gabelo in rages

ciuitate medorum. et cyroglyphum eius
 apud me habeo. et non perquire quoniam
 ad eum peruenias et recipias ab eo
 super memoratum pondus argenti.
 et restituias ei cyroglyphum suum.
 Non timere fili in pauperem quod
 uitam gerimus. sed multa bona
 habebimus si timuerimus dominum. et
 recesserimus ab omni peccato et fecerimus
 bonum.

Tunc respondit thobias patri suo
 et dixit. Omnia quecumque precepisti
 michi faciam pater. Quomodo autem pater
 cumam hanc inquiram ignoro.
 Ille in me nescit. et ego cum ignoro.
 Quod signum dabo ei? Sed in uiam per
 quam pergatur illuc aliquando
 cognoui. Tunc pater suus respondit et
 dixit illi. Cyroglyphum quod illi
 penes me habeo. quod dum illi ostendis.
 statim restituet. sed prope in uiam
 inquirere et aliquem fidelem uirum qui
 erit tecum salua mercede sua. dum
 adhuc uiuo ut recipias eam. Et
 cressus tobias inuenit in ueniente
 stante splendidi premissi. et qui
 paratum ad ambulandum. et igras
 qui angelus dei esse salutauit eum et
 dixit. Unde te habemus tunc in-
 uenimus. Et ille respondit. Ex filio israel. Et
 tobias dixit ei. Non in uiam que
 ducit in regionem medorum. Eum re-
 spondit. Non in uiam in uiam
 ei frequenter ambulauit. et mansi

L

apud gabelū frēm ur̄m q̄ mōt̄
in rages ciuitate medorū. q̄ poli
ta est in monte ex berhanis. Eū
tobias ait. Sustine me obsecro
conce ip̄a tenuerem p̄i meo. Et
ingressus tobias: indicauit u
misa hęc p̄i suo. Sup quo am
miratus p̄i. rogauit ut introi
ret ad eū. Ingressus itaq; salutaū
eum i dixit. Gaudū tibi sit sep̄.
Et tobias ait. q̄le gaudū in cē
q̄ in tenebus sedeo. Illum celi n̄
uideo. Eū ait iuuenis. Fortia iō
esto. in proximo est ut adeo cine
ris. dixit itaq; tobias. Nūq; po
teris producere filiū meū ad gabe
lum in rages ciuitatē medorū.
i cū redieris restituā t̄ mcedem
tuam. Et dixit ei angl̄s. Ego du
cam i reducam eū sanū ad te.
Eū tobias respondit. Rogo te i
dicam. de qua domo aut de qua
tribu es tu. Eū raphaēl angl̄s
dixit. Genus queris mercenaria
ri. an ip̄m incenariū q̄ cū filio
tuo eat. si ne forte sollicitū te red
dam. Ego sū azarias aname m
agui filius. Et tobias respondit.
Ex magno genere es tu. Si p̄to
ne trascaus quod uolum cog
nosce genus tuū. dixit aut eia
gelus. Ego sanū ducā i sanū
reducā filiū tuū. Respondens
aut tobias dixit. Bene abletis.

Et sic dñs mituit uro. i angelus
eius comittet uobiscū. Tūc pa
tis omnib; que erant in uia por
tanda fecit tobias uale p̄i su
o i m̄i sue. i ambulauerūt am
bo simul. Eūq; profecti cēnt ce
pit flere mater eius i dice. Ba
culū senectutis mē tulisti i tū
misti a nob. Nūq; cēt ip̄a p̄e
cunia pro qua misisti eū. Suf
ficiēbat eū paupertas m̄a ut
diuitias computarem. hęc qd
uidebam filiū ur̄m. Dixit q; to
bias. Noli flere. saluus p̄uēct
filius m̄. i saluus reit̄et ad o
nos. i oculi tui uidebūt illū. Ere
do eū q; angelus dei bonus co
mittetur ei. Nū dispnet om̄i
a que circa eū gerunt. ita ut
cum gaudio reuertat̄ ad nos.
Ad hūc uocē cessauit m̄. et
flere i tacuit.

Profectus aut tobias i canis
secutus est eū i mansit p̄ma
mansione iux flūuū tigr̄.
i exiit ut laui ret pedes suos.
i ecce piscis imanis exiit ad
deuorandū eum. Quē expa
uescens tobias clamauit uo
ce magna dicens. dñe i uad
me. Et dixit ei angl̄s. Appre
hūde biancham eius i trah
eū ad te. Quod cū fecisset. attra
xit eū in siccū i palpitare cep̄

ante pedes eius. Tunc dixit ei
 angelus. Exentera hunc pisce.
 i cor eius i fel reponne tibi. Sūt
 cū hec necessaria ad medica
 menta utilē. Quod cū fecisset
 assavit carnes eius. i secū sus
 tulerit in uia. Cetera salherō
 q̄ sufficerent eis in uia. quōsq̄
 peruenirent in rages ciuita
 te medorū. Tūc interrogauit
 tobias anglm. i dixit ei. Oble
 cio te azaria frater. ut dicas
 michi quod remediū hēbūt
 ista que de pisce seruare iussi
 sti. Respondens q̄ dixit ei. Cor
 dis eius p̄ticulari si sup car
 bones tonas. fum̄ eius excreat
 omne genus demonior. siue
 a uiro siue a muliere. ita ut
 ultra nō accedat ad eos. i fel
 ad unguendos oculos in quibz
 fuerit albugo. i sanabit. i di
 xit tobias. Vbi uis ut mane
 amius. Respondens q̄ angls
 ait. est hic raguel uoie uir p̄
 piquus de tribu iuda. i h̄t
 filiam uoie sarram. s̄ neq̄
 masculū ullū in femina ul
 lam h̄t aliam preter eā. tibi
 debetur omnis substantia e
 uis. i oꝝ eam t̄ accipere coniu
 gem. Pete ergo eam a p̄re ei.
 i dabit tibi eam uxore. Tunc
 iudat tobias i dixit ei. Audi

in q̄ tradita est uiris septem
 i mortui sunt. S̄ hoc audiu.
 q̄ demoniū illos occidit. E i eo
 ergo ne forte i tū hec eueiant.
 i cū unicus sum p̄titiu; meis
 depnā senectutē illoꝝ ad infe
 ros cum tristitia. Tunc angls
 raphael dixit ei. Audi me et
 ostendā tibi qui sūt quibz pre
 ualere potest demoniū. In eos
 qui cōiugia ita suscipiūt. ut
 demnā se i a sua mente exclu
 dant. i sue libidini ita uacēt.
 sicut equus i mulus quū nō
 est intellectus. In hys h̄t pote
 state demoniū. tu aut cū acce
 peris eam ingressus cubiclin
 p̄ tres dies continēs esto ab ea.
 i ad nich aliud n̄ orōib uacab
 cum ea. Ipā aut nocte incelo
 uoie piscis fugab; demoniū.
 Seda uero nocte in coplacōe
 scōū p̄uarchari admittetis.
 Tertia uero nocte b̄ndictione
 consequens. ut filij ex uobis
 procreent incolumes. Trans
 acta aut tertia nocte accipi
 es uirginē cū timore dei i ani
 ore filioꝝ magis q̄ libidis
 ductus. ut in semine abiate
 b̄ndictione i filijs osequis.
Ingressi sūt aut ad raguele
 i suscepit eos raguel cū gau
 dio. Inueniens q̄ tobiam raguel

VII

7. i. ca. 11

anglus

ualer

T

el. dixit anne uxori sue. Quia filius
 est iuuenis consobrinus meo. Et
 cum dixisset ait. Unde estis iuueni
 es fratres nri. At illi dixerunt.
 Et tabu neptalim sumus ex
 captiuitate minue. Dixit illis
 raguel. Nostis tobiam fratrem me
 um. Qui dixerunt. Nouim. Cum
 quod multa bona loqueret de eo. di
 xit angelus ad raguel. Tobias
 de quo interrogas pater istius est. Et
 misit se raguel et cum lacius
 osculatus est eum. ploras su
 per collum eius dixit. Benedictio
 sit tibi fili mi. quod boni ioptimiu
 ri es filius. Et anna uxor eius
 et filia ipsorum sarrā lacrimate
 postquam autem letati sunt precepit
 raguel occidi anctem. et parare
 conuiuium. Cumque portaret eos
 discumbere tobias dixit. Hic e
 go hodie non manducabo neque
 bibam. nisi prius petitionem me
 am confuses. et pronittas in
 dare sarrā filiam tuam. hoc quoque
 Quo audito raguel expauit
 facis quid eueniret illis. vi
 uis. et timere cepit. ne forte hu
 ic simili contingeret. Et cum
 mutaret et non daret ullum pete
 ti responsum. dixit ei angelus. Noli
 timere eam dare istam. quia huic timi
 deum debetur coniux filia tua.
 propterea alius non potuit habere

Ad pinduum

illam. Tunc dixit raguel. Non du
 bito quod deus precibus et lacrimas
 in conspectu suo admiserit. et ce
 do quoniam ideo fecit dominus uenire ad
 me. ut et ista coniungeret cogiti
 onem suam secundum legem moysi. Et
 tunc noli dubium gerere quod et eam
 tradam. Et apphentes dexteram
 filie sue. dextere tobie tradidit
 dicens. Deus abraham. et deus y
 saac. et deus iacob uobiscum sit. et
 ipse coniugat uos. impleatque be
 nedictionem suam in uobis. Et ac
 cepta carta fecerunt conscriptionem
 coniugii. et post hoc epulati sunt be
 nedicentes deum. Vocauitque ad se
 raguel annam uxorem suam et precepit
 ei ut pararet alterum cubiculum et
 introduxit in eum sarrā filiam suam
 inata est dixitque ei. Forti a domino esto
 filia mihi. dominus celi det tibi gaudi
 um pro tedio quod perpessa es.

suam

Postquam uero cenauerunt introdu
 xerunt iuuenem ad eam. Et recor
 datus est tobias sermone angeli
 et pronittit de castiditate suo ptem
 itoris. posuitque eam super carbo
 nes uiuos. tunc raphaël angelus
 apprehendit demonium et religauit
 eum in deserto sirus. Tunc hor
 tatus est uirginem tobias dixitque
 ei. Sara exurge. deprecemur deum ho
 die. et cras et secundum cras. quia huius tu
 bi noctibus unguimur. Tertia autem

VIII

egypti

transacta nocte: in uno cumus
 coniugio: filii qui per seorsum
 non possunt coniungi sicut
 gentes que ignorant deum. Sur-
 gentes autem pariter instant ora-
 bant ambo simul: ut sanitas da-
 retur eis. Dixit quoque Tobias: domine de-
 celum et terre et mare et fontes et flumina:
 et omnis creatura tua que in eis est.
 Tu fecisti adam delinere de terra: de-
 disti quoque ei adiutorium eum. Et nunc
 domine tu scis quod non luxurie causa accipio
 sororem meam: sed sola posteritatis
 dilectione: in qua vindicet nomen
 tuum in secula seculorum. Dixit itaque
 Sara: miserere nobis domine miserere
 nobis: et consensimus ambo pro-
 ter sanum. Et factum est circa pullos
 cantum: accesserunt iussit Raguel
 uos suos: et abierunt cum eo ut fo-
 derent sepulchrum. Timebat enim
 ne simile eveniret ei quod et ceteris
 aliis. VII. qui sunt ingressi ad e-
 am. Cumque parassit fossam regis
 Raguel ad uxorem suam dixitque
 ei: coire unam ex ancillis ut vi-
 deat si mortuus est ut sepeliatur
 eum antequam illucescat: et misit u-
 nam ex ancillis. que ingressa
 cubiculum reperit eos saluos et
 incolumes secum pariter commi-
 entes: et reuera nuntiavit homi-
 num. Et benedixerunt dominum Ra-
 guel uidelicet et anima uxoris eius

patrum
 in orbe
 medicarum

tuus

et dixerunt. Benedicimus te domine deus
 israel: quia non contigit nobis que
 admodum putabamus. fecisti
 enim nobiscum misericordiam tuam. Exclu-
 sisti a nobis inimicum persequen-
 tem uos. miserere autem duobus
 iuicis. fac eos domine in plenius
 benedicere te: et sacrificium laudis
 tue: et sue sanitatis offerre tibi.
 ut cognoscat uniuersitas gentium
 quod tu es deus solus in uniuersa
 terra. Statimque precepit seruis
 suis Raguel ut replerent terra
 fossam quam fecerant: lutesce-
 ret. Uxori autem sue dixit ut in-
 stitueret conuiuium: et prepararet
 omnia que in eis uis erant ita age-
 rit: necesse. duas quoque pingues
 uaccas et quatuor anetes occidi-
 fecit: et parari epulas omnibus in-
 uis suis. cunctis quoque amicis. Et ad-
 iurauit Raguel Tobias ut du-
 as hebdomadas moraretur apud
 eum. de omnibus autem que posside-
 bat Raguel dedit dimidiam partem
 Tobie: et fecit hanc scripturam ut
 pars dimidia. post obitum eorum Tobie
 et domino cecidisset.

primus

que superat

Tunc uocauit angelum Tobias
 ad se que quid hominem existi-
 bat: dixitque ei. Anna filia petro-
 nita. scilicet uerba mea. Si me
 ipsum tradam tibi seruum. non ero
 dignus providentie tue. Eamque

IX

I obsecro te ut assumes et astita sui
seruicia. tuadas ad gabellu in ra
ges ciuitate medoz. reddas q; cu
rographu suu recipias ab eo
pecuniam. et roges eu uenire ad n
uptias meas. Satis enim qm iu
merat dies p; meus. et si tarda
uero una die plus conturbat a
uinacuis. et certe uides quomo
raguel conturbauit me. cu adui
ramentu spucit no possu. Eue
raguel assumens rapuel qua
tuor ex seruis raguelis et duos
camelos in rages ciuitate me
corum perxit. et inuenies gabe
lu dedit ei cyrographu suu. et re
cepit ab eo omne pecuniam sua.
Indicauit q; ei de tobias filio to
bie omnia que gesta sunt. fecitq;
eum secum uenire ad nuptias.
cuq; ingressus eet raguel do
mu. inuenit tobiam discubente.
exultantes osculati sunt. inuice.
et fleuit gabellus. vndixit q; eu
et dixit. benedicat te deus isrl.
q; filius es uiri optimi et iusti
et timentis dm. et elemosias fa
cientis. et dicat vndictio super
uxore tua et sup parentes tuos.
et uideatis filios uros et filios fi
lioru uroz. usq; in terciã et qrtã
generatoz. et sit semen uirum be
nedicm a deo q; regnat in seclã se
culoru. Cuq; omnes dixissent am.

accesserunt ad conuiu. et cum ti
more dñi nuptiaru conuiu
excebat.

Qum uero moras faceret tobias
ca nuptiaru. sollicitus erat p;
eius tobias dicens. putas que
morat filius meus. aut que de
tentus est ibi. putas ne gabe
lus mortuus est. et neo illi redd
pecunia. cepit aut conturbari
nimis ipse et uxor eius anna tunc
o. et ceperunt ambo simul flere. eo
q; die minime reuerter filii eoru
ad eos. fleuit igitur maritus eius ire
mediabilibus lacrimis atq; dice
bat. Ixi me filii mei. ut quid te
misim peregrinari lum celoz
inoru. baculu senectutis me.
solaciu uite me. spem positati
me. oia simul uite uno hntes. te
non debui dimittre a nob. Cu
dicebat tobias. Face noli tur
bari. Sanius est filius nre. Sa
tis enim fidelis est uir ille cu quo
iuit misimus eu. Illa aut nil
lo modo consolari poterat. sed
cotidie exiliens circumprebat.
et circuibat omnes uias per q; s
spes remeandi uidebatur. ut p
cul uideret eu si fieri possu uenire.
At uero raguel dicebat ad ge
neru suu. mane hic et ego mita
mitu salutis de te ad tobiam
psem tuu. Cui tobias ait. Ego

meus

uouitque pater et mater mea in dies com-
putant. et cruciat spiritus eorum in ipso.
Cumque uerbum multis rogaret raga-
uel tobiam. et ille cum nulla ra-
tione uel audire. tradidit ei
saram et dimidiam partem omnis substantie
sue in pueris et puellis. in pecu-
dibus in camelis. et in uaccis et pec-
cunia multa. Et saluum atque gau-
dentem dimisit eum a se dicens. An-
gelus enim domini sit in itinere uostro.
Poneatque incolumes uos. et inue-
niatis omnia recte circa parietes
uostros. et uideant oculi mei filios
uostros priusquam inuuant. Et appren-
dentes parentes filiam suam oscu-
lauerunt eam. et dimiserunt ire.
inuenientes eam honorare socros.
diligere maritum. regere famili-
am gubernare domum. et se ipsam ut
reprehensibile exhibere.

XI Cumque reuertentem puenissent ad
carram que est in medio itinere
continente in unum. et die dixitque angelus.
Tobia frater scis quoad in reliqui-
a patris tui. Si placet itaque
precedamus. et lento gressu se-
quantur iter uiam familie suae
cum coniuge tua et cum animabus. eum
que hoc placuisse ut uentem dixit ra-
phael ad tobiam. tolle retum ex
felle piscis. erit enim necessarium. Tunc
itaque tobias ex felle illo et abie-
runt. Anna autem sedebat secus

uiam cotidie in sinu montis
in respice poterat de longinquo et
dum ex eodem loco speculareret aduentum
eius. uidit a longe et ilico cogno-
uit uenientem filium suum. currentem
que inuolauit uiro suo dicens. Ecce
uenit filius tuus. Dixitque rapha-
el ad tobiam. At uenit introietis
domum tuam. statim adora dominum
domini tui. et gratias agens ei. accede
ad patrem tuum et osculare eum. statim
que limet oculos eius ex felle illo
pisces quod portas tecum. Scias enim
que aperientur tibi oculus eius. et in-
debit pater tuus lumen celi. et in a-
spectu tuo gaudebit. Tunc precu-
rit canis qui simul fuerat iumenta
et qui inuitus blandimento sue cau-
de gaudebat. Erigens cecus
pater cepit offendens pedibus curis
et data manu puero occurrit ob-
uiam filio suo et suscipiens oscu-
latus est eum cum uxore sua. et ce-
perunt flere pro gaudio. Cumque ado-
rassent et gratias egissent con-sederunt.
Tunc sumens tobias de felle pi-
scis linit oculos patris et sustulit
ut quasi dimidia fere hora. et cepit al-
bugo ex oculis eius quasi membrana
omni egredi. que appropinquans tobiam
traxit ab oculis eius. statimque in-
teritum recepit et glorificabat dominum ipse in-
tellectus et uxor eius et omnes qui sciebant
eum. dicebatque tobias. Benedico te

ambo
deum

tu

ubi

dñe deus isrl. q tu castigasti me.
 et tu saluasti me. Ecce uideo tobiam
 filium meum. Ingressa est et post .vij.
 dies. Sara uxor eius et omnis fami-
 lie et pecora lana et cameli et pecunia
 multa uxoris. Et narrauit
 parentibus suis omnia beneficia
 dei que fecisset eum per homines
 qui eum duxerat. Veneruntque achior
 et nabath consobrini tobie gau-
 dentes ad tobiam et congratulantes
 ei de omnibus bonis que circa illum
 ostenderat deus. .xvij. dies qui-
 lantes cum gaudio gauisi sunt.

XII

Tunc uocauit ad se tobias filium
 suum: dixitque ei. Quid possumus
 dare uirgo isti scilicet qui uenit tecum.
 cui ille respondit. Si quam mer-
 cede daverimus ei. aut quid digni-
 um poterit esse beneficiis eius: ex-
 duxit et reduxit sanum. pecuniamque
 a gabelo que suscepit. uxorem ipse
 me hinc fecit et demonium ab ea que
 conpescant. Gaudium parentibus ei
 fecit. me ipsum a deuotione pis-
 cis eripuit. te quorum uide lumen
 celi fecit et bonis operibus per eum
 repleti sumus. Quid illi ad hoc pote-
 rimus dare dignum. Si peto te
 pro ut roges eum si forte dignabitur
 mediocritate de omnibus que allata
 sunt assumere. Et uocantes eum
 pro et filius tulit eum in parte.

et rogare ceperunt ut dignaretur
 omnidiam partem omnium que ac-
 tulerant acceptam habere. Tunc
 dixit eis occulte. Benedicite deum
 celi. et coram omnibus uiuentium con-
 fitemini illi qui fecit uobiscum mi-
 sericordiam suam. Et enim sacra-
 mentum regis abscondere bonum est.
 opera autem dei reuelare honori-
 cum est et confiteri. Bona est oratio
 cum ieiunio et elemosina cum mis-
 teria. magis quam thesauros auertere.
 quam elemosina a morte libe-
 rat et ipsa est que purgat peccata
 et facit inuenire uitam eternam. Quia
 autem faciunt peccatum et iniquitatem
 hostes sunt anime sue. manifestum
 ergo uobis ueritatem in domino abscondam
 auertere occultum simone. Quando
 orabas cum lacrimis et sepe liebas
 mortuos. et derelinquebas tuum
 prandium. et mortuos abscondebas
 per diem in domo tua. et nocte sepe
 liebas. ego obtuli orationem tuam
 domino. et quia acceptus eras domino: ne-
 cesse fuit ut temptatio perbarz
 te. Et nunc dñe misit me dominus u-
 curare te. et saram uxorem filij tui
 a demone liberare. Ego enim sum
 raphael angelus. unus ex .vij.
 qui astamus ante dominum. Cumque
 audissent turbati sunt. et finem
 tes ceciderunt super faciem suam.
 Dixitque eis angelus. Pax uobis.

7
+7^a-

nam ipm
bndicite et
cūte ei;

Nolite timere. Et enī cū cēm uo
biscū per uolūtate dei. iucebar
quid uobiscū manducare et bi
bere. Sed ego cibo inuisibili et po
tu q̄ ab hominib; nō pot̄ uideri
utor. Temp̄ est ergo ut reuertar
ad eum q̄ me misit. Vos autem
bndicite deum. et enarrate omnia
mirabilia eius. Ip̄m bndicite et
cantate ei. Et cū hec dixiss; ab a
spectu eorum ablati sunt. et ult̄
cum uidere nō potuerūt. Tunc
prostrati per horas tres in facie
benedixerūt deū. et erurgentes
narrauerūt oīa mirabilia eius.
Aspiciens autē tobias senior os
sui bndixit deū et dixit. Magni
es dñe in eternū. et in oīa secula
regni tui. qm̄ tu flagellas et
saluas. deducis ad inferos et re
ducis. et nō est q̄ effugiat manū
tuam. Confitemini dño filij isrl̄.
et in cōspectu gentiū laudate eū
qm̄ ideo dispersit uos int̄ gētes
que ignorant eum. ut et uos eu
aretis mirabilia eius. et facia
tis scire eos q̄ non est alius deus
om̄ne preter eum. Ip̄e castigauit
uos propter iniquitates ur̄as
et ip̄e saluauit uos ip̄ misericor
diam suā. aspiciate ergo que fecit
uobiscū et cū timore et tremore cō
fitemini illi. regē q̄ scilicet exalta
te in opib; ur̄is. Ego autē in ira

captiuitatis mee cōfitebor illi q̄
nam ostendit maiestatem suam
in gente peccatrice. cōiūtimū ita
q̄ peccatores et facite iustitiā corā
deo. credentes q̄ faciat uobiscū
misericordiā suā. Ego autē et ai
ma mea in eo letabimur. Bene
dicite dñi om̄s electi eius. agite
dies leticie et confitemini illi. Ierl̄
ciuitas dei castigauit te dñs in
oprib; manū tuarū. Confitere
domino in bonis et bndicite deū secu
lorū ut reedificet in te taberna
culū suū. et reuertat ad te omnes
captiuos et gaudebis in oīa scilicet
seclorū. luce splendida fulgebis.
et omnes fines terre adorabūt te.
Nationes ex longinquo ad te ue
nient. et munera deferentes ado
rabūt in te dñm. et terrā tuā in scilicet
ficatione habebunt. nom̄ enim
magnum inuocabūt in te. Et ma
lecti erunt qui contēpserūt te. et
cōdempnati erunt qui blasphemauerunt
te. Benedicē q̄ erūt q̄ e
dificauerūt te. tu autē letaberis
in filiis tuis. qm̄ om̄s bndicēt
et congregauerūt ad dñm. Beati
om̄s q̄ diligunt te. et q̄ gaudent
sup pacē tuam. Beatus ero si fu
erint relique semis mei ad in
tendam claritatem ierl̄m. Annū
a mea bndicite dñm. qm̄ libauit
ierl̄m ciuitatem suam. **Porte ie**

Beatus et bndicite ei
dñs deus n̄r

rlin ex saphyro i smaragdo edifi
 cabunt. i ex lapide precioso. Om
 nis circuitus muroru eius ex la
 pide candido i mudo. omis plate
 e eius sternerit. i p uicos ei alle
 luya cantabi. Benedicis dñs q
 exaltauit eam ut sit regnu ei
 in secula secloru sup eam ame
 Et consummati sunt omis fimo
 nes tobie. i postq illuminatis est
 uixit annis. xl. duob; i uudit
 filios nepotum suoru. Cōpletis
 itaq; annis centū duob; sepul
 tus est. in minue honorifice. l.
 namq; sex annor; celoz lume
 amisit. sexagenarius uo rece
 pit. Reliquū uero uite sue in
 gaudio fuit i cū gaudio fuit
 i cū bono profectu amoris dei
 paxerit in pace. In hora autē
 aut mortis sue uocauit ad se
 tobiam filiū suū. i septem iu
 uenes filios eius nepotes suo.
 dixitq; eis. prope erit interitus
 minue. No em erudit ubi dei.
 i frēs nri qui dispū sunt aīa
 isrl' reuertent ad eā. Omis autē
 deserta terra eius replebit i dom
 dei que uicēsa ē i edificabit
 iterū. Ibi q; reuertent omis tim
 tes diuin. i relinquent gentes y
 dola sua. Et uenient in ierlm.
 i inhabitabunt eam i gaudebit
 in ea reges omis reges tēe adora

tes regē isrl'. Audite ergo filij
 mei pñm ur̄m seruite i timo
 re dño i ueritate i mōrte
 ut faciatis que placita sūt
 illi. Et filijs uis mandate
 ut faciant iusticiā i elemosi
 nas ut sint memores dei ubi
 dicant deū in oī tempore uiu
 tate. i in tota uirtute sua. Nūc
 ergo filij audite me i nolite
 manere h. s; quocūq; die sepe
 licentis iurē ur̄am i uno sept
 cro. ex eo dirigite gressus ur̄os
 ut creatis hinc. Video eī q; in
 quitas eius finē dabit ei. sc̄m
 at aut post obitū mris sue. to
 bias abessit ex minue cū mo
 re sua i filijs filiorū. i reuissus
 est ad soceros suos. inuenitq;
 eos incolumes i sentite bona
 iura eorū gessit i tē clausit
 oculos eorū. i omne hereditate
 domus raguel' ipe p̄cepit.
 Viditq; quintā generacō; fili
 os filiorū suoru. Et cōpletis
 annis nonaginta i nouē iu
 more in timore dñi cū gaudi
 o sepelierunt eū. Omis cogitō
 eius i ouinis generacō eius
 in bona uita i in sancta conu
 satione p̄mansit. ita ut accep
 t i eēt tam deo q; hoīb; i cūc
 tis habitantib; terram.
 Explicat liber thobie.

XIII

quid mudo

et

Incipit prologus in iob.

Quod per singulos scripturę di-
vine libros aduſanorũ nũc
in alectis. qui interpretatione meã
reprehensione. lxx. interpretum
caminant. q̄i nõ in apud grecos. a
quila. Symachi. et theodocio uel uer-
bũ ex uerbo uel sensum ex sensu.
uõ ex utroq; cõmixtũ in medie tẽ-
rratũ genus tãslationis exisse
runt. et uerba omnia ueteris testi-
uolumina origenes. obel. adias
q; distinxerit quos uõ additos uõ
de theodocio sũptos tãslacõĩ
antiq; inseruit. probans defuisse
quod additum est. Discant g; ob-
iectatores mei recipere in toto qd
in p̄tib; suscepit. aut interpre-
tatione meã cũ astericis suis ra-
dere. Neq; cui fieri potest. ut quos
plura intermisisse prospere. uõ
uõ eolde et in q̄bdã exisse fateat
preceptum in iob. Cui si ea q̄ sub
astericis addita sunt. subtraxeris
ps maxima uolũs deturbari. hoc
dũtaxat apud grecos. Ceterũ in ap-
latinos aut cã tãslatione qm̄ sũ
astericis et obelũ imper edidim.
septingenti ferme. aut dccc. uer-
sus deluit. ut decurtatũ uacerat
confusus q; liber feditate sui pu-
blite legentib; prebeat. h; aute-
tãslatio nullin de ueterib; sequitur.
interpretẽ. s; ex ipõ hebraico ara-

bico q; sermone et interdũ sũro tũc
uerba nũc sensũ. nũc simul ut
q; resonabit. obliquis enĩ apud
hebreos totus lũ fertur et uerbu
et quod greci uerbes uocant sce-
matismenos. dũ q; aliud loq̄t
aliud agit. ut si ul' anguilla ul'
muremũla strictis tenere maĩb;
qũto fortius p̄ffectis. tanto aci-
elabi. ceterũ in me ob intelligẽ-
tiam hui' uoluminis. iudicũ quẽdã
preceptore q; ap hebreos p̄m̄ hũ
putabatur. n; p̄uis redemisse mĩ-
nus. cuius doctrina an aliq; p̄-
fecerim nescio. Hoc unũ scio nõ
potuisse me interpretari n; quod
ante intellexerã. A principio itaq;
uoluminis usq; ad uerba iob. pro-
fata orõ est apud hebreos. p̄uõ
a uerbis iob in quib; ait. p̄reat di-
os in qua natus sũ. et uox in qua
dũ est conceptus ẽ hõ usq; ad
eum locũ n; an finẽ uolũs sc̄p-
tũ est. idcirco ip̄e me reprehendo.
et ago p̄niam in familia et cinere.
Examerũ usus sunt. dactilo sp̄-
deo q; curretes. et ip̄ lingue ydionũ
crebre recipientes et alios pedes.
uõ eandẽ sillãũ. s; corde tẽpor.
Interdũ quos utrumi' ip̄e dulcis t̄mũly
fertur nimis lege solutis q; me-
tina magis q; simp̄ lector. intelli-
git. a sup̄p̄cõ aut uõ usq; ad fi-
nẽ uõ parũ coma qd remanet

prosa oratione conuertitur. Et sic ui-
 detur incredulū meū. Et eē ap̄ ieros
 in inorē mī flacci. gratiaq; p̄ uideri
 i alchī. i sapto. ul' p̄ salū uel
 lamentationes ieremie. ul' omnia
 ferme scripturay cantica cōplūdi.
 legat pinlonē. iosephū. ougenē.
 cesariensē eusebū. i eoz testamōis
 me uetū dicere cōprobabit. Audiat
 q̄ p̄ canes mei idcirco me in b̄ uo
 lumine laborasse. nō ut m̄p̄ta
 tionē antiq̄ reprehūdem. s; ut ea
 que in illa aut obscura sūt auto
 missa aut certe scripturay i uō de
 p̄uata: manifestiora m̄a m̄p̄ta
 one ficerent. Qui i hebreū simonē
 ex p̄te didicimus. i in latino p̄ne
 ab ip̄is c̄inabilis int̄ grama
 ricos i heretores i philosophos detri
 ci sumus. Et si apud grecos. post
 .xx. editionē. iā xp̄i euāglio cho
 ruscante. iudeus. aquila i sy ma
 chus. i irodicio iudazantes h̄ctū
 sūt. recepti. qui multa in ista sal
 uatoris subdola interpretatione ce
 lar̄. i in in exapol' h̄nt ap̄ccās.
 i explanant̄ ab eccl̄asticis inus. q̄
 tomagis ego xp̄ianus de parentū
 r̄anis natus i uerū crucis in
 mea fronte portans cū studui
 fuit omnia reperere dep̄uata cor
 rigere. i sacramēta eccl̄e puro i fide
 li aperire sermone. ul' a fastidiosi
 ul' a malignis lectorib; n̄ debeo repro

scptoz

ban. h̄ant qui uolūt uetēs libros
 ul' in inbianis purpureis auro
 argento q; descriptos ut ul' uulgo
 auunt in uialib; l̄is oueta maḡ
 exarata q̄ codices. diūm̄ in meisq;
 permittant paup̄res h̄c cedulas.
 i nō tam pulcros codices q̄ emen
 datos. Vtraq; autē editio. i lxx. uix
 grecos. i mea uix hebreos. in lati
 nū meo labore t̄iulata est. Eligat
 unus quisq; qd̄ uult i studiosū se
 magis q̄ maluolū prolet. Sed s̄
Sicut fiscellam i unco plogy.
 tererem. aut palmanū folia
 cōplicarem. ut in sudore uultus
 mei comedere panē. i uentis op̄
 sollicita mente tractare. uilis inoi
 deret nemo reprehūderet. Nūc autē
 q̄ uix suam saluatoris uolo opte
 tari cibū qui nō scit. i antiq̄ diui
 nos r̄i uoluminū uia sentib; in
 guttisq; purgare. error in genuū
 ungitur. corrector in uoz falsan
 uoz. i errore uō auferre si scire.
 Santa est cū uetustatis cōsuetudo
 ut i confessa plisq; uia placat.
 diū magis pulcros h̄re uolūt co
 dices q̄ emendatos. Quia ip̄ ofit̄
 dilectissimi unci nobilitatis ex
 emplar pro fabello galanis cala
 t̄is sportellis q; in unu scul' in d̄a
 ayuum sp̄italia. h̄ i in fura dona
 suscipite. ac b̄m̄ iob q̄ ad h̄ apud
 latinos iacebat in sterore i umbr̄

Job

scatebat errorem integrum imacioni
 q; gaudere. Quomodo enim post pro-
 bationem inuictoria duplicata ei uni-
 uersa sunt reddita. ita ego in ligna
 uestram ut audacter loqueri feci cum in-
 que amiserat. Igitur in uos in unum
 quicquid lectorem solita prefatione
 commoneo. in principis librorum ead-
 semper adnotans. rogo ut in cumque
 semper precedentes uirgulas uindictis
 sciatis ea que subiecta sunt in hebra-
 icas uoluntibus. non habentur in stelle
 ymago presulserit ex hebreo in mo-
 sermone addita sunt. nec in illa que
 habent uidebant. ita corrupta erant
 ut sensum legentibus tollerent. or-
 dibus uobis magno labore correxi
 magis utile quid ex odio meo eccli-
 as et uenturum ratus que ex aliorum
 negocio. **Explicit prologus in Job.**

Hic erat interra huius
 nomine iob. Et erat in-
 ille simplex et rectus
 ac timens deum et re-
 cedens a malo. Natiq; sunt ei. vii. fi-
 lii et tres fide. Et fuit possessio eius.
 vii. diuina. et iii. camelorum. Quingē-
 ta que iuga bouum. et d. asine. ac fa-
 milia multa nimis. Eratque uir
 ille magnus. inter omnes orientales.
 Et ibant filii eius et faciebant con-
 uersa per domos unusquisque in
 die suo. et mittentes uocabant ter-
 sorores suas ut comederent et biberent

cum eis. Cumque in orbe dies con-
 uersus transisset. mittebat ad illos
 iob et sacrificabat illos. Consurgens
 que diluculo. offerebat holocausta
 per singulos. Dicebat enim. Ne forte
 peccauerint filii mei. et uindixit deo
 in cordibus suis: sic faciebat iob cunctis
 diebus. Quadam autem die cum
 uenissent filii dei ut assisteret coram
 domino: affuit inter eos sathan. et uin-
 dixit domino. Vnde uenit. Qui respondens
 ait. Circaui terram: et perambulauit e-
 am. Dixitque dominus ad eum. Numquid con-
 siderasti seruum meum iob quod non sit fili-
 us in terra: homo simplex et rectus et ti-
 uens deum et recedens a malo. Cui re-
 spondit sathan. Numquid frustra timeo
 deum iob. Nonne tu uallasti eum et
 comu eius: uniuersa que subdum ei
 per circuitum. Dixitque dominus. Manuum eius
 uindixisti: et possessio eius creuit in
 terra. Si extende paululum manu
 tuam. et tange cuncta que possidet:
 nisi in facie uindixerit tibi. Dixit
 ergo dominus ad sathan. Ecce uniuersa
 que sunt in manu tua sunt. tamen
 cum non extendas manum tuam.
 Egredietur que est sathan a facie domini.
 Cui autem quadam die filii eius in fine
 comederent et biberent unum in domo
 o fratris sui ymogeniti. uicini uenit
 ad iob qui diceret. boues arabat
 et asine pascebant inter eos: et uen-
 erunt sabai et uenit que omnia. et

pueros percussit gladio. et uasi
ego solus ut nunciare tibi. Cuius ad
huc ille loqueretur. uenit alter et dixit.
Ignis dei descendit de celo et cunctas
oues puerosque consumpsit. et effugi
ego solus ut nunciare tibi. Sed adhuc
illo loquente uenit alius et dixit.
Caldei fecerunt tres turmas et uas
seruit camelos et uelociter eos. et uas
et pueros percussit omnia gladio.
et effugi ego solus ut nunciarem tibi.
Adhuc loquebatur ille. et ecce alius in
uenit et dixit. filius tuus et filia tua uenit
tibi et uenit in domo fratris
sui primogeniti. repente uenit uelociter
meus inuit a regione deserti. et con
cussit. unguis cornus. que
conueniens opprimit liberos tuos. et
mortui sunt. et effugi ego solus ut
nunciare tibi. Tunc surrexit iob et
scandit uestimenta sua et tollo ca
pite corruit in terra. et adorauit et
dixit. quod egressus sum de utero ma
tris mee. et nunc redit illuc. et con
cedit dominus abstulit. sicut domino pla
uit ita factum est. sit nomen domini bene
dictum. In omnibus hijs non peccauit
iob. neque stultum aliquid contra deum lo
cutus est.

II **H**ic est autem cum quadam die uenisset
satus dei et staret coram domino. uenit
et satus sathan inter eos et staret in con
spicuum eius. ut diceret dominus ad sathan.
Vnde uenit. Qui respondit ait. Cir

cum terra et percussit eam. Et di
xit dominus ad sathan. Numquid considera
sti seruum meum iob. Numquid sit simile
in terra. Vir simplex et rectus et timens
deum. ac recedens a malo. et adhuc
retinens innocentiam. Tu autem como
uisti me aduersus eum ut affligeres
eum frustra. Eum vendit sathan et acci
pelle pro pelle. et cuncta que habet habet
dabit pro anima sua. alioquin intende
manum tuam et tange os eius. et ce
nem. et tu uidebis quod in facie bene
dicat tibi. Dixit ergo dominus ad sathan.
Ecce in manu tua est. Neceperam
aniam illius setua. Egressus est ergo
sathan a facie domini. percussitque
iob ulcere pessimo. a planta pedis
usque ad uerticem qui testa saniam
tatebat sedens in sterquilino. Dixit
autem illi uxor sua. Adhuc tu per
manes in superbia tua. benedic
deo et morere. Qui ait ad illam. Quia
una te stultis uulueris. locuta es.
Si bona suscepimus de manu do
mini mala autem que non sustineamus.
In omnibus hijs non peccauit iob la
bis suis. Igitur audientes fratres amici
et iob omne malum quod accidisset
eis uenerunt singuli de loco suo. et
lyphat thomanites et baldach
suthites et sopher naamanites.
Conduxerunt eum. ut pauca uer
ba facerent ei et consolarentur.
Et eleuauit prout oculos

suos: nō cognouerūt eū. i. excla
mantes plorauerūt. scissis q̄ ue
stris: sp̄serūt p̄ uerē sup capud
suū in celū. sederūt eū in terra
·vii· dieb: ·xvii· noctib: i. nemo lo
quebatur ei uerbū. uidebāt enī
colorē eē uelementē.

Post h̄ aperuit iob os suū. i. male
dixit diei suo i. dixit. Peat dies in
qua natus sum: i. uox in q̄ con
cep̄t̄ est tō. Dies illa uitā
in tenebras. Nō requirat eū d̄s desi.
i. nō sit in recordatione nec illu
tretur lumine: obscurēt eū t̄mbre.
i. umbra mortis occupet eū i. cali
go: i. inuoluat̄ amaritudie. Nec
tem illā tenebrosus turbo posside
at. Non cōputet̄ in dieb: annū
nec numeretur in m̄sib: Sit uox
illa solitaria nec laude digna. Qu
i edicant ei qui inaledicūt diei:
qui parati sūt suscitare leuathā.
Obtenebrentur stelle caligie ei:
extret̄ lucē nō uideat̄ n̄ ortum
surgentis aurore: q̄ nō cōclutit
hostia uentris q̄ portauit me: n̄
austrulit mala de oculis meis. Et
nō in uulua mortuus sū: Egit̄
ex utero nō scit̄ perij: cur excep̄
geuib: cur lactatus uiderib: n̄
·n̄· dormiens silecē. i. sopno meo
requiescere cū regib: i. cōsuli
t̄: q̄ ostendant̄ s̄ solitudines. aut
cū p̄ncipib: q̄ possidet̄ aurū. i. re

pleuit domos suas argento: aut
sic abortiuū absconditū n̄ s̄biste
tē ul' q̄ cōceptū n̄ uiderūt lucē. Ibi
impū cessauerūt a m̄ltū tumultū:
i. ibi requieuerūt fessi uolone. Et
quondā uincti parit̄ s̄i molestia
n̄ exaudierūt uocē exactoris. pu
i. magnū ibi sūt: i. uō i. seruus ad
mino suo. Et misero data est lux
i. uita h̄us qui in amaritudie aie
sūt q̄ exp̄tat̄ mortē i. n̄ uent̄ q̄ effo
diētes t̄velaurū. gaudent q̄ uele
mentē cū inuenit̄ sep̄lchū. Vno
cū abscondita est uia. i. cōcludit̄ eū
tē uis. Anteq̄ comedā sup̄ pro.
i. q̄ inuidantis aque sic rugit̄ in
q̄ tumor que timebam elient̄ in
i. quod uerebar accidit. Nōne dif
simulam. nōne siliu. nōne que
u: i. uenit̄ super me indignatio.
Respondēs aut̄ elyphat̄ temi
nēs dixit. Si ceperim loqui tibi:
forsitan moleste accipies. S; cō
ceptū sermonē quis tenē potue
rit. Ecce docuisti plūmos. i. man
laxas uobora s̄i. Vacillantes cō
firmauerūt simones tui. i. genu
a tremenna cōforta s̄i. s̄uc aut̄
uēt̄ s̄i te plaga. i. defecisti itat̄
te. i. cōturbatus es. V̄ est timor tui
i. fortitudo tua. i. patientia tua. i.
pfectio uarū tuarū. Recordare
obsecro te q̄s iūq̄ innocēs perierat.
aut q̄n̄ recti delicti sūt. q̄n̄ p̄xue

ponat dies in qua natus sum. i. q̄ natus sum. q̄ iob maledixit diei in qua natus est. i. q̄
culpa signata q̄ q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum.
i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum.
i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum. i. q̄ natus sum.

uoi qui operant iniquitate et sem-
 nant dolores et metunt eos flante
 deo perire. et spiritu uere eius se consump-
 tos. fugatis leonibus et uox leone. et
 dentes catulorum leonum committunt.
 Engus prout eo quod non metit predari
 et catuli leonibus dissipati sunt. Porro
 ad me etiam est uerbum absconditum. et
 quasi furtive suscepit auribus mea ue-
 nas futurum eius. In horrore uisi-
 onis nocturne. quasi solus sopor occu-
 pare uoce. pauor tenuit me et tre-
 mor. et omnia ossa mea perterrita sunt.
 Et cum spiritus me presente transiret.
 in horrore ueniit puli carnis mee. Ste-
 tit quidam cui non agnoscebam
 uultum et imago coram oculis meis.
 et uoce quasi aere leuis audiuim. Quia
 id est de comparatione iustificabitur.
 aut scire suo punitior erit uir. Et
 qui seruauit ei non sunt stabiles. et
 in angelis suis reperit pietatem.
 Quia magis habitant comos
 luteas. qui terreni sunt fidamini.
 committuntur uelut aranea. et uide-
 utque ad uesperam succident. et quia
 nullus intelligit ueterum pre-
 ceptum. Quia autem reliqua sunt. auferentur ex
 eis. mouentur et non in sapia.

Vocis ergo si est qui se uideat et
 ad aliquem seculum committat. uirum
 stultum inperit. et uacillat. et quia
 in occidit inuidia. Ego uidei stultum
 fuma tabac. et maledixi plebs.

eius statim. Longe fient filii eius a
 salute. et committentur in porta. et non
 erit qui eripiat. cui inesse fameli-
 cus comederit. et ipsum tunc armat.
 et uideat licentes diuitias eius. Nihil
 in terra sui committat. et de humo non eg-
 dietur color. Locus ad laborem nascitur
 et auis ad uolandum. quam obrem ego
 deprecabor dominum. et ad dominum meum po-
 nam eloquium meum. Qui facit magis
 et insensabilia. et mirabilia absque
 numero. Qui dat plumam se facere
 terrae. et ligat aquas uniuersa. qui ponit
 humiles in sublimi. et inentes e-
 rigit sospitate. Qui dissipat cogi-
 tationes malignorum. ne possit im-
 plere manus eorum qui ceperant. et
 apprehendit sapientes in astutia
 eorum. et committit prauorum dissipat. p-
 diam incurrunt in tribulatione. et quasi in
 nocte sic palpabit in iudicio. Por-
 ro saluum faciet egenum a gladio o-
 ris eorum. et de manu uolentem pau-
 perum. et erit egeno spes iniquitas
 abire eorum. **Sicut** Beatus
 homo qui committit ad domino. incepti-
 onem etiam domini ne reprobos. qui ne
 uideant et medent. et prout in ma-
 nus eius committentur. In uerbo uerba
 committit. liberabit te. et uerbum non
 tanget te malum. In fame eruet
 te de monte. et in bello de manu gla-
 dii. et si agello lingue abscederis.
 non timebis mala autem tuum.

In uerbo

In uastitate & fame ricebis: & bestiam terre nō formidabis. Si cum lapidibus regionū erit pactū tuū. & bestie terre pacifice erunt tibi. & bestie terre pacifice erunt tibi. & uisitans spem tuam nō peccabis. & scies q̄ q̄ multiplici erit sem̄ tuū: & proximos tuos q̄i uerba tūc. Iugiter dicis in hūndantia sepulcra. sicut infertur aceruus tuitici in tempe suo. Ecce h̄ ut inuestigauimus ita est. qd̄ auditū ē mente p̄tracta.

VI

Respondens autē iob dixit. Venia: & respiciēderent p̄cā mea quibus nauis inuū & calamitas q̄ p̄tor instatera. q̄ uentus maris h̄ ḡ uior apparet. & uult & uerba mea a dolore sūt plena: q̄ sagitte in me sūt q̄m indignatio edidit sp̄m meū & terrores dñi uulsiunt oī me. sicut rugiet boues cū uūit h̄bam. aut mugiet uos cū ante plenū presepe steterit. & aut̄ potēt q̄s comedi in sultū qd̄ nō est sale conditū. aut potēt aī gustare quod gustatū afferat morte. & p̄uis nolebat tangē aīa mea nē p̄re angustia cūi mei sunt. Quī det ut ueniat pecunia mea. & q̄ ex p̄cto retribuatur tū d̄s. Et q̄ cepit ip̄e me conterat. soluat manus suam & succidat me: & h̄m sit cōsolatio ut affligens me colore non

pareat. nec contradicā sermoibz s̄c̄. Que est. n. fortitudo mea ut l̄ fūeam: aut quis finis m̄s est. ut patienter agam. ne fortitudo lapidum fortitudo mea. nec caro mea enea est. Ecce nō est auxiliū m̄ in me. nec carū q̄ mei recessat a me. Qui tollit ab initio suo misericordiam. timorē dñi deliq̄t. fr̄s mei preterierūt me. sicut torres qui raptim transit in eouallibz. Qui timent p̄uina: & uict fr̄s eolur. Tempore quo fuerit dissipati p̄ribūt. & ut caluerunt: soluet de loco suo. sicut dicit sūt semitē gressū eoz: ambulabūt in uacū & p̄ribunt. Cōsiderate sc̄tas teman. in nera saltu. & expectate paul̄p. cōfusi sunt q̄ sperau; uenerūt quōdū s̄q̄ ad me. & p̄uocē coopti sunt. sicut uelitas. & modo uidentes plagam meā timētis. sicut dicit afferte m̄. & de t̄ba uer̄ donate michi. ut liberate me de manu hostis & de manu robroz eruite me: & cocete me & ego tacito. & si qd̄ forte ignorau in struite me. Quare detrahis simonibz ueritatis cū euobis n̄l̄s sit qui possit arguere me. Ad increpan dū tū eloquia cōmūmatis. & uē tum uerba profectio. Super pupillū ueritatis. & subūtere in m̄ū amicitū uūm. Verū p̄m qd̄ cepit

amico

VII

explete. prebete aurem. et uideate an
 inueniar. et uideate obsecro absq[ue]
 conuentione. et loquentes id q[uo]d i[n]
 tu[m] est iudicatis et no[n] inuenietis
 inling[ua] mea iniquitate[m]. nec i[n] fau
 oribus meis stulticia personabit.

Quia e[st] uita hominis sicut terra.
 et sicut dies mercenarij dies ei[us].
 Sicut ceruus desiderat umbram
 et sicut incensum p[ro]solatur fine[m]
 operis sui: sic et cogitatio[m] mensis
 uacuos et noctes laboriosas enu
 meravi in. si conuenero dica. Quia
 conserua[m]. Et rursus expectabo ue
 speram. et replebor coloribus usq[ue]
 ad tenebras. Induta est caro mea
 putredine et sordibus puluis. cu
 tis mea aruit et contracta est. di
 es mei uelocius transierunt. q[uia] a
 terrente tela succidit. et consumpta
 sunt absq[ue] ulla spe. eximento
 quare e[st] uita. et no[n] reuertetur
 oculus meus ut uideat bona. nec
 aspiciet me uisus hominis oculi tu
 i in me et no[n] subsistam. Sic consum
 untur nubes et p[er]transit sic q[uia]
 descendit ad inferos no[n] ascendit
 nec reuertetur ult[ra] in cornu sua.
 nec cognoscat eu[m] amplius loc[us]
 eius. Quare et ego no[n] parca[m]
 in meo. loq[ua]r in tribulatione spe
 mei consolabor. cu[m] amantia
 dicit a[n]i[m]e mee. sicut mare su[m]
 ego. sicut ceruus q[ui] circumcedit

mea

me caue. Si dixeris consolabor
 me lectus meus et reclinabor
 loques mecum in statu meo tre
 bis me per sompnia et p[er]uisio
 nes horre concuies. Quia obne
 elegit suspendium in a[n]i[m]a mea.
 et morte[m] ossa mea desperavi ne
 q[uam] ultra iam uiuam. Parce in
 die. michi. et sicut dies mei. Quid
 est t[ibi] q[uia] magnificas eu[m]. aut q[uia]
 apponis erga eu[m] cor tuum. visita
 eu[m] diluculo. et subito probas
 illu[m]. usq[ue] no[n] p[er]is tu[m] nec dimitt
 tis me ut gl[ori]a[m] salua[m] mea[m]
 peccavi. Quid fatia[m]. o custos
 hominum. Quare posuisti me
 contra[m] t[ibi]. et factus sum in me
 grauis. Cur no[n] tollis peccato
 meum. et que[m] no[n] auferis iniquitate[m]
 mea[m]. Ecce n[on] in puluere dormi
 am. et si mane me quesieris no[n]
 subsista[m].

VIII

Respondes autem baldach sicut
 dixit. usq[ue] requiescatis talia. et ipse
 multiplex sermo[m] d[omi]ni ouis tuus.
 Quia d[omi]n[u]s supplantat iudicia et
 omne[m] subuertit q[uia] iustus est. Etia[m]
 si filij tui peccauerunt ei et dimi
 sit eos in manu[m] iniquitatis eor[um].
 si tu in diluculo conserueris
 ad deum omnipotentem filius deparat[us]
 si inuidus et rectus incessens.
 statim euigilabit ad te. et plac
 catu[m] reddet hitachim irate tue

in tñ ut puora tua fuerit par
ua ⁊ nouissia tua multiplice
tur tuus. Interroga eū ge
nerationē pristinā ⁊ diligētē
inuestiga pñm memorā. Be
sterni qui pte sum ⁊ gnamus
quī sicut ūbra dies nū sunt se
terra ⁊ ipi docebit te. loqūt ⁊ et
d corde suo profetē ⁊ eloquia. Nū
quid uiuere potest cyp⁹ ab lq
humore aut cretce carectū sū
aā. cū adhuc sit in flore n̄ car
patur manu aī om̄s h̄bas a
tesat. Sic uie om̄ū q̄ obliuiscō
deū. ⁊ spes ypocrite tñsibit. Non
ei placebit uicordia sua. ⁊ sicut
tela aranearū fiducia eius. In
nitetur super domū suā: ⁊ non
stabit. fulcet eam ⁊ n̄ cōsurgz
humectus uidet aīq̄ ueniat
sol. ⁊ in ortu suo gimen ei eḡdic
tur. Sup acetuū petrarū radi
ces eius densabitur. ⁊ n̄ lapi
des cōmorabit. Si absouerit
eū de loco suo: negabit eū ⁊ dicz
nō noui te. hec est em̄ letitia ui
e eius ut cursū de t̄ia alū ḡmi
uentur. deus nō proiciet simpli
cem. nec porrigz manū malig
nis. donec impleat n̄su os tu
ū ⁊ labia tua iūbilo. Qui occidit
te induent cōfusione ⁊ tabna
culū impiorū nō subsistat.

IX **E**t respondens iob ait. Vere scio

q̄ ita sit. ⁊ q̄ nō iustificetur hō com
positus deo. Si uoluerit cōcedere
cū eo. n̄ potest ei uidere unū pro
mille. Sapiens corde est. ⁊ fortis
robore. Quis restitit ei ⁊ pacem
hūit. Qui t̄stulit montes et
nesciuit hū quos subūit i fu
rore suo. Qui cōmouet t̄ra de lo
co suo ⁊ colūpne eius cōcucient.
Qui precepit soli ⁊ nō ouit ⁊ stel
las claudit q̄ sub siḡculo. q̄ ex
tendit celos solus ⁊ gradū sup
fluctus maris. Qui facit ar̄tū
rū ⁊ ouona. ⁊ hyadas ⁊ im̄iora
austri. Qui facit maḡ ⁊ iſculta
bilia ⁊ mirabilia quoz nō ē n̄is.
Si uenerit ad me: nō in debito eū.
Si abierit: nō intelligā. si repe
te interrogz: quis respōdebit ei.
ul̄ q̄s dicere potest cur ita facis.
d̄s cū te resistere nemo potest.
sub quo curuant qui portant
orbem. Quantū sū ego ut respō
deam ei. ⁊ locū ubi is me is cū eo.
Qui ⁊ si hūctō q̄pnā iustū nō
r̄debo. s; meū iudicē deprecabor.
Cū inuocantē me audierit: nō
credo q̄ exaudiet uocē meā. In
t̄bine. n̄ conteret me ⁊ multipli
cabit uulnera mea ⁊ sū cā. nō
cōcedet quiescere sp̄m meū: ⁊
īplet me amaritudib;. Si forti
tudo querit robustissimū ē. sic
quitas iudicū: nō audi p̄ me

testimonium reddere. Si iustificare me
 uolueris: os meum conceperit me.
 Si innocentem ostendero: primum me
 probabit. Et si impius fueris: impium
 ignorabit anima mea et reddebit me in
 te mee. Vt enim est quod locutus sum:
 innocentem et impium tempore consumet.
 Si flagellat: occidat semel. et non
 de penis innocentium timeat. Et erant
 data est in manu impij. iustum
 iudicium eius operit. Quod si non ille
 est quis ergo est? Dies mei uelocio
 res fuerunt cursore. fugerunt et non
 uiderunt bonum. transierunt quasi naues
 poma portantes. sicut aquila uol
 ans ad escam. cum dixero nequam ita
 loquar. quibus faciem meam. et dolorem
 torquentur. Verebar omnia opera mea
 a facibus quod non patereis deliquisti.
 Si autem et sic impius sum quare frustra
 laboraui. Si lotus fueris quasi aqua
 uiuis et fulserint uelud mundissime
 manus mee: tui sordibus intinges
 me. et abluerunt me uestimenta me
 a. neque u. uiro qui sumus mei est res
 pondero. nec quod mecum in iudicio ex
 equo. possit audiri. Non est qui utrum
 ualeat arguere. et ponere manus
 suam in ambobus. Auferat a me uir
 gam suam: et pauor eius in me ter
 reat. loquere non timebo eum: neque enim
 possim metuens respondere.

X

Quodet animam meam in te mee: dimi
 tam aduersum me eloquium meum. loquere

in amaritudine anime mee: dicam tibi.
 Non me contempnare. Indica mihi:
 cur me ita iudices. Numquam bonum
 uidetur sic aliquid pro meis et operibus
 me opus manuum tuarum. et consilium
 prouident adiuues. Numquam oculi carni
 tibi sunt aut sicut uidet tibi et tu
 uidebis. Numquam dies hominis dies tui et
 anni tui sicut humana sunt tempora:
 ut queras iniquitatem meam et peccatum
 meum scrutaris. Et scias quod in die ipse
 fecerim. cum sit uerbum quod de manu tua
 possit euere. cyanus tunc fecerunt
 tunc et plasmata uenerunt me totum in cir
 cuitu. et sic repente precipitas me.
 Et uento quod sicut lutum feceris
 me in puluere reduces me. Non
 ut sicut lac inulsi me. et sic case
 um me coagulasti. Pelle et carni
 uolasti me: ossibus et ueribus con
 pegisti me. vitam et misericordiam tribuisti mihi
 et uisitatio tua custodiunt spiritum me
 um. licet hi celes in corde tuo. tu
 scio quod uniuersorum memineris. Si
 peccatum et ad toram peccasti in. cur abi
 quitate mea mundum esse non patereis.
 Et si impius fueris ne in eis. et in
 non leuabo capud saturatus afflic
 tione et miseria. et pro superbia quam lee
 uam capies me. Reuersus quod mira
 biliter me crucias. Iustitias testes
 tuos contra me. et multiplicas ma
 tuam aduersum me. et tunc militant in
 me. Quare de uultu contempsisti me

domine

me

qui utinā cōsumptus eam ne oculis
me uideret. fuisse q̄ nō eam de uo
tūllatus ad tumultū. Nūq̄ nō pau
citas dieū meorū finietur breui.
dimitte ergo me ut plangā pau
lulū colorem meū. aut q̄ uadā nō
reuerat ad terram tenebrosā. To
peta mortis caligine. Terrā misere
tie i tūbrarū. ū inuō mortis i m̄
tus ordo. si sepiternus i tūbrā iha
bitat.

XI. Respondens autē sophar naama
nites dixit. Nūq̄ qui multa loq̄
tū i audiet. aut uir ubosus iust
ficabitur. Tibi soli tacebūt iuies.
i cū ceteros i iustis. a nullo cōsu
taberis. Dixisti. n. purus est s̄mo
meus. i inuō sū in cōspectu tuo.
Am̄ ut deus loqueretur tibi. i ap
taret labia sua tibi. ut oīderet tibi
secreta sapie. i q̄ multiplex sit lex
eius. i intelligeres qm̄ multo mi
nora erigaris ab eo. q̄ meret̄ iniq̄
tas tua. forsitan uestigia dei cōpie
tendes. i usq̄ ad perfectū omnipotē
tem teperies. Excellior celo est. et
quid facies. profundior inferno et
ante cognosces. Longior tra me
sura eius. Natio in mari. Si subuer
tent om̄ia ul' in unū coartauerit.
quis contradicet ei. aut q̄s ei con
tradice poterit cur ita facis. Ipse
eū nouit i om̄i uanitate. et
iudens iniquitatē nōne cōsiderat.

Vir namis in sebiā erigit. i tan
q̄ pullū onagri se i betū natū pu
tat. Tu autē firmasti cor tuū. et
expandisti ad eī manus tuas. Si
iniquitatē que est in manu tua
abstuleris a te. i nō p̄manet in
tabernaculo tuo iniusticia. tūc le
uare poteris faciem tuam absq̄
macula. i eis stabit i nō timebis.
cōfiteue quos obliuisceris. i q̄ aq̄
tum que preterierit nō recordabe
ris. i q̄ meridiau fulgor cōsurgit
tibi ad uesperā. i ai te cōsumptum
putaueris. oueris ut lucifer. i tē
bis fiduciam proposita tibi spe. i
desolatus secut̄. i dormies. Requie
es i non erit qui te exterreit. i dep
cabūt faciem tuam plūm. dexteri
autē improy deficient. i effugū
peribit ab eis. i spes illorū ab iustia
no anime.

XII. Respondens autē iob dixit. Ergo
uos edis soli iuies. ut uobiscum
inoretur sapia. Et in est cor sicut
i uob. nec inferior uob sū. Et n.
si que uobis ignorat. Euidende
tur ab amico suo sicut ego. i uo
cabit dūm i exaudiet eū. cetera ceter
u. i iustia simplicitas. Lampas cō
cepta apud cogitationes diuitū
parata ad tempus stantū. i uū
dant tabernaculā p̄cedū. i auda
audacter prouocant deū. cū ipe
cederet om̄ia in manu eorū. Nūm

cu interrogata uerba docebit te. uo
luntia celi iudicabit t. loque tre
i uendebit tibi. i narrabit capite
maris. Quis igitur q man omi cuc
ta h fecerit. in cui manu aia e ois
iuuentis i spe uniuise carnis hois.
Rone auris uba diuocet. i fau
ces comedentis sapore. In auuqs
e sapia. i in multo tepore puidetia.
Ap ipm ea sapia i fortitudo. ipe
hb co silu i intelligetia. Si ceteru
xris uco e q edificet. si iclusens ho
mine. nulls e q aperiat. Si cotinu
erit aqs oia siccabit. Si amiserit
cas. subuet terra. Ap ipm e for
titud i sapia. ipe nouit i decipie
te. i cu qui decipit. i adducat co si
liarios in stultu fine. i iudices i
stipore. balthum regu dissoluit
i precingit fune tenes cor. ducat
sacerdotes cor in glis. i optima
tes sup plantat comittas labun
ueramui. i doctna senu auferes.
Effudit despectione sup pncipes.
i eos q oppsi fuerant reuelat. re
leuat. Qui reuelat profunda de te
tebris. i producit in luce tibra
mortis. Qui multiplicat gb i pot
tas. i subuifas in regnu restituet.
Q i mutat cor pncipu ppi i tre.
i decipit eos ut frustra incedant
p iuuiz. palpabit q i tibus ni
in luce. i errare eos faciet q i ebu
os.

Ecce omnia uidit oculus meus. i audi
uit auris mea. i intellexi signula.
Secundum sciam ueram i ego noui
si inferior uiri ego su. Si tu ad omi
potente loqr. i disputare cu co cu
pro. pu uos ondens fabulatores
mendat. i cultores p ufoz dog
matu. atq ut tacetis. ut puta
temi sapientes ee. Audite ergo
correctiones meas. i iudiciu la
bionu meoz attendite. Nuq dsi
digerit uro mendaco ut pro illo
loqum in colos. Nuq facie ei acci
pitis. i pro deo iudicate in tmi.
aut placebit ei q celare in chi p.
aut decipietur ut lo uris fraudu
lentus. ipe uos arguet. qm iab
sccondito facie eius accipitis. Sta
tim ut se comouerit turbab uos.
i terror eius irruet se uos. orem
ona ura coparabi tmi. i redigee
in lutu ceruices ure. Facete pau
lp ut loqr qdcp in mes suggesse
nt. q re lacero carnes meas detib
meis. i aiām meā porto i maib
inas. Etia si occiderit me in ipso
spetabo. Verumptu uias ma i co sp
tu eius argua. ipe erit saluator
ms. No eu ueniet in co sp tu ei
ois ypocrita. Audite smone me
u. i enigmata p pite. auribus
percipite uis. Si falo iudicat.
scio q uictus inueniar. Quis e
q iudicetur mecu. Veniat. Er

taceus consumor: duo mi ne faciat
 ui. et tunc a facie tua non abscondar.
 Oram tuam loquere fac a me. et forni-
 co tua non me terreat. Vocame et re-
 spondebo tibi. aut certe loquere et tu
 responde michi. Quas habeo iniqui-
 tates et peccata. scelera mea atque deli-
 cta omne in. Erit facie tua abscon-
 dis. et arbitraris inimicum tuum.
 Contra folium quod uento rapit oste-
 dis potentiam tuam. et stipulam siccam
 persequens. Scribis. non contra me
 amaritudines. et consume me in
 peccatis adolescentie mee. posuisti
 in uino pedem meum. et obseruasti os
 sanctas meas. et uestigia pedum
 meorum considerasti. Qui quasi putredo
 consumedus sum. et quasi uestimentum quod
 meditur a timea. Homo natus de
 muliere breui uiues tempore. reple-
 tur multis miserijs. Qui quasi flos
 egreditur et cecidit. et fugit uelut
 umbra. et uisus in eodem statu perman-
 set dignum ducas si huicemori aper-
 ture oculos tuos. et adduce eum in
 iudicium. Quis potest facere
 mundum de immundo conceptum seie.
 Nonne tu qui solus es.

XIII

Breues dies hominis sunt: nis in sa-
 culum eius. apud te est. Constituisti
 terminos eius: qui preteriri non
 poterunt. Recede puerulum a uo-
 ce ut quiescat. donec optata ueniat.
 et sic incernatur dies eius. Lignum

homo si precium fuerit tunc uir
 escit. et rami eius pullulant. Si se-
 uerit in terra radix eius. et impul-
 uere emortui fuerit tunc illius.
 ad odorem ad geminabit. et faciet
 comam. quasi cum primo plantatum est. homo
 uero cum mortuum fuerit et uindictam
 quesitum est. Quomodo si recedant ad
 de mari. et fluvius uacue factus are-
 scat. sic homo cum dormierit non resur-
 get. donec atterat celum non euigila-
 bit. in consurgens de somno suo. Qui
 in tribuat ut inferno protegas
 me. et abscondas me donec prece-
 seat furor tuus. et constituas in tempore
 in quo recordens mei. putas ne
 mortuus homo tunc uiuat. Euctis
 diebus quibus nunc inuito. expecto
 donec ueniat imitatio mea. Vo-
 cabis me. et ego respondebo tibi. optima
 tuam porriges dexteram. Et
 quid gressus meos diminuisti.
 si parce peccatis meis. Signasti quasi in
 sacco meo. si curasti iniquitatem
 meam. apud te cadens defluit. et saxum
 traheret de loco suo. Lapidem exca-
 uant aque. et altitudine paulatim
 terra consumit. et lapides quasi sunt peccata.
 Roborasti eum paululum: ut impetu
 tuum traheret. Immutab faciem eius.
 et emittes eum si nobiles fuerit filij
 eius si ignobiles non intelliget.
 At si caro eius dum uiuit dolebit. et
 anima illi super semper ipse lugebit.

argue conspicius

delicta

similitudo

Respondens aut elyphat theraim
 tes dixit. Quis sapiens uidebit
 qui inuentu loquens. et implebit ar
 dore stomachu suu. Arguis uerbis cui
 qui non e castus. et loquaris qd tibi
 non credit. Quia in te e ciuitas
 sicut timore et tulisti preces coram deo;
 docuit enim iniquitas tua os suu. et im
 mutans linguam blasphemantiu.
 contempnabit te os tuu et non ego.
 et labia tua respondebunt tibi. Nunqu
 primus homo tu uatus es. et an omis
 colles formatus. Nunqu cor suu de
 iudisti. et inferior te erit ei. Sap.
 Quid uostis quod ignorem. quid in
 telligis quod uesciam. Et scies et a
 tiqui sunt in nobis multo uetu
 stiores quam pater tuus. Nunqu gratia est
 ut consoletur deus te deus. et uerba
 tua praua huius prohibent. Quid te ele
 uat cor tuu et qui magis cogitans atro
 uisus huius oculos. Quid tunc cor
 dei spiritus tuus ut proferas de
 ore tuo huius modi sermones. Quid
 est homo ut inmadatus sit et uultus
 appareat natus de muliere. Ecce
 inter sanctos eius nemo immutabilis.
 et celi non sunt inuidi in conspectu ei.
 Quanto magis abhorrabilis et inutilis
 homo qui bibit quasi aqua iniquitate. Oste
 dam tibi audi me. Quid uidi in
 tabo tibi. Sapientes consistent. et non
 abscondet pater suos. quibus sol da
 ta est terra. et non transibit alieni per

ear. Eunctis diebus suis impiis scilicet.
 et in uentris annorum incertus est
 et in annis eius. Sicut terrouit
 semp in auro illi. et cum pax sit
 ille spiritus insidias suscipiat. si credo
 quod reuertit possit de tribus ad lucem.
 autem spectans undique gladium. Cum
 se mouerit ad querendum panem.
 nouit quod paratus sit in manu
 tenebrarum dies. Terretur cum tribu
 latio. et angustia uallabit eum.
 sicut rex qui preparat ad pluuim.
 Terretur enim aduersus dominum manus
 suam. et contra omnipotentem uoluntas
 est. Eucurrit aduersus deum erecto col
 lo. et pingui ceruice armatus est.
 Operuit faciem eius crassitudo. et
 de latibus eius aruina dependit. hi
 taunt in ciuitatibus desolatis. et in
 domibus desertis que in tumultos
 sunt redacte. Non ditabitur si perse
 uerabit constantia eius. si inter
 in terra radicem suam. non recedet de
 tenebris. Ramos eius ardeat
 flamma. et auferetur spiritus eius. *fin.*
 Non credat frustra errore deceptus.
 quod aliquo precepto redimendus sit.
 antequam dies eius repleantur pibus.
 et manus eius ardeant. ledetur
 quasi uinea in primo flore boni anni.
 et quasi oliua proiciens flore suum.
 congregatio enim uoluntate sterilis.
 et ignis deuorabit tabernacula
 eorum qui munera iumentorum accipiunt.

concepit colore et peperit iniquitate:
uterus eius preparat dolos.

XVI Respondens autem Iob dixit. Audui
frequentiter talia. Consolatores bo-
uosi omnis uos estis. Nunc quod leuiter
fuerit uerba uentosa: aut aliquid
molestum est si loquaris. poteram ego
familia uiri loqui. atque utinam esset
anima mea pro anima mea. consolaretur
ego uos sermionibus. et mouerem
caput meum super uos. Roborarem
uos ore meo. et mouerem labia quasi
pens uobis. Si quid agam. Si
locutus fuero non quiescat dolor
meus. et si tacuerim non recedit a me.
Nunc autem oppressit me dolor meus.
et in nichilum redacti sunt omnes artus
mei. Rugit in me testis monium dicit
contra me. et suscitatur falsilocus
aduersum faciem meam contumeliosus in. col-
legit furor meum suum in me. et omni-
ans in. infirmuit contra me artibus
suis. hostis meus terribiliter: oculus
me inuitus est. Peruenit super
me ora sua. et exprobrantes percussit
tuit maxillam meam. Saturati sunt
penis meis. conclusit me deus
apud iniquum et in manibus impio-
rum me tradidit. Ego ille quidam
opulcentus. repente conturbatus sum.
Fenuit cervice meam. conturbavit
me et posuit me quasi in signum. Cir-
cudedit me lanceis suis. conuul-
terauit lumbos meos et peperit

et effudit in terra viscera mea. con-
cidit me uulnere sicut uinum. utruit
in me quasi gigas. laccu conuulsi sunt
cutem meam. et operui cervice carnes
meas. facies mea intumuit. fletu
et palpebris mee caligauerunt. Et
passus sum ab usque iniquitate manuum
meas. quasi hircum mundas ad deum
preces meas. Terra ne operias
sanguinem meum. et non uideat in te
locum latendi clamor meus. Ecce enim
in celo est testis meus et celsa mea
in excelsis. Vlosi amici mei ad-
din stillat oculus meus. atque ut sic
iudicaretur uir cum deo. quomodo
iudicaretur filius matris cum collega
suo. Ecce enim breues anni transierunt
et semita per quam non reuertiturambu-
labo.

XVII Sicut enim mis attenuaui dies mei
uoluerunt. et solum in superest septem
annorum. Non peccaui. et in amaritudi-
naboratur oculus meus. Liba me et
pone me in ueritate. et cum uis manuum
pugnet contra me. cor eorum lon-
ge fecisti a disciplina. prope non ex-
altauerunt. pedem pollicem sceleris.
et oculi filiorum eius defecerunt. posu-
it me quasi in proverbium uulgi et
exemplum suum coram eis. Caligauit
ab indignatione oculi meus me.
et in ebria mea quasi in nichilum redac-
ta sunt. Stupebant uisum super hoc
et innocens contra in peccata suscitauerunt.

I

et tenebit iustus viam suam: et in
manibus addet fortitudinem. Igitur
omnis uos cum uerbum uenite. et no
muciam in uobis ullum sapientem.
Dies mei transierunt. cogitationes
mee dissipatae sunt: torquentes cor
meum. nocte uertitur in die. et tur
sum post tenebras spero lucem. Si
tinuero infernus domus mea est.
et in tenebris stratum lectulum meum.
Putredinem dixi. propter inanis es: mater
mea et soror mea umbram. Vnde est
nunc pestolatio mea. et patientiam
meam quae considerat. In profundum
infernum descendunt omnia
mea. putas ne saltem ibi erit requies
mea.

XVII

Respondens autem baldach finitibus
dixit. usque ad quod finem uerba iactabam.
Intellige prius hunc loquimur. Quare
reputati sumus ut uimta. et sor
dium coram te. Quid perdis ani
mam tuam in furore tuo. Numquid pro
teritiam et transierunt iuxta de lo
co suo. Nonne lux ipsius extinguetur
nec splendet flamma ignis eius.
Lux ob tenebrescet in tabernaculo
illius: et lucerna quam se eum est extingue
re. Arrabunt gressus iustitiae eius.
et precipitabit eum consilium suum. Sum
sit. et in rete pedes suos. et in mus
cipulis eius ambulat. Benedicet
planta illius laqueo: et exardescet
cum eum sitis. abscondita est in terra

pedica eius. et decipula eius se semita.
Vndeque terrebit eum formidines.
et inuoluet pedes eius. Attenuetur
fame robur eius. et inedia inuadat
costas eius. deuoret pulcritudinem
cutis eius. consumat bestia illi primo
genita mors. Auellat de tabernaculo
suo fiducia eius. et calcet se eum de
se. qui rex incitus. hinc in tabernacu
lo illi loci eius qui non est. aspergatur
in hitaculo illi sulphuris. deorsum ra
dices eius succent. Sicut autem attatur
messis eius. aximo illi percat de tra
hi celebret nom eius in plateis. Ex
pellet eum de luce in tenebris: et de orbe
transierit eum. non erit semina eius neque
progenies in populo suo. et uille reli
quie in regionibus eius. Iudice eius stu
pebit nouissimum: et primo inuadat
torror. Hic sunt tabernacula impij.
et iste locus est qui ingratis dominum.

XIX

Respondens autem iob dixit. usque ad
fugitis animam meam et atticis me ser
monibus. Cum decies confunditis me
et in euulscatis opprimetes me. Ne
pe et si ingrati. mecum erit ingrancia
mea: et uos contra me erigimini et ar
guitis me opprobriis meis. Sal
tem nunc intelligite. quia deus in equo
iudicio affligit me. et flagellum su
is me auerit. Ecce clamabo in
pacem et neque exaudiet. Vociferabo
et non est qui iudicet. Semita mea conuulsa
est et transierit si possit. et in calle meo

tenebō posuit. Spoliauit me
glia sua. et abstulit coronā de ca
pite meo. destruxit me undiq;
et pereo. et quā euulsi arbori abstr
ulit spē meā. Iratus est contra
me furor eius. et sic me hūit ipse
suū. Simil' uenerūt latrones e
ius. et fecerūt s' uia per me. et
obsederūt in quo tabernaculu
meū. frēs meos longe fecit a
me. et non mei quā alieni recel
serūt a me. dereliquerūt me p
pinq' mei. et quā me nouerat obli
ti sūt mei. Inquāliu' domi' mee. et
ancille mee sic alienū hūerūt
me. et quā peregrinus fui in oculis
eorū. Seruū meū uocaui et non
respondit mihi. ore proprio deprecabar
illū. aliu' meū exorauit uxor
mea. et orabā filios uiri mei. Stū
ti quā desperaret me. et cū ab eis re
cessit detrahebāt mihi. ablati sūt
me quāda' cōsiliari mei. et quā ma
rie diligenti adūsat' ē me. Pell
mee cōsumptis carnib' adhesit os
meū. et delicta sūt mihi in labia eō
detes meos. auiserunt mei misere
rini. saltē uos amica mei. quā ma
uus dñi tetigit me. Quē psequi
mi me sic dōs et carniū meis sa
turamū. Quis in t'buat ut sc
bant finones mei. Quis in ter
ut exaret in lib' stilo ferreo aut
plūbi lamia ul' celte sculpat'

in silice. Scio. n. q' redemptor mīs ui
uit. et in nouissimo die de trā surtu
r' sū. et rēu' cōdibor pelle mea. et in
carne mīa uidebo dñm saluatorem
meū. Quē uisur' sū spē. et celi mei
cōspici sūt et n' ali'. Repōita ē hec
spēs mea in sinu meo. Quē g' tūc di
ctus persecūmur eū. et radice ubi
iueiam' cōt' eū. fugite g' a facie
gladij. quā ultor uātatū gladi
ē. et satote eē iudiciū.

Respondēs autē sophtar naamati
thys dix'. Idcirco cogitacōes mee ua
tie succedūt sibi. et mēs i diuisa rapū
doctina quā me arguis auoia. et spēs i
telligētie mee tūceb' in. n' scio ap
rincipio ex quā ē pōit' ipse fr' trā quō
laus ipiorū bñis sit. et gaudiū y
porite ad istar pūcti. Si ascēderit
usq' ad celū scēna eī. et cap' eī mule
tetigit. n' stāliuū in fine pēt'.
et quā eū uiderant dicent. V' ē. V' eld'
sopniū auolans n' iueiet'. Et rā
siet sic uisio nocturna. celis quā eū
uidit n' uidebit. n' ul' ituebit eū
loc' eī. filij eī atterēt' egestate. et
mau' eī reddet ei dolore suū. Ossa
eī implebūt' uicis adolecēne eī. et
cū eo implete dormient. Cū. n. di
ce sūt in ore eius malū. absco
dit illd' sub lingua sua. parret illi
et n' celi quet' id illd'. et celabit' i gu
ture suo. panis eī in utero illi
uertetur. in fel' aspidū int' fec'.

XX

mei

diuitias q̄s deuorauit euomet.
 & de uentre ei' extrahet eas &c. Capō
 aspiciū surget. & occidet eū ligna
 uipere. nō uideat uiuulos flumī
 nis torrentis mell' & butyru. luet q̄
 fecit oīa nec tū cōsumet. Jur' in
 titudinē adiuuētioniū suarū sic
 & sustinebit. quā cōfriges iudiciū
 domū pauperis rapuit & nō edifi
 cauit eā. nec ē sagatus uet' ei'. & cū
 hūerit q' cupierat. posside' nō pote
 rit. nō remansit de cibo ei'. & ipse nō
 remanebit de bonis eius. Cū sag
 at' fuit artabit. estuabit & omnis
 dolor irruet i' eū. yr' impleat uet' ei'
 ut eūntat i' eū nā furous sui et
 pluat se illū bellū suū. fugiat
 anima ferrea. & irruet i' archū ferre
 ū. Educet' & egrediens de uagina
 sua. & fulgurās i' amaritudinem
 suā. vadet & uiciet se eū horribles
 oīs tenebre abscondite sūt i' oī
 bus eius. deuorabit eū ignis qui
 nō succendit. affliget' & tēct' i' ta
 bna dō suo. Reuelabūt celi uq̄tatē
 ei'. & t'ra cōsurgz ad i'us eū. Aptū
 erit q̄tā dom' illius. cēstet i' die fu
 rous dñi. nō ē ps impy tōis a deo.
 nēditas uōr ei' ad nō.

XXI

Respondēs aut' iob dixit. Audite q̄
 loquor meos. & agite p̄nia. sus
 tinete me ut i ego loqr'. & p̄ mea si
 uideb' ūbi tūcete. nūq' cōt' ipiem
 disputacō mea est. ut in iro nō de

beam contastari. Attendite i ob
 stinate. & superponite digitū ori
 urō. & ego qm' recordat' fuero parti
 melco. & cōcuciet carne meam
 mor. & cōt' ergo impy uiuūt. sub
 limati sūt cōfortati q' diuicijs.
 Sem' eorū permanet corā eis. pro
 piquoz tūrlu & nepotū in cōsp
 tu eorū. domus eoz securē se et
 paccate. & nō est uirga dei super
 illos. bos eoz concepit. & non ab
 ortauit. vacca peperit & nō ē puua
 ta fetu suo. Egrediūt' qm' greges
 paruuli eorū. & infantes eorum
 erulant i' uisū. Tenent t' impa
 nū & cōstaram & gaudent ad soni
 tū organi. ducit in bonis dies
 suos. & in pūcto ad inferna descē
 dunt. Qui dixerūt deo recede a
 nobis. sciam uarū tuar' nolu
 mus. Quis est omps ut serua
 m' ei. & q' nob' prodest si orauim'
 eū. Vmptū q' nō ē i' manu eoz to
 na sua & cōsilū ipioz longe sit
 a me. Quicquē lucina ipioz exti
 guet. & frueit eis inuidacō. idolo
 tes diuidit furous sui. et' sicut
 pulce an' facie uenti. & sic familia
 q' turbo dispq̄. Deus seruabit filijs
 illius colorē p̄ris. & cū reddent
 tunc salt. Videbunt oculi eius i
 terfectionem suam. & de furore
 omnipotēns bibet. Quid. n. ad ei
 ptim. de domo sua p̄se. & si nūc m

fui ei diuidict: Nūq̄ dñi dcebit
 q̄sp̄iā sciam q̄ excelsos iudicat:
 Iste morit̄ roburē & sanus. diues
 & felix. viscera ei plena sūt adipe.
 & medull' ossa illi irrigant. Alms
 uero morit̄ in amantudine aie
 sue absq̄ ullis opib'. Et tū simul
 in puluē conuient. & iūmes opiet
 eos. Certe noui cogitationes uias
 & sūas cont̄ me iniq̄s. dicitis enī
 n̄ dñi ē p̄ncipis in tabnacula im
 piorū. Introgate q̄ lib' de uiatorū
 bz. & h̄ eadē illū intelligē cogitatis
 q̄ in die p̄ditiōis suau' malus.
 & ad diē furoris duccet. Q̄s arguet
 corā eo uias eius: & que fecit quis
 redd' illi. Ip̄e ad septētra duccet. & in
 cogere mortuoz uigilabit. dulci
 fuit glāris cōciti. & post se om̄es
 toiem trahit. & an̄ se inuuiabiles.
 Quom̄ ḡ cōsolam̄ me frust'. am
 tūsa urā repugnare oīsa s̄ iūtan:
XVII **R**espondēs aut̄ elyphat temari
 filys dixit. Nūq̄ deo cōparari potest
 lō & cū p̄fēcē fuerit scie. Q̄d p̄st
 eo si iust' fuis aut qd ei confers
 si inaclata fuit uita tua. Nūq̄
 times arguet te & ueiet tecū ad
 iudiciū. Et n̄ p̄ maliciā tuā p̄u
 timā & inūitas inūitates tuas. ab
 stulisti. n̄ pign' frū tuoz sū cā et
 tuos spoliasti uentur'. Adq̄ lasso
 nō cedisti: & cū uentū subtraxisti
 panem. In fortitudine brachii

tui possidebas terrā. potentissi
 mus optinebas eam. Viduas di
 uisitū uacuas. & lacertos p̄pulo
 tū cōmūisti: prop̄ta circūdat̄
 es laqueis. & cōturbat te formico
 sub ita. Et putabas te tūbras nō
 uisimū & impetu aquarū inū dñi
 tū non opp̄ssū iri. An cogitas qd
 d̄s excelsior celo sit. & s̄ stellarū in
 uicē sublimet. & dicitis. Quid enī
 nouit deus. & q̄ p̄r caliginē iudi
 cat. Rules latibulū eius nec inā
 cōsiderat. & circa cardines celi p̄r
 auibulat. Nunq̄ scimitam sclozū
 custodire cupit q̄ calcauerūt in
 t̄ iniqui qui sublati sunt ante
 tempus suū. & fluuū subūitē fun
 damentū. Qm̄ dicebat̄ deo recede
 a nobis. & q̄ inchi possit face oīp̄
 estimabant eū cū ille impleset
 domus eius coz bonis. Quoz s̄
 tētia p̄ocul sit ame. Videbūt iustū
 & letabūt. & innocēs s̄blānab' eos.
 Nonne succisa ē erectio eoz. & reli
 quias eoz deuorauit ignis. Adqui
 esce ergo eis & h̄to pacē. & p̄r h̄ h̄
 bis fructus optimos. Suscipe ex
 ore illius legē & pone sermones
 eius in corde tuo. Si reuersus fu
 eris ad omnipotentē edificaberis
 & longe facies iniquitatē a taber
 naculo tuo. dabit pro ira salutem.
 & pro silice torretes aureos. Curq̄
 oīp̄ cont̄ hostes tuos. & argentiū

conseruabit tibi. Tunc et omnipotens deli-
 cis affluens releuabit ad dominum faciem
 tuam. Rogabis eum et exaudiet te: et
 uotata tua reddes. decetnes tibi et ueni-
 erit: et in uisus tuus splendet lu-
 men. Qui non humiliatus fuit: erit
 in gloria. et qui inclinauit oculos suos:
 quare saluabit. Saluabit innocens.
 Saluabit autem inuidia manuum
 suarum.

XXIII

Respondens autem iob dixit. Quicquid
 amaritudinis est in me: et in manu
 plagae mee aggruata est terra gemitus
 mei. Quis in tribuat ut cogitarem
 et in uentem illius. et uentem usque ad soli-
 um eius. ponam eum in iudicium. et os
 meum replebo in ueritate: ut sciam
 uerba que in me tendunt. et intelligam
 quod loquitur in me. Nolo in tanta fortitudine
 contumaciter mecum. si in magnitudinis sue
 mole me premit. proponat equi-
 tatem contra me: et perueniat ad uic-
 toriam iudicium meum. Si ad orientem
 ierit: non apparet. Si ad occidentem: non in-
 telligam illum. Si ad septentrionem: quod agam
 non apprehendam eum. Si uentem ad dexteram:
 non uidebo illum. quare si scit uiam meam:
 et probabit me quasi aurum quod pignus
 tenuit. Vestigia eius secutus est pes meus.
 uiam eius contodiu. et non declinavi ex ea.
 a mandatis labiorum eius non recessi. et
 in sinu meo abscondi uerba oris eius.
 Ipse est solus: et non est autem pro cogita-
 tionem eius. et anima eius quicquid uoluit hoc

me

fecit. cui expleuit in me uolunta-
 tem suam. et alia multa similia pres-
 tavit ei: et ideo a facie eius transiit
 suum. et considerans eum in timore sollici-
 torum. de molliuit cor meum: et omni-
 potens conseruauit me. Non enim perii pro in-
 uentibus tuis: nec faciem meam ope-
 ruit caligo.

XXIII

Ab omnipotente non abscondita te-
 pora. et aut nouerunt eum: igitur
 dies illius. alii timidos in stultitiam
 impuerunt greges et pauperum eos.
 Asinum pupillorum abegerunt. et ab-
 stulerunt pro pignore bouem in-
 due. Subiuerunt pauperum uiam.
 et opprimerunt pariter inasuetos terra: a-
 lii quasi onagri in deserto egreduntur
 ad opus suum. in gurguliones quasi ad praedam
 praeparant panem liberis. Agri non sui
 demerunt. et uentem eius quasi opprimerunt
 uidebant. sudos diuertunt homines
 induimenta tollentes quasi uentem est opera-
 titum in frigore. Quasi uentem motum
 uigant. et in hunc uelamentum
 amplexantur lapides. uim fecerunt
 dependentes pupillos. et uulgarum
 pauperum spoliauerunt. Sudis in
 cedentibus absque uentem. et resu-
 nerunt tulerunt tulerunt spicas.
 In aceruos eorum inuidati sunt: quasi
 calcatis torcularibus sicut. de ciui-
 tate fecerunt uiros gemere. et ante
 uulneratorum clamabit. et deus
 multum abire non patitur. Ipsi

fuerunt rebelles luminu uel ciet
 uias ei. n̄ reuſi ſūt pſenitas u
 li. axane p̄mo cōſurgit homic
 da. i m̄ficiat egenū i paupere. p
 noctē uero erit q̄i fur. Ocl̄s adul
 teri obſeruat caliginē oices. Nō
 ne uidebit ocl̄s i cooperiet uul
 tū ſuū. p̄trodūit i teneb̄s dom
 os. ſic in die cōdixerant s̄. i igrā
 uerūt luce. Si ſbito apparuerit
 aurora. arbitriū ſūnā mortis. i
 ſic in t̄ibus q̄i in luce amblāt.
 Leuis est ſe facie ſe aq̄. axaledic
 ta ſit p̄s eius in ſia. nec abulet
 p̄uā i uenatū. ad nimū calore
 t̄iſet ab aquis niuū. i uſq̄ ad
 inferos p̄m̄ illi. Oblunſcatur
 ei m̄ia. Dulcedo illi i uis. non
 ſit in recordatione. ſi cōtāt q̄ſi
 ugnū iſtuctuoſū. pauit. n̄ ſte
 tilē i que nō p̄tuit. i indue uū
 ſi fecit. cōtāt fortes i fortitudi
 ne ſua. i ai ſtēt ſi cōtēt uite
 ſue. cōtāt ei d̄s locū p̄m̄e. i ule ab
 utt̄ eo in ſebiam. Ocl̄i. n̄. illi ſe
 in uis illi. Eleuati ſūt ad modi
 cū i nō ſi ſiſtēt. i h̄uliabūt ſic
 om̄ia i auferent. i ſic ſūnita
 tes ſpicay cōterent. Qd̄ ſi non
 est ita q̄s in e potest arguere cē
 mentitū i p̄nie an̄ deū ſi ſi ſi
XXV **R**espondes autē baldach ſynth̄s
 dixit. potestas i t̄or ap̄ eū ē. q̄
 facit cōcordiā in ſublimibus

ſuis. Numquid est numerus mi
 litū ei. i ſuper q̄ non fulget lu
 men illius. Numq̄ iuſtificari
 poteſt homo cōparatus deo aut
 apparere in iudis natus de
 muliere. Ecce etiā luna nō ſplē
 det. i ſtelle non ſūt in uide in cō
 ſpectu eius. q̄nto magis hō p̄t
 do i ſiſtus hominis uerūis.

Respondens autē iob dixit. Cui
 adiutor es. Nūq̄ imbecillis i ſul
 tentans brachiū eius q̄ non est
 fortis. Cui cediſti cōſiliū. forſi
 tan illi qui nō h̄o ſap̄ia. i p̄uē
 tiā tuā on̄diſti plurimā. aut q̄
 docere uoluisti. Nōne eū qui fecit
 ſpiram̄um. Ecce gigantes ge
 munt ſub aquis. i q̄ h̄itara ai
 eis. Nudus est infernus coram
 illo. i nullū ē operim̄ti p̄uē
 m̄. Qd̄ extēdit aquilonē ſi ſi ſi
 ſi. i appēdit t̄rā ſe nich̄m. Qd̄ li
 gat aq̄s in nubib̄. ut ſi erūp̄t
 p̄t̄ cōt̄ū. Cui tenet uultū ſolu
 ſi. i expād̄it ſe i d̄nebulā ſi ſi.
 Verminū cōcedit aq̄s uſq̄ dū ſi
 mat̄ lux i t̄ib̄. Cōt̄ipne celi
 contremiſcent. i pauent ad nu
 tū ei. In fortitudine illius repen
 te maria congregata ſūt. i p̄uē
 dentia ei percuffit ſup̄bum. Sp̄s
 eius ornauit celos. i obſtetricā
 te manu eius eductus est colu
 ber tortuoſus. Ecce h̄ ex p̄te t̄rā

XXVI

fuit manū eius. et cū in p̄na illa
 fmois ei audierim. eius porit
 tonitruū magnitudis ei inuena.
Addidit q̄ iob assimes p̄nabola
 r̄ant. Vult d̄us q̄ abstulit iudici
 ū meū. r̄ om̄ne q̄ ad amaritudinē
 adduxit aiām meā. q̄ d̄n̄ superē
 alit̄ in me. r̄ sp̄c̄ dei in anib; meis.
 ū loq̄nt̄ labia iniquitatē. ū lingua
 mea meditab̄ inuidiā. ū in dia
 ū. Absit a me ut itos uos eē iudi
 cē. d̄n̄ d̄n̄ deficiā nō recedā ab i
 nocentia mea. Justificacōm meā
 q̄ cep̄tē nō deserā. n̄. n̄. repre
 hendit me cor meū i oī uita mea.
 Sic ut ip̄us inuēns in s̄ r̄ aduer
 sarius in s̄. q̄ ū d̄n̄. Que ē. n̄. sp̄s
 yp̄ocrite si auare rapiat. ū i lib̄e
 oīs aiām eius. Rūq̄ d̄s audiet
 clamorē illius tū uenit s̄ illū
 angustia. aut pot̄tē i oī pot̄tē
 delectari. r̄ inuocare d̄m om̄i t̄p̄e.
 docebo uos p̄ manū dei q̄ om̄ne lu
 teat ne abscedā. Ecce oīs uos nos
 tis. r̄ q̄ s̄i cā uana loq̄m̄. h̄ ē ps
 th̄s imp̄i apud deū tereditas
 uolētōr q̄ ab oī pot̄tē suscipiēt.
 Si multiplicati s̄iūt filii ei i gla
 dio er̄t. r̄ nepotes ei ū sat̄ab̄ utur
 pane. Qui reliq̄ fuerit ex eo sepe
 uent̄ in t̄m̄. r̄ uidue illi ū plo
 rabūt. Si cōportauer̄ q̄ trā argē
 tū. r̄ sic lutū p̄p̄tauer̄ uestim̄
 ta. p̄parabit q̄d̄. s̄. uis̄ uent̄

ill. r̄ argētū in uoces diuidit. Edifi
 cauit sic tinea domū suā. r̄ sic ē
 tos fecit ūl̄c̄m. Quies cū dormi
 erit meli s̄c̄ afferet. ap̄iet oculos
 suos. r̄ meli inuēiet. Ap̄l̄m̄; cū
 q̄ aq̄ iopia. uoce. oī p̄m̄; cū t̄p̄e
 tas. tollet ei uer̄ ures. r̄ auferet.
 In c̄d̄ t̄m̄; rapiet eū de loco suo.
 ēmittet s̄ eū r̄ ū p̄ct. de manu
 ei fugies fugiet. s̄ing; s̄ eum
 manus suas. r̄ s̄ uilavit super e
 um inuenis locū eius.

Habet argētū uenar suar p̄na
 pia. r̄ auro loc̄ ē in q̄ cōflat. fer̄
 de tra tollitur. r̄ lapis solut̄ ca
 lore in os ūt̄. r̄ ep̄ p̄sūt t̄m̄;
 r̄ uniuersor̄ finē ip̄e cōs̄idit. Lapi
 cē q̄ caliginis r̄ ūbrā mortis di
 uidit torres a p̄lo p̄reḡn̄te. et
 eos q̄s oblitus est p̄s coḡtis h̄r̄
 r̄ immios. tra de q̄ ouebūt p̄m̄;
 i loco suo. s̄. ūbr̄ ūsa ē. loc̄ saph̄
 ri lapides ei. r̄ gl̄e; illi auri. se
 mita illi i ḡt̄m̄. anis ū ē inuit̄ cū
 ocl̄s uult̄s. nō cōculcānt̄ cāsi
 ty iustitor̄. ū p̄t̄sūt p̄cā l̄ce
 na. ad silicē extēdit manū suā.
 ūit̄ aradicib; montes. i p̄s
 tuos ext̄dit. r̄ om̄e p̄d̄sūt
 ocl̄s ei. p̄f̄ida q̄ flum̄or̄ s̄c̄a
 ē. r̄ abscondita p̄d̄x̄ i lucē. Sa
 pia nō ū inuēitur. r̄ q̄s ē loc̄ in
 illigēte. Nescit t̄o p̄uū ei. ū inuē
 met̄ it̄ra suam̄ unuētū. Abs̄c̄

dixit nō ē in me. i mare locit' i' ca-
 mee. nō cabit' aurū obrui' p'ca:
 nō appret' argentū i' cōmutacō-
 ne ei'. nō confet' tinctis i' die colo-
 rib'. nō lapidi' sardoio p'ofissio
 ul' saphy'ro. nō adēq'bi' ei' aurū ul'
 vitru'. nec cōmutabūt' p'ro cana-
 sa aurū excelsa & eminentia. nec
 cōmemorabūt' i' cōparacōe ei'. f'
 hū' aut' sapia' ē occultis. nō adē-
 q'bi' ei' topazion de ethiopia. nec
 tincture mūdissime cōponēt'. vñ
 ergo sapia' uerit'. & q's ē loc' intelli-
 gēte. Abscondita ē ab oculis omniū
 uiuentū. Voluc' q' celi latet poi-
 tio i' mors. Dixit' aut' i' m'is
 audiuim' famam ei'. d's i'clit' in
 am ei'. i' xpe no int' locū illi'. Ipe n.
 fines mūdi intuet'. i' oīa q' s' celo
 sūt respic'. Qui fecit uētis p'odus.
 i' aq's app'edit in m'ura. Qui p'ue-
 lit pluuijs legē i' mā p'ocell' so-
 nantib'. Tūc uidit illā i' enarraū.
 i' p'p'rauit i' uestigant'. i' dixit'
 hō. ecce timor d'ni. n' ē sapia'. i'
 recedere a malo intelligēna.

XXIX Adidit q' iob assumens parabo-
 lā suā dixit. Q's m'ibuat ut sum-
 iux' m'ies p'anos. sed dies q' b' d'
 ctodiebat me. q' splēdelat lucer-
 na ei' s' cap' meū. i' ad lum' ei' am-
 bulabam in t'ib's. Sic fui i' dieb'
 adolecētie mee. q' scēto d's erat
 i' tabnaclō meo. q' erat oīx' me.

i' cētutu meo p'iu mei. Qui lana
 lū p'ces m'os butyro i' p'ē funde-
 bat in tuos olei q' p'cedebam
 ad portā ciuitatis. i' i' plata
 parabā cathedrā m'. Videbat me
 iuuenes i' abscedebant. i' senes af-
 sur gētes itabat. p'ncipes cessa-
 bant loq'. i' digitū s' ponebant
 ou' suo. Vocē suā cōhibebat du-
 ces i' hūg' cor' gutturi suo adlē-
 bat. Auris audies bificabat me.
 i' oīs iudēs testimoniū reddēbat
 m'. eo q' libāte paupere uocife-
 rāte. i' pupillū cui nō erat ad-
 iutor. b'ndictio p'iu s' me uicē-
 lut. i' cor' induc cōsolat' sū. Iusti-
 cia idut' sū. i' uestiū me sic uesti-
 tūmū i' diademate iudicō meo
 Ocul' sui ceco. i' pes sui clauco. p'
 eū p'up'ru'. i' eam q' uel' scēbā di-
 uigētillie i' uestigabā. s' cōtēbam
 molas nūq' i' te dētib'. illi' au' s' dā
 p'ā. dicebā q'. in m'ido nō mo-
 tiar. i' sicut palma multiplica-
 to dies. Radix mea a'p'eta ē se-
 cus aq's. i' uos morau' i' m'ellio-
 ue mea. Glia mea sp' i' nouabi'.
 i' archus meus in manu mea i'
 staurabitur. Qui me audiebāt
 expectabant suāam meam. i' in-
 tenti tacebant ad cōsiliū meū.
 uerbis meis addere nichil aude-
 bant. i' super illos stillabat elo-
 quū meū expectabant me

sic pluuia. ros suu. aperiebat qm
ad ymbre serotinu. Si qm cedeat
ad eos u crederit. lux uultu ma
u cacebat mtra. Si uoluisse ire
ad eos sedebat p m. cuq; sedere qm
ter curstante exercitu. era tu me
tentu cosolator.

XXX

Duc aut dedit me uniuores qm
quoz u indigbar pres pone au
caub; gregis mei. qv utus ma
nuu m erat pro nicho. uita qm
putabant indigni. Egestate ita
me steriles q uidebat isolitudie
scaleres calamitate miseria. i
mandelau hbas. i arbor cortices
i radix uunq; erat ab eoz. Et
de co uallo; ista rapietes. cu si
gla reperissent. ad eam clamore
currebant. In desertis habitant
corretu. i i cauinis tie. ul se gla
ream q uir hinc mo i letabant.
i ee subscribi delicias reputabat.
suy ituloz i gbulu. i i tra per
uo parentes. Nuc m eoz couisus
canticu su. i scus su as p uuu.
Abipiant me ilonge fugerit a
me. i facie mei cospuere no ue
rent. Pharetra n. sua aperuit.
i affixit me. i frenu posuit ios
meu. Ad dextera ouetis calami
tates mee. ilico surrexit pedes
meos i uiterit. i o p flect q i flu
ctib; semitis suis. Dissipauerit
itineru mea. isidiati sut m i p

ualuerit. tu fuit q ferret auxili
u. q i rupto muro i apta ianua
iruerit se me. i ad meas misiat
denolati s. Redier su m nichu.
abstulit q uetus desideriu me
um. i uelud nubes ptu sicut sal
mea. Nuc aut i uenit ipo marce
sat aia mea. i possidet me dies
afflictionis. Nocte os meu pform
colouit. i q comedut me u dorm
uunt. In multitudie eoz consumit
uestimtu meu. i q i capio tuce
succiderit me. copuat su luto
i assimilatus su faulle i canu.
elamaw ad te i si exuides me.
sto tu respicias me. conat es m
in crudelie. i i duricia manu tue ad
usatis m. Eleuasti me i q i sup
uetu ponet elisti me ualide.
Scio q i morti tdes me u ostituta
e com omi uiueti. Sumptu n ad
cosupcom eoz emtis manu tu
am. i si conuerit ipe saluau. fle
bam qndi se eo qui afflicto erat.
i copuclat anima mea paup.
Expectabam bona. i uenerit m
mala. prestolabar lucem. i etu
perunt tenebre. Iniciora mea est
buerit absq; ulla requie. p uen
nerunt me dies afflictionis. ox
tens incedam sine fine si uore co
surgens in turba clamadi. fra
ter sui draconu i socius structi
onu. Eutis mea demigrata e se

me. et ossa mea auerunt p̄ cauma
te. yersa e in luctu cytara mea.

et organu meū in uoce flentiu.

XXI **P**epigi fedus cū oculis meis ut
ne cogitare qd̄ de uirgine. Quia n̄
p̄t̄ h̄c̄t̄ deus in me desup. ut
ditate om̄ps de excellis. Quicq̄
nō p̄rdicio est unq̄. et alienatio
opertantib; iusticia. Nonc̄ t̄p̄e
siccitat uias meas et uictos ḡl̄s
meos diminat. Si ambulauit
uauitate. et festinauit i dolo p̄s
nis. a p̄ndat me in stateta ita.
et sciat deus simplicitate mea. Si de
cliauit gressus m̄s de uia. si ocl̄
m̄s secut̄ e cor meū. imāib; m̄s
adixit in acla. sc̄ra et alius cōe
dit. et p̄ogres m̄a eradice. Si
deceptū est cor meū s̄ mulierez.
et si ad hostiū amica mei insidiat̄
sū. scortū alius sit ux̄or mea.
et si ip̄m̄ i caruet̄ alij. h̄ n̄ nep
tus est iniquitas maxima. ignis est
usq; ad cōsūp̄m̄ deuorans. et
oia eradicas genuina. Si cōcep̄
si s̄bre iudiciū cū seruo meo et
ancilla mea cū disciparet̄ ad
ūsū me. Qd̄ n̄ faciam cū surre
ret̄ ad iudicand̄ d̄s. et cū q̄si
erit quod t̄idebo illi. Nūq̄ nō
in uis fecit me q̄ uisū operatus
est. et formauit me i uulua uis.
Si negaui qd̄ uolebant̄ pupe
tib; et ocl̄os in d̄ul̄ ex̄ptare feci.

Si comedi bucellā meā solus. et
nō comedit pupillus ex ea. q̄
ab infantia m̄a creuit meē mi
seratio. et de utero uis mee eg
ressa est meū. Si desperi p̄re
reuntē. eo q̄ non h̄c̄t̄ indum̄
tum. et ab sa; operum̄to p̄n̄p̄e.
Si nō b̄ndixerūt̄ in latera eius
et de uelletib; ouū mearū cale
factus est. Si leuauit super pupil
lū manū meā. et cū uiderē me
in porta sc̄iorei. Humer̄ m̄s
a iunctura sua cadit. et brachi
ū meum cū suis ossib; cōtatur.
Semper n̄ q̄i t̄uantes super me
fluctus t̄uui deum. et pond̄ et
ferre nō potui. Si putauit aurū
robur meū. et obruzo dixi fidu
cia mea. Si letatus sū super di
uitijs meis multis. et q̄ pl̄ima
teperit manus mea. Si uidi so
lem cū fulgeret. et lunam in ce
deute clare. et uetati e in absco
dito cor meū. et ocl̄atus sū ma
nū meā ore tuo. Que e iniquitas
maxima et negatio cont̄ d̄m̄ al
tissimū. Si gauisus sū ad tri
uā eius qui me oderat. et ex̄tari
q̄ inueit̄ eū malū. non te debi
ad p̄candū gatur meū. ut expe
tere maledictōes aiā me. Si nō
dixerūt̄ uiri tabnacli mei. qui
der̄ de caruū eī ut sc̄erū. f̄ou
ū māsit p̄gū. hostiū meū inatōi

patuit. Si abscondi qm lo pctm
 meū. et celam in sum tunc iniqui
 tate meā. Si exiui ad multitudi
 nem nimiam: et despectio propinquorū
 timuit me. et magis tacui. nec egē
 sus fui loquū. Quis in tribuat audi
 torem. ut desiderū meū audiat
 omnipotens: et tribuat quē q̄ iudicet.
 ut in humero meo portet illum. et cir
 cūdet illum qm coronā mē. per sigilos
 gradus meos pronūciabo illum
 et qm p̄ncipi offeram eū. Si aduer
 sus me terra mea clamat. et cū quā
 sulca ei defleat. Si fructus ei comedit
 absq̄ pecūia. et aiām agricolā ei
 afflixit. profuerit ovis in tribul.
 et pro ordeo spina.

XXXII

Omiserunt aut tres viri isti vendē
 iob eo q̄ iustus ē iudicet. Et irat̄ in
 digritus q̄ est elyū filius bura
 chiel bunites. de cognatione ram. Ira
 t̄ ē aduersus iob. eo q̄ iustū se eō di
 cēt corā deo. pro aduersus t̄s ami
 cos ei indignatus est eo q̄ si inueit
 sent iustionē rōnabile. si tūmō
 cōcepisset iob. Igit̄ elyū expectauit
 iob loquētē eo q̄ seniores cēt q̄
 loq̄bant. Cū aut̄ iudicet q̄ tres res
 ponere n̄ potuissent: irat̄ est ue
 liment. Rūdens q̄ elyū fili bura
 chiel bunites dixit. Junior sū t̄p̄
 uos aut̄ antiquiores. ideo tenuit
 so capite iustus sū indicare uobis
 suam meā. Sprabi n̄ q̄ etas pro

lixior loqueret̄. et annorū multitudo
 daret sapiam. Sicut iudeo. sp̄s
 est in hominib: et inspiratō omipo
 tentis dat intelligentiā. Non sūt
 longevi sapientes: nec senes in
 telligūt iudiciū. Ideo dicam audi
 te me. et ostendam uob̄ et ego sciam
 meam. Expectauit n̄ simones iudicet.
 audiui prudentiā meā uerū: donec
 disceptaretis in sermonib: uis.
 et cōm̄ putabā uos ad dicere consi
 deratum. Sicut iudeo nō est q̄ pot
 sit arguat iob. et uideret ex uob̄
 sermonib: eius. Ne forte dicatis
 iueiemus sapientiā. deus proiec
 it eū in nō timo. Nichi locutus est m̄.
 et ego non sedm sermones uestrorū
 et uidebo illi. Et timuerūt: n̄ respō
 derūt ultra. abstinuerūtq̄ a se elo
 quia. Quā ḡ expectauit n̄ sūt lo
 cuti: dixerūt nec uiderūt ul.
 uidebo et ego p̄tē meā. et nō dī sa
 cutiā meā. p̄tē sū eū sermonib.
 et cantor me sp̄ uteri mei. Cū uē
 ter m̄ q̄ inuēit absq̄ spiraculo.
 q̄ lagūdas nouas dirūpit. loq̄
 et respirato paululū. ap̄tā labi
 a mea et uidebo. Nō accipia p̄lo
 um: et dīm hōi nō eq̄lo. Nescio cū
 q̄ dīm uisita. et si post iudiciū tol
 lat me factor meus.

XXXIII

Audi ḡ iob eloq̄a m̄a. et om̄is simo
 nes m̄os audita. Ecce ap̄t̄ os meū.
 loq̄t̄ liḡ m̄a et fauebit m̄is. Si p̄na

corde meo sermones mei: et suam
 labia mea pura loquitur. Spiritus dei fecit
 me: et spiraculum omnipotentis unificavit
 me. Si potes ride in: et aduer-
 su faciem meam consiste. Ecce et me si-
 cut te fecit deus: et de coe luto ego qui
 formatus sum. Vmptum miraculum me-
 um non te terret: et eloquentia mea non
 sit tibi gignis. Dixisti ergo in auribus meis
 et uox uultuum audiuim. Animo sum ego
 et absque delicto imadatus: et non est in-
 iquitas in me. Quia quae las in me
 reperit: ideo arbitratus est me simile
 sibi. Prodest in inuoluptas meos: et
 rediit omnis sententia mea. Si ergo
 in quo non es iustificatus. Venit tibi
 quia maior sit deus uoce. aduersus eum co-
 tendis quia si ad omnia uerba: tibi
 semel loquitur deus: et secundo idipsum non
 repetit. Propterea in uisione noc-
 tuana. quia inuit sopor se uoces. et
 committit in lectulo. tunc aperit au-
 res unorum: et erudies eos instruit dis-
 ciplina. Ut auidat uoces ab his qui
 fecit: et liberet eum a superbia. et uent
 animam eius a corruptione. et uita illius
 ut non timeat in gladium. Incepit
 quia pro colore in lectulo suo: et omnia
 ossa eius in uentem fecit. Abibiabit
 a se in uita sua pennis: et aie illi
 ciuis aut desiderabilis. tale fiet ca-
 to eius: et ossa que terra fuerant
 in diuitibus. Appropinquabit corruptionem
 aia eius: et uita illi in mortuus. Si

fuit pro eo angelus loquens unum de si-
 mulibus ut annuntiet tuis equitatem
 miserebitur ei et dicet. Libi cum ut non des-
 cendat in corruptionem. Inueni in quo ei
 propiciet. Consumpta est caro eius
 a simplicibus. reuertatur ad dies adol-
 escentie sue. deprecabitur deum et placabi-
 lis ei erit: et in debet faciem eius in uultu.
 et reddet tibi iusticiam suam. Respi-
 ciet uoces et dicet. peccavi et uere deli-
 qui et ueritatem dignus non recepi. Li-
 berauit. et animam suam ne periret in in-
 tentum. si uincens luce uideret. Ecce u-
 bi omnia operat deus tuis in uocibus: per sin-
 gulos ut reuertat animas eorum a corrup-
 tione: et illuminet in luce uiuentium.
 Antequam iob et audi me: et tace dum ego
 loquor. Si autem his quod loquor responde-
 rit. Loquere. uolo. et appareat tibi.
 Quod si non his audi me. tace. et docebo
 te sapientiam.

Pronunciatus est et uocatus et hinc est. Au-
 dit sapientes uerba mea. et uindicta
 cultate me. a uis. et in hinc proliet.
 et guttur elatas gustu diiudicat. In-
 diu eligam nob. et tunc nos uideat
 quod sit melius. Quia dixisti iob u-
 su. et deus uindicta iudicium meum. In iudi-
 cando. non me in dicitur. et in uoluntate
 sagitta mea ab se ulla pro. Quis est
 uir ut est iob. qui bibit substantiam
 conem quasi aquam. qui gradum cum opuntio
 iniquitate. et ambulat cum uis in pi-
 is. Dixit. et non placet uir deus et sic

XXXIII

E
current cū eo. Ideo ueracordim audi
te me. Absit a dō īpnetas. et ab oīpo
tēte īūqtas. Op. n. i. uis reddi ei. et
iūx uias singlorū restituēt eis. se
n. dōs si cōdēpnabit frustra. n. oī
potens subūter iudiciū. Quē cō
stituit aliu se terrā. aut q. posū
se orbe q. fabricat est. Si dixerit
ad se cor suū spm illi. et flatū ad se
flet. deficiet oīs caro siml. et bōm
anere reūter. Si hīs ergo intellec
tū audi quod dī. et asculta uocē e
loquij mei. Nūq. q. non amat iu
diciū sanari potest. et quom tūc
ū qui iustus est i tū cōdēpnas.
Cui dicit regi apostata q. uocat du
ces impios. q. nō accipit persona
pūcipū nec cogit tūc amū ei
disceptat. cont. pūq. op. n. ma
nuū ei. et īmūsi. subito moriet.
et ī media nocte cūm abūt pūli. et
mīsi. et auferet iolētū ab sq.
manu. celi. n. ei. se uias hominū
et omīs g. sūs eoz cōsiderat. nō sūt
tūbre et nō est ūbra mortis. ut ab
scondunt iū q. operant īūqtatē.
n. n. ul. in i. uis potestate est. ut
ueiāt ad dīm in iudiciū. Cōter mī
tos et īmūsi. et stare faciet
alios pro eis. nouit. n. opera eoz.
idēco inducet noctē et cōterentur.
q. impios pūssit eos in loco iu
dentū. q. q. de industia recesserit
ab eo. et omīs uias ei. intelligere

noluerit. ut puenire faceret ad eū
clamore orem. et audire uocem
pūpū. ipō ei cōcedente pacem
q. s. est. q. cōdēpnū. Ex q. ab scōde
tit multū suū. q. s. est. q. te cōtem
plet. cū. et se gente. et se i. uis qui
regnare facit ypocritā ipō p. ca. po
puli. Quia ergo ego locut. sū ad
deū. te q. nō prohibebo. Si era
ui tu doce me. Si īūqtatē locut.
sū. ul. nō addā. Nūq. ate deus
expectat cā q. displicuit t. t. u. n.
cepit loq. et nō ego. q. si qd. nosti
meū loquere. Vni intelligētes lo
quē. m. et un. sapiens audiat
me. Job aut. stulte locutus ē. tū
lū. n. si sonat disciplinā. p. t. t.
m. p. t. t. i. o. b. usq. ad finē. ne de
finas ab i. uis īūqtatis. q. addit
se p. ca. sua blasphemā. m. t. u. o. s.
i. t. m. cōstingāt. et tūc ad iudiciū
prouocet f. m. o. m. b. s. u. o. s. d. e. u. m.
g. l. e. l. y. n. l. i. t. s. u. locut. est. Nūq. m.
t. u. r. tua cogitatio ut dices. m. o. r.
t. e. o. s. u. i. d. i. x. i. s. t. u. n. n. o. t. p. l. a. c. e. t. q. o. b. o.
m. i. t. u. l. q. t. p. r. o. c. e. n. t. s. i. e. g. o. p. r. a. n. o.
I. t. a. q. e. g. o. u. n. d. e. b. o. f. m. o. i. b. s. t. u. s. et
a. m. i. c. i. s. t. u. i. s. t. e. c. u. i. S. u. s. p. i. c. e. c. e. l. u. m.
i. n. t. u. e. r. e. et cōtēplare cetera. q. al
t. o. i. t. e. s. i. t. S. i. p. r. a. n. i. s. q. u. i. d. e. i. n. o. c. e. b. i.
et si multiplicare sunt īūqtates
tue quid facies cont. illū. p. o. u. o.
si i. t. e. e. g. e. n. s. q. u. i. d. d. o. n. a. b. i. s. e. i. a. u. t.
q. u. i. d. d. e. m. a. n. u. t. u. a. a. c. c. i. p. i. e. t. b. o.

anni q̄ simul tui erit uocabit ipie
tas tua. et filii hoīs aduocabit
iūta. propt̄ multitudine calūp
niatorū clamabūt. et uocabūt p̄p̄
tū iū hū t̄p̄ānoꝝ. et dicit. V̄ ē d̄s
q̄ fecit me. et q̄ cedit carmīa i noc
te. q̄ dicit nos s̄c̄ uinita t̄p̄. sup
uolucres celi erudiet nos. Ibi cla
mabūt et n̄ exaudiet p̄ s̄c̄biā ma
loy. n̄ n̄ frust̄ audiet d̄s. et ompe
singloꝝ cā in tu eb̄. et cū dixis n̄
confidat in d̄ca corā illo. et exp̄
ta eū. s̄c̄ n̄ n̄ infert furorē su
ū nec ulciscit scel̄ ualde. q̄ iob
frust̄ apuit os suū. et absq̄ sc̄ia
ūba multiplicat.

XVI Adens q̄ iob u h̄ locut̄ ē. sustie
me paululū i iudicatio. ad huc
lēo q̄ pro cō loq̄. Repetā sc̄ia me
am ad iudicō. et opatore meū plu
to iū. et n̄. absq̄ m̄ d̄cō s̄moēs
me. et p̄c̄a sc̄ia probaui. et d̄ca
potentes nō abiāt eū. et s̄c̄ s̄c̄ po
tens. et n̄ saluat ip̄os. et iudici
ū pauperū. et d̄ca. nō auferet
a iusto oculos suos. et reges in
solio collocat i p̄petuū. et d̄ca er
gūt. et si s̄c̄ in cathenis. et iū
ciant̄ s̄c̄. et paupertatis. et iudica
bit eis opera eoz. et scelera eoz
q̄ uolenti s̄c̄. Reuelab̄ q̄
an̄e eoz ut corripat uoquet̄
ut reuētāt ab iūq̄tate. Si au
dierit et obseruauit. cō plebi

dies suos in lono. et ānos suos
in glia. Si aut̄ n̄ audierit trāsi
būt p̄ gladiū. et cōsumēt̄ in stul
ticia. Simlatores et callidi puo
cant tram dei. et clamabūt eoz
uicti fuerunt. cōuet̄ i tempesta
te aīa eoz. et uita eoz in effemīa
tos. Erupiet paup̄e de anḡtia su
a. et reuelabit in triblācōe an̄e
eius. Igit̄ saluabit te de ore an
gusto lētissime. et nō inite funda
mētū suū te. Reges aut̄ in se tue.
erit plena pinguedine. cā tua q̄
impy iudicata ē. cā an̄e tua
iudiciū q̄ recipies. nō te q̄ sup̄
tra ut aliq̄ op̄mas. n̄ milita cō
donoz inclinet te. Depone maḡ
tudine tuā absq̄ triblācōe. et
om̄s robustos fortitudie. ne p
ttabas noctē. ut a sc̄dāt p̄ iū pro
eis. Caue ne declines ad inū q̄tate.
h̄nc. n̄. cepisti sequi p̄ inuēnā.
Ecce d̄s excelsus in fortitudine
sua. et illis ei filis in legis iatō
b̄. Quis poterit sc̄utari uias e
ius. aut quis audet ei dicere o
perat̄ es in iūq̄tate. Oximto q̄ iū
res op̄ ei de q̄ cecinerit inū. om̄s
hoīes uidet eū. inū q̄q̄ inuebit̄
procl̄. Ecce d̄s magnū uicēns sc̄
ētā nr̄am. nūs amoz ei iēstia
bit. Qui aut̄ stellas plume et
effudit ymbres ad iūtar ḡgini
q̄ de nubib̄ fluit q̄ p̄tetur. et a

IVXX

cieta desup. Si uoluit extendere nu-
 les q̄i tentorū suū. i. fulgare lu-
 mine suo desē. cardēs q̄ mans-
 operiet. per h̄. u. iudicat p̄p̄los
 i. dit etiā m̄tis mortuū. Ima-
 tub; abscondit lucē. i. p̄cepit ei
 ut n̄rlus ad uelā. Annū autē de
 ea amico suo q̄ possessio ei f̄t
 i. ad eā possit ascendere.

XXXVII

Super h̄ expaui cor meū. i. ero-
 tu ea de loco suo. audiet auditō
 nē i. timore uocis ei. i. sonū de ore
 illi p̄cedēt. s̄. om̄s celos con-
 siderat. i. lum̄ illi s̄. timinos t̄r.
 p̄ eū rugiet. s̄. tonabit uoce in
 agitudinis sue. i. n̄ inuelligabi-
 eū audita fuit uox eius. Tona-
 bit deus i. uoce sua mirabilē. q̄
 facit maḡ i. inuelligabilia q̄ p̄-
 pit n̄m̄ ut descendat s̄. t̄r. et
 h̄yem̄is pluuis i. ymbub; forti-
 tudinis sue q̄ in manu om̄i-
 h̄m̄ siḡt. ut nouer̄ singl̄i opa
 sua. Iuḡdier̄ bestia latib̄ in su-
 ū. i. in antro suo morabit̄. Ab in-
 ūtib; eḡdier̄ tepet̄s. i. ab ar-
 turo friḡ. flante d̄. cōciet gelu-
 i. uulū latit̄ie s̄. d̄. aq̄. s̄. u-
 m̄. i. delidit nubes. i. nubes sp̄-
 ḡit lum̄ suū q̄ i. uulū cūcta p̄-
 cōcūti. q̄. eas nolūtas quū
 n̄as duxer̄. ad om̄e q̄ p̄cep-
 it ut s̄. facit eū trarū. s̄. uo i-
 ma t̄b; s̄. i. t̄r. sua. s̄. i. q̄. cūq̄

loco n̄ie sue eas i. uer̄ i. uer̄.
 aselta h̄ iob. ita i. cōsidera mira-
 bilia dei. Nūq̄. scis q̄ p̄cepit d̄s
 pluuis ut onderet lucē ei nu-
 bui. Nūq̄. nosti semitas nubui
 maḡs i. p̄fectus scias. Nōne ue-
 stimenta tua calida sūt cū p̄flata
 sūt t̄r. a uetro. Tu forsitā tu-
 eo fabricat̄ es celos q̄ solidasti
 q̄i ere fūdati s̄. oñ de nob̄ quid
 dicam̄ illi. Nos q̄ p̄ uoluum̄
 t̄b; . Quis narrabit ei q̄ loq̄.
 Etā si locut̄ fuit h̄o deuorabit̄.
 At nūc si uidet lucē. Subito acc-
 coget̄ i. nubes. i. uer̄ t̄r. fug-
 bit eas. Ab aq̄. one am̄i uer̄.
 i. ad deū forando sola laudacō.
 Digne eū inuere n̄ possum̄.
 magnus fortitudie i. iudicio
 i. t̄r. i. enarrari n̄ pot̄. Ideo ti-
 mebit̄ uiri eū. i. n̄ audebit̄ con-
 t̄plāi os q̄ s̄ uidet̄ cē sapiētes.

Respōdes autē d̄s iob de t̄r. me **XXXVII**
 dixit. Q̄s ē iste inuolues̄ t̄r. as
 simonib; i. p̄tis. accinge sic ur-
 lūtos tuos. Iustificauit te i. m̄de-
 t̄. Veras q̄i p̄nelū fidam̄ta-
 tie. Iudica m̄ si h̄s i. t̄r. i. t̄r. am̄.
 Quis posuit m̄suras si nosti.
 ut q̄s t̄r. d̄t s̄. eam lincā. s̄.
 q̄ uer̄es ei. solidate s̄. aut q̄s di-
 uisit lapidem angulārē eius.
 Cum me laudarent sim̄. at̄
 matutina. i. uer̄arent. om̄s

filii dei: Quis coeluit hostis
 mare qui erupit qui de unluia
 procedens: cui ponem tuum uel
 tuitu ei: et caugie illud qui pimis
 ifantie obuoluerit. caude illud
 timis meis. et posui uectem et hostia
 idra. vsq: huc uices et u procedes
 ampli: et h co fruges tumites fluc
 tus tuos. Nūq: post ortu tuu pre
 piti diluclō. et on diti auro celo
 ai suū. Nūq: et tenuisti cocuies
 extina tū et exuisti ipios exca.
 Restituet ut lutu sigetm: et stab
 sic uentimtu. Aufet au ipns lux
 sua: et behu excellu co friget. Nū
 q: nigis e profundu inanis. et m
 nouissis abyssu dea uilacti. Nū
 q: apte se t pte mortis. et hostia
 tribosa iudici. Nūq: co fidisti
 tantudie tie. Indica in si uosti
 omia inq: uia lux hiter. et tūbz
 q: locus sit ut ducas unūq: q:
 ad timos suos et itelligas scmi
 tas domi ei. Scietis tūc qui nasa
 tur cōs. et mūm tuoz diez noue
 ras. Nūq: nigis es thsauros tu
 uis aut thsauros gūdis asperi
 si q: ipraui i tps hostis i diem
 pugne et belli. p q: uia spgr: lux
 diuidit et tus se ita. Qs dedit
 uelentissio ymbu cursu. et uia
 sonatis tonitru ut plueret se
 tra absq: uie i cefro u nullis mo
 talu comorat. et iplert unai

et desolata et produceret tibus in
 tates. Qs ea pluuie p: ul' quis
 genui stillas uous: de cui uro
 egressa e glacies. et gelu de celo
 quis genuit. In similitudine
 lapidis aq: durant: et sifices a
 bisti constringit. Nūq: co uigere
 ualebis uncates stellas. plia
 des aut gynu arcturi potis dis
 sipare. Nūq: producis luciferu
 in tēpore suo. et uel p m se filios
 tie co surgē facis. Nūq: nostior
 dme celi et ponēs roim ei imita.
 Nūq: eleuab in neblam uocem
 tua et pxtus aq: o periet te. Nū
 q: mittes fulgura et uibit. et
 u tētia dicent t assumi. Qs po
 suit i uiscib: uois sapiam. uel
 qs dedit gallo itelligētia. Qs e
 narravit celoz roim. et cōcent ce
 li qs commre faciet: qui fūda
 t piquis ita et glēto cōpigebā
 tur. Nūq: capnes leone pū. et a
 tumā catuloz ei i pleb. qui ca
 uir i antis et i specub: isidiant.
 Quis parauit como et ai suoz
 qui pulli ei clamant ad dñm na
 gientes eo q: nō hūnt alios.
Nūq: nosti tps ptus uicium in
 fetis. uel pimentes ceruas ob
 seruasti. di numerasti menses
 conceptus earū. et scisti temp
 ptus earū. Incuruant ad fetū
 et parūt et nigtus emittunt.

XXXIX

L

Separat filii earum et pergunt ad pastum
egreduntur et revertentur ad eas. Quis di-
misit onagri liberi et iudicia eius que
soluta. Cui dedit in solitudine domum
et tabernaculum in ira caliginis. Con-
tempnit multitudinem civitatis clam-
orem exactoris non audit. Curuspi-
at motes piscine sue. in iustitia que
pergit. Numquam uolet innoxios ser-
uire et aut morabitur ad presertim tuum.
Numquam alligabit ad arandum innoxio-
rum in loco tuo aut configit glebas
uallium per te. Numquam fiduciam tibi
in magna fortitudine eius et delinquit
ei labores tuos. Numquam creces illi
quam sententiam reddat et iustitiam tuam
congregat. In iustitia instructionis filii
et primis iudicij et anticipis.
Quod dereliquit oua sua in ira. tu for-
sitam in puluere calefacies ea. ob-
iurabat quod pes concilioet ea. aut
velia ager contat. durat ad filios
suos qui non sunt sui. fuisse labora-
uit in nullo timore cogente. perauit
in deo et sapientia. nec dedit illi intelli-
gentiam. Cui tempus fuit in altum alas
erigit. deridet eum et ascensorem eius.
Numquam prebet equo fortitudinem.
aut circumdabit collo eius humum.
Numquam suscitabis eum qui locustas.
gloria natiui eius timor. terra iugula
fodit. exultat audire. in occursu
pergit armans. contempnit priorem
tunc cedit gladio super ipsum. sonab

phuret. vibrabit hasta et clypeus
ferues et firmes sonet terra non te-
putat tube sonare clangorem.
Gauderet bucina. dicit uah.
pocul odorat bellum. exhortationem
duci et uulatum exercitum. Numquam per-
sapientiam tuam plumescat accipit.
expandens alas suas ad austrum.
Nonquam ad preceptum tuum leuabit a-
quila in arduis ponet in dudu
in. In petris manz. et in purpura
silicibus comoratur atque in accessu
rupum. Ince contemplantur esca. et de-
longe oculi eius prospiciunt. pul-
li eius lambunt sanguinem. et in-
cuique caduere fuerit. statim adest.
Et adiecit dominus. et locutus est ad
ioh. Numquam qui contemdit cum deo
facile conuiescet. Utique qui arguit
deum. delectet uideri ei. Respondit
autem ioh dominus dixit. Qui leuiter
locutus sum tibi exinde quod possis. an-
nuntium meum ponam super os meum. in
locutus sum quod uitiam non dixisset.
et alterum quibus ultra non addam.
Respondens autem dominus ioh de tur-
bine dixit. Accinge sic uirum
lumbos tuos. Interrogabo te et iudica-
tu. Numquam irriti facies iudicium
meum. et contempnabis me ut iustitias.
et filii brachium sicut ceus. et in
uoce simili tonas. Circumda-
turi decorem. et in sublimine eri-
gere iusto gloriosus. et speciosus

induere uestibz. dispye superbor
 in furore tuo. ⁊ respicies omne
 arrogate uunlia. Respice cūc
 tos sebos. ⁊ effunde eos ⁊ contere
 ipios in loco suo. Abscode eos in
 puluē siml. ⁊ facies eoz demerge
 in foueā. ⁊ ego cōfitebor q. saluare
 te possit cetera tua. Ecce ueternot
 que feci tecū. fenu qī los comedz.
 fortitudo ei in lūbis eius. ⁊ iur' illi
 in ūbilio uentis eius. Strig' cau
 dam suam qī cedru. neru testicu
 loz ei' petplexi sūt. Ossa ei' uelut
 fistula ei'. cartilago illi' qī lam
 ue ferree. Ipe ē pncipiū marū dei.
 qui fecit eū applicabit gladiū ei'.
 huic montes b'bis ferūt. omīs te
 ste agri lucent ei' b'z. Sub umb'
 dormit ī secreto talam. ī locis hu
 intuz p'otegūt iure ūbrā ei'. cir
 cūdabit eū salices torretis. absor
 betur flum' ⁊ nō mirabit' i' h' fidu
 ciā q' influat iordans i' os ei'. In
 oculis ei' qī humo capiet eū. ⁊ i' su
 dibz p'forabit nares ei'. An erit
 poteris leuathan hamo ⁊ fune
 ligabis linguā ei'. Nūq' pones cir
 culū in nauibz eius aut armilla
 p'forabis maxillā eius. Nūquid
 mltiplicabit ad te preces aut lo
 quetur t' mollia. Nūq' feriet te
 cū pactū ⁊ accipies eū seruū tē
 pitmū. Nūq' illudes ei qī aui aut
 ligab' eū ancillis tuis. cōcident

illū amici. diuident illū negoci
 atores. Nūq' impleb' sagenas
 pelle ei' ⁊ gurgustriū pisciū capi
 te illi'. pone s' eū manū tuā. ax
 imo telli. nec ult' addas iōi. Ecce
 spes ei' frustrabit' eū. ⁊ intentibz
 cūctis precipitabitur.

Nō qī crudel' suscitabo eū. Quis enī
 resistē potest uultuz meo. ⁊ quis
 aū dedit in ⁊ reddam ei. omīa q'
 s' celo s' mea sūt. Nō p'ra ei uerb'
 potētuz ⁊ ad deprecand' cōpositus.
 Quis reuelabit facie idu mti ei'
 ⁊ in mediū oris ei' quis int'bit.
 Portas uult' ei' q's aperiet. per gy
 rū dentū fornicato. corp' ei' qī scu
 ta fistilia. ⁊ cōpictū scamis se p'
 mentibz. vna uni cōiūgit. ⁊ ne
 spracim quid' incedit p' eas. vū
 aut' adheret. ⁊ tenētes se neq'q'
 separabūt. S' temutano ei' splē
 det ignis. ⁊ oeli ei' ut pulpebre di
 luculi. de ore ei' lampades p'cedt.
 sic cete ignis accense de uaribz
 ei' procedit fum'. sic olle succete
 aq' feruētis. Alitus ei' p'umas ar
 cere facit. ⁊ flama de ore ei' egdi.
 In collo eius morabit' fortitudo. ⁊
 faciem eius p'cedet egestas. m
 bra carniū eius coherena s'. in
 tet contra eū fulmina. ⁊ ad locū
 alui nō ferent'. Cor eius idurabit
 qī lapis. ⁊ t' t'ngēt qī malleato
 ris inc'. Cū sublat' fuit timebt

XIII

eri
 h'ope

angeli et tunc purgabitur. et cum apprehenderit eum gladius subfusus non poterit. neque astra tunc torax. Reputabit eum quasi paleas ferri. et quasi lignum putridum. non fugabit eum iuxta sagittam. In stipulam usque fuit ei lapides fuisse. Quasi stipulam estimabit malleum. et decidet in monte vastam. Sub quo erunt radi solis: et sternet se aurum quasi lutum. feruescent facies quasi olla pro fusum mare et ponet quasi cum signata bulluit. post eum lucebit semita et tunabit abissum quasi senescit. Non est super terram potestas que computet eum. quod factus est ut nullum vincat. Omne sublimis videt. ipse est rex super uniuersos filios sebie.

XIII. **R**espondens autem iob domino dixit. Scio quod omnia potes. et nulla te latet cogitatio. Quis est iste qui celat consilium absque scientia? Ideo insipienter locutus sum. et quod uultum modum extendere scientiam meam. Audi et ego loquar. Interrogabo te et responde mihi. Audiui auris audiuit. nunc autem oculis meis uidi te. Sciebam quod me non respiceret. et ago penitentiam in fauilla et cinere. postquam autem locutus est dominus iudithi ad iob. dixit ad eliphaz thymaem. Iratus est furor meus in te. et in duos amicos tuos. quoniam non locuti estis coram me rectum sicut seruus meus iob. Sumite ergo uobis septem tauros. et septem asinos. et ite ad seruum meum iob. et offerte pro uobis iuxta uocatum. Iob

aut seruus meus orabit pro uobis. faciem eius suscipiam: ut non uobis imputet stulticia. in. n. locuti estis coram me rectum sicut seruus meus iob. Abierunt ergo eliphaz thymaem et uidai et suithes. et sophar naam et titres. et fecerunt sicut locutus fuerat dominus ad eos. Et suscepit dominus faciem iob. dominus quoque ad penitentiam conuersus est iob cum oraret pro amicis suis. Et addidit quoque dominus omnia quecumque fuerant iob duplicata. Venit autem ad eum omnes fratres sui. et uniuerse sorores sue. et cuncti qui nouerant eum prius. et comederunt cum eo panes in domo eius. et mouerunt super eum caput. et consolati sunt eum super omni malo quod intulerat dominus super eum. et dederunt ei uniuersaque ouem unam. et et in aure auream unam. Dominus autem benedixit nouissimis iob. magis quam principio eius. Et facta sunt ei trium omnium. et vii camelorum. et iuga bouum. et asine. Et fuerunt ei vii filii. et tres filie. Et uocauit nomen unius die. et nomen secundae cassia. et nomen tertiae cornustibu. Non est autem inter mulieres spectose sicut filie iob. in uniuersa terra. ceciditque eis pro suis hereditate inter fratres eorum. uir autem iob pro flagellatus. et xl. annos. et uidit filios suos. et filios filiorum suorum usque in quinquaginta annos. Et mortuus est seuer et plenus dierum.

Incipit prologus in prouerbis salo-

Quomacius et heliodorus *monis.*
 in epistola Jeronimi. **I**ungat
 epistola quos iungit sacerdotum. im-
 mo carta non diuidat quos christi
 ueritatis amor. committendos in osee.
 amos. zachariam. et malachiam quos
 postea scripsissem si licuisset per ua-
 litudine. mittatis solacia superuui
 notarios uros et librarios sustenta-
 tes ut uobis potissimum uerum delu-
 det ingenium. Et ecce ex latere firmiter
 turba diuisa poscentium qui aut equum
 sit me uobis esurire esurientibus. ca-
 alius laborare. aut in ratione dati
 et accepti cuiusque preter uos obnoxius
 sim. Itaque lingua egestatione fracta.
 ne penitus hoc anno reticere. et apud
 uos mutatus in duo opus uero non
 osecraui. **I**nterpretationem iudei. triu-
 salomonis uoluminum. coelestis. quod
 hebraei parabolos. uulgata edico per
 uerbia uocat. coelestis quod graeco eccle-
 sten. latine concordatores possumus
 dicere. Syracum quod in nostra lingua
 uincit canticum canticorum. fertur et pa-
 naretus ihu filii syrac lib. et alius
 pseudographus qui sapientia salomonis
 inscribitur. Quorum priorum hebraicum
 reperitur. non ecclesiasticum ut apud latinos
 sed parabolos prenotatum. cui eccle-
 stes et canticum canticorum iuncti ex-
 erant. ut multitudinem salomonis
 non solum librorum numero. sed etiam ma-

tenari genere coequat. Sedis apud
 hebreos nusquam et ipse stilus graeco elo-
 quentiam redolere. et nonnulli scriptorum
 ueterum hunc esse uideri philonem af-
 firmat. Sicut ergo iudith. et thobie
 et machabeorum libros legit quod eos
 ecclesiasticus. si ueritas canonice scriptas eos
 non recipit. sic et hoc duo uolumina
 legit. ad edificationem plebis. non ad
 auctentiam ecclesiasticorum dogmatum confirman-
 dam. Sicut sane. hebrei interpretum ma-
 gis edico placet hinc eam. a nobis oli-
 emendatam. **N**ec enim sic uoua audi-
 mus ut uetera destruamus. et tamen si
 diligentissime legent. sciat magis
 nostra intelligi que non in tantum uas-
 tiffusa coacuerunt. si statim et pro-
 priissime commendata teste. suum sapa-
 rem seruauerunt. **Explicit prologus.**

Incipiunt proueria salomonis.

Parabole salomonis fi-
 lii dauid regis israel. ad
 sciendam sapientiam et di-
 scipulorum. ad intellige-
 ta ueritatem prudentiam. et suscipiendam
 iudicium doctrine. iustitiam et iudicium.
 et equitatem. ut detur paruulorum astu-
 tia. adulescenti scientia et intellectus.
 Audientis sapiens salomon sapien-
 tior erit. et intelligens gubernacula pos-
 sidebit. Animaduertam parabolam et
 interpretationem. uerba sapientium. et eu-
 gnata eorum. **T**imor domini principium
 sapientie. Sapientiam autem doctrina. stulti

Para

despiciunt. Audi fili mi disciplinam
 patris tui. et ne dimittas legem ma-
 tris tue. ut addatur gratia capiti tu-
 o. et torques collo tuo. Fili mi si te
 lactauerint peccatores. ne acquies-
 cas eis. Si dixerint ueni nobiscum
 insidiamur sanguini. abscondam
 tendidas in fontem. frustum deglu-
 tiam eum sicut infernus uiuen-
 tem et integrum. qui descendente in la-
 cum. Omnes peccatorem sciam re-
 puerum. implebimus domos no-
 stras spolijs. sortem mitte uobis.
 marsupium sit omnia unum unum. Fili
 mi ne ambules cum eis. phile-
 tetem tuum a semitis eorum. Petes
 est illoz ad malum currunt. et festinat
 ut effundant sanguinem. frustum a-
 iacit tere ante oculos peneratorum.
 ipsi quoque sanguinem suum insidia-
 tur. et inoliunt fraudes in animas
 suas. Sic scinite omnis auaritia
 animas possidentium rapuit. Sa-
 pientia foris predicat. In plateis
 dat uocem suam. In capite turbarum
 clamitat. In foribus portarum urbis
 profert uerba sua dicens. Usque
 paruuli diliguntis infantiam. et sciti
 ea que sunt noxia cupiunt. et im-
 prudentes odibunt sciam. Conuer-
 timus ad correctorem meam en profert
 spiritum meum et ostendam uerba mea.
 Quia uocam et tenuissus. Extendi
 manum meam. et non fuit qui aspiceret.

Desperistis omne consilium meum.
 et increpationes meas neglexistis.
 Ego quoque in intitu uro uidebo. et
 visitabo cum uobis. quod timetis ad-
 uentum. cum inuenit repentina ca-
 lamitas. et intitus quasi tempestas in-
 gruit. Quando uerunt super uos in-
 bulatio et angustia. Tunc inuocabit
 et non exaudiam. mane consurgit
 et non inueniet me. eo quod exosam
 habuerunt disciplinam et timorem de-
 i non susceperunt. nec acquieuerunt
 consilio meo. et detraxerunt correptionem
 mee uniuerse. Comedunt ergo fructus
 uie sue. sicut et consilium satiabunt.
 Aduersio paruulorum inficiet eos. et
 speritas stultorum perdet eos. Qui
 autem me audierit. absque timore qui-
 escet. et habundantia profuerit. timore
 malorum sublato.

Fili mi si suscepis sermones meos. et
 mandata mea abscondens
 penes te ut audiat sapientiam auaritia
 tua. inclina cor tuum ad cognoscendam
 prudentiam. Si enim sapientiam inu-
 cauens. et inclinaueris cor tuum
 prudentiae. si quesieris eam quasi pec-
 uniam. et sicut thesauros effodieris
 illam. tunc intelliges timorem de-
 i et scientiam dei inuenies. quia dominus dat
 sapientiam. et ex ore eius prudentia.
 et scientia. Custodiet rector salutem.
 et proteget gradientes simplices. Ser-
 uans semitas iustitiae et uias sanctorum.

custodiens. Tunc intelliges iustitiam et iudicium et equitatem et omnem semitam bonam. Si intravit sapientia cor tuum et scientia anime tue placuit: consilium custodiet te et prudentia servabit te. Ut auarus auarus mala et ab ipse qui peruersa loquitur. Qui relinquit uerectum et ambulat per uias tenebrosas. Qui uero letantur cum malefecerint: et exultant in rebus pessimis. Quorum uice perire et infames gressus eorum. Ut euarias a muliere aliena et ab omni qua mollit simones suos et relinquit ducem pudicitie sue et pacti dei sui oblita est. Iudicata est enim ad mortem dominus eius et ad inferos seruit ipse. Omnis qui ingreditur ad eam non reuertitur nec apprehendunt semitas uite ut abiles in uia bona et calles uitor cotidie. Qui enim recti sunt habitabunt in terra et simplices permanebunt in ea. Impii uero de terra perentur et qui iniqui agunt auferentur ex ea.

Fili mi ne obliuiscaris legis mee et precepta mea custodiant cor tuum. Longitudinem enim dierum et annos uite et pacem apponent tibi. Misericordia et ueritas non te deserant. Circumda eas guttur tuo et descende in tabulis cordis tui et inuicies gratiam et disciplinam bonam coram deo

et hominibus. habe fiduciam in domino ex toto corde tuo et ne imitatus prudentie tue. In omnibus uis tuis cogita illum et ipse diriget gressus tuos. Ne sis sapiens apud te metipsum tunc dominum et recede a malo. Sanctas quoque in umbilico tuo erit et irrigatio ossium tuorum. Honora dominum de tua substantia et de inimicis fugam tuam da pauperibus et implebitur thronus tua sanctitate et uino torcularia redundabunt. Disciplinam domini filii mi ne auarias ne deficias cum ab eo compens. Qui enim diligit dominus corrumpit et qui patet in filio complacet deo. Beatus homo qui inuenit sapientiam et qui affluit prudentia. Melior est acquisitio eius negociatione aurum et argenti pumy et puissimum fructus eius. Preciosior est cunctis opibus et omnia que desiderant huc non ualeant comparari. Longitudo dierum in dextera eius et in sinistra illi diuitie et gloria. Uice eius uice pulchre et omnis semite illius pacifice. Lignum uite est huius qui apprehenderit eam et qui tenuit eam beatus. Dominus sapientiam fundauit terram et stabidauit celos prudentiam. Sapientia illius erupit abissi et nubes torit concretauit. Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis. Custodilege atque consilium meum et erit uita anime tue et gratia faucibus tuis. Tunc

In uigilia missae apud
epistola

ambula fiducialiter in uia tua.
 et pes tuus non impinguet. Si dormieris non timebis. quiesces et suavis erit somnus tuus. Ne paucas repente terrore. et irruentes tibi potentias impiorum. Dominus enim erit in latere tuo et custodiet pedem tuum ne capias. Non prohibere bene facere ei non potest. si uales et ipse bene fac. Ne dicas amico tuo uade et uade et reuertere. et cras dabo tibi. cum statim possis dare. Ne molias amico tuo malum. cum ille in te habeat fiduciam. Non contendas aduersus hominem frustra. cum tibi malum fecerit. Ne emuleris hominem inuicem. ne uideris uias eius. quia absconditum domini est omnis illusor. et cum simplicibus simoniacum eius. Egestas ad domino in domo impij. hitacula enim iustorum uindictentur. Ipse deludat illusores. et mansuetus dabit gratiam. **O**lim sapientes possidebunt. stultorum exultatio ignominia. **A**udite filij disciplinam patris et attendite ut sciam prudentiam. **D**onum bonum tribuam uobis. legem meam ne delinquatis. Nam et ego filius sum patris mei tenellus et unigenitus coram matre mea. et docelat me pater atque docelat. Suscipiat uita mea cor tuum. Custodi precepta mea et uiues. posside sapientiam. posside pietatem. Ne obliuiscaris neque celi

nes a uerbis oris mei. ne dimittas eam et custodiet te. dilige eam et serua bit te. Principium sapientie posside sapientiam. et in omni possessione tua acquirere prudentiam. **A**ntique illam et exaltabit te. et gloriabis ab ea cum ea fueris amplexatus. dabit capiti tuo augmenta gratiarum. et coronam dicitur proteget te. **A**udi fili mi et serua uerba mea. et multiplicet tibi anni uite. **V**iam sapientie monstrabo tibi. ducam te per semitas iusticie. quas cum ingressus fueris. non erubescunt gradus tui. et currus non turbabis offendicium. **T**ene disciplinam ne dimittas eam. Custodi illam. quia illa est uita tua. **N**e delecteris semitis impiorum. nec tibi placeat malorum uia. **F**uge ab ea ne traheris per illam. declina et desere eam. **N**on enim dimittit. nisi malefecerint. et rapitur sompnus ab eis. non supplantauerunt. **C**omediunt panem in perditione. et uinum iniquitatis bibunt. **I**ustorum autem semita. quasi lux splendet procedit. et crescat usque ad perfectam diem. **V**ia impiorum tenebrosa. nec ciunt uel corrumpant. **F**ili mi auiscuta sermones meos. et ad eloquia mea inclina aurem tuam. ne recedant ab oculis tuis. custodi ea in medio cordis tui. **V**ita enim sunt in uermentibus ea. et uniuerse sanctorum semitas. **O**mnis custodia sua cor tuum.

no

no

canis

quod ex ipso uita procedit. Remoue a te os prauum: et detrahentia labia sunt procul a te. Oculi tui recta uideant. et palpebre tue precedant gressus tuos. Dirige semitas pedum tuarum: et omnes uie tue stabiliuantur. Ne declines ad dexteram, nec ad sinistram. Auerte pedem tuum a malo. Vias enim que a dextera non uirtus sunt uouit dominus. perire uero sunt que a sinistra sunt. Sic autem rectos faciet gressus tuos. itinera autem tua in pace producent.

V Fili mi attende sapientiam meam. et prudentiam mee inclina aurem tuam ut custodias cogitationes. et disciplinam labia tua conseruent. Ne intenderis fallacie mulieris. fauus enim distillans labia metas. et nitidius oleo guttur eius. Slowissima autem illius amara quam absinthium. et acuta quam gladius biceps. Pedes eius descendunt in mortem. et ad inferos gressus illius uenerunt. per semitam uite non abstant. uagi sunt gressus eius et inuestigabiles. Nunc ergo fili audi me. et ne recedas a uerbis oris mei. Longe fac ab ea uita tuam. et ne appropinques foribus conuiuii eius. Ne des alienis honorem tuum. et annos tuos contuleris. ne forte impleantur cetera uinib. et labores tui sint in domo aliena. et gemmas in nouissis

quam consumpseris carnes tuas et corpus tuum et dicas. Cur detestatus sum disciplinam. et increpationibus non acquieuit cor meum. Nec audiui uocem docentium me. et magistris non inclinavi aurem meam. Pene fui in omni malo in medio ecclesie et synagoge. Bibe aquam de cisterna tua. et fluenta putei tui. Deriuent fontes tui foras. et in plateis aquas tuas diuide. Habeto eas solus. non sunt alieni participes tui. Sit uena tua uindicta. et letare cum muliere adolescentie tue. Cetera karissima. et gratissimus homo nullus. ultra autem inebuit te omni tempore. et in amore eius delectare iugiter. Quare seducis fili mi ab aliena. et foueris in sinu altius. Respiat dominus uiam hominis. et omnes gressus illius considerat. Iniquitates sue capiunt ipsum. fimbriis peccatorum suorum constringit. Sic mouetur quod non habuit disciplinam. et in multitudie stulticie sue decipiet.

VI Fili mi si spondideris pro amico tuo. defixisti apud ceterum manu tuam. Illaqueatus es uerbis oris tui. et captus propis finonibus tuis. Ince ergo quod dico fili mi. et tene met ipsum libera. quod incedisti in manum proximi tui. Discurre festina. suscipata amicum tuum. Ne cederis somno oculis tuis. nec dormitent palpebre tue. Eructe quam canuula d'ima

nu. et qui aius de insidijs auaripif.
 Vade ad formicam opiger. et confida
 uias eius. et discere sapiam. qui cum non
 trahat ducem nec preceptore. nec
 pincipem. parat estate cibum sibi. et
 congregat in inesse quod cadat.
 Usque piger dormies. quando confur
 ges a sompno tuo. Paululum dor
 mies paululum dormitabis. paulu
 lum conferes manum ut dormias.
 et ueniet tibi. qui uiator egestas. et
 pauperes qui uir armatus. Si
 uo impigri fueris. ueniet ut font
 mellis tua. et egestas longe fugi
 erit a te. Homo apostata ut uim gra
 diat. ore peruerso. annuit oculis.
 tenet pedem. per digito loquitur. pro
 corde machinat malum. et omni tempore
 uirgia seiat. Huic exemplo ueni
 et perditio sua. et subito contem. nec
 habebit ultimum medicinam. Ser fuit
 qui occidit dominum. et septimum detestatur
 anima eius. Oculi solutes. lingua
 mendacit. manum effundentes sangui
 nem innoxium. cor machians cogi
 taciones pessimas. pedes ueloces ad
 currendum in malum. profentem
 mendacia. teste fallace. et cum qui
 seiat ut frater discordias. Conser
 ua fili mi precepta patris tui. et
 ne dimittas legem matris tue. Liga
 ea in corde tuo uigile. et tiranda
 gutturi tuo. Cum ambulaueris g
 diant tibi. cum dormieris custodi

ant te. et euigilans loquere tuis.
 quia mandat lucra est. et lux
 et uia uite. increpatio disciplie.
 ut contemnant te a muliere mala.
 et ablata lingua exiret. Non concu
 piscat pulchritudinem eius cor tuum
 ne capereas nutibus illius. Pre
 cui enim scorta uix est unum patris.
 mulier autem uiri preciosa animam
 capit. si uis potest abscondere
 ignem in sinu suo ut uestimenta
 illius non ardeant. Aut ambla
 re sicut prunas et non conuenerit
 plante eius. Sic qui ingreditur ad
 mulierem proximi sui. non erit mundum
 cum tetigerit eam. si non gaudis est
 pa cum quis furatus fuit. furat
 eum ut eluente impleat animam.
 dephusis quod reddet septuplum. et
 omnes substantias domus sue tradet. et
 luterabit se. Qui autem adulter est
 pro cordis inopia perdet animam suam.
 Turpitudinem et ignominiam con
 gregat sibi. et obprobrium illi non
 deletur. Quia zelus et furor uiri
 non parcat in die uindictae. nec accidet
 cuiuscumque precibus. nec suscipiet
 pro redemptione dona plurima.

Fili mi custodi sermones meos. **VII**
 et precepta mea reconde tibi. fili ho
 noris domini et ualebis. pro eum uero
 ne timearis alienum. serua man
 data mea et uiues. et legem meam
 cum pupilla oculi tui. Liga eam

in digitis tuis. scribe eam in tabulis cordis tui. Dic sapientie soror mea es. et prudentiam uoca a iuicam tua. ut custodiat te a muliere exanea. et ab aliena quam uita facit dultia. De fenestra enim domus mee per cancellos prospexi iuuenem. et uideo paruulos. confido ueraciter iuuenem qui transit per plateas uix angustas. et prope uiam domus illius graditur. In obscuro aduersa scete die in noctis tenebris et caligine. Et ecce mulier occurrit illi ornatu inueterato parata. ad decipiendas animas garrula. et uaga quietis impaciens. non ualens in domo consistere pedibus suis. nunc foris tunc in plateis. nunc uix angulos insidians. appropinquat deosculat iuuenem. et prociat uultu blandi dicens. Victimam pro salute deuorum. Hodie reddidi uota mea. Idcirco egressa sum in occursum tuum desiderans te uidere et reperi. Interzui fumorum lectulum meum. et stui in cubili taptis. pectus ex egypto. Asperiti cubile meum mirra et aloce et cinamomo. Verum inebriemur ubi. et fruamur cupitis amplexibus. donec illucescat dies. Non est enim uir in domo sua. Abiit uero a longissima. Sacculum pecunie secum tulit. in die plene lune reuersurus in domum suam. Irreuerentibus

XI

multis sermonibus. et blandicijs labiorum protulit illum. Statim enim sequitur quasi bos ductus ad uictimam. et quasi agnus lasciuus et ignorans quod ad uindictam stultus trahatur. donec transfigat sagitta ierare eius. uelut si auis festinat ad lacum. et uelat quod de periculo anime uoluit agitur.

Nunc ergo filii audi me. et attende uerbis oris mei. Ne abstrahatur in uis illi mens tua. neque decipiaris sententis eius. occultos enim uulnecatos deiecit. et fortissimum quicumque interfecit sunt ab ea. Vixit in domo eius perierunt in uiciorum mortis. Nunc non sapientia clamit. et prudentia dat uocem suam. In summis excelsis uerticibus super uiam in medijs sententis stans iuxta portas ciuitatis. in ipsis foribus loquitur dicens. O uiri ad uos clamito. et uox mea ad filios hominum. Intelligite paruuli astuciam. et insipientes animaduerte. Audite quoniam de rebus magnis locuta sum. et aperientur labia mea ut recta predicent. Veritate meditabitur guttur meum. et labia mea detestabuntur impiam. Iusti sunt omnes sermones mei. non est in eis prauum quid neque peruersum. Recti sunt intelligentibus. et est in ueracibus scientia. Accipite disciplinam meam. et non peccetis. doctrinam magis

VIII

Sun

no

no

q̄ thesaurū eligite. Melior est sa-
 pientia cunctis opibus precōsis
 simis. et omne desiderabile ei nō pot̄
 comparari. Ego sapia hūto in con-
 silio. et eruditus inter sū cogitacōib.
 Timor dñi odit malū. Arrogantiā
 et superbiam. et uia p̄uā. et os uilim-
 gue detestor. Exū est consiliū et eq̄-
 tas mea est prudentia. mea forti-
 tudo. Per me reges regnant. et legū
 conditores iust̄ decernūt. Per me
 principes imperant et potentes de-
 cernūt iusticiā. Ego diligētis me
 diligo. Et q̄ mane uigilauerūt ad
 me inuenient me. Exū sūt diui-
 cie et gloria et opes suple et iusticia.
 Melior est fructus meus aurū et
 lapide precōso. et argento electo. Ju-
 uis iusticie ambulabo. in medio
 semitarū iudicij. ut dite diligētis
 me. et thesauros eorū repleam. Do-
 min̄ possedit me in initio uiaz
 suaz. anteq̄ quicq̄ faceret a p̄n-
 cipio. Ab eterno ordinata sū. et ex
 antiquis anteq̄ terra fieret. Nōdū
 erant abissi. et ego iam concepta
 eram. nec dū fontes aquaz erup-
 tant. nec dū montes ḡu mole cō-
 stiterant. ante colles ego parturie-
 bar. Adhuc terrā nō fecerat. et flu-
 mina et cardines orbis t̄re. q̄ndo
 preparabat celos aedam. q̄ndo
 certa lege et ḡuouallabat abys-
 sos. q̄ndo edera firmabat sursum.

gemma mea

In noācie maie Epla

et uallabat fontes aquarū. q̄ndo
 circūdabat mari tininū suū. et
 legē ponebat aquis ne trāsirent
 fines suos. q̄n̄ appenderat fūda-
 menta terre. tū eo erā cūcta cōpo-
 uens. Et delectabar per singlos
 dies corā omni tempore. iudens
 in orbem t̄raz. et delectat mec̄ exū
 filijs sp̄im. Nūc ergo filij audi-
 te me. Hean q̄ custodit uias me-
 as. Audite disciplinā et estote sa-
 pientes. et nolite auicere eā. H̄s
 sp̄ q̄ audit me. qui uigilat ad fo-
 res meas tota die. et obseruat ad
 postes ipsij mei. Qui me inuen-
 tit. inueniet uitā. et hauriet salu-
 tē a dño. Qui aut̄ in me p̄cauit
 letet aīam suam. Omis qui me
 oderunt diligunt mortē. **Sapia IX**
 edificauit sibi domū ex diti colū-
 pnas septē. immolauit uictias
 suas. miscuit uinū et propoluit
 mensā suam. conuocauit anillas su-
 as ut uocarent ad arcē et ad maia
 ciuitatis. Si quis est paruul̄ ue-
 niat ad me. et insipientiū locuta
 est. Venite comedite panē meū et
 bibite uinū quod miscui uob̄. Re-
 linquite infantia et uiuite et am-
 bulate per uias prudentie. Qui
 erudit deisorē sibi munitā facit.
 et q̄ arguit impiū s̄ maculā ge-
 nerat. Noli arguere deisorē ne o-
 derit te. argue sapientē et dilige

co

IX

no

te. Da sapienti occasione et addet
 ei sapia. doce iustum et festinabit
 accipere. Principium sapientie timor
 domini. et scientia sanctorum prudentia. Pro
 me enim multiplicabunt dies tui.
 et addentur tibi anni uite. Si sapi
 ens fueris tibi impius eris. Si autem
 illud solus putabis malum. con
 uertit stulta et clamorosa plena est il
 lecebri. et nichil omnino sciens. sed
 in foribus domus sue super sellas
 in excelso urbis loco ut uocaret
 transeuntes per uiam et pergentes in
 itinere suo. Qui est paruulus
 declinet ad me. et uerba locuta sunt.
 Aquae furtive dulciores sunt. et pa
 nis absconditus suauior. et igno
 rant quod ibi sint gigantes. et
 in profundis inferni conuincuntur.
 Qui enim applicabit illi. descendet
 ad inferos. nam qui abscesserit ab
 ea saluabitur.

X Filius sapiens letificat patrem.
 Filius uero stultus. mestitia est ma
 nus sue. Si uiderunt thesauri
 impietatis. iusticia uero liberabit
 a morte. Non affligit dominus fame
 animam iusti. et insidias impiorum
 subiicit. Egestate operata est ma
 nus remissa. manus autem fortium
 diuitias parat. Qui autem uirtutem
 inuenerit. hunc pascat. id est sequitur uentos.
 id est sequitur aues uolantes. Qui o
 gregat in messe sapiens est filius

Qui autem stertit estate factus est confu
 sionis. benedictio dei super caput
 iusti. Os autem impiorum operit im
 quitas. Memoria iusti cum laudi
 bus. et nomen impiorum putrescet.
 Sapiens corde precepta suscipiet.
 et stultus cedunt labijs. Qui am
 bulat simpliciter ambulat confidenter.
 qui autem ceperit uias suas mani
 festus erit. Qui annuit oculo da
 bit dolorem. Stultus labijs iurabitur.
 uena uite os iusti. Os autem
 impiorum operit iniquitatem. Odiu
 suscitatur iras. et uniuersa delicta ope
 rit caritas. In labijs sapientis in
 uenitur sapientia. et uirga in dorso ei
 qui indiget corde. Sapientes ab
 scidunt scientiam. Os autem stulti con
 fusioni proximum est. Substantia
 diuitis uis fortitudinis eius. pa
 uor pauperum egestas eorum. opus iusti
 ad uitam. fructus autem impij ad
 peccatum. Via uite custodiendi dis
 ciplina. qui autem inuenciones relin
 quit. errat. abscondit odium labi
 a mendacia. Qui profert contumeliam
 insipiens est. In multiloquio non
 deest peccatum. Qui autem moderat labi
 a sua. prudentissimus est. Argentum
 electum lingua iusti. Cor impiorum
 pro nichilo. Labia iusti erudiunt
 plurimos. Qui autem indocti sunt.
 in cordis egestate mouentur. Bene
 dictio domini diuites facit. non sciantur

eis afflictio. Quasi per usum stult
 operatur scelus. Sapientia aut
 est uis prudentia. Quod timet i
 pius ueniet super eum. desidiu suu
 uisus dabitur. Quasi tempestas
 transiens no erit impius. iustus
 aut qm fundametu sempiternu. Sic
 acetu dentibz. et fumus ocul. sic pi
 ger hys q miserit eum in ma. Ti
 mor dñi apponit dies. et annu ipio
 rum uicinat. Exptaco itoz lei
 cia: spes aut impioz peribit. For
 titudo simplicitas uia dñi. et pauor
 hys q operant malu. Just met
 uū no commouebit. impij autē
 no habitabunt sē terra. Os itū par
 timet sapiam. lingua prauoz
 peribit. Labia uisū considerant pl
 acata. et os impioz peribit. Stata
 dolosa abipiacō est ap dñi. et pō
 equū uolūtas eius. Vbi sunt sup
 bia i et contūdia. Vbi aut humi
 litas: i et sapia. Simplicitas ius
 toz diriget eos. et simplatō per
 uiloz uastabit eos illos. No pro
 derit diuicie i die uicinis. Iusti
 cia aut libabit a morte. Iusticia
 simplicitas diriget uia eius. et in i
 etate sua corruet impij. Iusticia
 rector libabit eos. et in insidijs su
 is capient mīq. coortuo hoie i
 pio: nulla erit utē spes. et exptaco
 sollicitoz peribit. Iustus de ang
 na ueratus ē et tradet ipi p eo.

XI

Simulator ore decipit amici suū.
 uisū aut libabit scientia. In bo
 nis iustoz exaltabit auitas: et in
 pōicione impioz erit laudatō.
 Benedictione itoz exaltabit aui
 tas: et more ipioz subūtet. Qui
 despicit amicu suū indiges ē cor
 de. Iur aut prudens tacebit. Qui
 ambulat fraudulentē reuelat
 archana. Qui aut fidel ē: celat a
 nia commissū. V no est gubernator
 ipis corruet. Salus aut u multa
 consilia. Affliget malo qui fides
 facit pro exneo. Qui aut cauet la
 queos securus erit. Mulier gra
 oia inueniet glia. et robusti ipie
 bunt diuicias. Benefact aut lue
 ur misericors. Qui aut crudelis
 est: ipis abicit propiqs. Qui simpl
 facit opus instabile. Seminanti
 aut iusticia mettes fidel. Cleinca
 preparabit uita. et sectaco maloz
 morte. Abipiable dño cor prauū.
 et uolūtas eius in hys q simplē
 ambulat. Coan in manu sitit
 innocens malus. Sem aut itoz
 placabit saluabit. Circul⁹ aure⁹
 in naribz suis. mulier pulcra et fa
 tua desideru iustoz omne bonū est:
 prestolatio impioz fuor. Alij di
 uidit propria. et diuicias fuit. Alij
 rapuit no sua et sep in egestate lb.
 Anima q bndicit ipinguabit. et
 iebuat. xpc quoz mebuabit. Qui

in epre

dm

abscondit fūm̄ta maledicet in
 iplis. b̄ndictio autē s̄ capud uen
 dencū. Bene confurgit diluculo
 q̄ querit bona. ^{aut} q̄ inuestigator
 maloz est. ab eis opp̄met. Qui
 fidit in diuitijs suis conuertit. Iusti
 autē q̄ iurens foliū ḡm̄abunt.
 Q̄ conturbat domū suā possidebit
 uentos. q̄ stultus est. fūet sapi
 entia. fūet iusti lignū uite. Qui
 suscipit aīas sapiens est. Si iust
 in terra recipit. q̄nto magis ip̄s
 et p̄cor. Qui diligit disciplinā: dili
 git scienciā. Qui autē odit increpa
 cōnes insipiens ē. Q̄ bonus ē lau
 uet s̄ a dño grām. Qui autē cōfi
 dit cogitacōib; suis: impie agit.
 Nō roborab̄ ip̄mo ex impietate.
 et radix itoz nō cōmoueb̄. Collier
 diligens corona est uro suo. et pu
 tredo in ossib; ei q̄ confusione res
 dignas gerit. Cogitacōnes iustoz
 iudicia. et cōsilia impioz fraudu
 lencia. Verba impioz insidiant s̄
 guū: os iustoz hilabit eos. Ver
 te impios et nō erūt: dom̄ autē ito
 rū p̄manebit. Doctrina sua coḡsce
 tur iur. q̄ aut uanus et excors ē.
 patebit contēptin c̄ylos et p̄aup
 et sufficiens s̄ q̄ gliosus indiges pa
 ue. Nouit iustus aīas inuitorū
 suoz. Viscera autē impioz crude
 lia. Qui operat̄ terrā suā faciabit
 p̄m̄ib;. Qui autē sectat̄ cū stultū

simus est. uiuit in moderacōib;. In
 suis monicōib; relinq̄t contu
 melia. Desideriū impy t̄si mo
 ruitū est pessimoz. radix autē
 iustoz proficiet. Prop̄t̄ p̄cā labi
 oz uana proximat malo. Effu
 giet autē iustus de angustia. De
 fructu oris sui unusquisq; reple
 b̄ bonis. iux̄ opera manūū su
 arū retribuēt ei. Via stulti recta
 in oculis eius. Qui autē sapiens
 est. ed̄t cōsilia audit. Satius i
 dicat statim uā suam. Q̄ autē
 dissimlat inuiciā callid̄ est. qui
 quod nouit loquit. index iūcie ē.
 Qui autē mentit̄: testis ē fraud
 ulent̄. q̄ promittit. et q̄ gladio
 pungit conscia. Lingua autē
 sapienti ē sanitas. labiū uerū
 firmū erit īperpetuū. Q̄ autē tes
 tis ē reptinuis: continat lignū
 mendacij. Dolus in corde cogitā
 cū mala. q̄ aut pacis inuēt con
 silia: sequitur eos gaudij. Nō con
 tustabit iustū quicq; ei acciderit
 impy aut replebunt̄ malo. Ab
 h̄piacō ē dño labia mendacia: q̄
 aut fidel̄ agunt placent ei. H̄
 uersus celat scienciā. et cor insipi
 entū prouocat stultitiā. Cyanul
 forū dñiabi: q̄ aut remissa est
 butis fūet. axer̄ in corde it̄ hu
 miliabit eū. et finone bono letifi
 cab̄. Qui negligit dampnū p̄t̄

XII

amicū iustus est: iter autē ipiorū
decipiet eos. Nō inuicet fraudulēt
lucru. ⁊ substantia hominis erit aurū
preciū. In semita iusticie uita. ut
autē deuiū ducit ad mortē.

XIII

Sapiens sapiens doctrina p̄s. Qui
autē illuzor est: nō audit cū argui
tur. De fructu oris sui faciat bonū.
Aīa autē impiorū iniqua. ⁊ custodit
os suū: custodit aīa suam. ⁊ autē
inconsiderat est ad loquendū: sciet
mala. Vult ⁊ nō uult pig. Aīa est
opantiū impinguabit. Vbi men
tar iustus detestabit. impi cōfūd
⁊ confidet. Iustitia custodit inno
centis uiam. impietas autē p̄corē
supplantat. ⁊ cū diues cū nich hē
at. ⁊ cū pauper cū in multis di
uitis sit. Redemptio aīe unū diui
tie sue. ⁊ autē pauper est: increpa
tionē nō sustinet. Lex iustoz ieti
ficat. lucerna autē impiorū extin
guet. Inter sebos sp̄ uirgia sunt.
⁊ autē agunt omnia cum cōsilio.
regūt sapientia. Suda festinata
minuetur. Que autē paulatī colli
git mān. multiplicabit. Spes a
que differat affligit aīam: lignū
uite desiderū ueniens. Qui dēnt
aliqui rei. t̄p̄e infuturū obligat. ⁊
autē retinet preceptū: in pace uer
sabit. Lex sapientis fons uite. ut
declinet a ruina mortis. doctrina
bona dabit grām in itinē cōtemp

tor uorago. Astutus oīa agit cū
consilio. Qui autē fatuus ē aperiet
stultitiā. Rincius impi cadet in
malū. legatus fidelis sanitas. ⁊
gestas ⁊ ignominia ei q̄ deserit disa
plina. Qui autē acciescit arguēt
glificabit. desiderū si impleat delec
tat animā. Detestant stulti eos q̄
fugūt mala. Qui cū sapientibus
graditur: sapiens erit. Amic⁹ stu
lorū similis effiaet. p̄cores p̄feseq̄
tur malū: ⁊ iustis retribuēt bona.
Bonus relinquet heredes. filios et
nepotes. ⁊ custodit iusto substantia
p̄corū. exultat ubi in noualibus
p̄m. ⁊ alius congregant absq̄ iu
dicio. Qui parat uirge odit filios
suū. ⁊ autē diligit illum instant
erudit. Iustus comedit. ⁊ replet ani
mam suam. uenit autē impiorū in
fatabilis.

Sapiens mulier edificat domū **XIII**
suam. Insipiens extructā q̄ mān
bus destruet. Ambulās recto itinē
⁊ timens deū: despiciat ab eo q̄ infa
mi gradit uia. In ore stulti uirga
superbie. labia sapientū cōdūt
eos. V̄ nō sunt boues: p̄feseq̄ uacu
um est. V̄ autē apparet plume se
getes. ubi manifesta fortitudo bo
uis. Testis fidelis nō inuicet. pro
fert inidaciū dolosus testis. Quert
dēnsor sapientia. ⁊ nō inuicet. doct
na prudentū facilis. Vade cont

unū stultū ⁊ nesciet labia p̄tētie.
 sapia callidi est intelligē uia sua
 ⁊ imprudentia stultoz errans. Stī
 tus illuditt p̄cā. int̄ iustos morabi
 grā. eoz quod nouit amantudie
 aie sue: in gaudio eius nō miscebi
 erueus. Domus impiorū delectat
 terna cula iustoz genuābunt.
 Et uia q̄ uidet̄ hī iusta: nouissia
 aut̄ eius deducit̄ ad mortē. Rīsus
 dolore miscebi: ⁊ extrema gaudij o
 luctus occupat. Vus suis replebi
 stultus ⁊ super eū ait uir bonus.
 Inuacens credit oī uerbo. astut̄ cōsi
 derat gressus suos. Sapiens timz
 ⁊ declinat a malo. Stultus tūstut
 ⁊ confidit. Impaciens op̄rabi stul
 titiam: ⁊ uir iūstus odiosus ē. p̄d
 sidebit̄ paruuli stultitiā: ⁊ expecta
 bunt astuti sciētiā. Faceb̄t mali
 ante bonos. ⁊ impij ante portā i
 toz. Etiam moriō suo paup̄ odios
 est. amia uero diuitū multi. Qui
 despiciat̄ moriū suū peccat. q̄ aut̄
 misereat̄ paup̄i letatus est. Qui
 credit in dño mīam diligit. errant
 qui op̄rant̄ malū. cōia ⁊ uitas p̄
 parant̄ bona. In omī op̄e bono ē
 hūndantia. V̄ aut̄ uerba sūt pluri
 ma. uī egestas frequent̄. Corona
 sapientiū diuitie eoz. fatuitas stī
 torū imprudentia. Literat̄ aīas fī
 delis. ⁊ profert̄ mītācia iūspellis. In
 timore omī fiducia fortitudis ⁊ fati

is eius erit spes. Timor dñi fōs u
 te. ut declinet̄ a ruina mortis. In
 multitudie ppli dignas regis. ⁊ i
 pauitate plebis ignia p̄ncip̄.
 Qui paciens est multa gubnat̄
 sapientia. Qui aut̄ impaciēs est
 exaltat̄ stultitiā suā. Vita carniū
 sanitas cordis: putredo ossiū in
 uidia. ⁊ calūpniat̄ egentē. Expro
 biat̄ fēoz eius. Honorat̄ aut̄ eum
 qui misereat̄ paup̄is. In malicia
 sua expellit̄ impij. sperat̄ aut̄ itul
 in morte sua. In corde prudētis reā
 estat̄ sapientia. ⁊ indoctos quosq̄ e
 rudiet. Iustitia eleuat̄ egentē. mi
 seros facit̄ ip̄los peccatū. Accept̄
 est regi minist̄ intelligens natū
 diā eū inutilis sustinebit. Resp̄
 sio mollis frangit̄ iram. s̄mo dur̄
 suscitāt̄ furorē. Lingua sapiētuz
 ornat̄ sciētiā. Os fatiū ebullit
 stultitiā. In omī loco oculi dñi con
 templant̄ bonos ⁊ malos. Lingua
 placabilis lignū uite. que autē i
 moderata est conteret̄ sp̄m. Stult̄
 iridet̄ disciplinā patris sui. q̄ autē
 custodit̄ increpaciones: astut̄ fiet
 In hūndanti iustitia uirt̄ maxima.
 est. cogitacōnes aut̄ impioz erra
 dicabūt. Domus iusti plima for
 titudo. ⁊ in fructibz impij cōflatio.
 Labia sapientiū disseminat̄ scia:
 cor stultoz dissimule est. Victimē
 impioz ablymiabiles dño uota

XV

. teste

uistor placabilia. et abhominatio contra
 domino uita impiorum. qui sequitur iustitiam
 diligit ab eo. Doctrina mala de-
 tentum uiam uite. Quae increpationes
 uis odit mouet. Infernus et peccatum
 coram domino. quanto magis corda fili-
 orum ipsorum. Non amat pestilens auris
 qui se corripit. uel ad sapientes gra-
 di. Cor gaudens exhilarat faciem
 in merore sui deiciet spiritus. Cor sapi-
 entis queret doctrinam. et os stultorum
 patet imperitia. Omnis dies paupe-
 ris mali. secura mens quasi iuge
 uiuum. coelius est parum cum timore
 domini. quasi transfusi magnum et insatiabi-
 les. coelius est uocare ad olera cum
 caritate. quasi ad utulum saginatum
 cum odio. Vir iracundus prouocat ir-
 ras. qui patiens est mitigat susci-
 tatas. Ite pigrorum quasi spinarum. Via
 uistorum absque offendiculo. Filius
 sapiens letificat patrem. et stultus
 ipso despiciat matrem suam. Stulticia
 gaudium stulto. et uir prudens di-
 riget gressus suos. Dissipant
 cogitationes ubi non est consilium. Vbi
 plures sunt consilium consumantur
 tur. Letat homo in sententia oris sui
 et sermo opportunus est. Semita ui-
 te se eruditum. ut declinet de infir-
 mitate nouissio. Domum fratrum dem-
 olit dominus. et fumos faciet termi-
 nos uidue. Abhominatio domini cogita-
 ciones male. et per sermo plerumque

firmabit in eo. Conturbat domum
 suam qui sectatur auaritia. qui autem
 odit munera uiuet. per misericordiam et
 dem purgant peccata. per timorem
 domini declinat omnis a malo. coelius
 uis meditati sapientiam. os in-
 piorum redidat malis. Longe est
 dominus ab impiis. et orationes iustorum
 exaudiet. Lux oculorum letificat ani-
 mam. fama bona impinguat os
 sa. Auis si audit increpationes
 uite in medio sapientium quomodo
 uis. Qui abicit disciplinam. despici-
 aiam suam. qui autem acciescit incre-
 pationibus. possessor est cordis. Ti-
 mor domini disciplina sapientie. et gloria
 precedit humilitas. **VI** **VI**
 parare. et domini gubernare linguam.
 Omnis uis hominum patent oculi eius.
 spiritum ponderator est dominus. Reuer-
 tatur domino opera tua. et dirigent cogita-
 ciones tue. Uniuersa per sententiam o-
 peratus est dominus. impium quos ad-
 die malum. Abhominatio est domini omnis
 arrogans etiam si manum ad manum
 fuit. non est innocens. Iudicium ue-
 re facere iustitiam. Accepta autem
 apud dominum magis quam immolare ho-
 stias. caritas et ueritate redimit iniqui-
 tates. et in timore domini declinat a
 malo. cum placuerit domino uis uis.
 inimicos quam ei conuersus ad pacem.
 coelius est parum cum letitia. quasi mul-
 tificatus cum iniquitate. Cor uis

sepes

no

disponet uiam suā. ⁊ dñs ē ori
 gere gressus eius. Dominācō in
 labijs regis. in iudicō nō errab
 os eius. Pond⁹ ⁊ statera iudicia
 dñi sunt. ⁊ opera ei⁹ ⁊ os lapides
 scilicet. Abipriabiles regi q̄ agūt im
 pie. qm̄ iustitia firmat solum
 solūtas regi. labia iusta: q̄ ita
 locit⁹ dirigetur. Indignacō regis
 nuntij mortis. ⁊ uir sapiēs pla
 cabit eum. In hylaritate uultus
 regis uita ⁊ clemētia eius q̄ ymb
 serotinus. Sapia; q̄ auro meli
 or est. ⁊ acūe prudentiā q̄ p̄sior
 est argento. Senita iustoz decli
 nat mala. custos aīe sue fuit
 uitā suā. Contutionē precedit
 sēbia. ⁊ ante ruinā exaltat sp̄.
 Melius est humiliari cū mitib⁹
 q̄ diuide spolia cū superbis. Cru
 ditus in uilo reperiet bona. ⁊ qui
 sperat in dño letatus ē. Melius
 est corde appellabi prudens. ⁊ qui
 dulcis eloquio maiora reperiet.
 Fons uite erudicō possidentis doc
 trina stultoz fatuitas. Cor sapi
 entis erudiet os eius ⁊ labijs su
 is addet grām. Fauis mellis cō
 pōita uita. dulcedo aīe est sanitas
 ossū. Est uia que uir hōi recta
 ⁊ nouissima eius ducit ad mortē.
 Anima laborantis laborat sibi.
 q̄ cōpūlit eū os suū. Vir insipies
 fodit malū. ⁊ in labijs ei⁹ ignis ar

descat. Homo perusius susat
 lites. ⁊ uerbosus separat p̄ncips.
 Vir iniquus lactat amiciū suū
 ⁊ ducit eū per uia non bonā. Melius
 attomtis oculis cogitat praua
 mordens labia sua p̄ficiat malū.
 Corona dignitatis senectus q̄ i
 uis iusticie reperiet. Melior est
 patiens uiro forti. ⁊ q̄ dūat aīo
 suo expuguator urbui. Sortes
 mittunt in sinu. s; ad dño tēpāt.

Melior est bucella sicca cū gau
 dio. q̄ domus plena uictimis
 cū iungio. Seruus sapiens dñā
 bī stultis filijs. ⁊ inter fr̄es lere
 ditatē diuidet. Sicut igne pro
 latur argentū ⁊ aurū camino.
 Ita corda prolant dñs. Melius o
 bedi lingue inique. ⁊ fallax ob
 temperat labijs in dātib⁹. Qui
 despicit paup̄tē exprobrat f̄cōr
 eius. ⁊ q̄ in ruina letat altius
 nō erit impunit⁹. Corona senū
 filij filioz. glia filioz p̄s corū
 Non decent stultū uia cōpōita.
 nec p̄ncipē labiū mentēs. Be
 ma gratissima exptacio p̄sello
 lantis. quocūq; se uertit p̄denter
 intelligit. Qui celat delictū p̄t
 amicitias. q̄ alto f̄mone reperit
 separat federatos. plus proficit
 conectio apud prudentē. q̄ cen
 tū plage apud stultū. Semper
 uirgia querat malus. angls at

posside

XVII

crudelis mittet^r cont^r eū. Exprobat
 mag^s uise occurrere feribz q^m fatu
 o confidenti in stultitia sua. Q^d
 reddit mala pro bonis. n̄ recedit
 malū de domo eius. Qui dimittit
 aquā capud est uirgior. i. anq^m
 patiat^r contumeliā iudiciū desit.
 Et qⁱ iustificat impiū. i. qui cōdēp
 nat iustū. ablopiabilis est utiq^m
 apud dñm. Quid prodest habere
 diuitias stulto. cū sapiām emere
 non possit. Qui altā facit domū
 suam. querit ruina. i. qui ciuitatē
 discere incidit in mala. Om̄i tē
 pore diligit qui amicus est. i. tē
 in angustiis compolat. Homo
 stultus plaudet manibz cū spopō
 derit pro amico suo. Qui medita
 tur discordias diligit iras i. qⁱ
 exaltat os suū querit ruina. Q^d
 peruersi cordis est nō inuicet bonū.
 i. qⁱ uittit iugū incidit in malis.
 Status est stultus in ignomiā su
 a. s. nec p̄ in fatuo letabit. Q^m
 gaudēs etatē floridam facit. sp̄
 mistis exlicat ossa. conuera de si
 nu impius accipit ut peritat
 semitas iudicij. In facie prudētis
 luget sapiā. oculi stultoz i. fimbz
 terre. Ira patris filius stultus et
 dolor m̄ris que genuit eū. Nō est
 bonū dampnū inferre iusto. nec
 pertere principē qui recte iudicat.
 Q^d moderat^r finones suos doctus.

i. prudens. i. precōsi spiritū iuxta
 ditus. Stultus qⁱ sitaciūt. sapiēt
 reputabit. i. si cōp̄sserit labia sua
 intelligens. Occasiones s̄nt qui
 uult recede ab amico. om̄i tēpore
 erit execrabilis. Non recipit stit^r
 uerba prudentie. n̄ ea dixerit que
 uersant in corde eius. Impi cū in
 profundū uenerit p̄ccoz. cōtēp̄nt.
 i. sequit^r eum ignomiā i. obprobū.
 Aq^m profunda. uerba ex ore iuni i. to
 reus redundans fons sapientie.
 Accipere personā impij in iudicio
 nō est bonū. ut declines a iustate
 iudicij. Labia stulti miscet se uis
 ros eius uirgia prouocat. Os stiti
 contitio. labia ipius ruina aie
 eius. Verba biluugius q^m simplicita
 i. qⁱ perueniūt usq^m ad interiora
 uentris. Pigrū tenet timor. aie a
 effeminatoz esurient. Qui mollis
 i. dissolutus est in opere suo. frat^r
 ē sua opera dissipantis. Turis for
 tissima nom̄ dñi. ad ipm̄ currit it^r
 i. exaltabit. Substantia diuitis ur
 bs roboris eius. i. qⁱ murus ualid^r
 curūcans eū. anteq^m conteratur
 exaltat cor hominis. i. anq^m glific
 tur humiliat. Qui prius rudi q^m
 audiat. stultū se demonstrat esse.
 i. confusione dignū. Sp̄ iuni sus
 titat umbrellatē suam. Spin
 uero ad uascendū facile q^m potest
 sustinere. Cor prudentis possidebit

6. fms

scientiam. et auris sapientium quod
doctrina. Bonum hominis dilatat uiam
eius. et ante principes spatium ei facit.
Iustus prior est accusator sui. Venit
amicus eius et inuestigabit eum. Con-
tradictiones comprehendit foras. et inter po-
tentes quos diiudicat. Fratrem qui adiu-
uatur a fratre quasi ciuitas firma. et
iudicia quasi uoces urbium. et fructu-
osus quasi uiri replebit uentrem eius. et gemi-
na labiorum ipsius saturabunt eum.
Coris et uita in manibus lingue. qui
diligunt eam comedent fructus eius.
Qui inuenit mulierem bonam inuenit
bonum et hauret iocunditatem a domino. et
expellit mulierem bonam expellit bonum.
qui autem tenet adulteram stultus et insi-
piens. cum obseruacionibus loquetur pauper
et diues effabitur uigile. Vir amicitiam
ad societatem. magis amicus erit quam
frater. melior est pauper quam ambulat
in simplicitate sua. quam diues torquet
labia et insipiens. Vnde non est scilicet anima
non est bonum. et qui festinus est pedibus
offendit. Stulticia hominis supplantat
gressus eius. et contra dominum feruet animo
pro suo. Diuitie addunt amicos pluri-
mos. a paupere autem et hiis quos habet
sepantur. Testis falsus non erit im-
punitus. et qui mendacia loquitur non
effugiet. Multi colunt personam po-
tentis. et amici sunt dona tribuentis.
Frater hominis pauperis occidit eum. in-
super et amici procul recesserunt ab eo.

XIX

7 sua

Qui tamen uerba sectatur nichil habet.
qui autem possessor est mentis: diligit
aiam suam. et custos prudentie iuui
et bona. Falsus testis non erit impunitus.
et qui loquitur mendacia peribit. Non
deceat stultum diuitie. nisi fuerit dominum
principum. Doctrina uiri per paci-
entiam noscitur gloria eius. et iniqua
pretergredi. Sicut fuerunt leones
ita et regis ira. et sicut ros super herba.
ita et hilaritas eius. Dolor patris fi-
lius stultus. et tecta iugiter perstillat
tra litigiosa mulier. Domini et diuitie
cantur a patribus. a domino autem
proprie uxori prudens. Pigro in-
mitat somnum. et anima dissoluta esuri-
et. Qui custodit mandatum. custodit
animam suam. Qui autem negligit
uiam suam. mortificabitur. Et erit
domino qui miseretur pauperum. et uisitandi-
nem suam reddet ei. Et uidi filium tuum
ne desperes. ad interfectorum autem cuius
ne ponas animam tuam. Qui impati-
ens est. sustinebit dampnum. et cum ra-
puerit aliud apponet. Audi consi-
lium et suscipe disciplinam. ut sis sapi-
ens in nouissimis tuis. et uultu co-
gitaciones in corde uiri. uoluntas
autem domini in eternum permanet. Homo
origens misericors est. et melior pauper
quam uir mendax. Timor domini ad uitam
et in plenitudine commorabitur absque
uisione pessimi. Abscondit pigri-
manum suam sub ascella. nisi ad os suum

applicat eam. Desulente flagellato stultus sapientior erit. Si autem corripueris sapientem: intelligit sapiam. Qui affligit peccatorem in misericordia sua: ignominiosus erit et infelix. Non cesses audire filii doctrinam: ne ignores sermones scientie. Lectus iniqui deridit iudicium: et os impiorum deuorat iniquitatem. Parata sunt detestatorum iudicia et mallei percutientes filios corporum.

XX Luxiosa res unum et tumultuosa ebrietas. Quicumque hijs delectatur non erit sapiens. Sicut rugit leonius ita et tremor regis qui prouocat eum: peccat in anima suam. Honor est homini qui separat se a confectioibus: os autem stulti miscentur cotuclis. Propter fugus piger arare noluit: mendicabit estate et non savi erit. Sic aqua profunda: sic consilium in corde iuxta si homo sapiens exhauriet illud. Conulti spiritus misericordes uocantur. unum autem fidelium quis inuenit? Iustus autem qui ambulat in simplicitate sua: beatos post se filios derelinquet. Rex qui sedet in solio iudicij dissipat omne malum intuitu suo. Quis potest dicere mundum esse cor meum: primus sum a peccato. Pondus et pondus: mensura et mensura: utrumque ab homine inanimabile est apud deum. Ex studiis suis intelligit praeuere si iudicia et recta sunt opera eius. Aures audientem et

oculum uidentem. Dominus fecit utrumque. Noli dilige sompnum ne te egestas opprimat: aperit oculos et saepe aperit manus. Oculum est: malum dicit omnis emptor: et cum recesserit: tunc gloriabitur. Et aurium: et multitudo gemmarum: et uas precosum labia sanctae. Tolle uestimentum eius quod fideius for extitit alieni et pro extraneis aufer pignus ab eo. Suavis est homini panis mendacium: et postea impletur cor eius calculo. Cogitationes consilijis roborantur: et gubernaculis tractanda sunt bella. Et qui reuelat misteria et ambulat fraudulenter et dilatat labia sua ne commisceatur. Qui maledicit patri suo et matrem: extinguet lumen eius in medijs tenebris. Hereditas ad quam festinat in principio in nouissimo benedictione carebit. Ne dicas in superbia pro malo: expecta dominum et iustabit te. Ab hominibus est apud dominum pondus et pondus. Statera dolosa non est bona domino dirigunt gressus iuxta: quis autem hominum potest intelligere iuxta sua. Ruina est hominis deuotare seorsum et post uota retractare. Dissipat impios rex sapiens: et incuruat se eos fornicem. Lucerna est spiritus in homine qui inuestigat omnia secreta uentris: omnia et iustas custodit reges: et roborat clementia thronus eius. Exultatio iuuentium fortitudo coram domino

Callidus uidet malū. et abscondit se. innocens pertransit et afflictus est campo. finis modestie timor dñi. diuitie et gloria et uita. arma et gladij in uia superbi. Custos autē anime sue longe recedit ab eis. Proūbiū est adolescens uir uia suam etiā cum scruerit nō recedet ab ea. Diues pauperib; imperat. et qui accipit mutuum seruus est seruientis. Qui seminat iniquitatem metet mala. et uirga ire sue cōfina bit. Qui prouus ē ad iniam bñdicitur. De paup; eū suis dedit paup; victoriam et honore acquirit. qui dat munera: animā autē aufert accipienti. Ecce derisorē et erubescit eū uirgū. cessabunt q; cōtūmelie. Qui diligit cordis inuidiam propt̄ grām labior suoz labebit amicitia regē. oculi dñi cōduūt scientiā: et supplantant uerba iniq;. Dicit piger. leo est fons. in medio platearū occidendus sum. fouca profunda. os aliene cui uatus est dñs incidet in eā. Stultitia colligata est in corde pueri. et uirga discipline fugabit eam. Qui calūpniatur pauperē ut augeat diuitias suas. dabit ip̄e ditiori et egebit. si li mi inclina aurē tuā. et audi uerba sapientū. appone autē cor ad doctrinā meam que pulcra est et cū seruauis eam in uentre tuo. et redun-

dabis in labijs tuis. ut sit in dño fiducia tua. Unde et ostendi eam tibi hodie. ecce descripsi eam et tripliciter in cogitationib; et scientia. ut ostēderem tibi firmitatē et eloq; ueritatis responderes ex hys illis q; miserunt te. Non facies uolentia pauperi. q; pauper est. neq; conteras egenū in porta. q; dñs iudicabit cor eam eius et configet eos q; confixerunt animā eius. Noli ēē amicus homini uacundo. neq; ambules cum uiro furioso. ne forte discas semitas eius et sumas scandalū aie tue. Noli ēē cum his q; defigunt manus suas. et qui uades se offerunt pro debitis. Si enī nō h; uir restituat quid cause est ut tollat operimentū de cubili tuo. Ne trāsgrediaris terminos antiquos q; posuerūt patres tui. Vidisti unū uelocem in opere suo coram regib; stabit nec erit ante ignobilis. **XXI**

Quā sedis ut comedas eū primum. diligenter attende que sunt posita ante faciem tuā. et statue cultum in guttore tuo. Si in lris in potestate animā tuam. ne desideres de abis eius. in quo ē p̄is mecatij. Noli laborare ut dicitur: sed prudentie tue pone modū. ne cingas oculos tuos ad opes q; non potes hñe. q; faciūt s; p̄mas q; aquile. et uolabūt in celū. Ne cō-

das cum homine inuido: et ne desi-
 deras alios eius qui in similitu-
 anoli et coniectoris estimat quod ig-
 nat. Comede et bibe dicitur et in es
 eius non est tecum. Cuius quis com-
 mederas euomes et perde plures
 tuos frones. In auribus insipie-
 tuum ne loquaris: quia despiciet doctri-
 nam eloquii. Ne attrigas paruulo-
 rum animos: et agrum pupillorum ne
 intreas. propinquus est illorum. In-
 grediat ad doctrinam cor tuum: et au-
 res tue ad uerba scientie. Noli sub-
 strahere a puero disciplinam. Si ei
 percusseris cum uirga: non moue-
 tur. Tu uirga percussis eum: et ani-
 mam eius de inferno liberabis. Fi-
 lii mihi si sapiens fuerit annulus
 tuus gaudebit tecum cor meum:
 et exultabit reas mei cum loqu-
 ta fuerint rectum labia tua. Non
 emuletur cor tuum peccatores. Si in timo-
 re domini esto. tota die quia habes spes
 in nouissimo et prestolatio tua
 non auferet. Audi filii mihi et esto
 sapiens et dirige in uia animi
 tui. Noli esse in conuiuuiis potatorum
 nec in comessationibus eorum. quia
 carnes ad uescendum conferunt. quia
 uacantes potibus: et dantes si-
 bola consumunt. et uelut pannis
 dormitatio. Audi patrem tuum qui
 genuit te: et ne contempnas cum sciu-
 erit in te tua. Vitare eum et nolite

dece sapientiam: et doctrinam et intelligen-
 tiam. Exultat gaudio patris iusti cum
 sapientem genuit letabitur in eo.
 Gaudeat pater tuus et mater tua et exul-
 tet qui genuit te. prebe fili mi
 cor tuum mihi: et oculi tui uias meas
 custodiant. Fovea est profunda et
 meretur: et puteus angustus a
 liena. Insidiatur in uia quasi latro: et
 quos incautos uidentur irificiet.
 Cui uis: cuius patris uis: cui uis:
 cui fovee: cui in ea inuenerit: cui
 folio oculo. Nonne huius qui honorat
 iuuu et studet calicibus. Ne inuicaris
 uinum quasi flauescit. cum splendue-
 rit in uetro color eius. Ingrede-
 tur uiande: sed in nouissimo mordeb
 ut colubus: et sicut regulus ueneni
 diffundet. Oculi tui uidebunt ex-
 uas: et cor tuum loquetur peritiam. Et
 tunc sicut dormiens in medio mari
 et quasi sopitus gubernator. amisso
 clauo: et dices. Ultrauerunt me: sed
 non colui tulerunt me: et ego non
 sensi. qui angulabo et uersum uiam
 reprimam. Non emuletis uiros ma-
 los: ne desideres esse cum eis. quia rapi-
 na meditat mens eorum: et fraudes
 labia eorum loquunt. Sapia edificat
 tibi domus: et prudentia robora-
 bit. In doctrina replebunt cellaria
 uniuersa ista preciosa: et plethunia.
 Vir sapiens fortis est: et uir doctus
 robustus et ualidus. quia cum disposi-

potabis?

XXIII

none itur in bellum. et erit salus
 in multis consilia sunt. Excelsa
 stulto sapientia in porta non ape-
 riet os suum. Qui cogitat mala
 facere stultus uocabitur. Cogitatio
 stulti peccatum est. et auerſio hominum
 detractor. Si desperaueris in die
 gustus. Lapsus imminuet forti-
 tudo tua. Erue eos qui ducunt
 ad mortem. et trahunt ad inferum
 luterare non cesses. Si dixis ui-
 ris non superent qui inspector est
 cordis tui reddi homini uix opera sua
 et. Comede fili mel quod bonum est. et
 fauam dulcissimum guttur tuo.
 Sic et doctrina sapientie anime tue. quod
 cum inuenieris iherusalem. in nouissis
 semper. et spes tua non peribit. Ne in-
 fidieris et queras impietatem
 in domo iusti. necque uasles recte
 eius. Septies enim cadet iustus. et
 resurget. impius autem resurgens
 conuenit in malum. Cum ceciderit in-
 micus tuus ne gaudeas. et in tri-
 uias eius ne exultet cor tuum. ne
 forte uideat dominus et displiceat ei
 et auferat ab eo uiam suam. Ne contem-
 das cum pessimis. ne emuleus im-
 pios quia non habet spiritum futurum mali.
 et lucerna impiorum extinguet. Time
 dominum fili mi et regem cum detractori-
 bus ne commiscearis. quia repente
 confingit perditio eorum. et ruinam
 utriusque quis nouit. Hec quor-

sapientibus cognosce personam in iu-
 ditio non est bonum. Qui dicunt
 impio iustus es. maledicet eis
 populi. et detestabuntur eos tribus. Qui
 arguit laudabitur. et super eos uia
 et uindictio. Labia deosculabi
 qui recta uia respondit. Prepara
 fons opus tuum et dilige exercere
 agrum tuum. et postea edifices domum
 tuam. Ne sis testis frustra contra
 proximum tuum. non laces quem
 labijs tuis. Ne dicas quomodo feci
 michi sic facta est ei. et reddam unquam
 secundum opus suum. Per agrum hominis
 pigri transiui. et per uineam stul-
 ti iui. et ecce totum repleuerant
 uiticem. opuerant siccitate eam spica.
 et macera lapidum destructa. Quod
 cum uidisset posui in corde meo. et
 exemplo didici disciplina. usque
 pigri domus. usque de somno con-
 surgens. fauam meam dormies mo-
 dici dormitabis. fauillum
 manum conseres ut quiescas et
 ueniet tibi quasi cursor cressas tua.
 et mendicatas tua cum uir arma-
 tus.

h. et quod parabole salomonis que
 insculerunt uiri ezechie regis ui-
 da. Gloria dei est celare. et gloriare
 gni inuestigare finem. celum
 sursum et terra deorsum. et cor regum
 scrutabile. Aufer ubique de
 argento. et egredietur uas pessimum.

intelligit. et suato
 re anime michi fallit.

aufer impietate de uultu regis
 et firmabit iustitia thronum eius. Ne
 gloriosus appareas coram rege. et
 in loco magnorum ne steteris. Coe-
 lius est enim ut dicat tibi ascende
 hic. quod ut humiliaris coram prin-
 cipe. Quod uiderit oculi tui non
 proferas in iurgio citone post-
 ea emendare non possis. cum de hoc
 staueris amicum tuum. Caram tuam
 tracta cum amico tuo et secretum
 extraneo ne reueles ne forte in-
 sultet tibi cum audierit et expo-
 brare non cesset. gratia et amicitia
 liberant tuis et sua ne exprolabi-
 lis fias. Coala aurea in lectis ar-
 gentis qui locitur uinum in tempore
 suo. In auris aurea et margarita
 fulges. quod arguit sapientem. et
 aurem obedientem. Sicut frigus
 tuus in die messis ita legatus
 fidelis ei qui misit eum. Anima
 illius requiescere facit. Nubes et
 uentus et pluuia non sequentes.
 uir gloriosus et promissa non im-
 plens. Patientia leniet preceptum
 et lingua mollis confringet duri-
 tiam. Coel inuenisti comedere quod
 sufficit tibi. ne forte faciat eno-
 mas illud. Subtrahere pedem tuum
 de domo proximi tui. ne quando faci-
 atus oderit te. Jaculum et gladium
 et sagitta acuta. homo qui loquitur
 contra proximum suum falsum

testimonium. Dens putridus et pes
 lapsus qui sperat se infideli in die
 augustie. et amittit pallium in die
 frigoris. Facetum in nitro qui carat
 carmina peruerso corde. Sic tinea o-
 uestimento. et inanis ligno. ita in-
 stitia nocet cordi. Si resurrexerit in
 inimicis tuis cita illi. si fuerit
 aqua da illi vitare. Humas enim
 congregabis super capud eius. et dicit
 reddet tibi. Ventus aquilo dissipat
 pluuias. et faties tristis linguam
 detrahente. Coelius est sede in an-
 gulo comatis quod cum muliere uti-
 giosa et in domo communi. Ad frigi-
 da aie sument. et mutus tonitruum de
 terra longinqua. Fons turbatus
 pede et uena corrupta. uultu cadens
 coram impio. Sicut qui mel come-
 dit multum et non est abonum. sic qui
 persecutor est maiestatis oppri-
 metur a gloria. Sicut urbs patent
 et absque murorum ambitu. ita uir
 qui non potest in loquendo cohi-
 bere animam suam. Quomodo in
 te. et pluuie in messe. sic inco-
 ces est stultus gloria. Nam sicut auis ad
 astra trinuolans. et passer qui libe-
 uatens. sic maledem frustum pro-
 latum in quempiam fruetur flagel-
 lum equo. et chamus asino. et uiga
 in dorso imprudentium. Ne responde-
 as stulto uirum stultitiam suam. ne
 effitians ei similis. Responde

stulto uir stultitiam suam. ne s
 sapiens uideat e. Claudus pedibus
 iniquitate bibens q mittit uerba
 p nutu stultum. Quom plenas
 frustra ht claudus tibus. sic inde
 cens est more stultoz parabola. Si
 aut qui mittit lapide in aceru
 iacur. ita q tribuit insipienti lo
 uore. Quom si spina nascat i ma
 nu temulenti. sic parabola more o
 stultoz. Iuditiu decimnat causas.
 et qui imponit stulto silentiu uas
 mitigat. Sicut canis q reuitt ad
 uonutu suu. sic imprudens q utat
 stultitia sua. Vidisti tpe sapiete
 sibi uider. magis illo se leuit insi
 piens. Dicit piger leo est in uia.
 leena in itinib. Sicut ipstiu utat
 in cardine suo. ita piger in lectulo
 suo. Abscondit piger man s a scel
 la sua. et laborat si ad os suu conuer
 tent. Sapientior s piger ur septu
 uis loquentiu sententias. Sicut
 qui apprehndit aurib. canē. sic q
 transit impatiens comisceb rix
 alterius. Sicut noxius e q mittit
 lanceas et sagittas in moue. ita uir
 qui fraudulenter nocet amico suo.
 et cu fuit deprehensus dicit ludens
 feci cu defecerit ligna. extinguetur
 ignis. et susurrone subtratto uirgia
 conuiescit. Sicut carbones ad p
 nas. et ligna ad ignem sic ip uacuo
 suscitatur rixas. Pla susurrone qsi

simplina. et ipa peruenit ad intia
 cordis. Quom si argento sordido
 ornare uelis uas fictile. sic labia
 tumentia cu pessimo corde sociata
 labijs suis intelligitur inimicus.
 cu in corde tractauit colos. qm sup
 fit uoce suam ne credideris ei. qm
 septu nequitie sunt in corde illius
 Qui operit odium fraudulentē. re
 uelabit malicia eius in concilio.
 Qui fodit fouea incidet in ea. et q
 uoluit lapide reuict ad eu.

Lingua fallax no amat iustate.

os lubricu operat rixas. Negli
 cis in crashnu. ignorans qd sup
 uentura parat dies. Laud te alie
 nus et non os tuu. exiatus et non
 labiatus. Graue est saxu et uide
 rosa harena. si uia stulti utrat. q
 uor. Ita non h. miam. nec erum
 pens furor. et impetu conatati spe
 fere quis potest. ccelior e manu
 festa correctio q amor absconditus.
 cceliora sunt uulnera diligentis
 q fraudulenta odientis oscula.
 Anima satata calcabit faui. aia
 esuriens et amaru pro dula sum.
 Sicut auis transmigis de nido
 suo. sic uir q relinquit domu sua.
 Unguento et uarijs odorib. delectat
 cor. et bonis amia consilijs aia or
 coratur. Amici tuu et amicu pu
 tuu ne dimiseris. et domu fratris
 tuu ne ingrediaris in die afflictio

XXVI

2as

nis sue. Ceterum est uianus uix. q̄
 frater p̄cul. Stude sapie filium.
 i letifica cor tuū. ut possis expo
 ſanti respondere simonē. Astutus
 uides malū abscondit. et puuli
 transcūtes sustinuerūt dispēdia.
 Tolle uestimentū eius. q̄ spōdit
 pro extraneo i pro alieno aufer ei
 pignus. Et b̄fidiat proximo suo
 uoce grandi de nocte consurgens.
 maledicenti similis erit. Tecta per
 stulantia in die frīgoris i litigio
 sa mulier comparant. q̄ retin. ea
 q̄ uentū teneat. i oleū dexte sue
 eugget. Ferrū ferro eracuit. i homo
 eracuit faciē amici sui. Qui suat
 ficū comedet fructus eius. i q̄ cōs
 ē om̄ sui gloriab̄. Quom̄o in aq̄
 respicent uultus prospicitū.
 sic corda ip̄m manifesta s̄ p̄uē
 tib. Infernus i perditio nūc̄ replē
 tur. Similit̄ i oculi ip̄m insatia
 biles. Quom̄ probat̄ i cōflatorū
 argentū. i in fornace aurū. sic pro
 lat̄ homo ore laudantū. Cor inq̄
 exquirat mala. cor aut̄ rectū exi
 tit scientiā. Si contūderis stultū
 in pula q̄ ipsanas ferente desup
 pilo. non auferet̄ stultitia eius ab
 eo. Diligent̄ agnosce uultū pecc
 tis tui. tuos q̄ greges considera. nō
 etiā ualebis iugiter potestate. s̄ co
 rona tribuet̄ tibi in generatione
 i generationē. Aperta sūt prata et

apparuerunt uerentes h̄be. collecta
 sunt fena de domib. montib. Agri
 sunt ad uestimentū tuū. i h̄di ad
 agri pretiū. Sufficiat t̄ lac capri
 in albos tuos. in necessaria domus
 tue. i ad uictū ancillis tuis.

Fugit impius uelē persequente. **XXVIII**
 iustus aut̄ q̄ leo conficiens absq̄
 terrore erit. Propter peccā t̄e mul
 ti principes eius. i ip̄ ip̄is sapiam
 i horum sciētiā. que dicit̄ uita du
 cis longior erit. Vir paup̄ calump
 nians paup̄es similis est ymbu
 uestimenti in quo parat̄ fames. Et
 derelinquit̄ legē laudant̄ impiū.
 qui custodiunt. succēdūt cōt̄ eū.
 Vir mali nō cogitant̄ uictiū. q̄
 autē requirūt dñm. aiadūtunt
 omnia. Ceterum est pauper̄ ablans
 in simplicitate sua. q̄ diues p̄uis
 inuētib. Qui custodit legē filius
 sapiens est. Qui autē cōmessator
 pasat. confūd̄it patrē suū. Qui co
 accuat diuitias usuris. i fenore
 liberali in paup̄es eas congregat.
 Qui declinat aures suas ne audiat
 legem. oratio eius erit execrabilis. Et
 decipit iustos in uia mala. in iūtu
 suo corruet. i simplices possidebit
 bona eius. Sapiens s̄ uidet̄ uir o
 diues. pauper̄ aut̄ prudēs scrutab̄
 eum. In exaltatione iustoz̄ in iūta
 gloria est. regnantib. impiis in
 uē hominū. Qui abscondit scelerā

sua non dirigitur. qui autē cōfessus
 fuerit et reliquerit ea: multas cōseruet.
 Iratus homo q̄ semp̄ est pauidus
 q̄ uero mentis est dure: corruet in
 malū. Leo rugiens: et ursus esurēs
 princeps impius s̄r̄ populū paup̄
 rē: durus indigens prudentia: mul-
 tos opprimet. per calūpniā. Qui
 autē odit auaritiā longi fiet dies
 eius. Ip̄em qui calūpniat aīe sā-
 guine ei si usq; ad lacum fugerit
 nemo sustinet. Qui ambulat si-
 phat saluus erit. Qui perisus ḡ-
 dietur uis concidet semel. q̄ ope-
 ratur terrā suā: satiabitur panibus.
 q̄ sectat oculū replebit egestate. Vir
 fidelis multū laudabit. q̄ autē fe-
 stinat ditari non erit innocēs. q̄
 cognoscit in iudicio faciem nō be-
 nefacit iste. et probucella p̄ris dese-
 rit ueritate. Vir qui festinat dita-
 ri et alijs inuidet. ignorat q̄ eges-
 tas fruetur ei. Qui corripit iū-
 grām postea inueniet apud eum.
 magis q̄ ille q̄ per lingue blan-
 dimenta decipit. Qui subtrahit a-
 liquid a p̄re suo et a m̄re et dicit hoc
 nō est peccatū: particeps homici-
 de ē. Qui se iactat et dilatat uir-
 gia concitat. q̄ uero sperat in do-
 mino satiabit. Qui confidit in cor-
 de suo stultus ē. Qui autē ḡdit
 sapienter: ipse laudabit. Qui dat
 pauperi non indigebit. q̄ despiciat

deprecantē: sustinebit penuriā.
 Cū surrexerint impij abscedent
 homines: cū illi perierit multi-
 plicabunt iusti.

Qui qui corripiente diuina ciuitate **XXIX**
 contempnit repente fruetur itē.
 et cū sanitas nō sequetur. In mul-
 tiplicatione iustoz letabitur uulgus.
 cū impij supererit impietatum: ge-
 met ip̄s. Vir qui amat sapiāz
 letificat p̄rem suū: q̄ autē tuitt
 sortū p̄ter substantiā. Rex itē
 erigit terrā: uir auarus destru-
 et eam. Homo qui blandis fictis
 et simonib; loquitur amico suo te-
 te expandit gressus eius. Peccā-
 tem uirū iniquū inuoluet laq̄-
 us: et iustus laudabit atq; gau-
 debit. Nouit iustus cām pauper:
 impius ignorat scientiā. Hoīes
 resistentes dissipant ciuitatem.
 Sapientes uero auertunt furorē.
 Vir sapiens si cū stulto contēde-
 rit: siue ualeat siue uideat: nō
 inueniet requiē. Vir sanguis
 cōderit simplici: in autē querit
 aīam eius. Totū sp̄m suū p̄fert
 stultus: sapiens differit et reser-
 uat in posterum. Princeps qui
 tulent audit uerba mendaciorū
 ministros h̄t impios. Pauper et
 creditor obuiauerunt sibi: utri-
 usq; illiūator est dñs. Rex q̄ in-
 dicat in iustate pauperis: tron⁹

eius firmavi meternū. Vrga at
 q̄ correctio tribuit iustā. puer a
 qui dimittit uolūtati sue con
 fundit mīz suam. In multipli
 catione impiorū multiplicabū
 tur scelem: et ruinas eorū iusti u
 debunt. Erudi filiū tuū et refrige
 rabit te: et dabis delicias aie sue.
 Cum p̄phā defecerit dissipabit
 populus: si uero custodit legem
 teatus est. Seruus ur̄bis nō p̄
 erudat: q̄ quod dicit intelligit:
 et respondere contempnit. Vidisti ho
 minē uelocē ad loquendū stulti
 tia magis speranda ē: q̄ illi cor
 rectio. Qui delicate a pueritia nu
 tit suū suū: postea sentiet eū
 contumacē. Vir iracūd̄ p̄uocat
 iras. et nō ad indignandū facilis
 est: erit ad peccata procliuor.
 Superbū fecit ignominia: et hu
 milē sp̄i suscipiet glia. Qui cū
 sine partitaxat odit aiāz suam.
 adiurantē audit et nō iudicat.
 Qui timet hōiez cito corruet: q̄
 sperat in dño subleuabit. Colti
 requirūt fatiē principis. et iudi
 tiū a dño egredi singlorū. Abho
 minant̄ iusti uirū impiū: et ab
 hominant̄ impij eos qui i recta
 sunt uia. Vbū custodies filius
 ex̄ perditiois erit. Verba cogitāt
 filij uomentis.

XXX Quid quā loquit̄ est uir cum q̄

deus eius: et qui deo secū morāte cō
 fortatus ait. Stultissimū sū uirō
 tū. et sapientia hōim nō ē meū.
 Non didi a sapientiā: et noui sa
 entia scōz. Quis ascendet i celū
 atq; descendit. Quis cōtinuit
 sp̄m in manib; suis. Quis tolli
 gaurt acis q̄si in uestimēto. Quis
 suscitauit omnes timōs t̄r̄. Quis
 nom̄ est eius. et quod nom̄ filij ei
 si nosti. Omnis fimo dei ignit̄ elipe
 est sperantib; in se. Ne addas q̄
 q̄ uerbis illi. et arguans inue
 niens q̄ mendax. Duo rogau
 te ne deneges in̄ anteq̄ mouer.
 Vanitatē et uita mendacia longe
 fac a me. mendicitatē et diuitias
 ne dedens mihi. trabue t̄m uic
 tui meo uiccia: ne forte satiatus
 illitate ad negandū et disā quis
 ē dñs. et egestate cōpulsus fuer
 et perire nom̄ dī mei. Ne accuser
 suū ad dñm suū: ne forte male
 dicat ē et corruas. Generatō que
 p̄a suo maledicat. et q̄ mā sue nō
 b̄ndicat. Generatō q̄ ē munda
 ur̄. et t̄m nō ē lota sordib; suis.
 Generatio tui excelsi sūt oculi: et
 palpebre eius in alta porrecte.
 Generatio que pro tentib; gla
 dios h̄t. et cū mandit molarib;
 suis ut comedat moyses de terra.
 et pauperes ex hōib;. Sangluge
 due sūt filie dicentes. affer. affer.

Tria sunt insatiabilia. i. q̄ntū
 quod nūq̄ dicit sufficere. Juberit
 et os uulue. et terra que nō satiat
 aqua. Ignis uero nūq̄ dicit suf-
 ficere. Oculū qui fulsant piez
 et q̄ despiciat partū nr̄is sue suffo-
 dant eū corū de torrentibz. et cōe-
 dant eū filij aquile. Tria sūt dif-
 ficilia in quartū p̄nē ignoro.
 uiam aquile in celo. uiam colub
 super petram. uiam nauis in medio
 mari. et uiam uiri in adoleſcētia.
 Talis est et uia mulieris adulte
 que cōmedet et tergens os suum
 dicit nō sū operata malū. Per tā
 mouetur terra. et quartū qd non
 potest sustinere. Per seruū cū reg
 nauerit. p̄ stultū cū saturatus
 fuerit cibo. per odiosa mulierez
 cū in mūmonū fuerit assūpta.
 et per ancillā cū fuerit leres dñe
 sue. Quatuor sūt mīna terre.
 et ip̄a sunt sapientiora sapientibz.
 Fomice p̄ls infirmus. que pre-
 parant in messe cibū s̄. Lepuscu-
 lus plebs inuailda. q̄ collocat ī
 p̄na cubile suū. Regē locustarū
 h̄t. et egredi inuailsa per turmas
 suas. Stellio manibz nutrit et ino-
 ratur in edibz regis. Tria sūt que
 vñ gradiunt. et quartū nō ince-
 dit feliciter. Leo fortissimū testā-
 ari. ad nullū p̄uebit occursū.
 Gallus succinctus lulos et aries

nec est qui resistat ei. et q̄ stultus
 apparuerit postq̄ eleuatus ē in
 sublime. Si enī intellexistis or̄i suo
 impoluisse manū. Qui autem
 fortiter p̄uenit ultra ad eliacē
 dum lac exp̄mit butirū. et qui
 uelruent emūgit eliat sangui-
 nem. et qui prouocat tras. produc-
 discordias. Verba samuel regis.
 Visio qua exdiuit eū m̄ sua. q̄
 dilecte mi. quid dilecte inter me.
 quid dilecte uotoz meoz.

Ne cedens mulieribz substantiā
 tuam. et diuitias tuas ad sedos
 reges. Noli regibz olamuel noli
 regibz dare unū q̄ nullū secre-
 tū est ubi regnat ebrietas. ne for-
 te bilant et obliuiscant iudicio
 tū tuoz et mutent causam filioz
 pauperis. Date sicca mercedibz.
 et unū hys qui amaro sūt aīo.
 bilant et obliuiscant egestatis
 sue. et coloris non recordent am-
 plius. Aper os tuū iusto et cais
 omniū filioz qui p̄t̄n̄scūt. Ape-
 ri os tuū. taceat quod uultū est.
 et iudica in ore et pauperē conuic-
 tem forte quis inuicet. p̄ocel' et de
 ultimis finibz p̄caui eius. Cōfi-
 dit in ea cor uiri sui. et spolis nō
 indigebit. Reddet ei bonū et non
 malū. omnibz diebz uite sue.
 Quasiuit lanam et linū. et opata
 est consilio manū suarū. f̄ra c̄

XXXI

su

In die
 agitate
 m̄ 3° ne
 may
 eplā 15

cū nauis in situ de longe por
 tas panē suū. Et de nocte surrexit
 dedit q̄: p̄cedā domesticis suis i cila
 na ancillis suis. Considerauit a
 gram i cinit eum. de fructu maū
 um suarū plantauit uincā. Acci
 rit fortitudine lumbos suos. i to
 borauit brachiū suū. Sustauit
 i uidit q̄: bona est negociatio eius.
 nō extinguet̄ in nocte lucerna ei.
 exanū suā misit ad fortia i digiti
 aus apprehenderit fusū. exanū
 suam aperuit inopi. i palmas su
 as extendit ad paup̄rē. Nō timet
 domū suā a frigidū: nūis. om̄s
 domestici eius uestiti sunt frigori
 i duplitib;. Stragulata uestit fecit
 s̄: byssus i purpura uestimentū
 eius. Nobilis in portis ur̄ eius: qm̄
 sederit cum senatorib; terre. Sin
 donē fecit i uendidit. i angulum
 tradidit clauando. Fortitudo i de
 cor indumentū eius: i uidebit̄ idie
 nouissimo. Os suū aperuit sapia.
 i lex clementie in lingua eius. Co
 siderauit semitas dom̄ sue. i panē
 ociosa non comedit. Surrexerūt
 filij eius: i beatissimā predicauē
 runt: ur̄ eius i laudauit tam.
 exulte filie congregauerūt diui
 tias: tu supergressa es uniuersas.
 fallax glia i uana est pulchri
 tudo. mulier timens dnm̄ q̄a
 laudabit. Date ei de fructu maūū

suarum: i laudent eā in portis opa
 sua. **Incipit prologus sup̄ ecclesiasten.**

Memini me ante h̄ ferme quim
 quimo. cum adhuc romē eēm
 i ecclesiastē scē blesille legere. ut eam
 ad contemptū huius mundi pro
 uocare. i omne quod in mudo cerne
 ret. putaret eē pro nichilo. rogatus
 au ca. ut in morē cōmentarioli ob
 sana quere: differere. ut absq; me
 possi intelligere que legelat. Itaq;
 qm̄ in proeinctu nū opus subita
 morte subtracta ē. i non merum
 opaula. i custochiū talem uite nre
 h̄e consortē. tanto q; uulere tūc
 perussus ommittat. Nunc in beth
 leem positus. angustiore uidelicet
 ciuitate. i illius memorie. i uobis
 reddo quod debeo. hoc breuē amonēs
 q; nullius auctē scutus sum. sed
 de hebreo transferens. maxie. lxx. in
 terpretum consuetudim̄ coaptau
 in hys dum taxat que nō multū
 au hebraicas discrepabant. Iudū
 Aquile quare i simachi i throdoci
 recordatus sum. ut nec nouitate
 uimna studij lectoris terere. nec
 uisū cont̄ cōscientiā meā fonte
 ueritatis om̄sso. opinionū tuū
 los consecrare. **Explicit prologus.**
Incipit lib̄ ecclesiasten.

Eclm̄ ecclesiasten filij da
 uid regis ierlm̄. **V**a
 uitas uanitatū

Ecclesiasten

dixit eccastes. uanitas uanitatum
 et omnia uanitas. Quid habet apertius
 ipse de uniuerso labore suo. quod laboret
 sub sole. Generatio preterit et ge-
 neratio aduenit. terra uero met-
 rum stat. Quiescit sol et occidit. et ad
 locum suum reuertitur. ibi quod renascens
 girat per meridiem. et flectit ad aqu-
 lonem lustrans uniuersa. in circuitu
 pergit spiritus. et in circuitos suos
 reuertitur. Omnia flumina mittant
 in mare. et mare non redundat. .
 Ad locum unde exeunt flumina reu-
 tunt ut iterum flant. Euncte res
 difficiles: non potest homo eas ex-
 licare sermone. Non saturat oculus
 uisum: non auris auditum impletur.
 Quid est quod fuit ipsum quod futu-
 rum est. Quid est quod factum est. ipsum
 faciendum est. Nichil sub sole nouum
 nec ualens quisquam dicere. ecce hoc re-
 cens est. Jam enim precessit in seculum
 que fuerunt ante nos. non est proxi-
 ma memoria. sed nec eorum quidquam preterita
 futura sunt erit recordatio apud
 eos qui factum sunt in nouissimo.
 Ego eccastes fui rex israhel in iherusalem
 et proposui in animo meo querere. et
 inuestigare sapienter de omnibus que
 sunt sub sole. Hanc occupationem
 pessimam dedit deus filiis hominum
 ut occuparentur in ea. vidi que fi-
 unt cuncta sub sole. et ecce uniuersa
 uanitas. et afflictio spiritus. ¶

nisi difficile corriguntur. et stultorum in-
 finitum est numerus. Locutus sum in cor-
 de meo dicens. ecce magnum effectum
 sum. et precessi omnis sapientiam que
 fuerunt ante me in iherusalem. et mens
 mea contemplata est multa sapien-
 ter. et didici. ceciditque cor meum ut sa-
 tem prudentiam atque doctrinam. et
 uires que et stultitiam. et agnouimus quod
 hijs que est labor et afflictio super. et
 que in multa sapientia multa sit
 indignatio. et qui addit scientiam.
 addit et dolorem. Dixi ergo in corde
 meo. uanitas est **II**
 affluam delicijs. et fruor bonis. et
 uidi quod hoc quod est uanitas. Ri-
 sum que putavi errorem. et gaudio
 dixi quid frustra accipis. cogi-
 tauimus in corde meo abstracte a uisio-
 carnem meam. ut animam meam tran-
 ferre ad sapientiam. deuitare que stul-
 titiam. donec uiderem quid esset uti-
 le filiis hominum. Quo factum opus
 est sub celo sole numero dierum
 uite sue. edificauimus in domos et plantauimus
 uineas. feci ortos et pomeria. et co-
 secui ea cunctis generis arborum.
 et terram in piscinas aquarum ut
 irrigarem siluam lignorum gimma-
 tum. Possedi seruos et ancillas. mi-
 tamque familiam huius. Armenta
 que et magnos ouium greges uel
 oves que fuerunt ante me in iherusalem.

Coaceruam in argentū & aurū &
 substantias regū & prouinciarū.
 Feci michi cantores & cantantes. &
 delicias filiorū & iunū. scyphos
 & urceolos in mīsterio ad uina sū
 denda. & supergresso sū opib; omīs q̄
 ante me fuerūt in ierlīm. Sapia q̄
 p̄seuerauit metū. & omīa que de
 siderauerūt oculi mei nō negauit
 eis. nec prohibui cor meū quī oī
 uoluptate frueret. & oblectaret se
 in iys que parauerā. Et hūc ta
 tus sum partē meā. si uiteret la
 bore meo. Cumq; me conuītissem
 ad uniuersa opera que fecerat ma
 nus mee ad labores in quib; suda
 uerā. uidi in omnib; uanitatez
 & afflictionē animi. & nich; p̄ma
 nec sub sole. Transiui ad cōtem
 plantam sapientiam. errores q̄
 & stultitiam. Quid est inq; homo
 ut sequi possit regē factore sūū.
 Et uidi q̄ tantū prederet stul
 titiam sapientia. quantū diffē
 lux a tenebris. Sapientis oculi
 in capite eius. stultus in tūb; s
 ambulat. Et diditi q̄ unus ut
 usq; eēt interitus. & dixi in corde
 meo. Si unus & stulti. & me oca
 sus erit. quid in̄ prodest q̄ ma
 iorē sapientie dedi operam. Lo
 quutus q̄ sū cū mente mea. a
 nimadūti q̄ hxc q̄ eēt uanitas.
 Nō ē erit mēoria sapientis fili

et
frust

ut stulti in perpetuū. & futā tēp
 obliuione cuncta operient pa
 riter. Inouit doctus simlē & idoct.
 & idcirco rediit me uite mee. mi
 dentē mala uniuersa eē sub sole.
 & cuncta uanitatez & afflictionē
 spiritus. Rursus detestat sum
 omīez industriā meam. q̄ sū sole
 studiosissime laborau; hūcū
 lere post me. que ignoro utru;
 sapiens an stultus futur; sit. &
 diuā in laborib; meis q̄ sūda
 u; & sollicitus sū. Et est quicquā
 tam uanū. Unde cessau; uenūta
 uit q̄ cor meū ultra labore sub
 sole. Nam cū alius laborer in
 sapientia & doctrina & sollicitudi
 ne. & homini ocioso. quesita dīm
 tit. & hxc ergo uanitas & magnū
 malū. Quid enī proderit homi
 ni de uniuerso labore suo. & afflictōe
 spē. que sole cruciatus est. sūcti
 dies eius laborib; & erūpnis plē
 sut nec per noctē mente q̄sāt.
 & hxc uanitas est. Nōne
 melius comedere & bibere & osten
 dere anime sue bona de laborib;
 suis. & hxc de manu dei est. Quis
 ita uorabit & delicias affluet ut
 ego. Homini bono in cōspectu
 suo dedit deus sapientia. & intel
 ligentiā & leticiam. Proū autem
 dedit afflictionē & curā sūflua ut
 addat & congreg; & tractat ei qu;

sciam

placuit deo. si uix uanitas. et ca-
 sa sollicitudo mentis. Omnia tempus
III Omnia tempus habet. et in suis spa-
 cijs transeunt uniuersa sub sole.
 Tempus nascendi. et tempus moriendi
 tempus plantandi et tempus euellendi
 quod plantatum est. Tempus occiden-
 di. et tempus sanandi. tempus
 destruendi et tempus edificandi.
 tempus flendi et tempus ridendi.
 tempus plangendi et tempus sal-
 tandi. Tempus spargendi lap-
 tes. et tempus colligendi. Tempus
 amplexandi et tempus longe fieri
 ab amplexibus. tempus acquirendi
 et tempus perdendi. tempus citodredi
 et tempus auiciendi. Tempus sci-
 endi et tempus consueendi. tempus
 tacendi et tempus loquendi. tempus
 dilectionis et tempus odij. tempus
 belli et tempus pacis. Quid habet
 amplius homo de labore suo. vi-
 di afflictione quae dedit deus filiis
 hominum ut discedant in terra. Cuncta
 bona fecit in tempore suo et in-
 dum tradidit disputationi eorum
 ut non inueniat homo opus quod
 operatus est deus ab initio usque
 ad finem. Et cognoui quod non esset
 melius nisi letari et facere bona in
 uita sua. Omnis enim homo qui coedit
 et bibit et uidet bonum de labore suo
 hoc communi est. Vidit quod omnia
 opera que fecit deus prescient me-

uum. Non possum eis quicquam ad-
 dere nec auferre que fecit deus
 ut timent. Quod factum est in
 inane. que futura sunt iam fue-
 runt. et deus instaurat quod abuit.
 Vidi sub sole loco iudicij impie-
 tatez. et in loco iusticie iniquitatez.
 Et dixi in corde meo iustum et impi-
 udicabit dominus. et tempus omnis iusti-
 tate. Dixi in corde meo de filiis
 hominum ut prolatz eos deus et
 ostenderet similes esse testibus. Id
 circo inuis timent e ipis et ium-
 toz et eorum utriusque condicio. Sic
 moritur homo sic et illa mouit.
 Simili spiant omnia. et nichil
 habet homo amplius inuito. Cunc-
 ta subiacent uanitati. et omnia
 perigunt ad unum locum de terra facta
 sunt. et in terram pariter reuertuntur.
 Quis nouit suscipere filios adam
 ascendant sursum. et si spiritus uine-
 toz descendat deorsum. Et deple-
 di nichil est melius quam letari in
 uine opere suo. et hinc est parte
 illius. Quis enim cum aduocat ut
 post se futura cognoscat.

III Verti me ad alia. et iudiciali-
 mas que sub sole genuit. et iusti-
 mas innocentium. et neminem con-
 solatore. nec posse resistere eorum
 uiolentie cunctorum auxilio de-
 statutos. Et laudauit magis quam in mortibus
 uiuentes. et feliciore uitio. q. o.

iudicauit qui nec dū natus est.
 nec uidit mala que sub sole fi
 unt. Rursus contēplatur sui os
 labores hominum et industrias ad
 uenti patrem inuidie proximi. et
 in hoc ergo uanitas et cura sup
 flua est. Stultus cōplicat ma
 nus suas et cōmēdit carnes suas
 dicens. cōmēdit est pugillus az
 requie. et plena uitae manus
 cum dolore et afflictione animi.
 considerans reperi et aliam uai
 tatem sub sole. Viuus est et scōz
 non h̄z nō filiū non fr̄z et tamē
 laborare non cessat. nec tamen
 faciuntur oculi eius diuitiis n̄
 recogitat dicens. Cui laborabo et
 fraudo aīam meā bonis. In hoc
 quoque est uanitas et afflictio pessima
 cōmēdit est ergo duos esse similes qui
 unū h̄nt et enolumentū soci
 etatis sue. Si unus ceciderit ab
 altero sustentatur. Ve soli quia cū
 ceciderit non est qui subleuet
 eū. et si dormierint duo. fouebūt
 inutuo. Vnus quom̄ calefiat.
 et si quis pram preualuerit cōt
 unū duo resistunt ei. Funiculus
 plerū difficile rumpitur. cōmēdit est
 puer pauper et sapiens rege se
 ue et stulto. qui nescit prouide
 re in posterū. quod et de carcere carce
 nis et interdū quis egrediatur
 ad regē. regnū. Et alius uat

in regno : inopia cōsumatur.
 Vidi cunctos uiuentes qui am
 bulant sub sole tū adolescente
 scōz qui confugit pro eo. Justus
 numerus est ipsi omnium qui fuerit
 ante eū. et qui postea facturi sunt.
 non letabūt in eo. si et hoc uanitas
 et afflictio spiritus. Custodi pedes
 tuum ingrediens domū dei et ap
 propinqua ut audias. cōmēdit est
 cui melior est obedientia quā stul
 torum uictime. qui nescit quid
 faciant mali.

Nec tenere quid loquaris. nec
 cor tuū sit uelox ad proferendū
 sermonem coram deo. deus enim in
 celo et tu super terrā. idcirco sunt
 pauci sermones tui. cōmēdit est
 curas sequuntur sompna. et in
 multis sermonibus inuenietur stulti
 tia. Siquid uouisti deo ne mo
 raris deo reddere. displicet enim ei
 infidelis et stulta promissio. Si
 quodcumque uoueris deo redde. cōmēdit est
 totumque melius non uouere. quā post
 uoti promissa nō reddere. Ne ce
 dens os tuū ut peccare facias
 carnē tuā. nec dicas corā aglo
 non est prudentia. ne forte uat
 oris super sermones tuos. dissi
 pet cuncta opera manuum tuarū.
 Vn multa sunt sompna plurime
 uanitates et sermones inuani
 Tu uero deum time. Si uideris

excelsior

calumpnias egenorum et uolentia iudicia et subverti iustitiam in provincia non mireris se hoc negotio quia excelsior alius est et super hos qui eminentiores sunt alij et insuper uniuersa terre rex imperat fuerit. Auarus non implebitur pecunia et qui amat diuitias fructus non capiet ex eis et hoc ergo uanitas. Multe sunt oves multi qui comedunt eas. Et quid prodest possessioni nisi quod cernit diuitias oculis suis. Dulcis est sompnus operanti. siue parui siue multum comedat. Saturitas autem diuitis non sinit eum dormire. Est et alia infirmitas pessima quam uidi sub sole. Diuitie conseruate in malum domini sui. paruum enim in afflictione pessima. Generauit filium qui in summa egestate erit. Sicut egressus est nudus de utero matris sue: sic reuertetur et nichil afferet de labore suo secum. Conseruabilis propterea infirmitas: quomodo uenit sic reuertetur. Quid ergo prodest ei qui laborauit in uentibus cunctis diebus uite sue comedere in tenebris. in amaris multis et inextinguibili atque tristitia. Hoc itaque michi uisum michi uisum est bonum ut comedat quis et bibat et fruatur letitia ex labore suo quo laborauit quae sub sole. numquam dicitur

uite sue quos dedit ei deus. et hoc est pars illius. totum homini dedit deus diuitias atque substantiam potestate quod ei tribuit ut comedat ex eis et fruatur parte sua. et letetur de labore suo. hoc est donum dei. non enim satis recordabitur dierum uite sue eo quod deus occupet delicias cor eius. Est et aliud malum quod uidi sub sole. et quidem frequens apud homines. Vir cui dedit deus diuitias et substantiam et honorem et nichil deest anime sue ex omnibus que desiderat. nec tribuit ei potestatem deus ut comedat ex eo. si tamen extraneus uorabit illud. Hoc uanitas et miseria magna est. Signauerit quispiam ceterum laborem iuxerit multos annos. et plures dies etatis huerit et anima illius non utatur bonis substantie sue. sepultura quod careat. de hoc ego pronuntio. quod melior illo fiat abortiuus. Frustra enim uenit et pergit ad tenebras. et obliuione delebitur nomen eius. Non uidit solem neque cognouit distantiam boni et mali. et si duobus milibus annis iuxerit. et non fuit profectus bonis. nomine ad unum proferant omnia. Omnis labor in uano est. Quis habet amplius stulto sapiens. et qui pauper uis

VI

locu

ut pergat huc u' est uita. Cœ-
 lius est uidere quod cupias q̄
 desiderare quod nescias. s; i hxc
 uanitas est. i p̄supco s̄p̄. Qui
 futur' est iā uocatū nom̄ eius
 uicatur q̄ homo sit i nō possit
 cont' fortiorē se in iudicō cōten-
 dere. Verba sūt plima. multa
 est in disputando uanitate ha-
 lentia.

II Quid uocē est homini uaiora
 se querere. cū ignoret quod con-
 ducat s̄ in uita sua. numero
 dierū peregrinationis sue. i t̄p̄
 quod uelū umbra preterit. at
 quis ei poterit iudicare. quid
 post eū futurū sub sole sit. Cœ-
 lius est nom̄ bonū q̄ p̄cōsa ū
 guenta. i dies mortis q̄ natiui-
 tatis. Cœlius est ire ad domū
 luctus. q̄ ad domū conuiuij.
 In illa enī finis cunctoz ammo-
 netur hominū. i uiues cogitat
 quid futurū sit. Cœlior est ira-
 risu. q̄ per tristitiā uultus con-
 uigiture anim' delinquentis.
 Cor sapientiū u' tristitia ē. i cor
 stultoz u' letitia. Cœlius ē a sa-
 piente corrigi. q̄ stultoz adu-
 latione decipi. q̄ sicut sonit'
 sp̄maz ardentū suu olla. sic
 uisus stulti. s; i hxc uanitas. Ca-
 lupnia cōturbat sapientē. et
 perdet robur cordis eius. Cœli

or est enī finis orōnis. q̄ p̄nti-
 piū. Cœlior est patiens arrogāte.
 Ne sis uelox ad irascendū. q̄ ira
 in sinu stulti requiescit. Ne dica
 quid putas cœ est. q̄ p̄ora te
 p̄ra meliora fuere q̄ nūc sunt.
 Stulta est enī huiusmodi int'
 rogatio. Vtilior est sapientia tū
 diuitijs. i magis prodest uidetū
 solem. Sicut enī p̄tegit sapia.
 sic p̄tegit p̄ccūa. Hoc autem
 plus h̄t eruditio i sapientia q̄
 uitam tribuit possessorū suo.
 Considera opera dei quod nemo
 possit corrigere quē ille despicit.
 In die bona frūere bonis. i malā
 die p̄caue. Sicut enī h̄nc. sic i
 illā fecit deus ut nō inueniat
 homo cont' eū iustas cōiomas.
 Hec quoz uidi in dieb; natiui-
 tatis mee. Iustus perit in sua i-
 titia. i impius multo uiuit t̄p̄
 i in sua malitia. Noli ēē iustus
 multū. neq; plus sapias q̄ nec-
 esse est. Ne obstupescas. ne im-
 pie agas multū. Et noli ēē stul-
 tus ne mouas in tēpore non
 tuo. Nonū est te sustentare i
 tum. s; i ab illo ne subtrahas
 manū tuam. q̄ qui timet dom-
 inū nich; negligit. Sapientia
 confortauit sapientē s̄ decem
 principes ciuitatis. Non est enī
 homo iustus in terra. q̄ faciat

et querere sapiam
et rationem

bonū et non peccet. Sed et cunctis
 monib; qui dicunt non accomo
 des cor tuū. ne forte audias suū
 maledicentē tibi. Scit enī cōscia
 tua q; tu crebro maledixisti ali
 is. Cuncta temptau; in sapiā
 dia sapiens efficitur. et qm̄ longi
 recessit a me. multo mag; querat
 et alta profunditas quis inuenit
 eam? Lustrau; uniuersa in aīo me
 o. ut scire et confiderare et ut cogite
 rem impietate stulti. et errore im
 prudentiū inueni amariorē mor
 te mulierē que laqueis uenato
 rum ea et sagena cor eius. iucula
 sunt manus eius. Qui placet dō
 effugiet illam. qui autē p̄cor cap
 ietur ab illa. Ecce hoc inueni dixit
 eccātes inū et alterū ut inuenire
 rationem quā adhuc querit aīa
 mea et non inueni. Virū de mille
 unū reperī. mulierē ex omib; nō
 inueni. Solūmodo non hoc inueni.
 quia fecerat deus hominē rectū
 et ip̄e infinitis miscu. ut quōib;
 Quis talis ut sapiens est. et quis
 nouit solitudinē uerbi.

VIII

Sapientia hominis licet in uul
 tu eius et potentissimā face facies
 illius comitatur. Ego os regis o
 obseruo precepta in uanti dei.
 Ne festines recedere a facie eius. ut
 permancas in opere malo. q; omne
 quod uoluit facit et sermo illius

potestate plenius est. nec dicere
 ei quisq; potest quare ita facis.
 Qui custodit preceptū nō experie
 tur quicq; mali. Temp; et respōsio
 nem cor sapientis intelligit. Si
 negatō tempus est et oportunitas
 et multa hominis afflictio. Qui
 ignorat preterita et futura. nullo
 scire potest mīcio. Non est in ip̄is
 ditione prohibere sp̄m. nec h̄t po
 testatē in die mortis. nec sinitur
 quiescere ingruente bello. n̄ sal
 uabit impietas impui. Omnia
 h̄c considerau; et cedit cor meū in
 cunctis operib; que sunt s̄b sole.
 Interdum dñap̄t homo hominū
 in malū suū. Vidi impios sepul
 tos qui etiam cum adhuc uiuēt
 in loco scō erant et laudabant in i
 uitate q̄ iustoz operū. s; et h̄c ua
 ritas est. Et cū q; non profertur
 cito cont̄ malos sententia absq;
 timore ullo filij hominū perpetrāt
 mala. Et tamen peccator ex eo qd
 tentas fecit malum et p̄t patiē
 tiam sustentantur. Ego cognoui
 q; erit bonū timentib; deū. q; uent
 faciem eius. Non fit bonū impio
 nec prolongentur dies eius. sed q̄
 umbra transeat qui nō timent
 faciem domini. Est et alia uirtus
 que fit super terram. Sūt iustū
 v; mala proueniūt q̄i opera cogit
 impiorum. et sunt impui qui ita

Hanc quocumque sub sole uidi sapiam
 et prolatam maximam. Ciuitas parua
 et pauca in ea uiri. Venit contra eam
 rex magnus. et uallauit eam. et
 tenuit munitiones per septem et p
 fecta est obsidio. Inuenit quod est ierem
 ius pauper et sapiens liberauit ur
 bem per sapientiam suam et nullus
 deinceps recordatus est huius illius
 pauperis. Et dicebam ego meliores
 esse sapientiam fortitudine. Quomodo
 ergo sapientia pauperis contempta
 et uerba eius non sunt audita. Ver
 ba sapientium audiunt in silentio
 plusquam clamor principis inter
 stultos. Ceterum est sapientia quam
 arma bellica. et qui in uno offende
 rit. multa bona perdet.

X **Q**uoscumque morientes perunt suau
 tate unguenti. Preciosior est sa
 pientia parua quam gloria ad tempus
 stultitia. Cor sapientis in dextera
 eius. et cor stulti in sinistra illius.
 Si in uia stultus ambulans. cum
 ipse insipiens sit omnes stultos esti
 mat. Si spiritus potestate huius
 ascenderit super te. locum tuum ne
 dimiseris. quia curatio cessare faci
 et peccata maxima. Et matum quod
 uidi sub sole cum per errorem egredieret
 a facie principis positum stultum in
 dignitate sublimi et diuites sedere
 deorsum. Vidi seruos in equis. et prin
 cipes ambulantes cum suis super

terram. Qui fodit foueam madit
 in eam. et qui dissipat seipsum. mor
 debit eum uoluntate. Qui transfert
 lapides affligetur in eis. et qui san
 dit ligna uulnerabitur ab eis. Si
 retusum fuerit ferrum. et hoc non ut
 prius. sed teletatum fuerit multo
 labore eracuet. et post industria
 sequitur sapientia. Si mordeat ser
 pens in silentio. nichil eorum habet
 qui occulte detrahunt. Vta oris sa
 pientis gratia. et labia insipientis
 precipitabunt eum. Initium uerbum
 eius stultitia nouissimum oris il
 lius error pessimus. Stultum uerba
 multiplicat. Ignorat quod ante
 se fuerit. et quod ante se fuerit. et
 quid post futurum sit quis ei potest
 indicare. Labor stultorum affliget
 eos qui nesciunt in urbe iugere.
 Vt terra cuius rex puer. et cui
 principes inane comedunt. Beata
 terra cuius rex nobilis est. acui
 principes uescunt in tempore suo
 ad reficiendum. et non ad luxuriam.
 In pigritiis humiliabitur contig
 natio. et in infirmitate manuum
 prestulabitur domus. In risu faci
 unt panem et uinum ut epulentur
 bibentes. et peccauit obediuit omnia.
 In cogitatione tua regi ne det
 has. et in secreto cubiculi tui ne
 maledixeris diuiti. quia et aues ce
 li portabunt uocem tuam.

et qui habet pennas annuntiabit
sententiam. Mitte panem tuum super
transsemitas aquas. et post multa
tempora inuenies illum. Da p
tes septem. uentus octo. et igno
ras quid futurum sit mali super
terram. Si replete fuerint nubes
ymbric super terram effudent.
Si ceciderit lignum ad austrum
aut ad aquilonem in quocumque lo
co ceciderit. ibi erit. Qui obseruat
uentum non seminabit. et qui consi
derat nubes. nunquam metet. Quomodo
ignoras que sit uia spiritus. et ci
ratione compingant ossa in uentris
pregnantis. sic nescis opera dei
qui fabricator est omnium. Cyane se
mina semen tuum. et uespera ne ces
set manus tua. et nescis quid
magis oratur. Ite aut illud. et
futurumque simul erit. Dulce lu
men et delectabile est oculis uidere
sole. Si annis multis uixerit
homo. et in his omnibus letus erit.
ineminisse de tenebrosi temporis
et dierum multorum. Qui cum uenit
uauitatis arguit preterita. Le
tare ergo uiuens in adolescentia
tua. et in bono sit cor tuum in diebus
iuuentutis tue. et ambula in uis
cordis tui. et in intuitu oculorum
tuorum. et scito quod pro omnibus his
adducet te deus in iudicium. Auf
ram a corde tuo. et amoue

malitiam a carne tua.

Adolescentia tua et uoluptas uana sunt.

XII

Memento creatoris tui in die
bus iuuentutis tue. et antequam ueni
at tempus afflictionis. et appro
pinqnent anni de quibus dicas. non
michi placent. antequam tenebras
eat sol. et luna et stelle et luna reuer
tantur nubes post pluuia. quanto
commouebunt custodes domus et
mutabunt uiri fortissimi. et ocio
se erunt molentes in minuto numero.
et tenebescunt uidentes per forami
na. et claudunt iostia in platea.
In humilitate uocis molentes
et confurgent ad uocem uolucris et
obsurdescent omnes filie carnis.
Excelsa quoque timebunt et formida
bunt in uia. florebit amygdalus
in pingui uari locusta. et dissipabi
li caparis. qui ibit homo in domo
aeternitatis sue. et circuibunt in
platea plangentes. antequam rum
pat firmis argenteus. et recurrat
iuxta aurea. et conterat ydola super
fontem. et conterat tota super asse
na. et reuertat puluis in terram
suam unde erat. et spiritus redeat
ad eum qui dedit illum. Vanitas
uauitatum dixit eccastes. et omnia
uauitas. Cum enim esset sapientissimus
eccastes docuit populum et enarra
uit que fecerat. et inuestigans
composuit parabolas multas.

Canticum

quiescit uerba uulua i conscrip
sit sermones rectissimos ac uer
tate plenos. Verba sapientiu sic
stimuli. i qñ clauu in altu defixa.
que per magioru consiliu cata
sunt a pastore uno. Hys aplius
fili mi ne requiras. Faciendi plu
res libros nullus est finis. facit
q meditatio carnis est afflictio
fine loquendi pariter omis audi
amus. Deum time i mandata e
ius obserua. Ite est omnis ho.
Cuncta que fiunt adducet i iu
ditu pro omni erratu siue bonu
siue malu sit. *Explicit liber ecclē*

Deus

Osculetur carnem
me osculo oris su
i. q meliora sūt
uicta tua uino flagrantia iugue
tis optimis. Olai effusi nome
tūi. Ite adolescentule dilexerūt
te. Traxit me post te curren i no
corē unguentorum tuorū. Intro
dixit me rex in cellaria. Exulta
bimus i letabim i te. exomors
uberū tuorū super unū. Recti
diligunt te. Rigra sūt i forno
sa filia ierlm. sicut tabnacula
cedar. sicut salomonis. Nolite
sicutare q fusca sum. q dcolo
rauit me sol. Filij matris mee
pugnauerūt contra me. posuerūt
me custodē in uineis. Vincam

pellas
me

meam non custodui. Indica m
quem diligit anima mea. ubi pa
scas. u tules in meridie. ne uag
ri incipiam post greges sodalū
tuorum. Signoras te opulch
rima inter mulieres. egredē et
abi post uestigia gregum. i pas
ce edos tuos uic tabnacula ier
torum. Equitatu meo. curribus
pharaonis assimilaui te ami
ca mea. Pulcre sunt gene tue si
cut turtur. Collū tuū sicut mōi
lia. Courculas aureas fatic
mus tibi uermiculas argēto.
Dum eet rex in accubitu suo.
nardus mea cedit odorē suū. Sa
sculus inire dilectus me i mi
chi. inter ubera mea comorabi.
Hortus cypu dilectus meus i hi
uineis angadi. Ecce tu pulchra es
amica mea. ecce tu pulchra sculi
tu columbari. Ecce tu pulchra es
dilecte mi i decorus. Ictulus i
floudus. Uigna comorū uirarū
cedrina. laqueana mā cypāna
Ego flos campi i uūū conallū. **I**
Sicut lilium inter spūas sic a
mica mea inter filias. Sicut
malus inter ligna siluarū. sic
dilectus meus inter filios. Sū
umbra illius quem desi
derauim sedi. i fructus aus dī
as guttura meo. Introdixit me
rex in cellam uinaria. cedraui

tuorū

I

in me caritate. Fulcite me floribus.
 stipate me malis quia amore langue-
 o. Quia tuus sub capite meo. et de-
 cerna illius amplexabitur me. Adiu-
 ro uos filie iherusalem per captiuas cer-
 uos quia temporum ne suscitatis eam.
 ne iugulare faciatis dilectam donec
 ipsa uelit. Vox dilecti mei. ecce iste
 uenit saliens in montibus et tran-
 siliens colles. Similis dilectus
 fuit capree ymulorum ceruorum. Erigit
 stat post parietem in domum respiciens per
 fenestras prospiciens per cancel-
 los. Er dilectus meus loquitur
 michi. Surge propterea amica me-
 a. columba mea. formosa mea et
 ueni. Jam enim transiit ierusalem. ymu-
 lorum abiit et recessit. flores apparue-
 runt in terra nostra. Tempus putati-
 onis aduenit. Vox turturis au-
 dita est in terra nostra. ficus protulit
 grossos suos. vinee florentes de-
 derunt odorem suum. Surge propterea
 amica mea speciosa mea et ueni
 columba mea. In foraminibus petre.
 in caverna macerie. ostende in-
 faciem tuam. sonet uox tua in au-
 ribus meis. Vox enim tua dulcis. et fa-
 cies tua decora. Capite nobis uulpe-
 rum iuillas que demoluit uincas
 nam uinea nostra floruit. Dilectus
 meus in ego illi qui pascit in
 hylia donec asperet dies et melinet
 umbre. Reuertite filie cito dilecte

in capree ymulorum ceruorum super
 montes bethel. In lectulo meo per
 noctes quiescui quem diligit anima
 mea. Quiescui illum et non inueni.
 Surgam et circumdabo ciuitatem per
 eos et plateas quoniam quem diligit a-
 nima mea. Quiescui illum et non
 inueni. Inuenerunt me iugules qui
 custodiunt ciuitatem. Num quem
 diligit anima mea in diuitibus. Pau-
 lulum cum pertraxisset eos inueni
 quem diligit anima mea. Tenui eum
 nec dimittam donec introducam
 illum in domum matris mee. et in cubi-
 culum genitricis mee. Adiuuro uos
 filie iherusalem per captiuas ceruos quia
 temporum ne suscitatis neque iugulare fa-
 ciatis dilectam donec ipsa uelit. Er-
 git ista que ascendit per desertum sicut
 iugula fumus ex aromatibus mirre
 et thuris et uniuersi pulueris pigmenti-
 tarii. Er lectulum salomonis septu-
 aginta fortes ambulant ex fortissi-
 mis israel. omnes tenentes gladios. et
 ad bella doctissimi. Unius cuiusque se-
 femur suum pro timore nocturnos
 ferculi fecit sicut salomon de lignis
 libani. Coluinas eius fecit argen-
 teas. reclinatorium aureum. ascensum
 purpureum. media caritate construxit
 pro filiis iherusalem. Egredimini et
 uidete filie sion regem salomonem
 in diademate quem coronauit illum
 mater sua in diebus desponsationis

III

ensie

III

· 2 Decozi

· Latet

Illius et in die leticie cordis eius.
Quam pulcra es amica mea. quod
 pulcra es oculi tui colubari. ab
 sepe eo quod intrinsecus. Capilli
 tui sicut greges caprarum que
 ascenderunt de monte galaad. Ve
 tes tui sicut greges tonsari que
 ascenderunt de lauaaco. Omnis ge
 mellis fetiv. et sterilis non est in te
 cas. Sicut uita cocina labia tu
 a. et eloquii tui dulce. Sicut fr
 agmentii mali pumia ita gene
 tue absque eo quod intrinsecus latet.
 Sicut turtis dauid collum tuum que
 edificata est cum propugnaculis.
 colle duxi pendere ex ea. omnis
 armatura fortium. Duo uerata
 a sicut duo ymuli capree gemelli
 qui pascent in hilijs. donec aspi
 tet dies. et inclinent umbre. Va
 dam ad montem mirre. et ad colle
 thuris. Tota pulcra es amica me
 a et macula non est in te. Veni de
 libano sponsa mea ueni de libano
 ueni coronaberis. de capite amana de
 uertite se y. et xrimo. de cubilibz
 leonum. de montibz pardoz. Vulne
 rasti cor meum sponsa mea soror
 mea. uulnerasti cor meum in uno
 celorum tuorum. et in uno cruce colli
 tui. Quam pulcre sunt manne tue
 soror mea sponsa mea. Pulcra
 sunt ubera tua unio. et odor ungue
 torum tuorum super omnia aromata.

Fauus distillans labia tua sicut
 sa. mel et lac sub lingua tua. et odor
 uestimitorum tuorum. sicut odor thu
 ris. Ortus conclusus. in ea sponsa. ^{for}
 ortus conclusus fons signatus.
 Emissiones tue paradusus ma
 lorum pumicorum cum pomorum fructu
 tiv. Cypri cum nardo. nardus et
 crocus fistula et cinamomum cum
 uniuersis libani lignis. Curra et
 aloecum omnium pumis uiguetis.
 Fons ortorum puteus aquarum ui
 uentium que fluit impetu de liba
 no. Surge aquilo. et ueni aude
 prefla ortum meum. et fluent arom
 illius. Veniat dilectus meus in
 ortum suum ut comedat fructum po
 morum suorum. Veni in ortum meum
 soror mea sponsa. messum mirram
 meam cum aromatibus meis. Com
 medi fauam cum melle meo bibi
 unum meum cum lacte meo. Come
 dite amica et bibite. et inebriamini
 lani. Ego dormio et cor meum uigi
 lat. Vox dilecti mei pulsantis.
 Apertum in soror mea. amica mea
 colubata mea tinnaculata mea. et
 caput meum plenum est rore. et carum
 tuum meum guttas noctuum. Expoliam
 me tunicam meam. quomodo iduar
 illa. Laui pedes meos. quomodo
 inquinabo illos. Dilectus meus
 misit manum suam per foramen.
 uenter quod meus intremuit ad o

tactū eius. Surrexi ut aperire
 dilecto meo. Os meum meo distil
 lauerūt mirrā. et digiti mei plā
 mirra probatissima. Pessulū hostij
 mei aperui dilecto meo. At ille
 declinauerat atq; transierat. A
 nima mea liquefacta est. ut dilectus
 meus locutus est. Quisui et nō
 inueni illū. uocauit et nō respōdit
 michi. Inuenerūt me custodes q̄
 circuierūt ciuitate. percusserūt
 me et uulnerauerūt me. tulerūt
 tū palliū meū custodes muroꝝ
 Aduro uos facite ierlm si inue
 neritis dilectū meū ut annūci
 eis aq; amore languero. Qual
 est dilectus tuus opulchrima
 mulierū. qualis est dilectus tu
 us ex dilecto q; sic adiurasti nos.
 Dilectus meus candidus et ru
 bicundus electus ex milib;. Cap
 eius aurū optimū. Come eius
 sicut elate palmarū. ingre q̄ si
 coruus. Oculi eius sicut colūte
 sup̄ uiuulos aquarū que lacte
 sunt lote. et resident uix fluēta
 plenissima. Vene illius sicut
 areole aromatiū confite a pig
 mentarijs. Labia eius Labia di
 stillantia mirrā primā. Osm
 illius tomaticles auree plene
 iacinctis. Venter eius eburne
 distinctus saphyꝝ. Crura illi
 colūpne marmoree que fūda

ta sūt super lasos aureas. Spe
 aes eius ut libam electus ut ce
 du. Futur illius suauissimū
 et totus desiderabilis. Taus ē di
 lectus meus. et iste est amicus
 meus filie ierlm.

Quo abiit dilectus tuus opul
 chrima mulierū. quo deliauit
 dilectus tuus et quereui eū tecū.
 Dilectus meus descendit in or
 tum suū ad areolā aromatiꝝ
 ut ibi pascat in ortis et lilia col
 ligat. Ego dilecto meo et dilect
 meus in q̄ pascatur in lilia.
 Pultra es amica mea suavis
 et decora sicut ierlm. tribilis ut
 castrorū acies ordinata. Aute
 oculos tuos a me. q; ipi auola
 te me fecerunt. Capilli tui sic
 greges caprarū que apparuerūt
 de galaath. Dentis tui sic greꝝ
 ouū que ascenderūt de laua.
 omnes gemellis fetib; et stilis
 non est in eis. Sicut cortex ua
 li pumici. sic gene tue absq; ocl
 tis tuis. Seraginta sunt regie
 et octoginta concubine et adoleste
 tulay non est numerus. Vna ē
 columba mea. perfecta mea. u
 na mis sue electa genitricis sue.
 Viderunt eam filie. et beatissima
 predicauerūt regine et concubine
 laudauerūt eam. Que est ista q̄
 progredi tū aurora confurgens

VI

syon

pulcra ut luna. electa ut sol. et
 tribilis ut castrorum acies ordinata.
 Descendi in ortum meum ut uide
 rem poma conuallium. et inspice
 rem si floruisse uinea et gnumas
 sicut mala punica. Ascendit autem
 in ea conturbant me. et quad
 gas animadab. Reuertere reuertere
 suauitate ut intucam te. Ad
 uidebis in suauitate non duros
 castrorum.

VII

reuertere reuertere

Quam pulcra sunt gressus tui
 in calcamentis filia principis.
 Iunctura femorum tuorum sicut
 monilia que fabricata sunt
 manu artificis. Umbilicus tuus sicut
 ciater toruati. uinumque indiges po
 culis. Venter tuus sicut aceru
 tritici uallatus liliis. Duo u
 lera tua sicut duo uinuli gemel
 li capree. Collum tuum sicut turris
 eburnea. Oculi tui sicut piscine
 in celo. que sunt in porta filie
 multitudinis. Nasus tuus sicut
 turris libani que respicit dama
 scum. Caput tuum ut carmelus.
 et come capitis tui. sicut purpura
 regis. iuncta canaliculis. Quam
 pulcra es et que decora karissimam
 delicias. Statua tua assimilata
 est palme. et uera tua botris. Di
 xi ascenda in palmam et applectenda
 fructus eius. Et erit uera tua
 sicut botris uinee. Et odor oris

tui sicut odor malorum. Gustus
 tui sicut uinum optimum dignum
 dilecto meo ad potandum. labris
 eius et dentibus illius ad rumina
 dum. Ego dilecto meo et ad me co
 nsumo eius. Veni dilecte mihi egre
 diamur in agrum. comoremur in
 uillis. Mane surgam ad uinea
 am. Videamus si floruerit uinea
 si flores fructus paruit. si florue
 rint mala punica in dabo et u
 lera mea. exaudia gorem delectet
 odor suum in portis meis. Omnia
 poma noua et uetera secuerunt.

Quis in det fruem meum suggeret
 uera matris mee ut inuenias
 te soli foris et deosculer te. et non
 iam nemo me despiciat. App
 lica te et dura in domum matris
 mee. in umbilicum genitricis mee.
 Ibi me docebis et dabo tibi poculum ex
 uino condito. et mustum malorum
 granatorum meorum. Leua autem sub
 capite meo. et dextera illius ample
 xabit me. Adiuu uos filie ierusa
 lem susciteis in euigilare fatigatis
 dilecta donec uinum uideat. Que est
 ista que ascendit de deserto delicia
 is affluens iuxta se dilectum su
 um uinum meum. Sub arbore malo se
 citauit te. ubi corrupta est iniquitas.
 ubi uiolata est genitrix tua. Do
 ne me ut signaculum se cor tui.
 ut signaculum super brachium tuum.

VIII

Sapie

ut
 q: fortis est mors dilectio dura.
 sicut infernus emulatio. Lapa
 tes eius lampades ignis atq:
 flammari. Aquae multe no pote
 runt extinguere caritate. n flua
 obruat illa. Si cedit io omnem
 substantia comus sue pro dilec
 tione. q: michi despicit eam. So
 ror ura parvula r ulera no lit.
 Quid faciemus sorori me in die
 qudo alloquenda est. Si mutus
 est edificemus sr cu propugila
 argentea. Si hostiu est copigni
 illud tabulis cedimus. Ego mu
 tus r ulera mea sicut turris. Er
 quo sca sum coram eo. q: pax
 reprens. Vinea fuit pacifico mo
 que ht populos tradidit ea tuf
 todw. Vir affert pro fructu ei.
 mille argenteos. Vinea mea co
 tam me est. coille tui pacifica i
 ducenti hys qui custoduit fruc
 tus eius. Que hitas inotis a
 mia auscultant te. fac me au
 duc uocem tuam. Fuge dilecte
 my assimulare capree ynuoce
 ceruoru sup montes aromatu.
Explicit canca can Incipit p
legus super librum sapientie.
Isb sapientie apud hebreos ti
 q: est. unde ipe titulus gra:
 magis eloquentia redolet. hunc
 uida filonis affirmant. q: p inde
 sapientie nominat. q: in eo xpi

aduentus qui est sapientia pa
 tris. r passio eius euidet exprime.
Explicit prologus. Incipit luer ca
Illigite iustitiam. pie.
 qui iudicatis tra.
 Sentite de dno in
 bonitate. r in sipl
 citate cordis querite illum. qm
 inuenit ab hys qui non teptat
 eum. Saymet aute eis qui fitez
 bnt in illum. Perise eu cogita
 tiones separant a deo. Probat a
 uirtus corripit insipientes. qm
 in maluola anima no introib
 sapientia. nec hitavit in corpe
 suu dno peccatis. Spiritus dnr
 scis discipline effugiet fictu. et
 auferet se a cogitationib: q: fut
 sue intellectu. r corripet a sup
 uemente iniquitate. Beignus
 est eu spiritus sapientie. r no libe
 tabit maledem alabys suis. qm
 renu illius testis est deus. r cordis
 illius scrutator. et uerus r ligue
 eius adiutor. Qui spe dni replen
 orbem terraru. r ipe quod coninet oia
 scientiam h: uocis. Propt hoc qui
 loquitur in q: no potest latere.
 nec preteret illum corripes iudi
 cium. In cogitationib: eu ipu int
 rogatio erit. Sermonu aut uli
 auditio ad deū ueniet. r ad correc
 tione: iniquitatu illius. qm au
 us zeli audit omnia. r tumultus

I

murmuracionū nō abscondetur.
 Custodite ergo uos a murmuracōe
 que nichil prodest & detractio ne p
 ate lingue q̄ sermo uocatus in
 uacuum nō ibit. Os autē qd̄ inē
 titur occidit animā. Nolite zela
 te mortē in errore uite ur̄e. neq̄
 acquiratis perditionē i operib;
 manū ur̄arū. qm̄ deus nō fecit
 mortē. nec letat in p̄ditione ui
 uorū. Creauit enī deus ut eēt
 omnia & sanabiles fecit nationes
 orbis terrarū. Non enī ē illis in
 dicamentū exterminij. nec in fe
 rorū regnū in terra. Iustitia per
 petua est & immortalis. In iustitia
 autē. mortis acquisitio. Impy
 autē manib; & uerbis accerlie
 runt illā. & extimantes illam
 amica defluerūt & sponſiones
 posuerūt ad illā.

II **D**ixerūt enī impy cogitantes
 apud se non recte. exiguum & cum
 tedio ē tēpus uite ur̄e. nō ē ref
 gerium in fine hominis. & nō est
 qui agnitus sit reuersus a vi
 fetis. Quia ex nichilo nati su
 mus. & post h̄ erimus. tanq̄ si
 non fuerimus. qm̄ fumus et
 flatus est in nativ; nr̄is. Et sa
 mo scintille ad cōmouendū cor
 ur̄m. q̄ extinctus cinis ext̄ cor
 pus ur̄m. & sp̄s diffundet̄ tanq̄
 mollis aer. Et t̄n̄siet uita nr̄a

tanq̄ uestigiū nubis. & sicut ne
 vula dissoluet̄ que fugata ē a
 radys solis. & a calore illius ag
 grauata. & nom̄ nr̄m obliuioz
 accipiet per tempus. & nemo re
 bit memorā operū nr̄orū. In
 bre enī transitus ē tempus no
 strum. & nō est reſusio fins nr̄i.
 qm̄ consignata est & nemo re
 uertit̄. Venite ergo & fruam̄ bo
 nis que sunt. & utam̄ creatura
 tamq̄ inuuentē celerit̄. vino
 precōso & unguentis nos implea
 mus. & nō p̄tereat nos flos t̄pis.
 coronemus nos roſis anq̄ mar
 cescant. nullū prauū sit qd̄ non
 p̄transeat luxuria nr̄a. Nemo
 nr̄m exors sit luxurie nr̄e. ut
 relinquam̄ signa leticie. qm̄ h̄
 est pars nr̄a. & hec est fors nostra.
 Op̄manus paup̄erē iusti. & i
 parcam̄ uidue. nec ueterā. re
 uerēam̄ canos multi t̄pis. sit
 aut fortitudo nr̄a lex iusticie.
 Circū ueniam̄ ergo iusti. qm̄ i
 utilis est nob;. & contrarius est
 operib; nr̄is. & impropriet nob
 peccata legis. & diffamat in nos
 peccata discipline nr̄e. promit
 tit se scientiā dei nr̄e. & filiū dei
 se nominat. Factus est nobis
 inſaductōz cogitacionū nr̄arū.
 grauis est nobis etiā aduiden
 dū. qm̄ dissimilis est alijs uita

illius. et in ueritate sunt uie eius.
 Tancq̄ uigates existimati sunt
 ab illo. et abstinere se a uis uis ta
 q̄ ab inuidiis. et presertim no
 uissia uistoru. et gloriat se de
 pre in hie. Videamus ergo si ser
 mones illius ueri sunt. et de p̄m
 que ueritate sunt illi. et sciamus
 que erit nouissima illius. Si
 eni uerus filius dei suscipiet il
 li. et uerabit illu de manibz co
 trationu. contumelia et tormeto
 interrogem eum. ut sciamus uere
 tentiam eius. et probem pacienci
 am illius. **Q**uote turpissima co
 demnemus. erit eni respectus
 ex smonibz illius. hie cogitauit
 eum et errauerit. extraxit eni
 illos malitia eoru. et nescierunt
 sacramenta dei. in mercede spec
 tauerit iustitie. nec iudicaue
 rit honore aiaru scaru. Qui de
 creauit hie inextimabilez.
 et ad ymaginem similitudis sue
 fecit illum. Inuidia aut dya
 mors introiit in ore tracu. et
 imitant illu qui sunt ex pte illi.
Iustoru autē aie in manu dei
 sunt. et no tangz illos tormetu
 mortis. Viti sunt oculi insipientiu
 mori. estimata est afflictio illoz.
 et ab itine iusto abierunt inexter
 minu. et quod a nobis est iter
 extimau. illi aut sunt in pace.

Et si coram hominibz tormenta
 passi sunt. spes illoru in mortali
 plena est. In paucis uerati. in
 multis uū disponent. qm̄ deus
 temptauit illos et inuenit eos dig
 nos se. Tancq̄ aurū in fornace
 probauit illos. et q̄si holocausti
 hostiam accepit illos. et in tepe
 erit respectus illoru. Fulgebūt
 iustū tancq̄ scintille in aridieto
 discurrent. iudicabūt nationes
 et diuabunt populis. et regnabit
 dñs illoru in perpetuu. Qui con
 fidit nullū intelligz ueritatez.
 et fideles in dilectione accrescent
 illi. qm̄ donū et pax est electis ei.
 Impy autē et que cogitauerūt
 correctionē hēbunt. et neglexerūt
 iustū. et a dño recesserūt. Sapie
 tiam eni et disciplinā qui abicit
 infelix. et uacua est spes illoz et
 labores sine fructu in hūta blia
 opera eorum. mulieres eoru ince
 sare sunt. et nequissimi filij illo
 ru. **Q**uādicta creatura eoru. et
 uia felix est sterilis. et incomqu
 nata. que nesciuit thori i delie
 to hēbit fructū in respectione a
 timari scaru. Et spado qui no
 operatus est per manus suas
 iniquitate. nec cogitauit ad ius
 deum nequissia. dabi eni illi fi
 dei donū electū. et sors in templo
 acceptissima. **H**onori eni labor

cu

est

I

extimus

gloriosus est fructus. et que non
concreta radice sapientie. filii
autem adulterorum in consummatione
erunt. et ab iniquo thoro semen
exterminabit. Et si quid longe
vive erunt in nichilum computa-
bunt. nisi honore erit novissima
senectus illorum. et si scelerosus de-
functi fuerit non habent spem nec
die agnitionis allocutionem.
Rationes enim iniqui dicitur sunt con-
sumationis.

III

Quia pulchra est casta generatio
cui claritate immortalis est et me-
moria illius. quoniam et apud deum
nota est et apud homines. Cui
presens est illam imitantur et desi-
derant eam. Cum se eduxerit et
in perpetuum coronata est sum-
pliat in conquinatorum certa-
minum vicibus. Multigena autem
impiorum multitudo non erit uti-
lis. et adulterne plantationes
non dabit radices altas. nisi sta-
bile firmamentum collocabunt.
Et si in ramis in tempore germinave-
rit infirmitas posita a vento com-
mouebuntur. et a uentate uentorum
eradicabuntur. Confingentur enim
rami in consummatione. et fructus illo-
rum inuitiles. et acerbi ad man-
ducandum. et ad nichilum apti. Ex-
iniquis enim omnes filii qui nascuntur.
testes sunt nequitie aduersus

primu

parentes in interrogatione sua. Ju-
stus autem si morte preoccupatus
fuerit. in refugio erit. Scitum
enim uenerabilis est si diuitia.
in uicino annorum computata.
Eam sunt sensus hominis. et etas se-
nectutis. uita immaculata. co-
placens deo factus dilectus. et
uiuens inter preciores translatus
erit. Raptus est ne malicia in-
utaret intellectum eius. aut fici-
tio deciperet animam illius. Fasci-
natio enim uigilantibus obscurat
bona. et inconstantia concupiscentie
transiit sensum suum malicia.
Consummatus in breui explent
multa tempora. Placita enim deo
anima eius. propter hoc properauit edu-
cere illum de medio iniquitatum.
Populi autem uidentes non intel-
ligentes. nec ponentes in precor-
dis talia. qui gratia dei et misericordia in
secos eius. et respectus sunt electos
illius. Condemnat autem uultus
mortuus uiuos impios. et ui-
uentis celerius consummata lon-
gum uitam inuisti. Videbit enim
finem sapientis non intelliget
quid cogitauerit de illo deus.
et quare minuerit illum dominus.
Videbunt et contempnent illum
illos autem dominus ridebit. et erunt
post hoc decedentes sui honore. et
incontumelia inter mortuos in

erit

sunt

perpetuū. quā durū impet illos in
 flato sine uoce et cōmouebit il
 los a fundamentis. et usque ad su
 premū desolabunt. et erūt ge
 mētes. et memoria eorū p̄iet.
 uenient in cogitatione peccatorū
 suorū timidi. et traducent illos
 et aduerso iniquitates ip̄orū.
Tunc stabunt iusti in magis cō
 stantia aduersus eos et se ang
 stauerūt. et qui abstrulerūt la
 bores illorū. videntes turbabū
 tur timore horribili. et mirabū
 tur in subitatione in sperate salu
 tis. gementes p̄re angustia sp̄e.
 Dicentes ita se p̄niam agētes
 et p̄re angustia spiritus gēnē
 tes. **H**ij sunt quos aliquā in de
 usū habuim. in similitudine
 improp̄y. **R**os in sensu ui
 tam eorū estimatam isanias
 et sine illorū sū labore honore. in
 modo cōputati sūt in filiis di
 et inter sanctos sors illorū est...
Ergo errauim a uia ueritatis.
 et uicarie lum̄ nō luxit nob. et
 sol intelligentie nō est ortus
 nob. **L**assati sum in uia iniqui
 tatis et perditionis. et ambula
 uimus uias difficiles. **V**ia aut
 dñi ignorauim. **Q**uid nob pro
 fuit sebia. aut diuitiarū iactā
 tia quid nobis contulit. **T**ran
 sicut omnia illa tanq̄ umbra.

et tanq̄ nūtius p̄returēs. tanq̄
 nauis que p̄transit fluctuā
 tem aquam cui ai p̄tenuerit.
 non est uestigiū inuenire. nisi
 mita carine illius in fluctu
 aut auis que transuolat in ae
 rem. nullū inuenit argumētū
 itin̄is illius. s; nū sonitus ala
 rum uerberis leuē uentū. et sa
 dens p̄ uī itin̄is aerē. **C**ōmoti
 auis transuolauit. et post hoc ul
 lum signū inuenit itin̄is
 illius. aut tanq̄ sagitta emis
 sa in locū destinati. diuis^o aer
 continuo in se reclusus ē. ut
 ignoret transitus illius. **S**ic
 et nos nati continuo delinim^o
 ēē. et uirtutis quid nullū signū
 ualeamus oñdere. **I**n maligni
 tate aut̄ m̄a consumpti sumus.
Talia dixerūt in inferno hi qui
 peccauerūt. quā impij spes tā
 q̄ larugo est que a uento tol
 litur. et tanq̄ spuma gratilis
 que a procella dissipatur. et tan
 q̄ fumus qui a uento diffusus
 est. et tanq̄ memoria hospitis u
 nius diei p̄tēntis. **I**usti aut
 in perpetuū uiuent et apud dō
 est merces eorū. et cogitatio eorū
 apud altissimū. ideo accipient
 regnū decoris. et diadema sp̄i de
 manu dñi. qui dextera sua teg
 eos. et brachio scō suo defēd; illos.

et accipiet armaturam et elus
 lius et armabit creaturam ad ul
 tionem inimicorum. Induct pro
 corace iustitiam et accipiet p ga
 lia iudicium rectum sicut scutum
 inexpugnabile equitatem. Acciet a
 duam iram in lanceam et pugnet
 cum illo omnis terrarum contra isen
 satos. Ibiunt directe emissioes
 fulgurum et itaque habent curua
 to arcu nubium exterminabunt
 et ad certum locum insipient et a per
 ta ira plene grandines intet.
 et scandescent in illos aqua maris
 et flumina concurret. contra illo
 stabit spiritus iratus. et tanquam
 turboventi dund: eos et ad he
 mi perduces omnes terram iniqui
 tas illorum et malignitas eue
 tet sedes potentium. melior est sap
 entia uirum. et uir prudens melior est
 fortis.

. Durit

VI

Audite ergo reges et intelligite.
 discite iudices finium terre. prebete
 aures uos qui continetis multi
 tudines et placetis uobis in ter
 ris nationum. quoniam data est a do
 mino potestas uobis. aut ab al
 tissimo qui interrogabit opera
 ustra. et cogitationes scrutabit.
 quoniam cum ceteris ministris illius regni
 non recte iudicatis. nisi custodis
 tis legem iusticie. nisi est uoluntate
 dei ambulastis. horrende et cito

apparebit uobis. quoniam iudicium
 durissimum in hijs qui presunt
 fiet. Exiguo enim concedi misericordia.
 potentes aut potenter torne
 ta patietur. Non enim subtrahet p
 sonam cuius dominus qui est dominator
 omnium. nec reueretur magnitudi
 nem cuius quoniam pusillum et magni
 ipse facit. et equali cura est illi de
 omnibus. fortiorum aut fortior
 instat cruciatio. Ad uos reges
 ergo sunt hijs sermones mei ut
 discatis sapientiam. et non exalta
 tis. quoniam qui custodierunt iustitiam ite
 iudicabunt. et qui didicerunt ita.
 inuenient quid respondeant. Concu
 piscite ergo sermones et diligi
 te illos et habetis disciplinam. ela
 va est et que nunc marcescet sa
 pientia. et facile uir ab hijs qui
 diligunt eam. et inuenietur ab hijs
 qui querunt eam. percupat qui
 se concupiscunt ut illis se po
 re ostendat. Qui de luce uigila
 uit ad illam non laborabit. Assi
 dentem enim illam fouet suis inue
 niet. Cogitare ergo de illa
 sensus est consummatus. et qui
 uigila uerit propter illam cito
 scianus erit. quoniam dignos se qua
 erunt querens. et in uis suis
 occidet se illis hylarum. et in
 omni prouidentia per occurret illis.
 Inimicum enim illius uerissima est dis

. m. 1009

aptine est concupiscentia. Cura
ergo discipline dilectio est. et di
lectio custodia legum illius. Custo
ditio autem legum consummatio est in
corruptio; incorruptio autem
fecit esse proximum deo. concupiscentia
uacat sapientie deducet ad
regnum perpetuum. Si ergo delecta
mini in sedibus et scriptis, o reges
populi. diligite sapientiam ut reg
natis in perpetuum. diligite lumen
sapientie omnis qui preestis po
pulis. Quid ergo sapientia et que
admodum facta sit referam et non
abscondam sacramenta dei. si ab u
tuo natiuitatis inuestigabo. et
penam in luce scientiam illius et
non preteribo ueritatem. ut enim in
dia tatelescente iter habeo. quoniam ta
lis est homo non ait participes
sapientie. multitudinem autem sapi
entium. sanitas est omnium terrarum.
et sapiens rex populi stabilime
tum est. Ergo accipite discipli
nam per sermones meos et pro
derit uobis.

Sum quid et ego mortuus homo si
milis hominibus et ex genere terreno
illius qui prior factus est. et in ueteris
matris figuratus sui caro de
est in sui tempore. coagulatus
sui in sanguine ex hominis semine
et delectamento corporis conueni
entis. Et ego natus accipi co

munem aerem. et similibus decidi in fac
tam terram. et in prima uoce silem
omnibus emuli plorans. In inuol
lumentis uulnibus sui et curis
magnis. Nemo enim ex regibus ad
hunc natiuitatis intuitum. Unus
ergo introitus est omnibus ad uitam.
et similis exitus. Propter hoc op
tatum et status est in sensus et inuo
catus. et uenit in me spiritus sapientie.
et preposui illam regibus et sedibus.
et diuitias michi esse dixi in copia
illius. Non comparauimus illi lapides
preciosum. quoniam omne aurum in co
paratione illius harena est exig
ua. et tantum lutum estimamus argen
tum in conspectu illius. Super
salute et spem dilexi eam et propo
sui pro luce hanc illam. quoniam inexti
guibile est lumen illius. Venit autem
in omnia bona pariter cum illa et
inuiabilis honestas pro maiore
illius. et letatus sum in omnibus. quoniam
nam antecederet me ista sap.
et ignorata. quoniam omnium horum inter
est quam sui fictione didici. et si
ne inuidia comminco. et honesta
tem illius non abscondo. Insuper
est thesaurus est hominibus qui qui
usi sunt. participes facti sunt ami
tiae dei pro discipline dona comen
dant. Michi autem dedit deus dice
re sententiam. et presumere digna
hominum que in tantum. quoniam ipse op

Not

bonis illis

sapientie dur' et' & sapientiu' au'
 dator. In manu' eu' illius. & nos &
 sermones nri. & omnis sapientia
 & operu' scientie disciplina. Ip'e ei
 dedit michi h'mum scientia' uera'
 que sunt ut sciaz dispo'ne' orbis
 terraru' & uirtutes elementoru'
 initiu' & consumatione' & modicta'
 te' r'poru' uicissitudinu' pmuta'
 ones & consumationes t'poru'. am'
 cursus. & stellaru' dispositiones. na'
 turs aialiu'. & uas testariu'. uim'
 uentoru'. & cogitationes h'mu' diffe'
 rentia' uingultoru'. & uirtutes radi'
 cum. & quecuq' sunt abscondita.
 & improuisa didia. omniu' artifer
 docuit sapientia'. Est eni' nulla sp'
 intelligentie. scis. multiplex. uic'
 subtilis. modestus. discret'. incoma'
 natus. certus. suauis. amans bo'
 num acti'. cui nich' uetat bene'
 facere. humanus. benignus. hu'
 milis. stabilis. certus. secur' om'
 nis uirtute'. omnia prospiciens.
 & qui capiat omnes spiritus intel'
 ligibiles. mundus subtilis. omib'
 eni' mobilib'. mobilior est sapien'
 tia. attingit aut' usq' pariter p'p'
 m'uditia' suam. Vapor est eni' uir'
 tutis dei. & emanatio quedam e'. clari'
 tatis omnipotentis sincera. & io' nich'
 inquiratu' nulla maculat. Sacer'
 est eni' uas eterne. & speculu' sine
 macula dei maiestatis & ymago

me
 mobil'
 subtilior
 dei

bonitatis illius. & cu' sit una omnia
 potest. & permanens omnia inouat. & i' se
 & per nationes in aias scas se tra'
 sferet. amicos dei. & prophtas com'
 tuit. Remune' eni' diligit de' u' cu'
 qui cu' sapientia' inhabitat. Est ei
 lux speciosior sole. & sup' omne' dis'
 positione' stellaru'. luci copianta'
 puor' uuent'. illi eni' succedit' uox
Sapientia aut' n'p' inat' manu' **VIII**
 a. attingit ergo a fine usq' ad fi'
 nem fortiter. & disponit omnia sua
 iuxta. Hanc amari & ex'isui' car'
 a uuentute mea. & quecum' spou'
 sam meam assumere. & amator
 frus sum forme illius. Generosita'
 te' illius glouificat' cotubnu' ha'
 bens dei. & omniu' d'ns dilexit il'
 lam. doctrix est eni' discipline' dei. &
 electrix operu' illius. & si diuine
 appetant' inuita. quid sapia' lo'
 cuplet'. que operat' omnia. Si
 aut' scilicet operatur. quis hor'
 que sunt magis q' illa e' artifer.
 & si iustitiam quis diligit. labo'
 res huius magnas h'nt' uirtutes.
Sobrietate' enim & prudentia' do'
 cet iustitiam. & uirtute' quibus
 utilius nich' in uita' hominu'. Et
 similitudine' scientie desiderat' q'
 scit' preterita. & de futuris eli'
 minat. Scit' uerficias sermonu'. &
 dissolutiones argumtoru'. signa
 & monstra scit' anteq' fiant & que

tus temporū et seculorū. **P**roposui
ergo hūc adducere michi ad cō-
uiuandū. sciens quā meū cōmu-
nicabit de bonis et erit allocutio co-
gitationis et medi mei. **H**abeo ap-
tē hūc claritate ad tūctas et honore
apud seniores uiuens et acutus
mutuar in iudicio. et in cōspectu
potenti admirabilis ero. et facies
principū mirabunt me. **I**acces
me sustinebūt. et loquente me res-
picient. et succinante me plā ma-
nus ori suo imponent. **P**erterea
hō per hūc immortalitate et meo-
riam eternā hys qui post me fu-
turi sunt relinqua. **D**ispona po-
pulos et nationes in erunt sōdito.
Timebūt me audietes reges hōre
di et in multitudine bonus uide-
tor in bello fortis. **I**ntrans in do-
mū meā conquiescā cum illa. nō
cū hē amaritudinē cōuisatio illi-
tue tediū conuictus illius si leti-
tiam et gaudiū. **H**ec cogitans expō-
tine. et cōmemorans in corde meo.
quā mortalis est in cogitatione
sapientia. et in amicitia illi delec-
tatio bona. et in opitū manuū illi
spūctas sine defectione. et incerta-
tunc loquere illius sapientia. et
preclāitas in cōmunicatiōe ser-
monū illius. circūlā querēs ut
michi illam assumem. **P**uer at-
etiam ingeniosus et fortitus aīa

bonam. et cū eē magis bonus uci
ad corpus in cōmūnatū. **E**t ut fa-
ui quā alē non possū cōtinens.
mā deus dēt. et hoc ipm sapien-
tia erat scire cuius sēt hoc domū.
Adij dñm et deprecatus sū illū. et
dixi ex totis precordys meis.

Deus patrū meorū et dñe misericor-
die qui fecisti omnia uerbo tuo. et
sapientia tua constituisti hōiem
ut dñaretur creature que a te facta
est. ut disponat ore terrarū in
equitate et iustitia et directione cor-
dis iudicū iudicet. **Q**uia in sedū-
tuarum assistitē sapientia et uoti
me reprobat a pueris tuis. quā sa-
uus tuus sum ego. et filius ancille
tue. **I**pmo infirmus et erigui tēporis
et minor ad intellectū iudicij et legi.
et si quis erit cōfirmatus int filios
hōmī. **S**i a uillo fuerit sapia
tua in nichilū computab. **T**u aut
elegisti me regem populo tuo et iudi-
cem filiorū tuorū. et filiarum. et dixisti
edificare templū in monte scō.
tuo. et in ciuitate hōitationis tue
sua altare. similitudinē tabna-
culi scī tui quod preparasti ab in-
itio. et tēcū sapientia tua que nouit
opera tua que et affuit tunc cū orbē
terrarū faceres. et scielat q̄ placitū
eēt oculis tuis. et q̄ directū in precep-
tis tuis. **C**onite illam de celis tuis.
et mite illam a sede magnitudis

IX

me

. sc̄e

omni tempore

hominum

tue ut mecum sit in mecum laboret. et
 scientia scia quid acceptum sit apud
 te. Scit enim illa omnia et intelligit
 et deducet me in operibus meis solus
 et custodiet me in sua potentia. et
 erunt accepta opera mea. Dispo
 nam patris tui iuste. et ero dignus sedi
 tu patris mei. Quis enim poterit sa
 re consilium dei. aut quis poterit co
 gitare quid velit deus. cogitatio
 nes enim mortalium timide et incerte
 providentie mee. Cor enim quod cor
 ruptum aggrauat animam. et terre
 na inhabitatio depunit sensum multa
 cogitante. et difficile estimantur que
 in terra sunt. et que in prospectu
 sunt inueniuntur cum labore quem
 celis sunt aut quis inuestigabit.

Sensum autem tui quis facit. si tu de
 deus sapientiam. et miseris spiritum
 sanctum tuum de altissimis. et si corde
 sunt semite eorum que in terra sunt.
 et que tibi placent didicerunt homines.

etiam

X

custodit

illi

Ranque sapientiam sanati sunt qui
 cum placuerunt domino a principio.
Nec illum qui primus formatus est
 a deo pater orbis terrarum cum solus
 esse creatus. et eduxit illum de delicto
 suo. et eduxit illum de limbo terre. et
 dedit iustitiam continendi omnia...
 Ab hoc ut recessit in iustis ab ira
 sua. per iram homicidii. firmitas de
 perit propter quod cum aqua deleveret
 terram sanauit iterum sapientia per

conceptibile lignum iustum guber
 nans. Hec et in consensu superbie
 cum se nationes extulissent scilicet
 iustum et conseruauit sui querela
 deo. in falsis misericordiam forte tuislo
 diuit. Hec iustum a pereuntibus im
 piis liberauit fugientem descende
 te igne in pentapol quibus intel
 timonum nequitie fumigabit
 ca constat deserta terra. et in eodem
 tempore fructus hutes arboris
 et incredibilis anime memoria sua
 figmentum salis. Sapientiam
 enim preteuantes non tamen in hoc lap
 si sunt ut ignoraarent bona. sed
 et insipientie sue reliquerunt ho
 minibus memoriam ut in his que
 peccauerunt. nec late potuissent.
 Sapientia autem ipse qui se ob
 suant. a dolibus liberauit. Hec
 autem profugum iure fratris iustum
 deduxit per uias rectas et condidit
 illi regnum dei. et dedit illi scientiam
 secretorum. honestauit illum in labo
 ribus. et compleuit labores illum.
 In fraude circumuenientium illi
 affuit. et honestum fecit illum. Et
 todit illum ab inimicis. et a se
 ductoribus. tutauit illum. et etiam
 forte dedit illi ut uinceret. et scilicet
 cum omnium potentior est sapien
 tia. Hec uenditum iustum non dere
 liquit. sed a peccatoribus liberauit eum.
 Descendit enim cum illo in foueam.

cu

et in iudicium non dereliquit eum.
 domini afferret illi sceptum regni et
 potentiam aduersus eos qui eum
 depredauerunt. et mendaces ostendit
 qui macularunt eum. et dedit
 illi claritatem eternam. Hec populum
 iustum et semen sancti querela libavit.
 a nationibus que illum opprimebant.
 Iurauit in aeternum seruum dei et stetit
 contra reges horrendos in potentis
 et signis. et reddidit iustis mercedem
 laborum suorum. et adduxit eos in
 uiam mirabilem et fuit illis in uela
 mento dei. et in luce stellarum per
 noctem. et transtulit illos per mare
 rubrum et transtulit illos per aquam
 nimiam. Inimicos autem illorum demer-
 sit in mare. et ab altitudine inferno-
 rum eduxit illos. Ideo in terra tulerunt
 spolia impiorum. et decantauerunt
 domine nomen sanctum tuum et uictorem ma-
 num tuam pariter laudauerunt.
 Quia sapientia aperuit os mutum.
 et linguas infantium facit
 disertas. Diuertit opera opera eorum
 in manibus prophete sancti.

XL

Iter fecerunt per deserta que non
 habitantur. et in locis desertis fece-
 runt castris. Steterunt contra hostes
 et de inimicis se iudicauerunt.
 Sicut et inuocauerunt te iudice
 et illis aqua de petra altissima
 requies sitis de lapide duro.
 Per que enim penas passi sunt im-

muni illorum a defectione potus
 sui et meis cum hinc daret filij is-
 rael letati sunt per hoc cum illis de-
 ceant. ubi cum illis actum est. Nam
 pro fonte septem flumibus fluis.
 humanum sanguinem in uultu de-
 disti. Qui cum minuerent in tra-
 ditione infantium occisorum dedi-
 sti illis hinc dante aqua uisitate
 ostendens per scitum que tunc fu-
 que ad in tuos exaltantes. et adu-
 saros illorum uiceres. Et ei temp-
 tati sunt et quidem cum inia disca-
 plina accepissent. scierunt que
 ad in cum in iudicati impij
 tormenta paterent. Hos quidem
 tunc in monens molasti. illos
 autem tunc rex diuus interrogas
 condemnasti. Absentes enim et pre-
 sentes simul torquetantur.
 Duplex enim illos accepit tedium
 et genitus cum memoria peccatorum
 enim enim audirent per sua tormenta
 ubi scilicet agi. commemorati sunt
 dominum admirantes in fine
 exitus. Que enim in expositione
 praua proiectum deriserunt. in fine
 euertus inuati sunt. Non simili-
 uultis faciens pro cogitationibus
 aut insensatis iniquitates ul-
 lorum. quod quidem errantes co-
 lectant multos serpentes. et lecti-
 es super uacuas inuisitas illis
 multitudines inuitorum aialui

quidem

ista scierunt

In iudicia ut scirent quod per que facta
peccat quis per hoc torquetur. .
Non enim per impossibilis erat omni
potentis manus tua que creavit
orbem terrarum ex materia inuisa
immittere illis multitudinem urso-
rum aut audaces leones aut a-
nouu generis na plenas et ignitas
lernas aut uapore ignis spira-
tes. aut odorem fumi proferentes
aut torrentas ab oculis scintilla
emittentes. quarum non solum lesura
poterat illos exterminare. sed et
aspectus per timorem occidere. Nam
et in his uno spiritu poterant occidi
persecutione passi ab ipsis factis su-
is. et dispersi per spiritum uirtutis su-
e. **S**omnia in mensura et numero
et pondere disposuisti. conuictum autem
ualet tibi soli superat semper et uir-
tuti brachii tui quis resistet. et
inam tanquam momentum statere.
sic est ante te orbis terrarum. et tan-
quam gutta uoris ante lachrymam que
descendit in terram. et miserens om-
nium quoniam omnia potes et diffumu-
las peccata hominum propter pe-
nitentiam. **D**iligis enim omnia que sunt
et michi odisti eorum que fecisti. non
enim odians aliquid constituisti
aut fecisti. **Q**uoniam autem posset
aliquid permanere si tu uoluis-
ses. aut quod a te uocatum non esset
confuisset. **A**ntis autem omnibus que

inam tua sunt dicitur quod amas a-
iomas.

Qui bonus et suauis dicitur spiritus tuus **XII**
in nobis. **I**ocor quod os lips que exierunt
partibus corporis et de quibus prout
aunmones et alloquens ut te-
luta malicia ardeant in te dicitur
illos enim inhabitatores scilicet tue tue
quos exhoruisti. qui odibilia
tibi opera faciebant per medica-
mina et sacrificia inuisa. et filii
orum suorum necatores sui inia-
et comitatores uiscerum hominum. et delato-
ratores sanguinis. et auctores
parentes animarum in aualitate.
uoluiti perdere a medio sacra-
mento tuo per manus parentum
uorum ut dignam perciperet pe-
tegrinationem puerorum dei que
tibi omnium caro est terra. **S**ed
et his tanquam hominibus peccati-
si et inuisa antecessores ex-
tus tui uelias ut illos paula-
tim exterminaret. non quod impo-
tens in bello eras iudicare impi-
os iustis aut beatis seuis. aut
uero duro simul exterminare
se partibus iudicans talas locu-
penitentie non ignorans quoniam
iniqua est natio eorum. et inuiso
malitia uorum. et qui non potat
imitari cogitatio illorum in perpetuum.
Semen enim erat in alectum
ab initio non timens aliquam

ueniam datus peccatis illorum. Quis enim dicit tibi quid fecisti. Aut quis stabit contra iudicium tuum. Aut quis in conspectu tuo ueniet iudex iniquorum hominum. Aut quis tibi imputabit si perierint nationes quas tu fecisti. Nec enim est alius deus quam tu cuius anima est de omnibus ut ostendas quoniam non iniuste iudicas iudicium. In re. Neque tyrannus in conspectu tuo inquirat de his quos perdidisti. Cum ergo sis iustus ite omnia disponis ipse quocumque qui non debet puniri condempnas. Et exitum clamans a tua uirtute. Virtus enim tua iusticie initium est. Ita uix quod omnium dominus est. Omnibus te pariter facis. Virtute enim ostendis tu qui non credis esse in uirtute consumatus. Et hos qui te nesciunt in audacia adducis. Tu autem dominator iustus cum tranquillitate iudicas. Et cum magis reuerentia disponis nos. Sicut enim tibi cum uolueris posse. Docuisti autem populum tuum per talia opera quam oratione de humana. Et uone se spera fecisti filios tuos. Quoniam iudicans das locum in peccatis peccatis. Si enim inimicos seruorum tuorum et debitos morti cum tanta cruciasti attentione liberaasti dans locum et tempus

per que possunt mutari a malitia. Cum quanta diligentia iudicas filios tuos. Quorum pariter iuramenta et conuentiones dedisti bonari promissionum. Cum ergo nobis disciplina das. Inimicos uos multas flagellas ut bonitatem tuam cogitemus iudicantes. Et cum de nobis iudicatur speremus in misericordia tua. Vnde et illi qui in uita sua insensate et iuste uixerunt per hec que coluerunt dedisti summa tormentata. Et in erroris uia diutius errauerunt. Deos estimantes lex que in malis sunt superuacua infantium insensatorum more uiuentes. Propter lex tantum pueris insensatis iudicium in derisum dedisti. Quod autem ludibris et increpationibus si correcti sunt. Digni dei iudicium experti sunt. In his enim que patiebantur moleste feriebant in quibus patientes indignabantur per hec que putabant deos in ipsis cum exterminarent. Iudicantes illum que olem negabant se nosse uerum deum agnouerunt. Propter quod et finis condemnationis illorum. Ueniet super illos.

Tam sunt autem omnes homines in quibus non est scientia dei. Et de his que uidentur bona non potuerunt intelligere cum quod est. In

XIII

aut immā aqua

opibus attendentes agnouerunt
quis eēt artifex. **S**i aut ignes
aut spiritū aut citatū aerē at
gryū stellarū aut solē aut lu
nam rectores orbis terrarū deos pu
tauerūt. Quoru si spē delectati
deos putauerūt. sciunt quāto
hys dñator corū sp̄tiosior est
Sp̄s cui dñator hęc omnia cōsta
tuit. aut si uirtutē et opera corū
inuat. Sunt intelligant ab ip
sis quā qui hęc fecit fortiorē illi.
A magnitudinē cui sp̄s creaturę
cognoscibilē poterit creator ho
rum uideri. **S**i tū adhuc in hīs
minor est querela. et hūc ei fortas
sis errant deū querentes et uo
lentes inuenire. et eū cū i opib;
illius conuident et inuēiunt et per
suasū hūc quā bona sunt que
uidentur. iterum aut nec hys
de ignosca. **S**i enī tantū potuif
sem scire ut possent estimare.
secū quā hī dñm facilius non
inueniūt. Infelices aut sūt
inter mortuos sp̄s illorū est
qui appellauerūt deos opa ma
nuū hominū aurū et argentū
artis inuentionē et similitudines
aialū. aut lapidē inutile op
manus antieq. Aut si quis arti
fex fateri de silua lignū rectū se
cuerit. et huius doctē rēdat conti
cē oīnez et arte sua usus dilige

ter fabuēt uas inutile in con
uersationē uite. reliquias at
huius operis ad preparationē
esse abutatur. et reliquū huius
quod ad multū usum facit lig
nū circū et uerticib; plenū lau
pat diligentē puacitatē suā.
et per scientiā sue artis figurat
illud. et assimilet ymagi hominū
aut alicui ex aialib; illud com
paret perliniens rubrica et rubi
cundo fatiat suo colorē illi et
omnem maculā que in illo est
perliniens. aut faciat ei dignā
habitacionē. et in pariete ponens
illud. et confirmans ferro ne forte
cadat prospiciens illi sciens cū
nam non potest adiuuare se. **I**
mago enī est. et opus est illi ad
uitorū. et de substantia sua et de
filijs suis et de nuptijs uotū fa
ciens inquirat. Non erubescat
loquy cum illo cū sū aia est. et p
secunditate quid. firmū deparatur.
et pro uita mortuū rogat. et ad
uitorū inutile inuocat. et p
nere petit ab eo qui ambulare
non potest. et de accipiendo et de
petando. et de omniū terū euetu
petit ab eo qui in omib; est mu
tilus.

Iterū alius nauigare cogitās
et per ferros fluctus iter facit ma
prens ligno portante se fragili

lignū inuocat. Illud enī cupiditas acquirendi excogitauit et artifex sapientia fabricauit suā. Tu autē pater gubernas prouidentia. qui cecidisti in mari uiam. et inter fluctus seruitā finit finā ostendes quā potens ex omni uisauare. Nisi si rate quā adcat mare. **S**icut ut nō cōt uacua sapientie opera tua propter hoc et exiguo ligno credunt homines aīas suas et transeuntes mare per rate uerati sunt. **S**icut ab initio cū perirent superbi gigantes spes orbis terrarū ad rate cōfugiens remisit seculo semen uarietatis que manu tua erit gubernata. **B**enedictū est enī lignū per quod fit iustitia. Per manus autē quod fit idolum maledictū est et ipm et qui fecit illud. et ille quod operatus est illud autē cū est fragile deus cognominatus est. **S**imiliter autē odio sunt deo impietas et impietas eius. et enī quod factū est cū illo et fecit tormenta patietur. **P**ropter hoc et idolis nationū nō erit respectus quā creature dei iōdūi facti sunt et in temptationē aīe hominū. et in uisapula pedibus insipientiū. **I**nitū enī fornicatōis est exquisitio idolorū. et aduēctō corruptio uite est. **N**ō enī erant ab initio nec erit in ppetuum.

Superuacuitas ei hominū hec aduēnt in orbē terrarū. et idō uicūs illorū finis est inuentus. **A**cerbo enī luctu dolens pro cito sibi rapti filij fecit ymagines. **E**t illū qui tunc est homo mortuus fuerat. nūc tanquā deū colere cepit. et constituit inter seruos suos sacra et sacrificia. **D**emēter ueniente ipse cōualescente in iqua consuetudine. **H**ec error tanquā lex custodius est. et nō uariū impio colerant figmenta. **H**os quoque in palam homines honore non poterant ipse quod longe cōt elonginquo figura illorū allata euidētē ymaginē regū que honorare uolebant fecerūt ut illum qui aīerat tanquā ipse tenē colerent sua sollicitudine. **P**er uent autē ad horū culturā. et horū qui ignorabant artificis erum a diligentia. **I**te autē uolens placere sibi qui se assūpsit elaborauit arte sua ut similitudinē in melius figuraret. **C**onultitudo autē hominū abducta per ipse operis cum qui ante tempus tanquā homo honoratus fuerat. nūc deū estimauerūt. **H**ec uite humane deceptio. quā aut affriū aut regū defuēntes homines in cōmūcabile nomē lapidū et ligū ipsuerūt. **E**t nō suffecat

7 sacrificia

errasse eos circa dei scientiam. s; i m
magno uiuentes in sae bello. tot
i tam mag; mala pace appellant.
Aut cui filios suos sacrificantes.
aut obscura facientes aut itaie
plenas uigilias hntes in uitam
in nuptias muidas iam custodiunt
s; alius alium per inuidia occidit
aut adulterans contristat. i oia
conmixta sunt. Sanguis homini
dum. furtu i fictio. corruptio. i fi
delitas. turlatio. i perurui. tumi
tus. honori dñi i memoratio. aia
inquinatio. natiuitatis i mutatio.
nuptiaru i constancia. inordinatio
in ecclie i impudicitie. Infidelium
cui idolorum cultura omnis mali
causa est. i inicitu est finis. Aut ei
dum letantur insanunt aut e
te uaticinant falsa. aut uiuunt
iniuste. aut perurunt cito. cum
eui confidunt in idolis que sūt sine
aia male iurantes noceri se non
sperant. Vtraq; ergo illis euident
digne. qm male sciscerit de deo. at
tendentes idolis i iniuste iurauit.
in idolo contempnentis iusticiam.
No ei iurantiu est uirtus. s; peccati
tui pena. perambulauit sp i uoz
preuancatione.

XV Qu autē deus nre suauis i uertus
es. patiens i misericordia dispōs
ōnna. Et cū si peccauim; tui su
mus scientes magnitudinē tuā

si non peccauim; scim; qm ap
te sum; computati. Nosse cū te
cōsumata iusticia est i scire iust
ticiam i uirtutē tuā. radix ē in
mortalitatis. Non cū meritor;
induxit uos hominū male amē
excogitatio. nec unū picture. la
bor sine fructu. Effigies sculpa
per uarios colores. cuius aspect;
insensato dat concupiscentiā et
diligit mortue ymaginis effigi
em sine anima. colorū amato
tores digni sunt morte qui s; p
hnt uitalibus i q; faciunt illos
i qui diligunt i qui colunt s; co
figulus molle terram premens
labuole ad usus nros unicit;
uas i de eodē luto fingit q; mūda
sunt in usu uasa i simili que
his sunt contraria. Horū autē
uasorum quis sit usus uideri est
figulus i cum labore uano ten
fingit de eodē luto. Ille qui paulo
ante de terra factus fuerat. i post
pusillum ducit se unde accepit
est i repetitus eū debitu q; i elat.
s; est cura illi nō q; laboraturus
est nec qm breuis illi uita ē. sed
concentratur auri fiab; i argēta
uis. s; et cranos imitat. i gliam
preferat. qm res superuacua figit.
Eius est cū cor eius. i terra super
uacua spes illius. i luto uilicetur
uita illius qm ignorauit qui se

fuit. et qui inspiravit illi animam
 et amat que operatus est et qui insu-
 flavit ei spiritum vitalem. sed estimavit
 uerit lusu esse uitam uirum et conuer-
 sationem uite compositam ad lucrum
 et oportere uniuersum etiam ex ma-
 lo acquirere. Hic cum scit se se
 omnes delinquere qui ex tie ma-
 teria fragilia uasa et sculptilia
 fingit. Omnes enim insipientes et
 infelices super modum anime sue se
 uisunt inuicti tui populi et imp-
 perantes illi. Quia omnia idolat-
 rionum deos estimauerunt quibus non
 oculorum uisus est ad uidendum. non na-
 res ad percipiendum spiritum. non aures ad
 audiendum. non digitum manuum ad
 tractandum. sed et pedes eorum pigrum ad
 ambulandum. Homo enim fecit illos
 et qui spiritu uirtuatus est fuit.
 Nemo enim sibi similem hominem
 poterit deum fingere. cum sit enim mor-
 talis mortuum fingit manibus
 uicinis. Melior est enim ipse his qui
 colit. qui ipse quid uixit cum esse mor-
 talis. illi autem uicinis et aialia u-
 uisericordiam colunt. Inmensata enim
 comparata his. illis sunt dete-
 nora. sed nec aspectu aliquod ex hu-
 animalibus bona potest conspiciere.
 effugerunt enim dei laudem et benedic-
 tionem eius.

VI Propter hec et his similia passi-
 sunt digne tormenta et per multi-

tudinem bestiarum extirpati sunt.
 Pro quibus tormentis uisum disposu-
 isti populum tuum quibus cecidisti in
 concupiscentia delectamenti sui et
 noui saporis escam parans eis orti-
 gomietra ut illi quid concupiscenti-
 tes escam. Propterea que in illis
 ostensa et uisa sunt etiam a necess-
 saria concupiscentia auerterent
 hi in breui inopes facti nouam gust-
 tauerunt escam. Oportebat enim
 illis sine excusatione superuenire
 interitum exercitibus tyrannorum.
 his autem tantum ostendit. que
 admodum inimicorum extirma-
 bantur. Et cum cum illis superuacua
 scia bestiarum ira inosum perisoz
 coluborum exterminabant. Sed non
 in perpetuum ira tua permansit. sed
 ad correctionem in breui turbata
 signum habens salutis ad comemo-
 rationem mandati legis tue. Quia
 enim conuersus est non pro hoc quod
 uidelat sanabatur. sed pro te om-
 nium saluatore. In hoc autem ostendit
 inimicis tuis. quia tu es qui uictas
 ab omni malo. Illos autem locusta-
 rum et muscarum occiderunt morsus
 et non est inuenta sanitas anime il-
 lorum qui digni erant ab hiis extir-
 minari. Filios autem tuos. non dia-
 cionum nec uenatorum uicerunt ce-
 tes. misericordia enim tua adueni-
 cus sanabat illos. In memoria

corū sermonū tuorū extirpabāt
 i uelociter saluabant ne mala
 incidentes obliuione nō possēt
 tuo uti adiutorio. Et cū nēph
 ta nēph malagma sanauit eos.
 s; tuus dñe sermo qui sanat
 omnia. Tu es dñe qui uite et
 mortis hales potestate i deducit
 ad portas mortis i reducis. hō
 autē occidit per malitiaz quod
 aiām suam. i cū exierit spiritus
 non reuertet. nec reuocabit a
 nimā que recepta est. s; tuaz
 manū effugere impossibile ē.
 Regentes enī nosse te impū
 per fortitudine machū tuū fla
 gellati sunt. ^{uic} Rous aquis et
 gra adimib; i pluuīs psecuti
 onem passi sunt i per ignem
 consupti. Quod enī mirabile
 erat in aqua que omnia extin
 guit plus ignis ualebat. Vni
 dex orbis uistorū est enī orbū ito
 rum. Quodā enī tempore man
 sue talatur ignis ne cōburerē
 tur que ad impios missa erat
 aiālia. Sicut ipi uidentes sciret
 quā dei iudicio hic patuit p
 cutionē. i quodā tēpore in aēo
 sup uirtutē ignis exardelat i
 dix ut inie; terre nationē ext
 minaret. Pro quib; angloꝝ
 esca nutum iussisti ppin tuū
 i paratū panē de celo pstitisti.

illis sū labore omne delecta
 mentū in se hñtē i oīs sapo
 ris suauitate. Substantiaz
 cū tuā i dulcedine tuā. q; in
 hos lēs ostendelas. i defuens
 unū cuiq; uolūtati ad quodq;
 q; uoletat conuertebat. ^{ut} Nix autē
 i glacies sustinebant nū ignis
 i nō tabescebant ut scirent q
 mā fructus inimicorū extirpa
 bat ignis ardens. i in gñdine
 i puina dypuscaus. ^{ut} Hec autē
 itū ut uirtutē iusti i sue u
 tutis oblitus est. Creatura enī
 tua ē foꝝu deseruēs exardelat
 in tormentū adūsus inuictos
 i leuor fit ad bñfaciendū pro
 his qui in te cōfidunt. ^{ut} Propt
 hoc i tunc in omnia tūffigata
 creatura omiū nutrita grē tue
 deseruēbant. ad uolūtate ho
 mī qui ate desiderati sūt. i sciret
 filij tui quos dilexisti dñe. q
 ma; non natiuitatis fructus
 pascūt homines. s; fino tuus
 ipos qui in te crediderūt cōser
 uat. Quod enī ab igne nō po
 teat extirminari. statim ab ex
 igno radio solis calefcim tale
 abat. ^{ut} Vt notū omib; ēēt. qm
 oz peruenne solē ad vñdictō
 nē tuaz i ad ortū lucis te ado
 rare. Ingti enī spes tāq; vber
 ualis glacies tabescht i dispe

XVII
Q
u
a
m
a
r
a
b
i
l
i
a
u
e
r
a
t
n
a
.
p
p
h
e
i
n
d
i
s
c
i
p
l
i
n
a
t
e
a
i
e
c
r
r
a
.
D
u
m
e
i
u
m
p
s
u
h
i
n
t
i
n
q
u
i
p
o
s
s
e
d
n
a
t
i
o
n
e
m
u
n
d
i
s
r
e
v
a
r
i
i
l
o
n
g
e
n
o
c
t
i
c
o
m
p
r
d
i
t
i
i
n
c
l
u
s
i
s
u
b
t
e
c
t
i
s
f
u
g
i
t
u
m
p
r
o
v
i
d
e
n
t
i
a
t
e
i
n
d
u
m
p
u
t
a
n
t
l
a
t
e
i
n
o
b
s
c
u
r
a
t
e
t
e
n
e
b
r
o
s
o
v
l
u
m
i
s
u
e
l
a
m
e
n
t
i
o
b
s
c
u
r
a
t
e
t
e
n
e
b
r
o
s
o
v
l
u
m
i
s
u
e
l
a
m
e
n
t
i
o
b
s
c
u
r
a
t
e
t
e
n
e
b
r
o
s
o
v
l
u
m
i
s
u
e
l
a
m
e
n
t
i
o
b
s
c
u
r
a
t
e
t
e
n
e
b
r
o
s
o
v
l
u
m
i
s
u
e
l
a
m
e
n
t
i
o
b
s
c
u
r
a
t
e
t
e
n
e
b
r
o
s
o
v
l
u
m
i
s
u
e
l
a
m
e
n
t
i
o
b
s
c
u
r
a
t
e
t
e
n
e
b
r
o
s
o
v
l
u
m
i
s
u
e
l
a
m
e
n
t
i
o
b
s
c
u
r
a
t
e
t
e
n
e
b
r
o
s
o
v
l
u
m
i
s
u
e
l
a
m
e
n
t
i
o
b
s
c
u
r
a
t
e
t
e
n
e
b
r
o
s
o
v
l
u
m
i
s
u
e
l
a
m
e
n
t
i
o
b
s
c
u
r
a
t
e
t
e
n
e
b
r
o
s
o
v
l
u
m
i
s
u
e
l
a
m
e
n
t
i
o
b
s
c
u
r
a
t
e
t
e
n
e
b
r
o
s
o
v
l
u
m
i
s
u
e
l
a
m

testiarii

auri sonus suavis. aut uisa
que decurrentis nimium aut so-
nus ualidus precipitantium
petrarum aut iudentium aialur
curfus inuisus. aut mugien-
tium ualida tenebrarum uox aut
resonans de altissimis moti-
bus ecclesie deficientes faciebant
illos pre timore. Omnis enim orbis
terrarum lupido lumina tantum
lumine. et non impeditis opibus
continebat. solis autem illis se-
posita erat grauis uox. yma-
go tenebrarum que superuictima
illis erat. Ipsi ergo sunt erant grem-
ores tenebris

XVIII

immici

Sanctis autem tuis maxima
erat lux. et horum quidem uocem
audiebant. sed figuram non uide-
bant. et quia non ipsi per eadem
passi erant magnificabant te
et quia ante lesi erant qui ante
ledebantur gratias agebant tibi.
et ut esset differentia te deum pu-
tabant. Propter quod ignis ar-
dentem columpnam habuerunt du-
cem ignote uie. et sole suum lesu-
ra boni hospitij prestitisti.
Digni enim illi carere luce et
pati carcerem tenebrarum. qui in-
clusos custodiebant sanctos
fideles tuos. pro quos inapicibat
in corruptum legis lumen seculo-
tari. cum cogitarent iustorum occi-

dere infantes. et uno exposito
filio et uerato in traductionem
illorum multitudinem filiorum
abituisti. et pariter illos perdi-
disti in aqua ualida. Illa enim
nox cognita est ante a patribus
nostris ut uere scientes quibus
iuramentis animo etiores es-
sent. Suscepta est autem a populo
tuo sanitas quidem iustorum. iustorum
autem exterminatio. Sicut enim le-
sisti aduersarios nostros sic pro uos
cans magnificasti. Abscon-
derunt enim sacrificabant iusti pro
uonorum et iustitie legem in con-
cordiam disposuerunt. Similiter boni
et mala recepturos iustos pro
as decantantes laudes. Reso-
nabat autem in concubis inimico-
rum uox. et flebilis audiebatur
placitus ploratorum infantium.
Similiter autem pena seruus ar-
dore afflictus est. et populans
homo regi familia passus. Si-
militer ergo omnes uno noie
mortis mortuos habebant in-
numeraabiles. nec enim ad sepe-
endum uiuam sufficiebant. et
omnia uno momento que erat
preclarior. natio eorum extirpa-
ta est. De omnibus enim non creden-
tes pro beneficia tunc cum primis
fuit extirpationem primogenitorum pro
ponderunt populum dei se esse.

Dum enim quieti silentii conti-
 nuer omnia. et uox in suo cursu
 medii iter haberet omnipotens
 tuus dñe exilius de celo a reg-
 no: sedibz uenit diuus bellator
 in mediam ceterminuq; terrā. pro-
 siluit gladius acutus in simu-
 lati imperii portans tuū et sta-
 tepleuit omnia morte. usq; ad
 celū attingelat stans in terra.
 Tunc continuo uisus sopno
 in maloru turbauerit illos. et
 timores super uenit miserati.
 et alius alibi proiectus semini-
 uis propter qd morielat causa
 demonstrabat mortis. Visiones
 eni que illos turbauerit hec p
 monclant. ut in scy quare pau-
 clant perirent. Tetigit autem
 tunc iustos temptatio mortis
 et commotio in heremo frā est
 multitudinis. s; nō diu pman-
 sit ira tua. Propterea eni id sine
 querela deprecari pro populis
 proferens seruitutis sue scutu
 orationē et per mēsu deprecatoz
 allegans restitit ire et finē im-
 posuit necessitati. eni oñdes
 tuus est famulus. Vicit autē
 turbas nō in uirtute corporis n̄
 armatura potentie. s; uerbo il-
 lū qui se uexabat subiecit in
 ramenta parentū et testamentū
 commemorans. Cū eni iā acer

uatum cecidissent sup alteruti
 mortuū. inter se ut et amputa-
 uit imperium et diuisit illā que
 ad uiuos ducebat uia. In uicte
 eni poderis quam habebat
 totus erat orbis terraru et pacē
 tum magnalia in cūtuor lap-
 dum ordinibz erant et magni
 ficentia tua in dyadema capiti
 illius erat scripta. Hys autē
 cessit qui extimālat. et hec exti-
 muit. Erat eni sola temptatio ue-
 sufficiens. Impiis autē usq; o-
 ad nouissimū sū misericordia
 ira superuenit.

sculpta

XIX

Prescielat eni et futura illoru
 qui cū ipi reuersi ceēt et permis-
 issent ut seducerent. et cū mag-
 sollicitudine premisissent illo
 consequelant pñe actus. Ad
 huc eni inter manus hñtes
 luctū et deplorantes ad monu-
 menta mortuozū. aliā s; assūp-
 serūt cogitacoz inscientie. et qd
 rogantes proicerant ipsi tāq;
 fugiuos persequelant. Duce-
 lat eni illos ad hunc finē dig-
 necessitas. et horum que accide-
 rant cōmemorationē mitte-
 rant ut que decerant tormētis
 repletet punitio. et populus ci-
 dem tuus mirabile transiret
 illi autē nouā mortē inuēret
 Omnis eni creatura ad suū

m. 11

genus ab initio refigurabat. Des-
 uctis tuis preceptis ut pium tuum
 custodiret. Ille. Nam nubes il-
 lorum castra obumbrabat. et ex aequo
 que ante erat. terra apparuit
 arida. et in mari rubro uia sine
 impedimento. et campus geminans
 de profundo uimio per quem omnis
 natio transiit que tegebat
 tua manu. **V**identes tua mira-
 bilia et monstra tantum enim equi
 cepauerunt escam. et tantum agni ex-
 ultauerunt magnificantes te
 domine qui liberaisti illos. **M**emor est
 enim adhuc exant illorum. que inco-
 lati illorum facta fuerant. que
 admodum pro natione aialium
 produxit terra muscas. et pice-
 ab. et uictant fluius multi-
 tudine ranarum. **R**ouillie autem
 uiderunt nouam creaturam auium
 cum adducti concupiscentia po-
 stulauerunt escas epulationis.
In allocutione enim desideriorum de-
 scendit illis de mari origome-
 tra et uexationes peccatoribus
 superuenerunt. non sicut illi facta
 erant arguuntis pium summi-
 num. **I**uste enim patiebantur et suas
 nequitas. et enim indetestabilio-
 re hospitalitatem instituerunt.
Alij quidem ignotos non recipiebant
 aduenas. alij autem bonos hospites
 in seruitute accipiebant.

et non solum hec. sed et alius quod
 erat re aspectus illorum. quoniam in
 uita recipiebant exireos. Qui
 autem cum letitia receperunt hos.
 qui eisdem uis erant institutis
 seuissumis afflixerunt doloribus.
Percussi sunt autem cecitate.
 sicut illi in foribus iusti. cum
 subitanis coopti essent tibus.
Vuus quisque transitum hostium
 sui querelat. **I**n se enim elemē-
 ta conuertunt sicut in organo
 qualitatis sonus imitatur. et
 omnia suum sonum custodit. **V**i
 estimari ex ipso certo usu potest.
Agrestia enim in aquatica con-
 uertebant. quecumque erant
 nata in terra transiebant.
Ignis in aere ualebat super suam
 uirtutem. et aqua extinguens nec
 obliuiscit. **F**lammam enim
 corruptibilem aiatum non ueraue-
 runt. carnes combulantium
 uel dissoluebant que facile dis-
 oluebant. sicut glacies bona aia.
In omnibus enim magnificasti po-
 pulum tuum domine et honorasti. et non
 desperisti in omni tempore etiam
 in omni loco assistens eis. **E**x-
 plicat liber sapientie. Incipit
 prologus in ecclesiastico.

Multorum nobis et magnorum
 per legem et prophetas aliosque
 qui secuti sunt uos sapientia

demonstrata est. in quibus orla
 utare isrl' doctrine & sapientie
 causa. qd non solum ipos loque
 res noce est ee peritos. s; etiam
 extraneos posse & discentes & se
 bentes doctissimos fieri. Avus
 meus ille postq; se amplius de
 dit ad diligens diligentia lectois
 legis & prophetarū & aliorū q; no
 bis a parentib; nris traditi s;
 uoluit & ipse scribere aliquid horū
 que ad doctrinā & sapientiam
 pertinet. ut desiderantes discere
 & illorū periti fieri. mag; magis
 q; attendant aīo & cōfirment ad
 legitimā uitā. hortor itaq; ue
 nire uos cū beniuolentia. & attē
 tion studio lationē facere. & ue
 niam hñe in illis. in quib; uide
 mur sequentes v̄ imaginē sap
 & deficere in uerborū cōpositōe.
 Nam deficiūt uerba hebraica q
 quando fuerint translata ad
 aliam linguā. Non aut solum
 hoc. s; & ipa lex & proprie ceteraq;
 librorum. nō parua hnt differe
 tiam qñ inter se dicunt. Nam i
 octauo. & xxx. anno temporibus
 phtolomei eugenis regis postq;
 p̄ueni in egyptū. & cū multū
 temporis ibi fecisse inueni ubi
 uos relictos. nō parue in cōtēp
 tione doctrine. Itaq; uonū & nec
 cessariū putau; & ipa aliq; addē

diligens diligentia & labore inter
 pretandi istū librum & multa u
 gilia attuli doctrinā in spacio tē
 poris ad illa que ad finē ducunt
 uorū istū dare & illis q; uolunt a
 uimū intendere & dicere que ad mo
 dū oporteat institue mores qui
 scdm legem dñi proposuerūt in
 tam age. **Explicit prologus.**

Inquit ecclesiasticus.

Sapientia dñi deo est. & cum
 illo fuit semp et
 ē ante eū. **Ha**
 reuam naris & pluuie guttas
 & dies seculi quis dinumerat
 & altitudinē celi & latitudinē tē
 & profundū auissi qis dimēsus est.
 Sapientia dei precedentē omnia
 quis inuestigauit. **P**rior omni
 um creata est sapientia & intel
 lectus prudentie ab euo. **F**os sa
 pientie uerbū dei in excelsis et
 ingressus illius mandata eter
 na. **R**adix sapientie cui reue
 lata est. & astutias illius qis ag
 uit. **D**isciplinā sapientie cui
 reuelata est & manifestata & mul
 tiplicatione; ingressus illi qis
 intellexit. **U**nus est altissimū
 creator omniū ompē & rex potēs
 & metuendū nimis. sedens super
 thronū illius & dñans deus. **I**pse
 creauit illā spū scō & uidit et

Ecclesiasticus

diminuerunt et mensus est et effu-
 dit illam super omnia opera su-
 a et super omnem carnem. Secun-
 datum suum prebet illam dilige-
 tur se. Timor domini gloria et glori-
 atio leticia et corona exultationis.
 Timor domini delectabit eum et dabit
 leticiam et gaudium in longitudi-
 ne dierum. Timeat dominum bene et
 in eternis et in die defuccionis
 sue benedictur. Quibus autem appa-
 ruerit in visu diligunt eam in vi-
 sione et in agnitione magnali-
 um suorum. Dilectio dei honora-
 bilis sapientia. In cuius sapie-
 timor domini et in fidelibus in uulua
 creatus est et cum electis feminis
 gradietur et in iustis et fidelibus
 agnosatur. Timor domini scie reli-
 giositas. Religiositas custodi-
 et et iustificabit eum. iocunditate
 atque gaudium dabit. Timeat do-
 minum bene erit. et in diebus conso-
 lationis illius benedictur. Ple-
 nitude sapientie timere deum et
 plenitudo a fructibus illius. Omne
 donum illius implebit a gene-
 rationibus et receptacula a thesau-
 ris illius. Corona sapie timor
 domini repleus pacem et salutis fe-
 tum. iudicet et diminuerunt ea.
 Vtraque autem sunt dona dei. Scie-
 tiam et intellectum prudentie sap-
 conperit et gloria tenetur se ex

altat. Radix sapientie time-
 domini. tam enim illius logetur.
 In thesauris sapientie intellec-
 tus et scientie religiositas ex-
 creatio autem peccatorum sapientia
 Timor domini expellit peccatum. Nam
 qui sine timore est non potest in-
 fican. Iracundia enim aiositatis
 illius subuersio illius est. Vtque
 in tempus sustinebit patiens
 et postea reddito iocunditatis.
 Bonus sensus usque in tempore abs-
 condet uerba illius. et in uulua
 ui multorum emarrabit seculi
 illius. In thesauris sapie signi-
 catio discipline. excreatio autem
 peccatorum cultura dei. Qui concu-
 piscens sapientiam conserua iur-
 ticiam et deus prebebit illam.
 Sapientia enim et disciplina ti-
 mor domini et quod bene placitum illi
 fides et mansuetudo et adimple-
 bit thesauros illius. Non sis in-
 credibilis timor domini et ne accesseris
 ad illum duplici corde. Non
 fueris ypocrita hominum in conspectu
 et non scandalizeris in labijs tu-
 is. Adteride in illis ne forte cada-
 et adducas aie tue in honora-
 tionem et reuelet deus absconsa tu-
 a. in medio synagoge elicit te.
 cum accessisti maligne ad dominum
 et cor tuum plenum est dolo et malitia.
Fili accedens ad furtum dei. sta **II**

in iustia et timore. et prepara ani-
 mam tuam ad temptationem. De-
 prime cor tuum et sustine et iclia
 auris tuam et scribe uerba intel-
 lectus. et ne festines in tempore obedi-
 tionis. Sustine sustentationes
 dei coniungere deo et sustine ut et
 cat in nouissimo uita tua. De
 quod tibi applicati fuerit accipe
 et in dolore sustine. et in humili-
 litate tua patientiam habet. qui
 in igne probatur aurum et argen-
 tum homines uero receptibiles
 in camino humiliationis. Cre-
 de deo et recuperabit te. et diriget
 uiam tuam et spera in illu. Secua
 timore illius et in illo ueterasce.
 adiuuantes dominum sustinete mi-
 sericordiam eius. et non deflectatis
 ab illo ne cadatis. Qui timetis
 dominum credite illi et non euacuabit
 merces uiam. Qui timentis dominum
 sperate in illum et in oblectaco
 ueniet uobis misericordia. Qui time-
 tis dominum diligite illum et illumina-
 bunt corca uia. Respiciate filii
 nationes hominum et scitote quia
 nullus sperauit in domino et confu-
 sit. Quis est qui permansit in ma-
 datis eius et derelictus est. Aut qui
 inuocauit eum. et despectus est.
 Qui pius et misericors deus est.
 et remittet in die tribulationis
 peccata. et protector est omnibus extri-

rentibus se in ueritate. Ve dupli-
 ci corde et labijs scelestis. et manibus
 malefactoribus. et procorum tuam in-
 gredienti duabus uis. Ve dissol-
 utis corde qui non credunt deo
 et ideo non protegentur ab eo. Ve
 his qui perdidit sustentationem
 et qui dereliquerunt uias rectas
 et diuenerunt in uias prauas.
 Et quid facient cum inspiciere
 ceperit dominus. Qui timent dominum
 non erunt incredibiles uerbo il-
 lius. et qui diligunt illum conser-
 uabunt uerbum illius. Qui timen-
 tur dominum non erunt incredibiles
 uerbo illius. et qui diligunt illum
 conseruabunt uerbum illius.
 Qui timent dominum inquiret et
 beneplacita sunt ei. et qui diligunt
 eum replebunt lege ipsius. Qui
 timent dominum preparabit corca
 sua. et in conspectu illius scifica-
 buunt animas suas. Qui timent do-
 minum custodient mandata illi.
 et patientiam habebunt usque ad in-
 spectionem illius dicentes. Si pe-
 nitentiam non egerimus. incede-
 mus in manus domini. et non in
 manus hominum.

Secundum enim magnitudinem
 ipsius sic et misericordia illius
 ad ipso est. Sicut sapientia cetera
 et uatio illorum obedientia et di-
 lectio. Iudicium patris audite si

in filios

ly. et sic facite ut salui sitis. De
 cum honoravit patrem in filiis et
 iudicium patris exquirere in his
 firmavit. Qui diligit deum exo-
 rabit pro peccatis et continebit
 se ab illis. et in oratione dierum
 exaudiet. et sicut qui thesaurizat
 ita et qui honorificat matrem su-
 am. Qui honorat patrem suum
 amdebitur in filiis. et in die orationis
 sue exaudiet. Qui honorat pa-
 trem suum vitam in se longiore. et
 qui obedit patri refrigerabit
 matrem. Qui timet dominum hono-
 rat parentes. et qui dominus fuerit
 his qui se genuerunt in opere
 et sermone et omni patientia. Hon-
 ora patrem tuum ut fructus et be-
 nedictio a deo. et benedictio illius
 in novissimo maneat. Benedictio
 patris firmat domos filiorum.
 et benedictio autem matris eradicat
 fundamenta. Ne gloriaris in glorie
 patris tui. non est gloria sed con-
 fusio. Bona enim hominis ex honore
 patris sui. et dectus filij. pater
 sui honore. Fili suscipe scitiam
 patris tui. et non contristes eum in iu-
 ra illius. et si fecerit sensu veri-
 am. et ne spernas eum in tua vir-
 tute. Elemosina enim patris non
 erit in oblivione. nam pro pec-
 cato matris restituet tibi bonum
 et in iustitia tua edificabit tibi

21

et in die tribulationis commo-
 tabit tui. et sicut in sereno glaci-
 es solvent tua peccata. Quia
 male fame est qui relinquit
 patrem. et est maledictus a deo qui ex-
 asperat matrem. Fili in man-
 suetudine opera tua perfice
 et super hominum gloriam diligens.
 Quanto magis es humili-
 a te moribus. et coram deo inuicis
 gratiam. qui magis potentia de-
 solus et ab humilibus honora-
 tur. Alia te ne quesieris.
 et fortia te ne scrutatus fueris.
 sed que precepit tibi cogita illa se-
 per et in pluribus eius operibus ne
 fueris curiosus. Non est enim
 tibi necessarium ea que abscon-
 dita sunt videre oculis tuis. In
 superuacuis rebus noli scru-
 tari multipliciter. et in pluribus
 eius operibus non eris curiosus.
 Plurima enim super sensum homi-
 num ostensa tibi. multos enim
 supplantavit suspitio eorum.
 et in uanitate detinuerit se
 illorum. Cor durum habet male in
 novissimo. et qui amat peccatum
 in illo peribit. Cor ingrediens
 duas vias non habebit succes-
 sus. et prauum cor in illis scan-
 dalizat. Cor necque grauari in co-
 lumbis. et peccator adiuuat ad pec-
 candum. Synagoga superborum

non erit sanitas. frater eius
 peccati eradicabit in illis. et
 non intelliget. Cor sapiens
 intelligitur in sapientia. et
 animis bona audiet ei omni
 concupiscentia sapientia.
 Sapiens cor et intelligibile.
 abstinebit se a peccatis. et in o
 peribus iusticie successus habebit.
 Ignem ardentem extinguit
 aqua. et elemosina resistit
 peccatis. et deus protector eius
 quod reddit gratiam. meminit
 in posterum. et in tempore casus sui
 et inueniet firmamentum.

Fili elemosinam pauperis ne
 desinas et oculos tuos ne tueri
 ueritas a paupere. Animum
 esumentem ne desperes. et non
 exasperes pauperem in iopia
 tua. Cor uiopis non afflixeris
 non protrahas datum angustiati.
 Rogationem contrubulati ne ac
 cipias et non auertas faciem
 tuam ab egro. Ab inope ne
 auertas propter uiam et non
 relinquis querentibus tibi retro
 maledicere. et maledicentis cum
 tibi in amaritudine anime exa
 udiatur precatio illius. Exau
 diet etiam illum qui fecit ei. Co
 gragationem affabilem te fatito
 et presbitero humilia tua. et
 magnato humilia caput tuum.

Declina pauperi in iustitia au
 rem tuam. et redde debitum tuum. et
 responde pacifica in mansuetu
 dine. Luera. et qui in uita
 patitur de manu superbi. et non
 acide feras in uita tua. In iu
 dicando est pro pupillis misericor
 ut pater. et pro uirgo uiri illorum
 et ens tu uelud filius altissimi
 obediens et misericordie tue magis
 est mater. Sapientia filius suis
 uita inspirauit. et suscipit exi
 tentes se. et prebit in uita iusti
 cie. et qui illam diligit. diligit uita.
 et qui in uigilauerit ad illam com
 plectentur placatorem eius. Qui
 temerit illam uita. hereditabit
 et quo introbit benedictus deus.
 Qui seruunt ei obsequentes est
 scilicet et eos qui diligunt illam. diligit
 deus. Qui audit illam iudicat ge
 tes. et qui uirtuetur illam pmae
 bit confidens. Si crediderit ei p
 permanebit et hereditabit illam.
 et erunt in confirmatione crea
 ture illorum qui in temptaco
 ambulat cum eo. et in primis elegit
 eum. Timore et metu et probaco
 nem inducet super illum. et cruci
 abit illum in tribulatione doctri
 ne sue donec temptet eum in co
 gitacionibus illius. et cretat sic
 illius et firmabit illum. et iter du
 cet directum ad illum et letificabit

illum. et denudabit abscondita sua.
 et humiliabit super illum scientiam
 et intellectum iusticie sue.
 obtrahent derelinquet eum. et tra-
 det eum in manus inimici. Fili
 conserva tempus et devota ama-
 lo. Pro anima tua non confundaris
 dicere verum. Et cum confusio
 adducens gloriam et gratiam. Ne ac-
 cipias faciem aduersus faciem
 tuam. nec aduersus animam
 tuam incedat. Non reuectas
 proximum tuum in causa suo nec re-
 timeas uerbum in die salutis.
 Non abscondas sapientiam tuam
 in corde eius. In lingua enim
 sapientia dimoscat. et sensus
 et scientia et doctrina in uerbo seu-
 sati. et firmamentum in operibus
 iusticie. Non contradicas uer-
 bo ueritatis ullo modo. De me-
 ditatio in eruditionis tue confu-
 dere. Non confundaris peccata
 tua confiteri. et ne subicias te om-
 nium pro peccato. Noli resistere
 contra faciem potentis. nec o-
 uertum fluum. Pro iusticia agoni-
 zare pro aia tua usque ad mor-
 tem certa pro iustitia. et de exp-
 ugnabit pro te inimicos tuos.
 Noli tacitus esse in lingua tua.
 et inutilis et reuulsus in operibus
 tuis. Noli esse sicut leo in domo
 tua evertens domesticos tuos

et opprimens subiectos suos. Non
 sit porrecta manus tua ad acci-
 piendum. et ad candum collecta.
Noli attendere ad possessiones
 inimicis. et ne dixeris esse in suffi-
 cians uita. nichil enim proderit in
 tempore uindictae et obductionis
 Ne sequaris in fortitudine tua
 concupiscentiam cordis tui. et
 ne dixeris quomodo potui aut
 quis me subiciet pro fratre meo.
 Deus enim uindictam iudicabit.
 Ne dixeris peccavi et quid mi-
 chi accidit triste. Altissimus
 enim est patiens redditor. De
 propiciatu peccatorum noli esse
 sui metu. Neque adicias peccati
 super peccatum et dicas misericordiam
 dei magna est. multitudinis
 peccatorum meorum meorum miser-
 ubi. Misericordia enim uera abul-
 lo cito proximat. et in peccatis re-
 spicit ira illius. Non tardes con-
 uerti ad dominum. et ne differas de
 die in diem. Subito enim ueniet
 ira illius. et in tempore uindictae
 disperdet. Noli anxius esse in di-
 uiciis multis. non enim proderit
 in die obductionis et uindictae. Non
 uentiles te in omnem uentum. et
 non eas in omni uia. sic enim peccator
 prolatur in duplo lingua. Esto
 firmus in uia domini et in uita
 te sensus tui et scientia. et pro

sequatur te ubi pacis iusti-
 tie. Esto mansuetus ad audi-
 endi uerbu dei ut intelligas
 et cum sapientia proferes resp-
 onsu uerbi. Sicut tibi intellec-
 tus responde proximo. In at.
 manus tua sit super os tuu
 ne capians in uerbo in discipli-
 uato et confundaris. Honor et
 gloria in sermones sensati li-
 gua imprudentis subuersio est
 ipius. Non appelleris susurro
 uita tua et lingua tua ne capia-
 ris et confundaris. Super fixem
 eu est confusio et penitentia et
 deuoratio pessima super bilm-
 guem susurratori aut odii
 et inimicitia et contumelia. Jus-
 tifica pupilli et magni sumit.

VI Noli fieri pro amico inimicus
 proximo. Inproperu ei et contu-
 melia. Inimicus malus hedi-
 tabit. et omnis peccator. Inuid
 et bilinguis. Non extollas te in
 cogitatione aie tue uelud tau-
 tus. no forte elidat uirtus tua.
 per stulticia et folia tua comedat
 et fructus tuos perdat et reliquias
 uelud lignu aridum in heremo.
 Quia eu neci disperdi et se hie in
 gaudii inimica dat illu. et dedu-
 cet in sorte impioru. Vbi dul-
 ce multiplicat amicos. et mi-
 gat inimicos. et lingua eucha-

ris in bono homine hincabit.
 Multi pacifici sunt tibi. et consi-
 liarius sit tibi unus de mille.
 Si possides amicum. in temptati-
 one posside eum. et ne facile cre-
 das ei te ipm. Est enim amicus se-
 cundum tempus suu. in pma-
 bit in tempore tribulationis.
 Est amicus qui conuinit ad in-
 iuriam. et est qui odii et rixae et
 conuicia deuudabit. Est autem
 amicus socius mensis. et no per-
 manebit in die necessitatis.
 Amicus si permanserit fixus.
 erit tibi qui coequalis. et in dome-
 sticis tuis fiducialiter aget. Si
 humiliauerit se contra te. et a fa-
 cie tua abscondit se. in manu
 eu habebis amicitiam bonam. Ab
 inimicis tuis separare. et ab ami-
 cis tuis attende. Amicus fortis
 fidelis protectio. qui aut inuenit
 illum. inuenit thesauru. Ami-
 co fideli nulla est comparatio. et no
 est digna ponderatio aurum et argenti.
 contra bonitatem fidei illi. Amic-
 fidelis medicamentu uite et imor-
 talitatis. et qui inuenit dnm i-
 uenit illu. Qui timet dnm et i-
 habebit amicitiam bonam. qui sed-
 illum erit amicus illius. Filia
 uuentute tua erax doctrina.
 usque ad canos inuicis sapia.
 Qualis qui arat et qui seminat

accede ad eam & sustine bonos fruc-
 tus illius. In opere enim ipsius exi-
 guum laborabis. & cito edes de gene-
 rationibus illius. Quia aspera est
 nimium sapientia in doctis hominibus.
 & non permanebit in illa excors.
 Quasi lapidis virtus probatio
 erit in illis. & demorabuntur pice
 illam. Sapientia enim doctrinae
 secundum nomen est eius & si multis
 manifesta. Quibus autem agnita
 est: permanet usque ad conspectum
 dei. Audi fili & accipe consilium
 intellectus & ne abicias consilium
 meum. Inice pedem tuum in compedes
 illius: & in torques illi collum tuum.
 Subice humerum tuum & porta illam.
 & ne accideris uindictis eius. In oculo
 animo tuo accede ad illam: & in oculo
 uirtute tua conserua uias eius.
 Inuestiga illam & manifestabit tibi.
 & continens facis ne delinquant
 eam. In nouissimis enim iuuenes
 requiem in ea. & conuertet tibi in
 oblectationem. & erunt tibi compedes
 eius in protectione fortitudinis.
 & tunc futurus & torques illi
 in stola glorie. Decor enim uite est
 in illa. & uincula illius alliga-
 turas salutaris. Stola glorie in-
 dues eam. & coronam gratulatio-
 nis superpones tibi. Si si atten-
 deris michi discas eam: & si acco-
 moda ueris animum tuum sapiens

eris. Si inclinaueris aurem
 tuam: eripies doctrinam & si di-
 legeris audire sapiens eris. In
 multitudine presbiterorum pru-
 dentium ista & sapientie illorum ex
 corde coniungere ut omnes narra-
 tionem dei possis audire: & puer-
 uia laudis non effugiant a te.
 & si uideris seculatum: euigila ad
 illum: & gradus hostiorum illi exte-
 rat pes tuus. Cogitatum habet in
 preceptis dei & in mandatis il-
 lius maxime assiduus esto: et
 ipse dabit tibi cor. & concupiscentia
 sapientie dabitur tibi.

Noli facere mala: & non te appropin-
 cent. discede ab iniquo. & deficiet
 mala ab illo. Non semies mala
 in sulcis iniusticie: & non metes
 ea in septuplum. Noli querere
 ab homine ducatum: neque are-
 ge cathedram honoris. Non te ius-
 tifices ante deum quam agnitionem
 cordis eius. & penes regem noli
 uideri sapiens. Noli querere
 fieri iudex nisi ualeas iustitiam
 trahere iniquitates. ne forte ex-
 timeas faciem potentis. & ponas
 scandalum in agilitate tua. Non
 pecces in multitudine ciuitatum.
 nec te immittas in populum. Non
 alliges duplicia peccata. si enim
 eris in uno immunis. Noli esse
 pusillanimitis in animo tuo. exora

VII

te i facere elemosinā ne despi-
 cias. Ne dicas in multitudine
 numerū meorū respiciet deus.
 i offerente me deo altissio: mu-
 nera mea suscipiet. Non ride-
 as hominē in amaritudine aie
 i cui qui humiliat i exaltat
 circūspexit deus. Noli amare
 mendaciū aduersus fratrem tu-
 um tu in amicum simili faci-
 as. Noli uelle mentiri omne
 iudiciū (assiduitas enim illi nō
 est bona. Noli uerbosus esse in
 multitudine presbitorū. i non
 iteris uerbū in tua oracione.
 Non odens laboriosa opera: i tu-
 sticationē au altissimo creatā.
 Nō te reputes in multitudine
 i disciplinatorū. merito ue q̄
 nia non tartabit. Humilia-
 ualde spm̄ tuū. qm̄ uindcā car-
 nis impij ignis i uinis. Noli p̄-
 uariare in amicum peccūa refe-
 renti. i fratrem karissimū au-
 ro spreueris. Noli discedere a
 muliere sensata i bona quaz
 sortitus es in timore dñi. Bñā
 enim uerecundie illius sup̄ aur̄.
 Non letas suū in ciuitate operā-
 tē. i mercenariū cantē ani-
 mā suā. Seruus sensat̄ sit t̄
 dilectus q̄i anima tua. Nō te
 fraudes illum libertate. nec i
 opē derelinq̄is illū. Decora tibi

sūt attende illis. i si sūt utilia.
 perseuerent apud te. Siq̄ t̄ sūt
 erudi illos. i cura illos a p̄iua
 uorū. Siue t̄ sunt serua corpus
 illarū. i nō oidas hylarē facere
 tuam ad illas. Trade filiā tuā
 i grande opus feceris. i hōi sefa-
 to da illā. Mulier sic tibi secūdu
 aiām tuam ne proicias illā. i o-
 dibili non tradas credas te i toto
 corde. Honora patrē tuū. i gemit̄
 matris tue ne obliuiscaris. Oxine
 to qm̄ nisi per illos nō fuisset. et
 retrahuc illis. quom̄ i illi tibi. In
 tota aia tua time deū. i sacerdotes
 illius sanctifica. In om̄i uirtute
 dilige eum qui te fecit. i ministros
 eius ne derelinq̄is. Honora deū
 ex tota anima tua i honifica sa-
 cerdotes. i propurga te cū bra-
 chyis. Da illis partē sicut māta-
 tum ē tibi primitiarū i p̄gatoris.
 i de negligencia tua purga te cū
 pauas. Datū brachiorū tuorū et
 sacrificiū sacrificiōnis offeres do-
 mino i uia sacrificiō. i paup̄i por-
 ge manū tuā. i ut perficiat̄ p̄ia-
 atio i bñdictio tua grā datus in
 conspectu om̄is uiuentis. Et mor-
 tuo non prohibitas graciā. Non
 desis plorantibz in consolatione.
 i cū lugentibz ambula. Nō te pi-
 geat uisitare infirmū. ex hys ā
 in dilectione firmatens. In oibz

VIII

operibus tuis memorare nouissima
tua et in eternum non peccabis.

Non litiges cum homine potente
ne forte irascas in manibus illius.
Non contendas cum iure laqueum
te. ne forte eorum consilia latem
tibi. multos enim perdidit aurum
et argentum. et usque ad cor regum exten-
dit et conuertit. Non litiges cum
homine linguato et non struas in
ignem illius ligna. Non comuni-
tes homini indocto ne male de
progenie tua loquatur. Ne despicias
hominem auertentem se a peccato.
neque improperes ei. memento si-
miam omnes in corruptione su-
mus. Ne spernas hominem in sua
senectute. et enim ex nobis senescit.
Noli de mortuo inimico tuo gau-
dere. quia omnis inuicem et in gaudi-
um uolumus uenire. Ne despicias
uarrationem presbiterorum sapientium. et
in proverbis eorum consistare. Ab
ipsis enim discas sapientiam et doctrinam
intellectus. et si uere magnatis si-
ne querela. Non pretereas te ro-
seuorum. et ipsi enim didicerunt a pa-
tribus suis. quia ab ipsis discas intel-
lectum. et in tempore necessitatis ta-
bis responsum. Non incendas car-
bones peccatorum arguens eos.
et ne incendaris flamma ignis pec-
catorum illorum. Ne contra faciem istos
contumeliosi. ne sedeat contra istos

torum oratio. Noli fenestrare homini
fororem te. quod si fenestratus cum
perditum habe. Non spondeas super
uirtutem tuam. quod si spondideris
et restituens cogita. Non iudices
contra iudicem. quia si quod iudicem
est iudicat. Cum audace non cas
inimica. ne forte grauet malum
a te. Hic enim si uoluntate sua
uadit et simul cum stultitia sua
peries. Et si iracundo non facies u-
ram. et cum audace non cas in desertum.
quia nichil est ante ipsum sanguis.
et ubi non est adiutorium clidet te.
Cum fatuus consilium non iras. si
enim poterit dilige si que eis pla-
cent. Coram extraneo non facias o-
sulum. nescias enim quid pariet. Non
omni hominum cor tuum manifestes
ne forte inferat tibi gratiam fal-
sam et conuincet tui.

Non reles mulierem sinus tui ne **IX**
ostendat super te malitiam doctrine
neque. Non des mulieri potestatem
anime tue. ne ingrediat in uen-
tre tua et confundaris. Ne respicias
mulierem multuolam. ne forte in-
citas in laqueos illius. Cum salta-
trix ne assiduis sis si audias
illam ne forte percas inefficacia
illius. Virgine ne conspicias. ne
forte scandalizetis in decore illi.
Nondes fornicariis animam tuam
in illo ne perdas te et animam tuam

et hereditatem tuam. Non circumspicere in uicis ciuitatis. ne oberraueris in plateis illius. Aute faciem tuam a muliere compta. et ne circumspicias spem alicuius. Propter spem mulieris multi perierunt et ex hoc concupiscentia quasi ignis exardescet. Omnis mulier que est fornicaria quasi sterus iui a concubitu. Spem mulieris alicuius multi ammirati reprobatum factum collocum enim illius quasi ignis exardescit. Cum aliena muliere ne moreris omnino. ne accubes ad ea super cubitum. et non altereris eam illa in uino. ne forte declinet cor tuum in illam et sanguine tuo latus in perditionem. Non derelinquas amicum antiquum. nouus enim non erit similis illi. Vinum nouum amicus nouus ueterascet et cum suauitate bibes illud. Non zelus glorie et opes peccatoris. non enim scis que futura sit illius subuersio. Non placeat tibi iniuria iniustorum. faciens quoniam usque ad inferos non placebit impius. Longe abesto a homine potestate hunc occidit et non suspicabis timorem mortis. Et si accesseris ad illam non aliquid committere. ut forte auferat uitam tuam. Communionem mortis facto. quoniam in medio laqueorum ingredieris et super dolentium arma ambulabis.

Ab omnibus primis

in uirtute tua caue te a proximo tuo et cum sapientibus et prudentibus tracta. Viri uirtuti tibi sunt conuincunt et in timore sit tibi gloria. et in seculo sit tibi cogitatus dei. et omnis emendatio tua in preceptis altissimi. In manu artificum opera laudabuntur et principes populi sapientia finem suum. in sensu uero seniorum uerbum uerbum. Terribilis est in sua ciuitate uir linguosus homo. et reuerentis in uerbo suo odiosus odibilis est.

Iudex sapiens iudicabit populum suum et principatus sensati stabilis est. Secundum iudicem populi sic et ministri eius et equalis rector est ciuitatis. tales et inhabitantes in ea. Rex insipiens perdet populum suum. et ciuitates inhabitantur per sensum prudentium. In manu dei potestas terre. et exerrabilis omnis iniquitas gentium et utilem finem rectores in tempus suscitabis se illam. In manu dei potestas hominis et super faciem seculi imponet honorem suum. Omnis iniurie proximi ne memineris. et nichil agas in operibus iniurie. Odibilis coram deo est et hominibus sebia. et exerrabilis omnis iniquitas gentium. Regnum a gente in gentem transfertur propter iniustitiam.

X

et iniurias et contumelias et diuersos dolos. Auaro enim nichil est sceleratus. Quid superbit terra et ciuis. Nichil est iniquius quam peccatum am amare. Hic enim et animam suam uenale habet quoniam in uita sua proiecit intima sua. Omnis potentatus breuis uita. Languor prolixior grauat medicum. Breue languore precidit medicus. Sic rex hodie est et cras mouet. Qui enim mouet homo hereditabit spentes et bestias et iumes. Inuiti superbie hominis apostatare a deo. quoniam ab eo qui fecit illum recessit cor eius. quoniam uirtuti peccati est omnis superbia. Qui tenuerit eam adimplebit maledictis et subuertet eum in fine. Propterea exomauit dominus conuentus malorum et destruxit eos usque in fine. Sedes ducum superborum destruxit et sedere fecit in istis pro eis. Radices gentium superbarum arefecit deus et plantauit humiles ex ipsis gentibus. Terras gentium euerit dominus et perdidit eas usque ad fundamentum. Arefecit ex ipsis et dispendit eas et cessare fecit memoriam eorum a terra. perdidit deus memoriam superborum et reliquit memoriam humilium sensui. Non est creata hominibus sibi. neque

uacuidia nationi inliciti. Semen hominum honorabitur hoc quod timet deum. Semen autem hoc ex honorabitur quod preterit et mandata domini. In medio firmi rectorum illorum in honore et qui timent deum erunt in oculis illorum. Gloria diuitum honoratorum et pauperum timor dei est uobis despicere hominem uultu et pauperem et non magnificare uirtu peccatorum diuitum. Magnus est uideri et potens est in honore. et non est maior illo qui timet deum. Seruo sensato uirtu seruiunt et uirtu prudens et disciplinatus uobis inuincit. correctus et uiscus in honorabitur. Nolite extollere in faciendo opere tuo et nolite cunctari in tempore agusthe. Melior est qui operatur et humiliter in omnibus quam qui gloriatur et eget pane. Fili in mansuetudine serua animam et da illi honorem sed non meriti sui. peccate in animam suam quoniam in iusticia. Et quis honorabit ex honorate anima sua. Pauper gloriatur per disciplinam et timorem suum et est ipse qui honorificabitur propter substantiam suam. Qui autem gloriatur in paupertate. quanto magis in substantia. Et qui gloriatur in substantia. paupertate

uerat.

XL

Sapientia humiliati exalta
 vit caput illius. et in medio
 magnatorum confide illu faci
 et. Non laudes unu in spe sua
 in spernas hominem in iusu suo.
 Breuis in uolantibus est avis.
 et in uia dulcoru hnt fructus illius.
 In uentibus ne gloueris unquam
 nec in die honoris tui extolla
 ris quia mirabilia opera altus
 sum solus. et gliosa et abtota
 et multa opera illius. Multi ty
 rannu sederunt in throno. et in ius
 picabilis portauit diadema.
 Multi potentes oppelli sunt
 ualde. et gliosi traditi sunt in
 manus alterorum. Pruisque in
 terrogas ne uituperes quemquam
 et ai interrogaueris corripere
 te. Pruisque audias ne respon
 das uerbu et in medio senioru
 ne adicias loquy. De ea re que
 te no molestat ne certaueris.
 et inuidio peccantiu nō suste
 as. Fili ne in multis sint actus
 tui. et si diues fueris. nō eris mi
 nimus a delicto. Si ei securus
 fueris nō apprehendes. et nō effu
 gies si precurreris. Est homo
 laborans et festinans et dolens
 impius. et tanto magis non
 laburabit. Est ho marcidus
 egens recuperatione pl' defici

ap' pro
 missões
 apas.

ens uirtute. et humilans paup
 tate. et oculus dei respexit illu
 in bono. et crexit eu ab humili
 litate ipsius. et exaltauit cap
 eius et mirati sunt in illo multi
 et honorauerunt deū. Bona et
 mala uita et mors paupertas
 et honestas a deo sunt. Paro dei
 permanet iustis. et profectus
 illius successus ualebit me
 ternu. Est qui locupletat par
 ce agendo. et hec pars mercedis
 illius in eo quod dicit. inueni
 requie michi. et nunc mādica
 lo de bonis meis solus et nescit
 quod tempus predeat. et mors illi
 appinquet et relinquit omnia
 alijs et mouat. Sta in testam
 to tuo et in illo colloquere et mo
 pte mandatoru tuor uetate.
 Ne manseris in operibus peccor.
 Confide aut in deo et mane in
 loco eius tuo. Facile e ei iocis
 dei subito honestare paupere.
 Benedictio dei in mercede in
 festinat. et in honore ueloci p
 cellus illius fructificat. Nec
 dicas quid e in opus. et q' erit
 in ex hoc bona. Ne dicas suffi
 cius su. et quid ex hoc pessima
 bor. In die bonorum ne imemor
 sis malor. et in die malor ne
 imemor sis bonor. qui facile
 est corā dō in die oblitus retri

et tribulatio

Sapientia et disciplina
 et scia legis apd dnm.
 dilectio et me bonor
 apd ipm. error et te
 nebre peccoribz deca
 ra nit. Qui at erl
 tit in malis. q' benef
 cut in mala.

illi

parme

buere unicuique vias suas. o
 malicia hore obliuione facit
 luxurie maxime. in fine huius
 denudatio operum illius. Ante
 morte ne laudes homine que
 est. quoniam in filiis suis cognoscat
 ur. Non omnem homine indu
 cas in domum tuam. multe enim
 sunt insidie dolosi. Sicut enim
 eructant precordia fecerunt.
 et sicut perdit inducit in caue
 am. et ut caprea in laqueum.
 et sic et cor superborum et sicut pro
 spector videns casum proximi sui.
 Bona enim in mala contemns
 insidiatur. et in electis imponit
 maculam. Ab scintilla una
 augetur ignis. et ab uno doloso
 augetur sanguis. Homo enim
 peccator sanguinem insidiatur.
 Attende tibi a pestifero. saluat
 enim mala. ne forte indicat se
 te subannationem in perpetu
 um. Admitte ad te alienige
 nam et subuertet te in turbine.
 et alienabit te a iis propriis.
XII Si benefeceris scito cui bene fecis.
 et erit gratia bonis tuis multa. Be
 nefac uisito et inuenies retribu
 onem magnam. et si non ab ipso.
 certe a domino. Non est enim bene cum assi
 duus est in malis. et elemosia
 non tanti. quoniam et altissimi odio
 habet peccatores. et miser est puniten

em

tibi. **Ma** misericordiam ne susci
 pias peccatores et impiis et
 peccatoribus reddi iudicium. aut
 todie eos in die iudicij. **Ma**
 bono et non recipis peccatores.
 Benefac humili et non cedet tibi
 pro. Prohibe paucis illi dare.
 ne impiis potentior te sit. **Ma**
 duplicia mala inuenies in o
 mni bonis quecumque feceris illi. et
 iniam et altissimi odio habet
 peccatores. et impiis reddi iudicium.
 Non agnoscat in bonis
 amicus. et non abscondit in ma
 lis inimicus. In bonis iuramentum
 illius. in tristitia et in ma
 licia illius amicus agnitus
 est. Non credas in iuramento tuo in
 eternum. Sicut enim cramentum
 ruginat ueritatem illius. Et si
 humiliatus uadat curius a
 vice animi tui. et custodi te ab
 illo. Non statuas illi penes te
 nec sedas. ad dexteram tuam
 ne conuersus stet in loco tuo. ne
 forte conuersus in locum tuum in
 rat cathedram tuam. et in nouis
 sumo cognoscas ueritatem. et
 in sermonibus meis stimuleris.
 Quis in se debet incautatorum a
 serpente percusso. et omni qui appa
 ant uentus. et qui comitat cum in
 to iniquo. et obuolutus est pec
 catis eius. **Vna** hora tui prima

nebit. si autē declinaueris. non
 supportabit. In labijs tuis indul
 cat inimicus. et in corde suo in
 sediat ut subuertat te in fo
 ueam. In oculis tuis lacrimabi
 inimicus. et si inuenit tempus. nō
 faciaui sanguine. Si incurrit
 tibi mala inuenies eū illic prio
 rem. In oculis lacrimabi inimi
 cus. et q̄i adiuuans suffocabit
 plantas tuas. Caput suū mou
 ebit et plaudet manibz et mul
 ta susurrans cōmutabit uultū
 suū.

Qui tetigit picem. inquinabi
 ab ea. et qui cōmunicauit superbo.
 induet superbiam. Pondus sup
 se tollit equi honestiori se cōmuni
 cat. et deteriora te ne socius fueris.
 Quid cōmunicabit cacabus ad
 ollam. q̄i cū se colliserunt cōfrun
 gentur. Diues inuente agit et fre
 mebit. pauper autē lesus tacebit.
 Si largitus fueris assumet te. et
 si non huius derelinquet te. Si ius
 conuictet tecum. et iaciabit te.
 et ipse non tolebit super te. Si ne
 cessarius illi fueris. supplantabit
 te. et subitens spernabit uarrās
 tibi omnia bona idiat. Quid op̄
 at t̄. Et confundet te in ciuis su
 is donec te exinaniat uis et ter. et
 in nouissimo deridebit te. postea in
 teas derelinquet te. et caput suū

mouebit ad te. humiliare teo et
 expecta manus eius. Attende ne
 seductus in stultitia humiliaris.
 Noli te humilis in sapientia tua.
 et ne humiliatus in stultitia sedu
 caris. Aduocatus a potentiore di
 scede. ex ipse enim magis te aduocabit.
 Ne improbus sis ne impugnans. et
 ne longe sis ab eo ne eas in obli
 uionem. Ne tuncas ex equo loci
 tum. illo. nec credas multis uer
 bis illius. Ex multa enim loquela
 temptabit te. et subitens interro
 gabit de absconditis tuis. Inimi
 cis animus illius cōseruabit uer
 ba tua. et non parcat de malicia et de
 iunctis. Caue tibi et attende dilig
 enter auditui tuo. q̄i cū subuee
 sione tua ambulat. Audiat uero
 uerba illa q̄i in somnis. uide et cangi
 labis. Omnia uita tua dilige deus
 et inuoca illū in salute tua. Omne
 animal diligit simile sibi. sic et omnis
 homo proximi sibi. Omnis caro ad
 simile suū conuigetur. et omnis hō
 simili suū sociabit. Sic cōmunicabit
 lupus cū agno aliquando. sic pec
 cator uisito. Que cōmunicatio sc̄i
 homini ad carnē. aut que pars bona
 diuini ad impietē. Venando leonem o
 nageret in heremo. sic pascha sunt
 diuini impietis. Et sicut ab ipia
 cō superbo humilitas. sic et extrac
 tio exaltatio duritatis impietis. Di

olla

ues comotus confirmat ab ami-
cis suis. humilis autē cū cecidit
expellatur et a notis. Punit de-
cepto multi recuperatores. locutus
est superba. et iustificauerunt illū.
Humilis deceptus est. insuper
et arguit. locutus est sententia. in
est ei datus locus. Diues loquu-
tus est et omnes tacuerunt. et uer-
bū illius usque ad nubes producit.
pauper loquutus est. et dicunt.
quis est hic? Et si offenderit sub-
uertent illū. bona est substantia
cui non est peccatum in conscientia
et nequissima paupertas in ore
impii. Cor hominis imitat
faciē illius. siue in bono siue in
malo. Vestigiū cordis boni et fa-
ciē bonā difficile inuenies et in
labore.

Quia facies et color inu-
rius. dilucide demōstrat
aut gaudium et aut me-
re.

XIII

Beatus uir quū nō est lapsus
uero ex ore suo. et nō est simla-
tus in tristitia delicti. Felix qui
non hūit aī suā tristitia. et non
excidit a spē sua. Vno cupido et
tenaci sui ratione est sulca. et hōi
lūido ad quid aurū. Qui acer-
uat ex aīo suo inuide alyis cō-
gregat. et in bonis illius alyis
luxuriat. Qui s̄ neq̄ est. cui a-
lyi bonus erit. Et nō iocundat̄
in bonis suis. Qui s̄ inuidet n̄
est ip̄ nequius. et hec est redditiō
malicie illius. Et si vñ fecerit

ignoranter et nō uolens fatur
et in nouissimo manifestat
maliciā suā. Neq̄ est oculi lūi-
di et auctens faciē et despiciēs
animā suā. In sataniabulis ad
cupidi in partē iniquitatis nō
satiabit̄ donec cōsumat iustiti-
am arefaciens animā suā. O-
culus malus ad mala. et si sat-
abit̄ pane indigens. et in tristitia
erit super mensā suā. Fili libe-
rū fac tecum. et deo dignas obla-
tiones offer. a remor esto quom-
am mors non tartabit. mors
et testamentū inferor quod de-
monstratū est tibi. Testamentū
enī huius mudi morte moue-
tur. Ante mortē vñ fac amico tuo.
et sedm uires tuas expurgas
da pauperi. Nō defrauderis adie-
tōno. et particula diei boni non
te pretereat. Non alyis relin-
colores et labores tuos. Iudiciū
one sortis da et accipe et iustifi-
ca animā tuā. Ante obitū tuū ope-
rare iustitiam quā non est ap̄
inferos inuenire alyi. Omnis
caro sicut feniū ueterasce. et
sicut olīū fructificans in arbo-
re inuidialia generant. et alia
deiciunt. sic generatiō carnis
et sanguis alia finit et alia na-
scitur. Omne opus corruptibi-
le in fine deiciet deficit. et qui

illud operatur ibit cu illo. et
 omne opus electu iustificabit
 et qui operat illud: honorabit
 in illo. Beatus uir qui in sa
 pientia morabit. et in iustiti
 a meditabit. et in sensu cogita
 bit curispectione dei. Qui ex
 cogitat uias illius in corde su
 o. et in absconditis illius intel
 ligens uadens post illu qui in
 uestigatoz. et in uis illi consi
 stens. Qui respicit per fenest
 ras illius. et in uis illi au
 diens. Qui requiescat in do
 mu illius. et in parietibz illius
 figens palum. Statuet casu
 lam suam ad manus illius
 et requiescent in casula illius
 bona pauu. Statuet filios o
 suos sub tegmine illius. et sub
 ramis illius morabit. Prote
 getur sub tegmine illius a
 feruore. et in gloria eius requi
 escet.

IV. Qui timet deu faciet bona. et
 qui continens est iusticie app
 lyndet illam. et obuiabit illi
 quasi mater honorificata. et
 qui mulier a uirginitate sus
 cipiet illu. Et lauit illu pane
 uite et intellectus. et aq sapie
 salutaris ptabit illu. Et fir
 mabit in illo et no flectet et con
 uebit illu. et no confundet. et ex

altabit illu apud proximos
 suos. et in medio terre aperiet
 os eius. et adimplebit illu spu
 sapientie et intellectus. et stola
 glorie uestiet eum. Jocunditate
 et exultatione thesaurabit
 super illu. et uoce eterno heredita
 bit illu. Homines stulti non
 apprehendent illam et homines
 sensati obuiauerit obuiabit
 illi. Homines stulti no uidebit
 eam. Longe enim abest a supbia
 et dolo. Vni uentaces no erunt
 illius memores. et uiri ueraces
 inueniunt in illa. et successu habe
 bunt usq ad inspectione dei.
 Non est speciosa laus in ore pe
 catoris. et non est a domino in
 sus. qui profecta e a deo sapi
 entia. Sapientie enim dei assat
 laus. et in ore fideli habitabit la
 buntabit. et diuatoz dabit eam
 illi. Non dicens per deum abest.
 Que enim odit ne fereus. No dicas
 ille me implanabit. Non enim
 necessarij sunt homines impi.
 Omne excrementu erroris o
 dit dñs. et no erit amabile timi
 tu: deum. Deus ab initio con
 stituit homine et reliquit illu
 in manu consilij sui. adicit
 mandata et precepta sua. Si
 uolueris mandata consuare et
 consuabit te et in perpetuu fid

ficem placitam seruire. Appolu-
it tibi aq̄ ⁊ ignē ad quod uolue-
ris porrigere manū tuam. Autē
bonū uita ⁊ mors. bonum ⁊
malū. Quod placuerit ei dabit
illi. quā multa sapientia dei ⁊
fortis impotentia ⁊ uicens om̄s
sū intermissione. Oculi dñi ad
timeutes eū. ⁊ ip̄e agnoscat om̄
nē operam hominis. Neminē
mandauit impie agere. ⁊ ne-
minē dedit spacū peccandi. Nō
cū concupiscet multitudinē
filiōrū infidelium ⁊ inutilium.

XVI

Ne occideris in filis impijs si
multiplicent. ⁊ ne oblecteris se-
ip̄os si non est timor dei in illis.
Non credas uite illorū. ⁊ ne rel-
pereris in labores illorū. Caelorū
est cū unus timens dei. q̄ mul-
te filij impij. ⁊ utile est moue-
re filios. q̄ relinquere ip̄os
filios. Ab uno sensato uisita-
tū patria. ⁊ a tribus impijs dese-
retur. Multa alia uidit ocul⁹
meus ⁊ fortiora uerū audiū
auris mea. In synagoga peccā-
tūm exardēbit ignis ⁊ in gē-
te incedibili exardescet ira. Nō
exorauerūt pro peccatis suis a-
tiqui gigantes qui destructi sūt
confidentes sue uirtuti ⁊ nō pe-
terit peregrinationi eorū. si p-
cussit eos ⁊ excreatus est illos.

Pre superbia uerbi illorū. non
infectus est illis totā gēte per-
dens. ⁊ extollentē se in suis p̄cis.
⁊ sicut serpens in uita p̄ditum
qui congregati sunt in diuina
cordis sui. ⁊ si uiuus fuisset. cerui-
catus. mirū si fuisset. inuincibilis.
cū in uita cum illo potens est
exoratio. ⁊ effundens irā s̄ in ira
suam. si correctio illius hominē
sēdm̄ opera sua iudicat. nō effug-
iet in rapinam p̄corū. ⁊ nō retar-
dabit sufferentia misericordiam facien-
tis. Omnis inia faciet locū inu-
ancq̄ sēdm̄ meritū operū suorū.
⁊ sēdm̄ intellectū peregrinationis
illius. Non dicas a deo abscondit.
⁊ ter sumo quis me memorabit.
In populo magno nō agnoscat.
Que est enim anima in tā inē meā
sa creatura. Ecce celū ⁊ celi celorū
abissus ⁊ unūsa terra ⁊ que in
eis sunt in conspectu illius cō-
mouebuntur. Montes simul et
colles ⁊ fundamenta terre. Et cū
conspexerit illa deus. tremore cō-
cūcetur. ⁊ in omnib⁹ his isē-
satum est cor. Et omne cor in-
telligitur ab illo. ⁊ inas illius
quis intelligit. ⁊ p̄cellā quā
nec oculus uidebit hominis.
Nam plūma opera illius sūt
in absconditis. ⁊ opera iusticie ei
quis enūciabit aut q̄s sustine-

bit. Longe enim est testamentum
 a quibusdam et interrogatio hominum
 in consumatione est. Qui im-
 moratur corde cogitat inania
 et in impudens et errans cogi-
 tat stulta. Audi mi fili et discite
 disciplinam sensus. et in uerbis me-
 is attende in corde tuo. et dicam
 in equitate disciplinam et scrutata-
 bor cumariare sapientiam et in uer-
 bis meis attende in corde tuo. et
 dico in equitate spiritus uirtu-
 tes quas posuit deus in opera sua
 ab initio et in ueritate enuntio
 scientiam eius. In iudicio dei opera
 ipsius ab initio. et ad instructionem
 hominum. *hominum* ipsorum distinxit partes illorum
 et uicia ipsorum in gentibus suis. Ori-
 aut in eterni opera illorum. nec
 desunt nec laborauerunt. et non de-
 stiterunt ab operibus suis. Vnicuique
 proximum suum non angustabit us-
 que in eternum. Non sis in credibilis uerbo
 illius. Post hec in terram de respice-
 rit. et impleuit illam bonis suis.
 Anima autem omnis uitalis de-
 nuntiavit ante faciem ipsius. et
 ipsa ista subuersio illorum.

VI deus creauit de terra hominem
 et secundum ymaginem suam fecit illum.
 et iterum conuertit illum in ipsam. et
 secundum se uelut uirtute. et
 numerum dierum et tempus dedit
 illi. Et dedit illi potestatem eorum

que sunt super terram. Posuit ti-
 more illius super omnem carnem
 et donat est bestiarum et uolatilium.
 Creauit ex ipso adiutorium simile
 sibi consilium et linguam et oculos et
 aures et cor dedit illi exrogandi
 et disciplina intellectus repleuit
 eos. Creauit illis scientiam spiri-
 tus sensu impleuit cor illorum
 et mala et bona ostendit illis. Po-
 suit oculum ipsorum super corda
 ipsorum. ostendere illis magna
 ipsorum operum. et nomen sanctificationis
 omnis laudent. et gloriam in mira-
 bilibus illius. ut magna enar-
 tent operum eius. Addidit illis
 disciplinam. et legem uite heredita-
 uit illos. Testamentum eternum con-
 stituit cum illis. et iustitiam et iudi-
 cia sua ostendit illis. Et magna
 lia honoris eius uidit oculus il-
 lorum. et honorem uocis audierunt
 aures eorum. Et dixit illis. At-
 tendite ab omnium uicibus. et manda-
 uit illis uniuersis de proximo.
 Vnde illorum coram illo sunt sepe.
 non sunt absconse ab oculis ip-
 sius. In unamque gentem prepo-
 suit tectorem. et pars dei israel facta est
 manifesta. et omnia opera illorum
 uelut sol in conspectu dei. et oculi
 eius sui intermissione inspicentes
 in uis eorum. Non sunt absconsa
 testamenta super iniquitatem

eorum et omnes iniquitates eorum
 in conspectu dei. Elemosia iusti quasi
 facculus cum ipso et gratiam hominis
 quasi pupillam conseruabit et postea
 resurget et retribuuet illis retribu-
 tionem uniuersam in caput illorum
 et conuertet inferiores partes ter-
 re. Penitentibus autem dedit iuram-
 entum iusticie et confirmauit deficien-
 tes sustinere et destinauit illis
 sortem ueritatis. Conuerte ad do-
 minum et relinque peccata tua. Pre-
 care autem faciem domini et minue of-
 fendicula. Reuerte ad dominum et
 auertere ab iniusticia tua et in-
 iuris odito execrationem et cogitaci-
 ones et iudicia. Ista in sorte pro-
 pitiacionis et orationis altissimi
 dei. In partes ualde seculi sancti cin-
 uis et cantibus confessionem deo.
 Non demoreris in errore impio-
 rum. Ante mortem confite amori-
 tuo quasi iusti perit. Confiteberis
 uiuens. uiues et sanus confitebe-
 ris et laudabis deum et gloriaberis
 in misericordibus illius. Quam
 magna misericordia domini et propitiacio
 illius conuertentibus ad se. hec ei
 omnia possunt esse in hominibus. quia non
 est immortalis filius hominis. et
 in uanitate malicie placuit.
 Quid lucidius sole? hic deficiet.
 Aut quid nequius quam quod rogata
 uit caro et sanguis? hoc arguet.

confessio

virtute altitudinis celi ipse con-
 spicit et omnes homines tra-
 citis.

Qui uiuit in eternum creauit omnia
 a similibus. Deus solus iustificabit
 et manet inuictus rex eternum.
 Quis sufficere enarrare opus
 illius. Quis enim inuestigabit
 magnalia eius? Virtute autem
 magnitudinis eius quis enarra-
 uerit? et quis adiciet enarrare
 misericordiam eius? Non enim in-
 uerit nisi adicere. nec est inuenire
 magnalia dei. Cui consumantur
 totum tunc incipit et ai qui euenit
 operari. Quid est homo et que
 est gratia eius et quid est bonum? et
 quid neque illius. Numerus dierum
 hominum ut multum centum annis
 quasi gutte aque maris deputantur
 sunt et sicut calculus larene
 sic exigui anni in die eius. Prop-
 ter hoc faciens est deus in illis
 et effundet super illos iram su-
 am. Vidit presumptionem cor-
 dis illorum quia mala est et cogi-
 uit subuersionem illorum quia ne-
 que est. Ideo adimpleuit propiti-
 acionem suam in illis et ostendit
 illis iram equitatis. An factio
 hominis circa proximum suum
 misericordia autem domini super omnem car-
 nem. Qui misericordiam habet docet et eru-
 dit quasi pastor gregem suum. mi-

XVII

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

1-16-17

seruat erapiens doctrinā mise-
 rationis i qui festinavit iudicij
 eius. Fili in bonis nō des-
 querelam i omni dato ne des-
 titinam uerbi mali. Nōne
 ardorem refrigerabit ros. Sic
 i uerbum melius est datū. Nō
 ne ecce uerbi super datū bonū.
 hūtraq; cū homine iustifica-
 to. Stultus acriter impropie-
 rabit. i datus indisciplinati
 tabescere facit oculos. Ante
 iudiciū para iusticiam t. i an-
 q̄ loquaris disce. Ante languo-
 re adhibe medicinā. i ante iudi-
 cum interroga te ipm. i in con-
 spectu. i in conspectu dei inuenies
 propiciationē. Ante languorē
 humilia te. i in tempore infir-
 mitatis ostende conuersionē
 tuam. Non impediaris orare se-
 pe. i uca tis usq; ad mortē ius-
 tificari. qm merces dei manet
 meteriū. Ante orationē prepa-
 aumā tuam. i non cē q̄ hō q̄
 temptat deū. eximento tūe in
 die cōsumationis. i temp̄ retu-
 bitionis in conuisione faciet.
 eximento paupertatis in tēpe
 hūidantie. i necessitatē paup-
 tatis in die diuitiarū. A mane
 usq; ad uesperum imitabitur
 tempus. i hec omnia citata in
 oculis dei. Hō sapiens in omib;

inertur. i in dieb; dilectorū delictorū
 attendet ab inertia. Omnis astut̄
 agnoscat sapientiā. i in uicenti-
 eam dabit confessionē. Sensati
 in uerbis ipi sapienter egerūt
 i intellexerūt ueritatē i iusticiā
 i implorauerūt proiūbia i iudicia.
 post concupiscētiās tuas nō eas
 i a uolūtate tua auertere. Si pre-
 stes aīe tue concupiscētiās eius.
 faciet te in gaudiū inimicis eius.
 Ne oyleteris in turbis nec in iudicij
 dicit. ^{strenis.} assidua est eum cōfiliol-
 lorum. Non fueris mediocris i cō-
 tentione ex feūore. i nō est t̄ nich
 in seculo. eris eū inuidus i iūte
 tue.

Non iocundari i mi-
 ei epulatiōe. ne ege-
 as collatiōe eius. Ne fa-
 as paup collatiōe sua
 ens ex mutuo.

Operarius ebriofus nō locuple-
 tatur. i qui spernit modica pau-
 latim decidit. i unū i mulieres a-
 postatare fatuit etiā sapientes.
 i arguit sensatos i q̄ se iūgit for-
 nicatus erit neq; p̄tredo i iūmes
 hereditabunt illū. i extollet in ex-
 emplum manus itellet de uimio
 si aīa eius. Qui credit cito leuis
 corde est i minorabit. i q̄ delinquit
 in aīam suam insuper habebit.
 Qui gaudet iniquitate denota-
 bit. i q̄ odit correctionē minuetur
 iura. Et q̄ odit loq̄ritatē. extinguit
 maliciam. Qui peccat in aīam
 suā penitebit. i qui iocundat̄ in
 malicia denotabit. Ne ites iūbū

XIX

dnuū necq̄. nō unōratē. Am
 coꝝ nūmūco noli narrare sensu
 tuū. si est tibi delictū uoli denū
 dare. Audiet cū te i custodiet te.
 i q̄ descendens peccatum odiet te.
 i sic aderit tibi semper. Audisti ū
 bum adūsus proximiū tuū. com
 mouatur in te fidens qm̄ nō te
 dirumpet. A facie uerbi paritit
 fatuus tanq̄ fa genitus ptus
 infantis. Sagitta infra femou
 camis. sic uerbu in corde stulti.
 corrip̄ amicu ne forte si intelle
 xerit. i dicat nō feci. aut si fece
 rit. ne iterū addat fatere. Cor
 rip̄e proximiū ne forte nō dixit
 i si dixerit. ne forte iteret. Cor
 rip̄e amicu sepe cū sit commissio
 i nō om̄i uerbo credas. Est q̄ la
 bitur lingua sua. s̄ non ex aīo.
 Quis est cū q̄ nō deliquert in
 lingua sua. Corrip̄e proximiū a
 teq̄ commiseris. i da locū timōri o
 altissimi. q̄ om̄is sapientia ti
 mor dñi. i in illa time deum i in
 om̄i sapientia dispō legis. i nō
 est sapientia nequitie disciplina.
 i non est cogitatus bonus i rēoz
 prudentia est. i deūte nequitie
 i in ip̄a excreatio. i est insipiens
 q̄ minuit sapientia. axelior est
 timo q̄ minuit sapientia. i defi
 ciens sensu in timore. q̄ qui ha
 bündat sensu i transgredi lege

cū fecit i unū

amicū

i illa

altissimi. Est solertia i certa et
 i i p̄a miq̄. i est q̄ emittit ūbū
 certū. amarians ueritatē. Est
 qui nequē humiliat se i mte
 tiora eius plena sunt dolo. i e
 iustus qui se nūmū submittit
 a multa humilitate. Et est i
 qui inclinat facie i fingit nō se
 uidere se quod ignoratū est. Et
 si ab imbecillitate uirū uer
 tur peccare. si inuenerit temp̄
 malefacendi malefaciet. Co
 uisu āgnoscat iur. i ab occu
 facie coguolatur sensatus.
 Amictus corporis i tūsus denū
 um. i ingressus hominis cui
 tiant de illo. Est correctio me
 dax in ore contuēliosi i est ui
 diuū quod non prolatur. i e bo
 num i est tacens i i p̄ prudens.
Quam bonū est arguere q̄ ma
 fa i confidentē in oratione in
 oratione non prohibere. i eōu
 pulcentia sp̄adonis deurgiau
 sic i uenentia. sic q̄ facit p̄u
 iudiciū miq̄uū. Quā bonū ē
 correctū manifestare p̄niam
 sic cū effugies uolūtariū p̄
 catum. Est tacens q̄ inuenit
 sapiens i est odibilis q̄ proax
 est ad loquendum. Est autem
 tacens non h̄ns sensum i loq̄
 le. i est tacens sciens tempus
 apti tempus. i s̄ sapiēs tate

XX

vit usq; ad tempus. lasciuies
 aut; imprudens no suauit
 tempus. Qui multis utitur
 uerbis ledit animā suā. & qui
 potestate s̄ assumit iniuste o
 dicitur. Est procellio in mal' in
 to indisciplinato. & est inuētio
 in detrimentū. Est datū qd̄ no
 est utile. & est datū cuius terri
 bitio duplex. Est propt' glia
 minoracio. & est q̄ ad humilita
 te leuauit caput. Est q̄ multa
 redimat modico p̄cto. & est
 tuus ea septuaginta. Sapiens
 in uerbis amabile se ipm fac.
 gratie autē fatuouū effundēt
 Datus insipientis non erit u
 alis tibi. oculi enim illius sep
 templexes sūt. Exigua dabit &
 multa inproperabit & apertio
 nis illius inflammatio est.
 Hodie fenerat epus & cras expe
 rit. & odibilis homo huiusmodi.
 fatuo non erit amicus & non
 erit gratia tuis illius. Qui
 cū edūt panē illius false lin
 gue sunt. Quociens & quanti
 inuēbunt cum. Neq; ei qd̄ hū
 di erat directo sensu distribu
 similit' & quod non erat vñd.
 Lapsus false lingue q̄ q̄ in
 pavimento cadens. nā sic cas
 maloz festinant uenēt. Lx
 actaris q̄ fabula uana & mo

re disciplinatorū assidua erit.
 Ex ore fatui reprobaui parabo
 la. non enī dicit illā in tempe
 suo. Est q̄ uetat' p̄t inopia p̄
 care. & in reque sua stimulatū.
 Est q̄ perdet animā suā p̄t cō
 fusione. & ab imprudēti p̄sone
 perdet eam. p̄sone autē accep
 cōne perdet se. Est qui p̄t cōfu
 sione promittit amico. & uict'
 est cum inimicū gratis. Obpro
 briū neq; in ueritate mendatū
 & more indisciplinatorū assidue
 erit. potior fur q̄ assiduitas
 um mendacis. perditionē autē
 ambo hereditabunt. aures ho
 numū mendatū sū honore & cō
 fusio illorū tū ipis sū inuēsi
 ore. Sapiens in uerbis producet
 se ipm & homo p̄tens placeb'
 magnatis. Qui operatur t̄m
 suā inaltabit aceruū fugū.
 & q̄ operatur iustitiā n̄. Qui
 uero placet magnatis effugi
 et iniquitatē. Exētia & dona exē
 cant oculos iudicū. & q̄s. inuē
 more auertit concupcōnes eoz.
 Sapientia absconsa & t̄t̄t̄t̄t̄
 inuisus. que utilitas utiq;.
 cœlior est q̄ celat insipientiā
 suam. q̄ hō q̄ abscondit sapiē
 tiam suam.

Hili peccati no adicias iterum
 de peccatis deprecare ut tibi

XXI

dimittant. Quasi a facie colu
 bu fuge peccata et si accesseris
 ad illa suscipient te. Dentes le
 onis. dentes eius interficientes
 animas hominum. Quasi tum
 phea vis acuta omnis iniqui
 tas plage illius non est sanitas.
 Oburgatio et inime ad nulla
 vult substantiam et domus que
 minus locuplex est ad nulla
 vi superbia. sic substantia su
 perbi eradicabit. Deprecatio
 pauperis ex ore usque ad aures
 perueniet. et iudicium festinato
 adueniet illi. Qui odit correcti
 onem uestigium est probris. et qui
 timet deum conuertet ad cor
 suum. Notus a longe potens li
 gua audaci et sensatus sit se la
 bi ab illo. Qui edificat domum
 suam impendit alienis. quasi
 qui colligit suos in hyeme.
 Stuprum collecta synagoga pec
 candum et consummacio illorum flam
 ma ignis. Via peccantium com
 plantata lapidibus et in fine
 illorum inferi et tenebre et tene.
 Qui custodiet iustitiam conti
 nebit sensum eius. consumatio
 timoris dei sapientia et sensus.
 Non erudiet qui non est sapiens
 in bono. Est autem insipientia
 que labundat in malo et non
 est sensus ubi est amaritudo.

Lapides

XXX

Scientia sapientis tanquam in
 undatio huiusmodi et consilium il
 lius sicut vite fons permanet
 cor fatui quasi uas confectum
 et omnem sapientiam non tenet.
 Verbum sapientis quodcumque audi
 erit. laus laudabit et adiacet.
 Audiuit luxuriosus et displice
 bit illi et proiciet illud post dor
 sum suum. Narratio fatui qua
 si sarcina in uia. nam in labiis
 sensati inueniet gratia. Os
 prudentis quaeritur in ecclesia
 et uerba illius cogitabit in cor
 dium suis. Tanquam domus exter
 minata. sic fatui sapientia
 et scientia insensati inuenerit
 tabilia uerba. Compedes in pe
 dibus stulto. doctrina et quasi un
 cula manuum super manum dex
 teram. Fatuus in visu in altat
 uocem suam. uir autem sapiens
 uix tacite uidebit. Ornamen
 tum aureum sapientia prudentia
 doctrina et quasi brachiale in brachio
 dextro. pes fatui facilis in domo
 proximi. et homo peritus con
 fundetur a persona potentis.
 Stultus a fenestra respiciet
 in domum. uir autem audit fo
 ras stabit. Stulticia hominis
 a scultare per hostium. et prouis
 grauabitur contumelia. Labia
 impudentium stulta uocabunt.

uicta aut pudentiū statera
ponderabunt. In ore fatuorū
cor illorum. et in corde sapiētū
os illorū. Vnum maledicat im-
pius dyabolū maledicat ipse
animā suā. Susurro conq̄
nabit animā suam. et in oib̄
conietur. Tactus et sensatus ho-
norabitur.

XVII. In lapide luteo lapidabitur
piger. et omnes loquent̄ sup̄
asertationē illius. De ster-
core bouū lapidabit̄ piger. et ois
qui tetigerit eum excidit u-
manus. Confusio pius est de
filio indisciplinato. Fua at̄
fatuū in deminoratione fiet.
fua prudens hereditas inuo-
lūo. nā que cōfundit in con-
tinnelia fit genitoris. patre
inmū confundit audax. et au-
timpus nō minorabit̄. ab ut̄
q̄ aut̄ inhonorabit̄. Confusa
in luctu importuna narratio.
flagella et doctina in om̄i t̄p̄
sapientia. Qui docet fatuū fa-
q̄ qui conglutinat testā. Qui
narrat uerbū non audienti.
q̄ q̄ excitat dormientē de ḡm
sompno. Cum dormientē loq̄t̄.
q̄ narrat stulto sapientia. et
in fine narrationis dicit q̄s ē
h̄. Sup̄ mortuū plora. defecit
cui lux eius. et sup̄ fatuū plora.

defecit eū sensu. audici plora
sup̄ mortuū qui requieuit. Ne-
quissimi eū nequissima iuta
super mortē fatuū. luctus mor-
tuū septem dies. fatuū aut̄ et im-
piū omnes dies uite eorū. Eū
stulto ne multū loquaris. et cū
insensato ne abieris. Seruate
ab illo ut nō molestiā habeas
et non comquinaberis cū peccō
illius. Deflecte ab illo et inuei-
es requiem. et nō accideris in stel-
ticia illius. Super plūbū quid
gruabit̄. et q̄ aliud nom̄ q̄ fa-
tuus. Harenā et salem et massā
ferri factus est fere. q̄ hominē
imprudētē et fatuū et impurū.
Sicut loramentū lignicū colli-
gatiū fundamento edificij nō
dissoluet̄. sic et cor confirmatiū
in cogitatione consilij. cogi-
tatus sensati. om̄i t̄p̄ore uel
metu non deplauabit̄. Sicut
palee in excelsis et cernita sine
impensa posita cont̄ faciē ueti
non permanent. sic et cor ti-
midum in cogitatione stulti o-
imptū timoris nō resistit. Si-
cut oruatus harenosus in pa-
tete limpido. sic et cor trepidū
in cogitatione fatuū om̄i t̄p̄
nō metuet. sic et q̄ in preceptis
dei permanet semper. Pūges
oculum deducet lacrimas. et

illi
Sic et cor tepidū in co-
gitatione fatuū in oī t̄p̄
non metuet.

ad amicum

qui pungit cor profert sensum.
 autens lapidem inuotilia deit
 et illa. sic i q conuiciatur amico
 dissoluit amicitia. ad amicum. et
 si produxeris gladium no deseres.
 est an regressus ad amicum. si a
 peruenit es tate non timeas.
 Est cu recordatio excepto conuicio
 et improperio et superbia. et misti
 reuelatione et plaga dolosa. In
 his omnibz effugiet amicus. si
 dem posside cum amico in paup
 tate illius. ut et in bonis illius le
 tentis in tempore tribulationis il
 lius. permane illi fidelis. ut in
 hereditate illius sis coheres. An
 te igne camini uapor et fumus
 ignis maltatur. sic et ante sang
 uinem maledicta et contumelie et mi
 ue. Amicum salutare no confundar
 us. et a facie illius no abscondar.
 si mala in euenit per illum susti
 nebo. Omnis q audiet. cauebit
 se ab eo. Quis dabit ori meo cul
 todia. et super labia mea sigillu
 certum. non cadam ab ipis. et
 lingua mea perdat me.

XXVII

Dne pater et dñator uite mee ne
 derelinqs me in cogitatu et consi
 lio illorum. ne sinas me cadere
 in illa exprobratione. Quis sup
 ponit in cogitatu meo flagella.
 et in corde meo doctrina sapientie
 ut ignoracionibz n peant in.

cor

et non appareant ut delicta cor
 ne accrescant et ad crescant ig
 rantie mee et multiplicentur delicta
 mea. et peccata mea hument.
 et inuicem in conspectu aduersari
 orum meorum. et gaudeat inimic
 meus. Dne pi et deus uite mee.
 ne derelinqs me in cogitatu illo
 rum. Et tollam a oculor meor
 ue cederis michi. et omne deside
 rium auerte a me. Aufer a me
 uentus concupiscentias et concu
 bitus concupiscentie ne appre
 hendant me. et aio irreuerenti.
 et infirmo ne tradas me. De
 rena ouis audi fili. et custodie
 rit illam no periet labis suis.
 nec scandalizabit in operibz ueqst
 uis. In uenitate sua apprehendi
 peccator. et superbus et maledictus sca
 dalizabit in illis. Jurationem u assu
 erat os tuum. multi enim casus in
 illa. Nominatio uero dei no sit
 assidua in ore tuo. et no in serm
 non admisceas. qui no eris im
 munit ab eis. Sicut cu seruis
 interrogatus assidue a huore non
 minuit. sic omnis uirans et nomi
 nans in toto a peccato si purgabit.
 Vir multu uirans replebit iniqui
 tate. et no discedet a domo sua pla
 ga. et si frustra uertit frater delictu
 illius sup ipm erit. et si dissimula
 uert delinquet dupli. et si inuacu

pa. 111

immutauerit: non iustificabit.
 Reperit retributione domus
 illius. Et in alia loquela conuicti
 omni mortem non inueniat in
 hereditate iacob. Et cum a misericordi
 cordibus omnia lex auferit. et in
 delictis non uoluptabit. Iudis
 aplino se loquela non effuescat
 os tuum: cum in illa uerbu peccati
 aximento patris et matris tue. in
 medio cui magnatorum consistis
 ne forte obliuiscatur te deus in
 conspectu illorum. et assiduitate
 tua infatuatus improperum pa
 tiaris. et maluisses non nasci. et di
 em natiuitatis tue maledicas.
 Et assuetus in uerbis impropii
 moribus: diebus non erudiet.
 Duo genera huiusmodi in peccatis
 et terribili addit iram et perditionem.
 Anima calida quam ignis ardens
 non extinguet. donec ad glucia
 at. et homo nequam more carnis su
 e non desinet donec incendat ig
 nem. Bonum fornicatio omnif
 pams dulcis non fatigabit trans
 grediens usque ad finem. Omnis homo
 qui transgreditur lectum suum contemp
 nitatis in animam suam. et dicitur qui
 me uidet. Tenebre circumdant me.
 et parietes cooperunt me et non
 circumspectat me quem uereor. Bene
 torum in eorum non memorabit
 altissimus. Et non intelliget quoniam

omnia uidet oculus illius. quoniam ex
 pellit a se timorem dei. Quisquam
 hominis timor. et oculi hominum ti
 mentes illum. et non cognouit quoniam
 oculi domini multo plus lucidi
 oros super solem circumspectantes
 omnes uias hominum et profundum
 abyssi et hominum corda intuentes
 in absconditis partes. Quoniam enim
 deo antequam crearentur omnia sunt
 agnita. sic et post factum respi
 cit omnia. Hic in plateis ciuita
 tis uindicabitur quoniam prius e
 quum fugabit. et tibi non sperat
 apprehendetur. et erit de deus omnium
 eo quod non intellexit timorem domini.
 Sic et mulier omnis relinquens
 uirum suum peccabit. et statuetur
 hereditate ex alicuius matrimonio.
 Primo enim in lege altissimi incre
 dibilis fuit. et secundo uiri sui
 dereliquit. tertio in adultio for
 nicata est. et ex alicuius uiro filios
 statuit sibi. lex in ecclesiam adduce
 tur. et in filios eius respicietur. Non
 tradent filii eius radices et rami eius
 non dabunt fructum. relinquetur
 in maledictam memoria illius et
 de deus illius non delebit. et agnos
 cent quoniam derelicti sunt. quoniam nichil
 melius quam timor dei. et michi dulcius
 quam respicere in mandatis domini. Glo
 ria magna est sequi dominum. longi
 tudo enim assumetur ab eo.

dicunt

XIII Sapientia laudabit aiam suam. et
 in dno honorabit. et in medio populi
 sui gloriabitur. in ecclesijs altissis
 aperiet os suum. et in conspectu u
 tatis illius gloriabit. et in medio po
 puli exaltabit. et in plenitudine
 sca admirabit. et in multitudine
 electoru iherosolam laudem. et inter bni
 deos benedicetur dicens. ego ex o
 re altissimi prodi. primogenita
 ante omne creatura. Ego feci in
 celis ut oriretur lumen indeficis
 et sicut nebula tera omne carne
 Ego in altissimis hito et uia me
 in columpna nubis. Sicut celi ar
 cuiu sola. et profundu abyssi pe
 uetraui. et in fluctib: maris abu
 laui. et in omni terra steti. et in om
 ni populo et omni gente pmatum
 huius. et omnium excellentiu ihum
 suum corda propria uirtute calca
 ui. et in his omnib: inquit qstui.
 et in hereditate eius morabor. Tunc
 precepit et dixit michi creator omni
 et qui creauit me requieuit in ta
 bernaculo meo et dixit michi. In
 iacob inhiata. et in isrl hereditare
 et in electis meis mitte radices.
 Ab initio et ante secula creata su
 et usq: ad futurum seculu no desia
 et in uitatione sca coram ipso mis
 traui. Et sic in syon firmata su.
 et in ciuitate scificata simili te
 queui. et in ierlm potestas mea.

fin

Et radicaui in populo ipso nouificato.
 et in partes dei mei hereditas illi.
 et in plenitudine scorum detentio
 mea. Quasi cedrus exaltata su
 in libano. et quasi cypressus in monte
 syon. Quasi palma exaltata su
 in cades. et quasi plantatio rose in ihe
 rusalem. Quasi oliua fructuosa in capis.
 et quasi pila tanus exaltata su in
 aquam in plateis. Sicut cyna
 momu et lalsamu aromatizans
 odorem dedi. quasi in terra electa dedi
 suauitate odoris. Et quasi storer
 et gallanus et iungula et gutta. et
 quasi libanus no incensus uapora
 ui uitatione meam. et quasi lalsa
 mu non inxtu odor meus. Ego
 quasi dixeruntis extendi ramos
 meos. et rami mei honous et g
 ac. Ego quasi uitis fructificaui su
 auitate odoris. et flores mei fruc
 tus honous et honestatis. Ego
 mater pice dilectionis et amo
 ris. et agnitiois et sce spe. In me
 omnis gra uite et ueritatis. In
 me omnis spes uite et uirtutis.
 Et uenite ad me omnes q occu
 pisatis me. et a generacionib: me
 is implemi. Sicut enim meus sup
 mel dulcis. et hereditas mea sicut
 mel et fauim. memora mea in
 generatione seculoru. Qui edunt
 me adhuc esurient. et qui bibunt
 me. adhuc sicient. Qui audi

ut me non confundat: et quod operatur in me non peccabit. quod elucidat me: vitam eternam possidebunt habebunt. Ex omnia liber vite et testamentum altissimi et agnicio veritatis legem mandavit moyses in preceptis iusticiarum. et hereditatem domui iacob et sic promissiones posuit dauid puero suo excitare regem. in ipso fortissimum in throno honoris sedente in seipsum. Qui implet quasi phison sapientiam. et sicut tigris in diebus novorum. Qui adimplet quasi eufates sensum. qui multiplicat quasi iordanis in tempore messis. qui mittit disciplinam sicut lucem et assistens quasi gion in die iudicium. Qui perficit primum sicut ipsum et infirmos non investigavit eam. amari enim hunc dabit cogitatio eius. et consilium illi in abyssis magna. Ego sapientia et fidi flumina. Ego quasi trames aque in mense de flumine. Ego quasi fluvius durus. et sicut aqua ducta ex paradiso. Dixi rigationum plantationum. et me habebat partus mei fructum. Et ecce factus est michi trames hunc dant. et fluvius propinquavit ad mare. qui doctrinam quasi ante lucanum illumino omnibus. et enarrabo illam usque in longinquum. penetrabo

omnes inferiores partes terre. et inspiciam omnes dormientes. et illuminabo omnes sperantes in domino. Adhuc doctrinam quasi prophetiam effundam. et relinquam illam querentibus sapientiam. et non desinam in progenies illorum usque in eternum. Videte quoniam non solum in laboravi. sed omnibus exquirentibus veritatem.

In tribus placuit est spiritui meo quod sunt prolata coram deo et hominibus. Concordia fratrum et amor proximi. iure et mulier sicut consensu. Tres species odium animae meae et aggravat valde anime illorum. pauperem superbum. idiomem medicum. et senem fatuum. et insensatum. Que in iuventute tua non congregasti. quoniam in iocis in scitute tua. Quam speciosum canicie iudicium et presbiteris cognoscat consilium. Corona senum multa pericia. et gloria illorum timor dei. Novem insuperabilia cordis magnificavi. et decimum dicam in lingua hominum. Homo qui iocundat in filiis iuvenis videns subversionem inimicorum suorum. Beatus qui habitat cum muliere sensata. et qui lingua sua non est lapsus. et qui non fuit indignus se. Beatus qui invenit amicum veterem. et enarrat iustitiam auri audienti. Quam ma-

XXV

lene

Qui speciosa vetans cupia et gladius intellectus et consilium.

ms

gnus qui inuenit sapientiam
 & scientiam. Non est super timentem
 deum. Timor dei super omnia
 suppositus. Beatus tuus donatus
 est tunc timore dei. Qui tenet illu-
 cu assimilabit. Timor domini in
 uim dilectionis eius. Omnis pla-
 ga tristitia cordis est. & omnis
 malicia & nequitas mulieris. &
 omne omne obductu odientur
 & omem uindictam & non uindictam
 inimicorum. Non est caput neque
 super caput colubum. & non est ira
 super iram mulieris. Comorari
 leoni & draconi placebit quod la-
 bitare cum muliere neque. Nequa
 a mulieris imutat faciem eius.
 & oltecauit uultu suu tanquam ur-
 sus. & quasi faciu in medio in medio
 promonui ostendet. Ingenit
 uir eius & audiens suspirauit
 modicu. Breuis omnis malicia
 sup malitiam mulieris. Sors
 peccatoru cadat super illam. Sic
 ascensus harenosus in pedibus
 ueteram. Sic mulier linguata
 hominu quieto. Ne respicias in-
 uieris spem. & non contempnas
 muliere in spe. mulieris ira & in-
 reuerentia confusio magne.
 mulier si primatu laxat cot-
 tra est uir suo. Cor humile &
 facies tristis & plaga mortis
 mulier neque. uanus debiles ge-

plaga. et no plaga iud
 bit cordis. et a nequa
 et n nequicia mulieris. et
 omne. + et n obductu

cuis

facie

uia dissoluta. mulier que non
 beatificat uiru suu. A muliere
 inicu frim est peccati. & p illam
 omnes moru. No des aque tue
 entum. nec modicu. nec inlien
 neque ueniam prodeundi. si non
 ambulauerit ad manu tuam.
 confundet te i conspectu inimicorum.
 A carnis tuis abscede illa. ne se-
 per te abutat.

Mulieris bone tractus uir. nris **XVI**
 cu amoru illoru duplex. mu-
 lier fortis oblectat uiru suu &
 annos uite illius in pace imple-
 bit. Pars bona mulier bona in
 parte bona timentiu deu dabit
 uno pro facis bonis. Diuisa
 & paupis cor bonu. mo tēpre
 uultus illoru hylans. Atribus
 timuit cor meū. & in q̄to fances
 mea metuit. Delatua ciuita-
 tis. & collectione populi. & calup-
 niam mendace. Sup mortem
 omnia graua. dolor cordis. et
 luctus. mulier & elotipa. In mu-
 liere & elotipa flagellu lingue
 omnib; comunicans sicut uuu
 iugu quod mouet. ita & mulier
 neque q̄ tenet. q̄ qui tenet scor-
 pionem. mulier ebriosa in ma-
 gna & contumelia. & turpitudor
 lius non teget. fornicatio mul-
 eris in extollentia oculor. & pal-
 pebis agnoscet. In filia n autete

illam

illu

XXVII

se firma custodiam. ne in uentura
 occasione abutatur se. Av oi itue
 rena oculoz carue. i ue iureis
 sic neglexerit. Sicut mator sias
 ad fontē os aperiet. i ad om̄ aq̄
 proxima uilet. i cont̄ om̄e palū
 sedebit. i cont̄ om̄e sagittā ape
 rit pharetra. donec deficiat. Gra
 mulieris sedule delectabit iurū
 suū. i ossa illi impingit. Disci
 plina illius datum est. dei. colier
 sensata i tacita nō est inuitatō
 erudite aie. Gra sup grām inlier
 scā i pudorata. Quinis enī ponde
 racō nō est digna continentis aie.
 Sicut sol ouens in mūdo i altissi
 mis dei. sic mulieris bone species
 in ornamentū domus eius. lucc
 na splendens sē candelabū san.
 i spes faciei super arate stabile.
 solūpne auree sup lasses arge
 tras. i pedes firmi sup plantas sup
 plantas stabilis mulieris. fun
 damenta eterna sup petra solida.
 i mandata dei in corde mulieris scē.
 In duob; contrastatū est cor meū.
 i in tercio inuidia in adueit. Vir
 bellator deficiens per inopiā. et
 uir sensatus concepit. i q̄ nālgre
 di a iusticia ad peccatū de p̄uit
 cum ad riptam. Due species di
 ffiales i peridose in apparuerūt.
 Difficile exiit negocians a neg
 ligentiā. i nō iustificabit tempo a

peccatis p̄coz. Labioz
Propter inopiā multi deliquerūt
 i q̄ querit locupletē. auertit oeu
 lū suū. Sicut in medio cōpagunt
 lapidum plus figitur. sic i me
 diū uaditionis i tempoīs ang
 tibi peccans. Couert cū deliquē
 te delictū. Si uō in timore dñi te
 uieris te. instanter cito cōuertē
 domus tua. Sicut in pertusura
 etrua remanebit puluis. sic app
 ua iwis incogitatu illi. Vasa fi
 guli prolat fomar. i homines
 iustos. i tribulatio. Sicut rustica
 cō de ligno ostendit fructū illius.
 sic uerbū ex cogitatu homis cor.
 Ante frimonē nō collaudes iurū.
 Ite cū temptatio est hominū.
 Si sequaris iusticiā. explendes
 illā. i indues q̄ p̄dere honoris il
 lā. i inuitabis cum ea. i protegi
 te in sempiternū. i in die agnitio
 nis inuenies firmamētū. vola
 tilia ad s̄ similia cōueniūt. i ue
 ritas ad eos q̄ opriant illā reite
 tur. Leo uenationi insidiat sep.
 sicut peccata operantur. i uitate.
 Lō scūs in sapientia manet sic
 sol. uā stultus sicut luna muta
 tur. In medio iuscusatorū serua
 uerū tempū. in medio autem
 cogitantū assiduis cito. Nana
 tio peccantū odiosa i risus illoz
 in delictis peccati. Loquela militum

. in d

. tēptatō

. legē dei

sua

uirans obupilationē capiti sta-
tuet. Irreuerentia ipsius obtua-
tio aurū. Effusio sanguis in
ra superborū et maledictio illoꝝ
auditis grauis. Qui deuocat
archana amia. fidē perdit. et
nō inuenit amicū ad amnū
suū. Dilige proximū et cōiuge
fidē cum illo. qđ si denudatus
absconsa illius nō psequis p̄
eum. Sicut eū hō qui perdit a-
micū suū. sic q̄ perdit amicitia
am proximi sui. et sicut qui di-
mittit aue de manu sua. sic q̄
reliquisti proximū tuū. et non
eum capies. Nō illū sequēris q̄
uā longe abest. effugit eū q̄
capies de laqueo. qm̄ uulnera
ta est aia. a. ulc̄ eū nō pote-
ris colligare. S; maledc̄i ē cō-
cordatō. denudare amia misere-
tia. desperatio est aie ifelicitas.
Annues oculo fauicat miā. et
nemo eū auiaet. In cōsp̄tu ocu-
lorū tuoz conculcabit os suū
et sup̄ sermones tuos admira-
bitur. Nouissie autē puertet
os suū. et in uerbis suis dabit sca-
dalū. ayulta audiu; et non coeā
ui a. et dñs odiet illū. Qui mal-
tum mittit lapidē. se cap̄ eius
cadet. et plaga dolosi diuidet et
uulnera. Qui fodit foueā incidet
meā. et q̄ statuet lapidē primo

offendet in eo et q̄ laqueum alio
ponit perbit in illo. Facienti ne-
quissimū consiliū sup̄ ipm̄ de-
uoluetur. et nō agnoscat unde
aduenet a. Illusio et improper-
um superborū. et uideā. sicut leo
insidiabit illi. Laqueo p̄bituit
qui oblectant casu iustoz. do-
lor aut̄ consumet eos anteq̄
inonant. Ira et furor utraq; exē-
bilis sunt et uir peccator cōtinu-
erit illorū.

XXVII
Qui uindictam uult a dño iuri-
et uindcām. et peccata illi. suas
suabit. Relinque proxiō tuo
nocenti te. et tunc deprecantur.
peccata soluent. hō hōi seruat
uā. et adeo querit medelā. In ho-
mine simile sibi nō h̄t miām
et de peccatis suis deprecas. Ipse
dum caro sit reseruat uā. et pro-
pitiatiōe petit a deo. qđ exa-
bit pro delictis illi. Oximo no-
uissimoz et desine inimicari. et
antudo a. et mors iminet i man-
datis. Oximorare timorē dñi. et
non uascatris proximo. Oximo-
rare testamentū altissimi. et des-
pice ignorantia proxī. Abstine
te a lite et minues peccata. hō ei
uacundus icendit lūc. et uir
peccator conturbabit amicos. et
in medio pace h̄ntiū imittit in-
imicitia. Sedm̄ ei ligna silue.

alrifi
mū.

ei

sic ignis exardescat. et secundum uirtutem
 ignis. sic iracundia illius erit.
 et secundum substantiam suam exaltabit
 iram suam. Certamen festinatur
 incendet ignem. et his festinas effundet
 sanguinem. et lingua testificans adducet mortem.
 Si suffla uentis quasi ignis exardescit. et si ex
 pueris super illam. extinguetur.
 Vtraque ex ore proficiunt. susurro
 et bilinguis maledicus. turba
 ut enim multos pacem habentes. Lin
 gua tertia multos commouit. et
 dispersit illos de gente in gentem.
 ciuitates muratas diuitum destruxit.
 et domos magnatorum effodit.
 virtutes populi concidit. et gentes
 fortes dissoluit. Lingua tertia
 mulieres uiratas eiecit. et priuauit
 illas laborum suis. Qui respicit
 illam non habet requiem. nec habebit
 amicum in quo requiescat. Flagelli
 plaga in uore facit. plaga autem
 lingue comminuet ossa. multi ce
 derunt in ore gladii. sed non sic quasi
 qui interierunt per linguam suam.
 Beatus qui tectus est a lingua nequam
 qui iracundia illi non transiit.
 et non attraxit iugum eius. et in
 uinculis illius non est ligatus.
 Iugum enim illius iugum ferreum est. et
 uinculum illius uinculum erum est.
 mors illius mors nequamissima. et u
 tulus potius inferus quam illa. pene

tentia illius non permanebit. et op
 tuebit uias initorum. In flamma
 sua non comburet iustos. et qui reliquit
 cum in adent illam. et exardescit in
 illis et non extinguetur. et mittit eos
 quasi leo. et quasi pardus ledet illos. Se
 pi ames tuas spiritus et noli audi
 re linguam nequam. et ou tuos facto ho
 stia. et scias auribus tuis. Aurum tu
 um et argentum confla et uerbum tuum
 facto statera. et frenos tuos oues
 tos. et attende ne forte latens in li
 gua. et cadas in conspectu inimicorum
 insidiantium tibi. et sit casus tuus in
 sanauis in morte.

XXIX

Qui facit misericordiam fuerat proximo
 suo et qui percutiet manu. mandata
 seruat. Feuerare proximo tuo in te
 pore illius uicinitatis illius. et iterum
 redde proximo in tempore suo. confirmata
 uerbum et fideliter age cum illo. et in
 omni tempore inuenies quod neces
 sarium est. multi quasi in uicinatione est
 inauerunt fenus. et presiterunt mo
 lectiam his qui se adiuuerunt. Donec
 accipiant osculant manus tantis.
 et in promissionibus humiliant
 uocem suam. et in tempore redditionis
 postulabit tempus. et loquetur uerba
 tedi. et in inuentionum. et tempus causa
 uerbi. si aut potuerit reddere. aduer
 sari solidum. reddet dimidium.
 et computabit illud quasi in uicinationem.
 Si aut fraudabit illum in uicinationem

peccata sua et possi
tebis illi

gratis et conuicia et maledicta reddet
 illi et pro honore et beneficio reddet il
 li contumelia. Conuicti in causa len
 tie non fenerati sunt. sed fraudari gra
 tis inuenerunt. uerumptamen sup hu
 lem aido fortior esto. et pro elemosia
 non trahis illum. Propter mandatum
 assume pauperem. et propter inopiam
 eius ne dimittas eum uacuum. Per
 de pecunia ipse frater et amicum. et non
 abscondas illam sub lapide in p
 ditionem. pone thesaurum tuum in p
 ceptis altissimi. et proderit tibi magis
 quam aurum. Conclude elemosinam in
 sinu pauperis. et tunc pro te exorabit
 ab omni malo. Elemosina uini quam
 facculus cum ipso. et gratiam hominis
 quam pupillam conseruabit. et postea o
 surget et retribuere illis retribucom
 uniuersis in caput illorum. Super sciu
 tum potentis. et super lanceam aduer
 sus inimicum tuum pugnabit. Vir bo
 nus fide facit proximo suo. et qui per
 didit. confusione derelinquet. Si
 gratiam fidei iussoris ne obliuiscaris.
 dedit enim pro te animam suam.
 Repromissorem fugit peccator et inuidiosus.
 Vana uerba repromissoris sunt ascri
 bit peccator. et ingratus sensu dere
 linquit literantem se. Vir repromit
 tit te proximo suo. et cum perdidit re
 uerentiam. derelinquet ab eo. Repro
 missio nequissima multos perdidit
 due diligentes et commouit illos qui

fluctus maris. viros potentes gi
 tans migrare fecit. et uagati sunt
 in gentibus alienis. Peccator trans
 grediens mandatum domini. incidit in
 promissione neque et qui conat mita
 agere incidet in iudicium. Recipere
 proximum tuum et uirtute tua et ante
 te tibi ne iudicas. Inuitum uite ipse
 aq et panis. et uestimentum et domum pro
 tegens turpitudine. axtior est uice
 pauperis sub tegmine asseru. quam
 epule splendide in peregre sui comu
 alio. omnimodum pro magno place
 at tibi. et improprium peregrinationis
 non audies. Vita neque inospitadite
 domo in domum. et uisospitat non si
 duualiter agr. nec aperies os. inof
 pitabitur et pascet. et potabit inof
 tos. et ad tunc amara audiet. Transi
 inofpites et orna mensam. et qui in manu
 habes ata ceteros. Cu a facie hono
 ris amitorum meorum necessitudine. do
 mus mee inospitio in stat. et factis.
 Graua tunc hominum hnti sensu. cor
 rectio domus. et improprium fenera
 toris.

Qui diligit filium suum assiduatur **XXX**
 illi flagella. ut letet in nouissimo
 suo. et non pascet proximum inofpita.
 Qui docet filium suum laudabitur
 in illo. et in medio domesticorum in il
 lo glorabitur. Qui docet filium su
 um in rebum mittit inimicum. et
 in medio amitorum glorabitur.

in illo. Fortius est pater illius
 et qui non est mortuus. simile enim
 reliquit se post se. In uita sua ui-
 dit et letatus est in illo in obitu
 suo. non est contristatus nisi confusus
 coram inimicis. Relinquit enim dese-
 lorem domus sue contra inimi-
 cos. et amicus reddente gratiam. pro
 animam filiorum colligabit uul-
 nera sua. et super omnem uocem
 habunt viscera eius. Equus in
 domibus euadet durus. et filii re-
 missus euadet preceps. Lacta
 filium et panem te faciet. Iude cum
 eo contristabit te. Non comideas
 illi ne condoleas. et in nouissimo
 obuirescent dentes tui. Non des il-
 li potestatem in iuuentute. et ne despi-
 cias cogitatus illius. curua in iu-
 uentute ceruicem eius. et tunde la-
 tera eius dum infans est. ne for-
 te induret et non credat tibi. et erit
 tibi dolor anime. Doce filium tuum
 et operare in illo. ne in turpitu-
 dine illius offendas. Oculi est
 pauper sauis et fortis uiribus. qui
 diues imbecillus et flagellatus
 mania. salus anime in scita-
 te iusticie. et melior omni auro
 et argento. et corpus ualidum quam
 sensus imensus. non est census
 se censum salutis corporis. et non
 est oblectamentum super cordis
 gaudium. Oculi est qui uita ama-

ra. et requies eterna quam languor per-
 seuerans. Bona abscondita iore
 clauso quam appositiones epularum
 curiose sequi. Quid perit
 libano ydolo. nec cum manducari
 nec odoratur sic effugabit a co-
 muno. et portans mercedem iniqui-
 tatis. uidens oculis et gemiscos.
 sicut spado complectens ignem.
 et suspirans. Tristitiam non des ani-
 me tue. et non affligas tenetip
 in consilio tuo. Jocunditas cordis
 lux est uita hominis et thesaurus
 sine defectione scitatis. et exultatio
 iuu longeuitas. miserere anime tu-
 e placens deo et continue et cogrega-
 cor tuum in scitate eius. et tristitia
 longe expelle ate. Oculos ei occi-
 dit tristitia. et non est utilitas in
 illa. Zelus et iracundia minuunt
 dies. et ante tempus senectam adducit
 cogitatus. Splendidum cor bonum
 in epulis. epule enim illius dilige-
 ter fuerunt.

Vigilia honestatis tatefaciet car-
 ues. et cogitatus illius auferet sop-
 num. Cogitatus prescie auertit
 sensum. et infirmitas grauis solari
 facit auunam. Laborauit diues in
 congregatione substantie. et in
 requie sua replebitur bonis suis.
 Laborauit pauper in diuinitate
 uictus. et in fine inops fit. Qui
 aurum diligit non iustificabitur.

XXXI

mos

et qui insequitur consumptum rep
 lebitur ex ea. oculi dati sunt in an
 ti casus et facta in se ipsius posi
 tio illorum. Signum offensionis est
 aurum sacrificium. Ve illis qui
 sectantur illud. et omnes imprudens
 deperiet in illo. Beatus est diues
 qui inuenit est sine macula. et qui post
 aurum non abiit. nec sperauit in
 pecunia et thesauris. Quis est hic et
 laudabimus eum. Fecit enim mi
 rabilia in uita sua. Qui proba
 tus est in illo. et perfectus in uent
 est. et erit illi gloria eterna. Qui
 potuit transgredi et non est trans
 gressus. et facit mala et non fecit.
 ideo stabilita sunt bona illi. et do
 numus. et elemosinas illi. et inuau
 rabit omnis terra sanctorum. Super me
 lam magnam sedisti. non aperia
 super illam faucem tuam prior.
 non dicas si multa sunt que super
 illam sunt. memento quoniam malus
 est oculus neque nequius oculo
 quid creatum est. non ab oculi facie
 sua lacrimabit cum uiderit. Ne
 extendas manum tuam pro. et in
 uidia contaminatus erubescas.
 Ne comprimaris in conuiuio
 uino. intellige que sunt proximi
 tui ex te ipso. Vtere quoniam homo frangi hi
 is que tibi apponunt. ut non cum ma
 ducas multum odio habeas. Cessa
 prior causa discipline et non

nimius esse. ne forte offendas
 et si in medio multorum sedisti. pro
 illis non extendas manum tuam
 nec prior potas bibere. Quam
 sufficiens est homini erudito
 uinum exiguum. et in dormiendo non
 laborabis ab illo. et non senties
 laborem. Vigilia et coleta. et
 tortura uirgo instructo. Somnus
 sanitatis in homine parco. et
 miet usque mane. et anima illius cum
 illo delectabitur. Et si coactus fueris
 in edendo multum. surge ex medio
 et uome. et refrigerabit te. et non
 adduces corpori tuo infirmita
 tem. Audi me fili. et ne spernas
 me. et non uisio inuenies uerba
 mea. In omnibus operibus tuis esto
 uelox. et omnis infirmitas non
 occurret tibi. Splendidum in pa
 uibus. benedicent labia multorum
 et testimonium uirtutis illi fidele.
 In nequissimo pane inuenit
 ciuitas. et testimonium neque il
 lus uerum est. Diligentes in uino
 non uoti prouocare. aultos si
 exterminauit uinum. Ignis pro
 bat ferrum durum. sic uinum corda
 scilicet arguet in ebrietate pota
 tum. Equa uita hominibus uinum in
 sobrietate. si bibas illud modum
 te. eris sobrius. Que est uita que
 minuit uino. Quid defraudat
 uitam. aoris. Uinum in iocunditate

creatum est. non in ebrietate ab in-
icio. Exultatio anime et cordis uinum
moderate potatum. Sanitas est
anime et corporis sobrius potus
uini multum potatum irritatio
et iram et uenas multas facit.
Amantudo anime uinum mul-
tum potatum. ebrietas animositas
imprudens offensio minoras
uirtute et faciens uulnera. In co-
uiuio uini non arguas proximi
et non despicias in iocunditate il-
lius. Verba in spiritu non dicas illi.
et non premas illum in reprobando.

eu

Rectoris te posuerunt. noli extolli.
Esto in illis quasi unus ex ipsis.
Ceram illorum habe. et sic confida.
et omni cura tua explicita recube.
ut letaris propter illos et orna-
mentum gratie accipias coronam
et dignitatem consequaris congrega-
tionis. Loquere maior natu. de-
cet eum te primum uerbum dili-
gentis scientiam. et non impedias
musicam. V. auditus non est effunde
sermone. et importune noli extol-
li in sapientia tua. Gemmula
carbunculi in ornamento auri.
et compatio musicorum in conuiu-
tio uini. Sicut in fabricacione
auri signum est smaragdi. sic
numerus musicorum in iocundo
et moderato uino. Audi tacens
et pro reuerentia accidet tibi bona

gratia. Adolescens loquere in tua ca-
uia cum necesse fuerit. intro-
gatus fueris habeat caput respon-
sum tuum. In multis esto quasi inscius
et audi tacens simul et querens.
et loqui in medio magnatorum non pre-
sumas. et uinum sunt senes non multum
loquans. Ante grandinem prebit
chrysosoma. et ante ueritatem
prebit gratia. et pro reuerentia acci-
det tibi bona gratia. et hora surgendi
non te turbes. Precurre autem prior
in domum tuam. et illic aduocare.
et illic iude. et age conceptiones tu-
as. et non in delictis et uerbo super-
bo. Super his omnibus benedictio
domini que fecit te. et inebriante te ab
omnibus bonis suis. Qui timet de-
um excipiet doctrinam eius. et qui
uigilauerit ad illum. inueniet
benedictionem. Qui querit legem re-
plebitur ab ea. et qui inuidiose ag-
scandalizabit ab ea. Qui timet
deum inueniet iudicium iustum.
et iusticias quasi lumina accendet. Per-
cator homo inueniet correctionem
et si uoluntatem suam inueniet
comparacionem. V. u. consilium non dil-
perdet intelligentiam. alienus et
superbus non pertimescet timorem.
etiam postquam fecit cum eo suum consilio
et suis insecutionibus arguet.
Sui sui consilio si facias. et post
factum non penitebis. In uia tu

Sibus

me non cas. et non offendes in lapides. nec credas te me labuose. non ponas anime tue scandalum. Et a filiis tuis caue. et a domesticis tuis attende. In omni opere tuo crede anime tue ex fide. Ite cum suatio mandatorum. Qui credit deo attendit mandatis. et qui confidit in illo non minoratus erit.

XXXII

Cum enim deum non occurrerit mala. si in temptatione deus illum confortabit. et liberabit a malis. Sapientis non odit mandata et iustitias. et non illudet quasi in procella nauis. Homo sensatus credit legi dei. et lex illi fidelis. Qui interrogationem manifestat parabit uerbum. sic deprecatus exaudiet. et confortabit disciplinam. et tunc respondebit. Precordia fatui quasi uota cani. et quasi aris uersatilis cogitatus illi. Equus emissarius. sic et amicus subannator. sub omni super sedente humit. Quare dies die sciat. et iterum lux luce. et annus annus. sol solem. a deum scientia separati sunt. scilicet sole et preceptum custodiente per dei sapientiam diuidunt. et immutabit tempora. et dies festos ipsorum. et in illis dies festos celebrerunt ad horam. Ex ipsis exaltauit et magnificauit deus. et ex ipsis posuit in numerum dierum et annos. Et omnes huius de solo

et ex terra. unde creatus est adam. in multitudine discipline domini se parauit eos. et immutauit uias eorum. Ex ipsis benedixit et exaltauit. et ex his sanctificauit et ad se applicauit. et ipsis maledixit et humiliauit. et conuertit illos ad separationem ipsorum. Quasi lutum figuli in manu ipsius plasmarunt illud et dispone. Omnes uie eius sunt dispositio eius. sic homo in manu illius qui se fecit. et reddet illi secundum iudicium suum. Contra malum bonum est. et contra motum in terra. sic et contra uerum uisum peccati. et sic intueri in omnia opera altissimi. Duo contra duo. unum contra unum. Et ego nouissimus uigilauit. qui qui colligit a cinos post uindictatores in benedictione dei. et ipse sperauit. et qui qui uindictat reple in torcular. Respicite quoniam non michi soli laborauit. sed omnibus exquirentibus disciplinam. Audite me magnati. et omnes populi et rectores ecclesie auribus percipite. fili oia mulieri fratri et amico non despondeat super te in uita tua. et non deris alii possessionem tuam. ne forte peniteat te et deprecetis pro illis. Dum adhuc superes et aspiras non immutabit omnis caro. melius est enim ut filii tui te rogent quam te respiciet in manus filiorum.

In omnibus operibus tuis excellens
 esto. ne dederas maculam in gloriam
 tuam. In die consumationis iu-
 te tue dixerit. In tempore erat tui
 distribue hereditatem tuam. Et
 vana iurgata ionus asino. pa-
 nis et disciplina et opus suo. Ope-
 rat in disciplina et requiescere
 querit. Laza manus illi et aut
 uilitate. Jugum et lorum curuant
 collum duri. et seruum inclinant o-
 perationes assidue. Seruo ma-
 luolo tortura et copedes. mitte il-
 lum in opera com ne uacet. cor-
 tam cum malitiam docuit adosi-
 tas. in opere constitue cum sepe
 sic cum concedet illum quod si no-
 obaudient curua illum copedibus.
 ino amplifiet sup eum car-
 nem. Verum su iudicio nich facias
 graue. sic t' siuis fidelis sit tibi
 q' anima tua. Quasi fr'em lice-
 um tracta. qui in sanguine aie tue
 comparasti eum. Silesens cum
 iniuste in fugam conuertet. et tol-
 lens discesserit quo queret. et in
 qua: querat illum nescis.

si ex

XXIII Una spes et mendacium in seclato
 uro. et sompnia extollunt impri-
 dentes. Quasi q' apprehendit um-
 bram. et persequit uentum. sic et qui
 attendit ad uisa mendacia. sed
 he uisio sompniorum. ante facie
 hominis similitudo alteri uis.

Ab immundo quid mudabit? et am-
 dace quid uerum dicet? In uiano
 erroris. et angustia mendacia et
 sompnia malefactorum uani-
 tas est. Et sicut ptimentis cor-
 tuum fantasias patit. si ab alio
 sumo fuerit emissa uisitaco. Ne
 dederas in illis cor tuum multos ei
 errare fecerit sompnia et exide-
 rit sperantes in illis. Sine me
 daco consumabit uerbum legis et
 sapientia more fidelis compla-
 uabitur. qui no temptatus est
 quid scit. Vir in multis exptus
 cogitabit multa. et qui multa di-
 dicit emarrabit intellectum. Et
 no est exptus pauca recognoscat.
 q' aut in multis fatuus est. mi-
 tificabit malicia. Qui septat
 non est qualia scit. Qui iplan-
 tatus est hndabit nequicia. col-
 ta iudi emarrando. iplimas u-
 boru consuetudines. Aliquocies
 usq' ad morte perichitatus su hor-
 causa. et liberatus su gra dei. Spe-
 timentum dm querit. et in respectu
 illius bndicet. Spes cum illoz in
 saluante illos. et oculi dei in dili-
 gentes se. Qui timet dm nichil
 trepidabit. ino pauebit qm tpe
 est spes eius. Fimentis dnm ba-
 est aia eius. ad que respicit iqs
 est fortitudo eius. Oculi dmi sup
 timentes eum. protector potentie

no

fundamentū uirtutis. tegm̄ ar
 douis. ⁊ umbraculū meridiani. de
 precatio offensionis ⁊ aduitorū
 um casus exaltans aiām. illu
 minans oculos. dans sanitatē
 ⁊ uitam ⁊ bñdictionē. Immolā
 nis ex iniquo oblatio est macu
 lata. ⁊ nō sunt bñplacite subla
 nationes iniquitū. Dñs solus s̄
 timentibz se in uia ueritatis et
 iustitie. Dona iniquoz nō pro
 bat altissimus. nec respicit in
 oblationibz iniquozū. nec in m̄
 titudine sacrificoz eozū propi
 tiabi peccatis. Qui offert sacri
 ficiū ex substantia pauperū. q̄si
 qui uictimat filiū in cōsp̄tu pa
 tris sui. panis egentū uita pau
 pens est. q̄ defraudat illū hō san
 guinis est. Qui aufert in sudore
 panē q̄ q̄ occidit proximū suū.
 Qui effudit sanguinē. ⁊ q̄ frau
 de facit meretriciano fratres s̄.
 uiuus edificans ⁊ uiuus destrues.
 quid prodest illis inuolator. vñ
 orans ⁊ inuis maledicens. cui
 uocē exaudiet dñs. Qui bapti
 zatur a mortuo ⁊ iterū tangit
 mortuū. quid proficit lauatio.
 Sic enī q̄ ieiunat in peccis suis.
 ⁊ iterū eadē faciens quid proficit
 humiliando se. orionē illius q̄s
 exaudiet.

XXXV

Qui cōseruat uerbū multiplicat

oracōm. Salutare sacrificiū ē
 attendē mandatis ⁊ discerēdere
 ab omī iniquitate ⁊ propitiati
 one militare sacrificij s̄ m̄ti
 cias ⁊ deprecatio pro peccis rece
 dere ab iniusticia. Retruuet
 grām qui offert similagmē
 ⁊ q̄ facit miam offert sacrifici
 um. Beneplacitū est. dñō rece
 dere ab iniquitate. ⁊ deprecacō
 pro peccis. recede ab iniusticia. nō
 apparebis ante conspectū dei na
 tiuis. hec enī omnia s̄ manda
 tū dei sūt. Oblatio iusti ip̄iguar
 altari. ⁊ odor suauitatis ē in cō
 spectu altissimi. Sacrificiū it̄
 acceptū. ⁊ memoria eius nō obli
 uiscet dñs. Bono aīo gl̄ia redd
 de deo. ⁊ nō inuicias p̄mitias ma
 nuū tuarū. In omī dato hylatē
 fac uultū tuū. ⁊ in exultatione
 sc̄ifica decimas tuas. Da altissi
 mo s̄ donatū eius. ⁊ bono oculo
 ad inuentionē facito manuū
 tuarū. qm̄ terribiles est dñs ⁊
 septies tm̄ reddz tibi. Non offer
 re munera praua. nō enī susci
 piet illa. ⁊ noli in sp̄icē sacrificiū
 iniustū. qm̄ dñs iudex est. ⁊ nō
 est ap̄ illū gloua persone. nō
 accipiet dñs personā in paupe
 rē ⁊ deprecationē iesi exaudiet.
 nō despiciet preces pupilli. nec
 uiduam. si effundat loquelā.

gemitus. Nunc lacrimae tuae ad maxillam descendunt. et clamor eius super te deducet te eas. A maxilla enim ascendit usque ad celum. et dominus exauditor non despectabit in illis. Qui adorat deum in oblectatione suscipiet. et deprecatio illius usque ad nubem propinquabit. Oratio humiliantis se uultus penetrabit. et donec propinquet non consolabitur. et non descedet donec altissimus aspiciat. et dominus non elongabit sed iudicabit iustos et faciet iudicium. et fortissimus non habebit illis patientiam. quousque conturbauerit consilium illorum. et gentibus tradet in deum. donec tollat plenitudinem superborum. et sceptrum iniquorum conturbauerit. donec reddat hominibus factum suum secundum opera. ad et presumptionem illius donec iudicet iudicium plebis suae. et oblectabit eos in misericordia sua. Speciosa misericordia dei in tempore tribulationis. quasi nubes. et pluuie in tempore siccitatis.

XXVI Misereere mihi deus omnium et respice nos. et ostende nobis lucem misericordiarum tuarum. et mitte timorem tuum super gentes quae non exarsuerunt te. ut cognoscant quod non est deus alter. et enarrant magnalia tua. Alleva manum tuam super gentes alienas ut videant potentiam

tuam. Sicut enim in conspectu eorum sanctificatus es in nobis. sic in conspectu nostro magnificaberis in illis. ut cognoscant te sicut et nos cognovimus. quoniam non est alius praeter deum te dominum. In nova signa et immutabilia glorifica manum et brachium dextrum. Excita furorem et effunde iram. Extolle adversarium et afflige inimicum. Festina tempus et memento finis ut enarrant mirabilia tua. In ira flammis devoretur qui saluat. et qui pessimant plebem tuam. inveniunt perditionem. Contra caput principum et inimicorum dicentium non est deus tuorum alius praeter nos. Congrega omnes tribus iacob. et cognoscant quod non est deus nisi tu ut enarrant magnalia tua. et hereditabis eos sicut ab initio. Considera plebem tuam sicut quam invocatum est nomen tuum israel. quem coegisti per magister tuum. Considera civitatem sanctam domus tuae iherusalem civitatem requiem tuam. Reple sion inenarrabilibus virtutibus tuis et gloria tua psalmi tui. Da testimonium quod ab inicio creature tue sunt. et suscita peccatores quos loquuti sunt in nomine tuo populi priores. Da misericordiam dominum sustentantibus te. ut proplecte tui fideles inveniunt. et exaudi orationes suorum tuorum.

Secūm bñdictionē aaron da plō
 tuo. & dirige nos in viam iusticie
 ut sciant omīs q̄ hñtant terram
 q̄ tu es deus conspector sc̄lōz. Om
 nē escā manducabit uenter. & est
 cibus cibo melior. Fauces contin
 guunt abū ferē. & cor insensatū ū
 ba mendacia. Cui p̄mū dabit istā
 tiam. & hō peritus resistet illi. Om
 nem masculē excipiet mulier
 & filia melior ūro. Sp̄s mulieris
 exhilarat faciē uiri sui. & super
 omēm concupiscenciā hōminis
 supducet desiderū. Si est lingua
 curationis est & mitigationis et
 misericordie. Nō est uir illi sc̄d̄
 filios hōm. Qui possidet mulie
 rē bonam meliorat possessionē
 bonam. adiutorū s̄ illi est & co
 lumpna ut requies. V̄ nō ē sepes
 diripietur possessio. & ū nō ē mu
 lier ingenuitatē egens. Cui cōdit
 qui non h̄t midū. & deflectēs ūbi
 cumq; obscurauerit q̄ succūnet
 lateres exiliens de ciuitate & ciuita
 tem.

XXXVII Omnis amicus dicit & ego ami
 ciam copulauit. h̄ est amicus so
 lo noīe amicus. nōne tristitia in
 est usq; ad mortē. Sodalis autē
 & amicus ad inimiciā cōuertit.
 Op̄sumpco nequissima unde cre
 ata es. cooperire aridā neq̄dam &
 dolositate illius. Sodalis amico

iocundabi in oblectatōib; & in die
 tribulationis aduersari erit. So
 dalis amico condoleat cā uentris.
 & cōf̄ lōstē accipiet sc̄tū. Non
 obliuiscaris amicitū i animo
 tuo. & nō īmemor sis illi in opib;
 tuis. Noli consiliari cū socio tu
 o. & zelantib; te absconde confi
 lum. h̄ est consiliarius in sem
 ip̄. A consiliario malo serua ani
 mam tuam. prius sc̄to que sit
 illius necessitas. & ip̄e in animo
 suo cogitabit. ne forte mittat su
 dem in terrā & dicat tibi bona uia
 tua est. & stet cōtrario inde qd̄
 tibi cucinat. cū uiro religi
 oso tracta de sanctitate. & cū ūro
 de iusticia. & cū muliere de hys
 que emulat. cum timido de bello.
 cum negotiatore de traiectione.
 cū emptore de uendicōne. cū ui
 to timido de gratis agendis. cū
 impio de pietate. cum inhonesto
 de honestate. cum operario etiano
 de omni opere. cū operario ānuāli
 cōsumatione animi. cū seruo pi
 gro de multa operatione. Nō at
 tendas hys in omi consilio. h̄ cū
 uiro iusto assiduus esto. quēcuq;
 cognoueris obfuantē timorē dei
 cuius aīa est s̄ aiām tuam. & cū
 titubauit in tenebris nō condole
 bit tibi. & cor boni consilij statue
 tecum. ū est cū tibi aliud plus

ois
 r̄i p̄
 filii
 qd̄
 noli
 n̄ cō
 susce
 h̄t. &
 muli
 t̄. ab
 ofili

illo. Anima uiri sci enūciat ali
 quando uera: q̄ circūspectores. vi-
 scentes in excelsū ad spectandū
 in his omnibz deprecare altis-
 simū. ut dirigat in uitate uia-
 tuam. Ante omnia opera iūbum
 uerax precedat. et ante omēm ac-
 tū consiliū stabile. Verbi nequū
 inuitabit cor ex quo partes quā-
 or oriunt. bonū et malū uita et
 mors et dñatrix illorū est. assidua
 lingua. Vir peritus multos eru-
 diuit et anime sua sue suauis ē.
 cui sophisticē loquitur. odibilis
 est. in omni re defraudat. nō est
 data illi a domino grā. omni enī
 sapientia defraudat. est sapiens
 anime sue. et fructus sensus illi
 laudabilis. Vir sapiens pietatem
 suam erudit. et fructus illius se-
 sus laudabiles sunt. Vir sapiens
 replebitur benedictionibz. et uidentes
 illū laudabunt. Vita uiri in mō-
 diecū. dies autē isrl' inuicabiles
 sunt. Sapiens in populo heredi-
 tabit honorē. et nōmē illius erit
 uiuens in eternū. Fili in uita tu-
 a tempta animā tuam. et si fuit
 neq̄ non des potestate. nō enim
 omnia omnibz expedit. et non oī
 anime omne genus placet. No-
 li audis te in omni epulacōe
 et non te effundas se omēs escam.
 In multis escis erit infirmitas.

et auditas. et appropinquabit usq̄
 ad colerā. propter crapulā mi-
 nobierunt. q̄ aut abstinēs ē adi-
 cet uitam.

Honora medicū. p̄ ueritate et cū
 illū creauit altissimū. Adō ē enī
 omnis medela. et a rege accipi-
 et donacōm. Disciplina medi-
 ci exaltabit caput illius. et in
 conspectu magnatorū collauda-
 bitur. Altissimus de terra cre-
 auit medicinā. et uir prudens
 nō abhorrebit illam. nōne a
 ligno indulcata aqua amara. ^{est}
 Ad agnitionē hominū uirtus illorū
 et dedit hominibz scientiam altis-
 simus. honorari in mirabilibz
 suis. In his curans mitiga-
 bit dolorem. et unguentariū faciet
 pigmenta suauitatis. uictōes
 conficiet sanitatis. et nō cōsuma-
 bunt opera eius. Pax enī ea sup
 facie terre. Fili in tua infirmi-
 tate nō despicias te ipm. et ora
 dñm et ip̄ curabit te. Auerte a
 delicto et dirige manus. et ab oī
 delicto munda cor tuū. Da sua-
 uitate et memoriā similaginis
 et impingua oblacōm. et da locū
 medico. et enī illū dñs creauit
 et non discedat a te. q̄ opera ei
 sunt uicia. Est enī tēpus quā
 manibz corū incurras. ip̄ uō
 dñm deprecabunt. ut dirigat

XXXVII

requiem eorum et sanitatem propter
 conuersionem eorum. Qui delinquit in
 conspectu eius qui fecit illum cadet
 in manus medici. Fili in mortu
 uo producat lacrimas et quasi dura pas
 sus incipe plorare et secundum iudi
 cium conterege corpus illius et non despicias
 sepulturam illius. Propter delin
 ctum autem amare fer luctum illius
 uno die et consolare propter iustitiam
 et fac luctum secundum meritum eius. u
 no die uel duobus propter detractionem.
 A iustitia enim festinat mors et co
 operit uirtutem et tristitia cordis
 flectit ceruicem. In abductione per
 manet tristitia et subitua inopis
 est cor eius. Ne dederis cor tuum in
 tristitia sed repelle eam a te et me
 mento nouissimorum et noli obli
 uisci. In enim est conuersionis et huc non
 prodeus et te ipsum pessimabis. Ore
 mor esto iudicij mei. Sic enim erit
 et tuum. Quia enim est hodie. In reque
 mortui requiescere fac memori
 am eius et consolare illum in exitu
 spiritus sui. Sapienciam scribe in tem
 pore uacuitatis et quae minoratur
 actu sapientiam percipiet. Quia sapi
 entia replebitur. Quia tenet aratum
 et quae gloriatur in iaculo. Stimulo bo
 uos agitat et conuersatum operibus
 eorum et narratio eius in filijs o
 tanorum. Cor suum dabit ad usan
 dos sulcos et uigilia eius in sagitta

uactarium. Sic omnis faber et archi
 tectus. Quae nocte tanquam die transigit.
 Quae sculpsit signacula sculptili
 a et assiduitas eius uariat pic
 turam. Cor suum dabit in silentio
 dies picture et uigilia sua perficit
 opus. Sic faber ferrarius sedes
 uirum incutit et considerans opus
 uapor ignis uirum carnes eius
 et in calore formans coecertat.
 Vox mallei inuouat aurem eius
 et contra similitudinem uasis oculis eius.
 Cor suum dabit in consumatione ope
 rum et uigilia sua ordinabit in
 perfectione. Sic figulus sedens
 ad opus suum et innumera est omnis
 opera eius. In uacuo suo formidat
 lutum et ante pedes suos curat
 uirtutem suam. Cor suum dabit ut
 confirmet limonem et uigilia su
 a mundabit formam. Omnes huius
 in manibus suis sperauerunt et in
 uisumque in arte sua capies est.
 Sine his omnibus non edificatur
 ciuitas et non inhabitabit. Neque in
 ambulabit et in ecclesiam non tra
 siliunt. Super tellam principis non
 sedebunt et testamentum iudicij
 non intelligent. Neque palam facient
 disciplinam et iudicium et in para
 bolis non inuenient. Sed creaturas
 cui confirmabit deprecationem
 tonum in operatione artis accom
 modantes animam suam et contra

quibus
 dicitur
 rotam
 sollicit
 die
 est
 opus

gentes in lege altissimi.

Sapientia omniū antiquorū ex-
quiret sapiens. et in prophetis
narrabit uarrationē uerborū
noiatorū. conseruabit et in uisu
cas parabolaz simul infibit.
Occulta prohibitionū exquiret. et in
absconditis parolarū cōsilabit.
In medio magnatorū uinistabit.
In conspectu presidis apparebit.
In ciuitate alienigenarū gencū
transiet. bona eū et mala moib;
temptabit. Cor suū tradet ad in-
gulandū diluculo ad dñm qui
fecit illū. et in conspectu altissimi
deprecabit. Aperiet os suū in orōe
et pro delictis suis deprecabit. Si
ē magnus dñs uolūt spū in-
telligentie replebit illū. et ipse
tanq̄ ymbres mittet eloq̄a sa-
pientie sue. et in oratione cōfite-
bit̄ domino. et ipse diriget cōsilū
eius et disciplinam. et in abscondi-
tis suis consiliabit. ipse faciet pa-
lam disciplinam doctrine sue.
et in lege testamēti dñi gloriabit.
Collaudabit multi sapientiaz
eius. et usq; in seculū nō celebit.
Non recedet memoria eius. et no-
men eius tenet̄ a generatione
in generatione. Sapientiam eius
narrabunt gentes. annuntia-
bit ecclā. Si p̄ manserit nomen
eius derelinquet pluq; mille.

et si requieuerit proderit illi. Ad
huc consiliabor ut emarce in
furore eū repletus sū. in uoce
dicit. obaudite me dñm fruct.
et q̄i rose plantate sup riuos a-
quarū fructificate. Quasi liba-
nus odore suauitatis habete et
florete flores. q̄i liliū date odo-
re. et frōdete in grām. et collauda-
te canticū. et benedicite dñm in o-
perib; suis. date noi eius mag-
ficentiam. et cōfitemi illi in uoce
labiorū uerborū. in canticis labi-
orū et cytharis et sic dicetis in cō-
fessione opera dñi inuisa bona
ualde. In uerbo eius stetit aqua
sicut congeries. et sermone oris
illius exceptoria aquarū. qm̄ in
precepto ipius placator fit. et
nō est minoratio in salute illi.
Opera omnis carnis corā illo et
non est quicq; absconditū ab o-
culis eius. A seculo usq; usq; in
seculū respicit. et nich̄ mirabile est
in conspectu eius. nō est dicē qd
est hoc. aut quid est illud. Omnia
eū in tempore suo querent. Be-
neditio illius q̄i fluiū mūda-
bit. et quomodo cataclismus an-
dam inebriauit. sic ira ipius in-
gentes que nō exq̄sierūt eū herē-
ditabit. Quomodo conūter aq̄
in siccitate et siccata est terra. et
uie illius uis illorū directe s̄.

sic peccatoribus offensiones in ira ei
 bona hominis creata sunt ab inicio.
 sic nequissimi bona et mala. Inia
 cum necessitate rei vite hominum
 aquas. ignis et ferrum. sal. lac. et panis
 similagines. et mel et lactus vite
 et oleum et uestimentum. Hec omnia facta
 in bona sic et impiis et peccatoribus in
 mala conuertentur. sunt spiritus qui ad
 iudicium creati sunt. et in furore
 suo confirmauerunt tormenta sua.
 et in tempore consummationis effundent
 sermonem uirtutis. et furorem eius qui
 fecit illos confundent. Ignis ergo
 et fames. et mors hec omnia ad iu
 dicium creata sunt. Bestiarum dentes
 et scorpium. et serpentes et triplex iud
 icans in exterminium impios.
 In mandatis eius epulabuntur. et se
 certam in uacitate preparabunt
 et in temporibus suis non preterent
 uerbum. propterea ab initio constitutus
 sum. et consiliatus sum. et cogitavi et
 scripta dimisi. Omnia opera domini
 bona. et omne opus gloria sua sub
 ministrabit. Non est dicere hoc il
 lo nequius est. omnia enim in tem
 pore suo comprobantur. et nunc in
 omnium corde et ore collaudate et bene
 dicite nomen domini.

XL Occupatio magna creata est omnibus
 hominibus. et iugum graue super fi
 lios adam a die exitus de uentre
 matris eorum. usque in diem sepulture

numerum omnium. cogitationes o
 rum et timor cordis. adinuentio
 nes expectationis. et dies finitio
 A presidente super sedem gloriofam.
 usque ad humiliatum in terra et inue
 re. ab eo qui mittitur iacincto. et
 portat coronam usque ad eum qui o
 peratur lino crudo. Furor. et elus
 tumultus. fluctuatio. et timor o
 mortis. iracundia perseverans
 et contentio. et in tempore refectio
 in cubili sompnus noctis inu
 tat scientiam eius. cunctis tanquam
 nichil in requie et in sompnis
 ab eo qui in die resurrectus. contin
 batus est in uisu cordis sui tanquam
 qui euascent in die belli. In tempore
 salutis sue exsurrexit admirans
 ad nullum timorem. cum omni carne
 ab homine usque ad pecus. et super
 peccatores septuplum. Ad hec mors
 sanguis contentio. et triplex oppres
 siones fames. et contritio et flagel
 la. super iniquos creata sunt hec
 omnia. et propter illos facta est ta
 tachismus. Omnia enim que de terra
 sunt in terra conuertentur. et aque
 omnes in mare conuertentur. Omne
 munus est iniquitas celebris et fides
 in seculum stabit. Sicut in uisitor
 sicut fluvius siccabitur. et sicut
 contritum magnum in pluuia per
 sonabunt. In aperiendo manus
 suas letabitur sicut pueruato

res in cōsumacōne talescent. .
 nepotes ipioꝝ non multiplica
 bunt ramos. ⁊ radices imunde
 super cacum petre sonant. Si
 omne aq̄ iuriditas ⁊ ad horam
 fluminis aū omne fenū euelle
 tur. Siā sicut paradysus in bñ
 ditionibꝫ ⁊ mīa in seculū pma
 net. Vita ē sufficientis opary
 culcatē. ⁊ inuenies thesaurū.
 Edificatio ciuitatis firmabꝫ no
 me. ⁊ sup hūc mulier innaclata
 cōputabꝫ. Vinū ⁊ musica letifi
 cāt cor. ⁊ sup utraqꝫ dilectio sapi
 tibe ⁊ psalteriū suauē faciunt
 melodiam. ⁊ sup utraqꝫ lingua
 suauis. Siā ⁊ spēm desiderabꝫ
 oculus. ⁊ sē hxc iurides faciones
 Amicus ⁊ sodalis in tēpore cōuē
 ntes. ⁊ sup utraqꝫ mulier cū in
 to. fratres in adiutoriū in tēpore
 tribulationis ⁊ sē eos mīa ube
 rabit. Aurū argentū ⁊ cōstitutio
 sedum. ⁊ sē utriūqꝫ cōsiliū tene
 placitū. Facultates ⁊ uirtutes ex
 altant cor. ⁊ sup hxc timor dñi.
 Nō est in timore dñi inmoracō
 inō est in eo inquirere adiuto
 riū. Timor dñi sicut paradysus
 bñdictionis. sē omne gloriā
 opuerūt illū. fili in tēpore uite
 tue ne indigras. nieli cā mori
 q̄ indigere. Vir respiciens in me
 sam alienam. n̄ est uita ei in eo

gitatione iuctus. alit em aiām
 suam tibi alicius. Vir autem
 disciplinatus ⁊ eruditus custodi
 et se. In ore imprudentis cōculca
 bi inopia. ⁊ in uentre eius ignis
 ardebit.

O mors q̄ amara est memorati
 a homini iusto. ⁊ pacē hñti i cō
 stantiss suis. Vir quieto ⁊ ciuili
 uie ducte sunt in omnibꝫ ⁊ ad
 huc ualenti accipere cibū. Omor
 tonū est iudiciū tuū tōi idigēti
 ⁊ q̄ minorat iuribꝫ defecto etate
 ⁊ tū de omnibꝫ cura est inēdibili
 q̄ perdit sapientiam. Nō metue
 iudiciū mortis. exmento que an
 te fuerunt ⁊ que sēuētā sūt t.
 hxc iudiciū a dño omni carni. ⁊
 q̄ sēuētā tibi in bñplacito ⁊
 altissimi. siue decē. siue c. siue
 mille āni. qd̄ est em in inferno
 accusatio uite. filij abhorribiles
 sunt filij peccatorū. ⁊ q̄ cōiūant
 secus domos impioꝝ. filioꝝ pec
 catorū periet hereditas ⁊ cū sēuē
 illorū assiduitas obprobriū. De
 p̄e impio querūt filij. qm̄ p̄
 illum sūt in obprobrio. Hc nob
 uiri impij q̄ dereliquistis legem dñi
 altissimi. ⁊ si nati fueritis. i ma
 ledictione nascemini. ⁊ si mortui
 fueritis. in maledictione erit ps
 urā. Omnia que de terra sūt i ter
 ram conuertent. sic impij a ma

XII

i

mus

eni

lectio in perdicō. luctus hominū
 in corpore ipor. uom̄ aut̄ ipor
 debi. curā habe de bono noie
 hoc em̄ magis p̄manebit tibi.
 q̄ mille thesauri maḡ iprosi.
 Bone uite uumerus dierū. boni
 aut̄ uom̄ p̄manebit in uo.
 Disciplinam in pace cōsuatē
 filij. Sapiētia em̄ auiscōdita
 i thesauris inuisus que utili
 tas in utriq; axior est hō q̄
 auiscōdit stultitiā suā q̄
 homo q̄ auiscōdit sapiētiā
 suā. Verū ptam̄ uirtutū i hys
 que p̄cedunt de ore meo. nō est
 em̄ bonū om̄em̄ reuerentiā ob
 uare. i uō om̄ia in om̄ib; be
 neplacent in fide. Euulscate a
 p̄ne i uice de fornicatione. i a
 p̄sidente i a p̄tente de m̄daco.
 a p̄ncipe i a iudice de delicto.
 A synagoga i plebe de iniquitate.
 a scō i amico de inuistitia. i de
 loco in quo h̄itas de furto. de ue
 ritate dei i testamento. de disci
 bitu in p̄am̄. i obfusatione
 dati i accepti. a salutariū. de silē
 tio. i a p̄ mulieris fornicare. i
 a uisionē uultus cognati.
 Ne auertas faciē a proximo. i
 a uferendo partē. i nō resti
 tuentes. Ne respicias mulierē
 alieni uiri. i ne scutens ancil
 lam eius. neq; stetis ad lectur

respectu

^{caue}
 eius. ab amicis de s̄monib;
 improprii. cū dederis ne i p̄as. **XIII**
 Non duplices sermone audire
 de reuelatione sermonis abso
 diti. i etis uere s̄i cōfusione. i
 mucies grām in cō sp̄tu om̄
 niū hominū. Ne probus oī
 bz confundaris. i ne accipias
 personam ut hō de iudis de le
 ge altissimi i testamento. de
 iust iudicō iustificare impiū.
 de uerbo sciorū i uiatorū idan̄ de
 one hereditatis amicorū. de e
 quali statere p̄ntes. de accēsi
 tione multorū i paucorū. de
 corruptione emptioris. i ne
 gociatorū. i de multa discipli
 na filiorū. i seruo p̄ssimo. La
 tus sanguinare sup̄ mulierē
 neq;. bonū est signū. vbi ma
 nus multe sunt claudē i q̄dēq;
 trates m̄neta i a p̄de dati
 i acceptū om̄ne describe. p̄di
 sciplina insensati i fatū. i de
 seiorib; q̄ iudicant̄ ab adole
 scētib; i etis eruditus in oībz
 i probabilis in cō sp̄tu om̄iū.
 uirorū. Filia p̄is auiscōditac.
 uigilia i sollicitudo eius a ufe
 tes sompniū. ne forte in adole
 scētia sua adultera efficiat.
 i cū uirō cōmorata edibit fiat
 neq; polluat̄ in uirgitate sua.
 i in p̄mis suis gūda inēiat.

ne forte cu uiro comorata trans-
 grediatur aut certe sterilis ef-
 ficatur. Super filiam luxio-
 sam confirma custodiam. ne
 qui faciat te in obprobrium uer-
 re inimicis a detractione i ciui-
 tate i auersione plebis i cofu-
 dat te in multitudine populi.
 Omni homini noli attende in
 spe. i in medio mulieru noli q-
 morari. De uertutibus ei pcedit
 uita. i a muliere iiquitas um-
 axior est iniquitas uiri. qua
 mulier bnfaciens. i mulier q
 fundens in obprobrium. qmor-
 ero g operu dñi. i que uidi au-
 nunciaw in sermonibz opera ei.
 sol illuans p omnia respexit i
 gloua dñi per omnia plenu est
 opus eius. Nonne dñs fecit scos
 enarrare omnia mirabilia sua
 que confirmabit dñs ompe i
 stabilis in gloua. Abyssu i cor-
 hominu iuestigabit. i in al-
 titia eoru cogitabit. cognouit
 eni dñs omne sciam. i in spxit
 in signu euz. annuans que
 preterierut. i que fruentura
 fut reuelans uestigia cceltoz
 i no preterit illu ois cogitat
 i no abscondit se ab eo ullus f-
 mo. magna lra sapientie sue
 decorant que est au scdm iul
 q in seculu. n: adiectu est neq-

dñi
sua

minuit i no eget alicui osilio.
 Q desiderabilia sunt omnia opera
 eius. i tanq que est considerare.
 Omnia rex uiuit. i manet in
 seculu. i in omi necessitate oia obe-
 diunt ei. omia duplicia. unu
 cont unu. i no fecit quicq dese.
 Vniuscuiq confituit bona. et
 quis sciens confirmabit forti-
 tudine eius.

similla

Altitudinis firmamentu pul-
 critudo eius est. spes celi i iustio
 ue est i gloue. Sol in aspectu
 annuans in exitu uas admi-
 rabile opus excelsi. In iudicio
 exiit terram. i in co sptu arco-
 ris eius qs poterit sustine. For-
 na te custodiens in operibz ar-
 toue. Triplex sol exiit mo-
 tes radios igneos exsufflans.
 i resurgens radius suis excecet
 oculos. coagnus dñs q fecit il-
 lu. i in sermonibz eius festi au-
 iter. Et lma in omnibz i tēpre
 suo. ostensio tēporis i signu euz.
 aliqua signu diei festi. i unu.
 te quod inuuit i cofirma to-
 ne. Vas castroru in excelsis. in
 firmamento celi resplendes. spes
 celi gloua stellaru illuminans
 mundu in excelsis dñs. In uer-
 bis sa stabunt ad iudiciu. i no
 deficient in uigiliis suis. Vide
 arcu i bndic q fecit illu. valde

XLI

arenis fm nom
 eius e crescens ad
 nubilu i qsuma
 tione. gloua

speciosus est in splendore suo. giravit celum in circuitu glorie sue. et manus excelsi aperuerunt eum. Impetu suo acceleravit nivem et acceleravit ebullitiones e mittit iudicium suum. Propriae aperti sunt thesauri. et volaverunt nebulae sicut aues. In magnitudine sua posuit nubes et contracti sunt lapides grandinis. In conspectu eius commovebuntur montes. et in voluntate eius asperabit nothius. Vox tonitruum eius uterabit terram. tempestas ad solis et congregatio spiritus. sicut auis disponens ad sedendum aspergit nivem. et sicut locusta emergens descendit eius pulchritudine candoris. admirabitur oculus et super nivem expandet cor. sicut in sicut salem effundet se fra. et dum laucit fiet tanquam cacumina tribuli frigidus ventus aquilo flavit et gelavit cristallus ab aqua. Si omnem congregationem aquarum quiescit. et sic louca induit se aquis. et deuorabit montes. et eruet desertum. et extinguet viride sicut ignis. et exedita omnium infestatione nebulae. ros obuians ab ardore uementi humile effugiet eum. In sermone eius sicut uentus cogitatione sua placabit abyssum.

sum et plantauit illum dominus ibis. Qui nauigant mare eundem tunc pericula eius. et audientes auribus suis admirabuntur. Illic preclara opera et mirabilia uaria bestiarum genera. et omnium pecorum et creatura bestiarum. propter ipsam confirmat eos itineris suus. in sermone eius composita sunt omnia. consulta dicuntur et deficiunt in uerbis consummatio aut sermone ipse est. In omnibus gloriantes ad quem ualebitur. Ipse enim omnipotens se omnia opera sua terribilis dominus et magnus uelociter et mirabilis potentia ipse. Glorificantes dominum quantumcumque potueritis seruantes adhuc et admirabilis magnificentia eius. benedicentes dominum exaltate illum quantum in testis. maior est enim omni laude exaltates eum replem in uirtute. ne laboretis. non enim proficiemus. quod uidebit eum et emittabit. et magnificabit eum. sicut est in principio. consulta abscondita sunt maiora his. pauca enim uiderunt operum eius. Omnia enim aut dominus fecit et ipse agentibus dedit sapientiam.

Laudamus uos gloriosos et parentes uos in generatione sua. consulta gloriam fecit dominus

magnificencia sua a seculo do-
 minantes in potestatib; suis.
 Homines magni uirtute & pru-
 dentia sua predicti nuntiantes i
 prophis dignitate prophiaru;
 imperantes in presenti poplo
 uirtute prudentie ipis scissia
 uerba. Imperitia sua acquirites
 modis multis & narrantes et
 in illa scripturarij homines di-
 uites in uirtute pulchritudinis
 studij hntes pacificantes in do-
 mib; suis. Omnes isti in genera-
 conib; gentis sue gloriam adep-
 ti sunt & in dieb; suis hnt lau-
 dib; qui de illis non reliquit
 nomen narrandi laudes eoru.
 Et sunt quoru non est memori-
 a. perierunt qm non fuerunt & na-
 ti sunt q no nati & filij ipor cum
 illis. si un illi mie sunt quoru
 pietates non defuerunt & cu se-
 minie iporu perseuerant bona
 hereditas & uicptu ipor semen
 in testamento stetit & filioz ipor
 p illos usq; in eternu manet. Se-
 men eoru & gloria eoru non de-
 linquetur. corpora eoru in pace
 sepulta sunt & nomen eor in uirt
 in generationes & generationes.
 Sapiam iporu uanent populi.
 Et laude illoru nuntiet. Enoch pl-
 acuit deo. & translatus e in para-
 disum. ut det gentib; sapiam.

Noe inuentus est iustus pfect.
 & in tēpore iracundie. factus est re-
 conciliatio. Ideo dimissu est reli-
 quiu terre cu sem est diluuiū. te-
 stamenta seculi posita sunt apud
 illū. ne deleui poss; diluuiū omnis
 caro. Abraham magnus p̄ mul-
 titudinis gentiu. & no est in uicē
 similis illi in gloria q̄ cōsuaret
 legem excelsi. & fuit in testamto
 cum illo. In carne eius stare fecit
 firmamentu. & in temptatione
 inuentus est fidelis. Ideo in uirtu
 eo dedit illi gloriam in gente sua
 excelsi illū qm terre cum ulū. ut
 stellas exaltare letis eius. & lere
 ditare illos a mari usq; ad mare
 & a flumine usq; ad terminos tre-
 et ysaac eodē fecit modo p̄ abra-
 ham p̄m ipius. b̄ndictione oīū
 gentiu dedit illi. & testamtu q̄
 firmavit super caput iacob. Ag-
 nouit eū in benedictionib; suis. &
 dedit illi hereditatē. & dimisit illi
 partē in tribub; duodecim. Et cō-
 seruauit illi homines mie iue-
 entes grām in conspectu oīs car-
 nis.

Dilectus deo & hominib; moyses
 cuius memoria in benedictione
 est. Simile fecit illū in glia scōz
 & magnificauit illū in timore
 in iudicōz. & in iudicōz suis in ostē
 placauit. Glorificauit illum i

XLV

lit

qui

quasi

hereditas

ecclesia

in

diis

Itaque

conspectu regū: iussit eū coram
 p̄lo. ⁊ ostendit illi gloriam suā.
 In fide ⁊ lenitate ip̄ius sc̄m fecit il
 lum. ⁊ elegit eū ex om̄i carne. Au
 diuit eū enī. ⁊ uocē ip̄ius. ⁊ idixit
 illū in nube. ⁊ dedit illi cor ⁊ p̄cep
 ta. ⁊ legē uite ⁊ discipline docē iacob
 testamentū ⁊ iudicia sua isrl̄. Excel
 sum fecit aaron fratē suū. ⁊ filiū
 s̄ de tribu leuy. Statuit ei testamē
 tum eternū ⁊ dedit illi sacerdotiū
 gentis leatificauit illū in gloria
 ⁊ circumcūxit eū zona iustitie. ⁊ in
 diuit eū stolā glorie. ⁊ coronauit
 eū in uasis uirtutis. Circūpediles
 ⁊ femoralia ⁊ humiale posuit ei. ⁊
 circumcūxit tintinnabulis aure
 is p̄tinis in gurgitare sonitū in
 uice illi suo auditū facē sonitū
 in templo in memoriam filijs gē
 tis sue. Stola sc̄a auro iacinto
 ⁊ purpura opus textile ui
 risapientis iudicō ⁊ ueritate p̄e
 diti. torto cocto. opus artificis gē
 mis p̄ecōsis figuratis in ligatā
 auri. ⁊ opere lapidarij sculptis i
 memoriam sc̄dm̄ numerū filior
 isrl̄. corona aurea sup̄ mitrā eius
 expressa signo sc̄itatis ⁊ glia hono
 ris ⁊ opus uirtutis desiderio oclor
 ornata. Sic pulchra ante ip̄m s̄
 fuerūt talia usq; ad orientē. nō
 est indutus illa alienigena aliq̄
 sed tm̄ filij ip̄ius soli. ⁊ nepotes ei

illi

per om̄e tempus sacrificia ip̄i
 consummata igni condie. cōple
 iuit moyses manus eius. ⁊ uixit
 eum oleo sc̄o. sc̄m est illi in testa
 mentū eternū. ⁊ semē eius sicut
 dies celi. fungi sacerdotō ih̄e
 laude. ⁊ glificauit ppl̄m suū in
 uenie suo. Ip̄m elegit au om̄i
 uiuente offerre sacrificiū deo i
 censū. ⁊ bonū odore in memorā
 placare p̄o ppulo suo. ⁊ dedit
 illis in preceptis suis potestatis
 in testamentis iudicōr̄ docere ia
 cob testimonia. ⁊ in lege sua legē
 dare isrl̄. q̄ cont̄ illū steterūt ali
 eni. etiam ip̄ inuidiam cōdederūt
 illū in deserto homines q̄ erant
 cum dathan ⁊ abyrion ⁊ cōgrega
 tio chore in iracundiam. Vidit
 dñs deus ⁊ nō placuit illi ⁊ con
 sumpti sunt in impetu iracun
 die. fecit illis monstra. ⁊ cōsumpsit
 illos in flamma ignis. addidit a
 aron gloriam ⁊ dedit illi heredita
 tē ⁊ primitias frugū terre. diui
 sit illi panē ip̄ius. in p̄mis pa
 uit saceratē. Nam sacrificia dō
 edent que dedit ip̄i ⁊ semē eius.
 ceterū uigentes nō hereditabit
 ⁊ pars nō est illi in gente. ip̄ ei
 est pars eius ⁊ hereditas. Sineor
 filius eleazar tertius in gloria
 est. imitando in timore ⁊ stare i
 reuerentia gentis i bonitate et

eū

alacritate anime sue placuit
 deo isrl. Jo statuit illi testamen-
 tum pacis. et principem scorum et gentis
 fuerit sit illi et semini eius sac-
 erdotum dignitas in eternum. et testa-
 menti dauid regis filio iesse de-
 tribu iuda hereditas ipsi et semi-
 eius ut daret sapientiam in con-
 tum iudicare gentem suam in iur-
 tina ue a uoluerit. bona ipsorum et
 gloriam ipsorum in gentem eorum et
 uiam fecit.

XIV. Hominis in bello ihu nauae succes-
 sor moysi in prophetis qui fuit
 magnus secundum nomen suum. ma-
 ximus in salute electorum dei ex-
 pugnare insurgentes hostes
 uoluerit hereditatem isrl. qui glori-
 am adeptus est in tollerando et
 manus suas. et actando contra
 ciuitates rumpreas. quos ante illum
 sic restitit. Nam hostes ipse dominus
 percussit. aut non in iracundia ei
 impositus est sol. et una dies facta
 est quasi duo. Inuocauit altissimum
 potentem in oppugnando inimicos
 undique inuocauit illum. magnus
 et scus deus. in facis gundimus u-
 nitus ualde fortis. Insuper fecit
 contra gentem hostilem. id est descensu
 perdidit contrarios. ut cognos-
 cant gentes potentiam eius. qui quod
 dominum pugnare non est facile. et
 secutus est a tergo potentes. Et

in diebus moysi fecit miam ipse
 et caleph filius iephone stare contra
 hostem et prohibere gentes
 a peccatis. et perstringere murum ma-
 licie. et ipsi duo constituti a piclo
 uiterati sunt. a uino sexcentorum
 milium pedum inducere uos in
 ditam in terram que manat lac-
 rimel. Et dedit dominus illi caleph for-
 titudinem. et usque in senectute prima
 sit illi uirtus ut ascenderet in ex-
 celsu terre locum. et semper ipse opti-
 nuit hereditatem. et uiderunt omnes filii
 isrl. quod bonum est obsequium deo. Et
 iudices singuli suo nomine quorum
 non est corruptum cor. uel qui non adu-
 si sunt ad dominum ut sit memo-
 ria illorum in benedictione. et ossa
 eorum pullulant de loco suo. et no-
 men eorum permanet in eternum.
 permanens ad filios filiorum scorum.
 Dilectus a domino deo suo samuel
 propheta domini renouauit imperium.
 et uixit principes in gente sua. In
 lege domini congregauit iudicatos
 et uidit deum iacob. et in fide sua pro-
 batus est propheta. et cognitus est
 in uerbis fidelis. qui uidit dominum
 lucis. et inuocauit dominum omnipo-
 tentem in oppugnando hostes circū-
 stantes undique in oblatione uiri
 immolati in introitu de celo dominus
 sonitu magno. audita fecit uo-
 cem suam. et contriuit principes

tim et omnes duces philistinum. et ante tempus finis vite sue. et facti testimonium prebuit in conspectu domini. et pecunias usque ad calcamenta ab omni carne non accepit. et non accusavit illum homo. et post hoc dormiit. et notum fecit regi. et ostendit illi finem vite sue. et exaltauit vocem eius de terra in proelia celestis impietatis gentis.

XLVII Post hoc surrexit nathan propheta in diebus dauid quasi ad seps separatus a carne. sic dauid a filiis israel. cum leonibus lussit quasi cum agnis. et in irrisu similitudo fecit sicut agnus ouium. In iuuentute sua nunquam uocatus est gigas. et abstulit obprobrium de gente. In tollendo manum in saxo funde deiecit. exultationem golie ubi inuocauit dominum omnipotentem. et dedit in dextera eius tollere uincum fortis in bello. et exaltare cornu gentis sue. Sic in decem milibus glorificauit eum et laudauit eum in benedictionibus domini. in offerendo illi coronam glorie. Contriuit enim inimicos iudicia. et extirpauit philistinum contrarios usque in hodiernum diem. Contriuit cornu ipsorum usque in eternum. In omni opere dedit confessionem sancto. et excelsio in uerbo glorie. de omni corde suo laudauit deum. et dilexit dominum qui fecit illum. et dedit illi contra inimicos potentiam.

et stare fecit cantores ante altare et in sono cornu dulces fecit modulos. Et dedit in celebrationibus deus. et ornauit tempora usque ad consumationem uite ut laudaret nomen domini. et amplificaret ^{scilicet} maiorem dei sanctitatem. Spiritus purgauit peccata ipsius. et exaltauit in eternum cornu eius. et dedit illi testamentum regum et sedem glorie in israel. Post ipsum surrexit filius scilicet. et propter illum dicitur omnem potentiam inimicorum. Salomon imperauit in diebus pacis cui subiecit deus omnes hostes ut concederet dominum in nomine suo. et pararet sanctitatem in seipsum quemadmodum eruditus est in iuuentute sua. et impletus est quasi flumen sapientia. et terram rexit anima sua. Et repleta comparationibus enigmata. Ad insulas longe diuulgatum est nomen tuum. et dilectus es in pace tua. In cantileuis in proliis. et comparationibus et interpretationibus mirate sunt terre. Et in nomine domini cui est cognomen israel. collegisti quasi auriscalcum aurum. et ut plumbum complecti argentum. et inclinaisti femora tua mulieribus. Potentiam habuisti in corpore tuo. et disti maculam in gloria tua. et prophanaasti seminum tuum in iudicio iracundiam ad liberos tuos. et in

caeteris stultitiam tuam ut facies
 imperii vixit: rex efficit impa-
 re imperii durum. V's autem
 non deliquit iniam suam: et non
 corripit neque delebit opera sua: ne-
 que perdet a stirpe nepotes electi
 sui: et semen eius quod diligit dominus
 non corrumpet. Dedit autem reli-
 qui iacob: et dauid de ipsa stirpe
 et finem habuit salomon cum patribus
 suis. Et ceteri qui post se de se-
 mine suo gentis stultitiam: et im-
 mitiam a prudentia roborem quod auer-
 tit gentem consilio suo. Et ierobo-
 am filium nabathi qui peccare fecit
 israel: et dedit iniam peccandi effra-
 ym: et pluma redundauerunt pec-
 cata ipsorum. Valde enim auerterunt
 illos a terra sua: et que sunt omnes
 nequitas usque dum perueniret ad
 illos defensio: et ab omnibus peccatis
 liberauit eos.

Et surrexit helias propheta quasi
 ignis: et uerbum ipsius quasi facula
 ardebat: quod induxit in illos fame
 errantes illum inuidia sua pa-
 uca facti sunt. Non poterant enim sus-
 tinere precepta domini. Verbo domini con-
 tinuit celum: et deiecit a se ignem
 et sic significatum est helias inu-
 tabilibus suis: et quod non potest nisi glo-
 riarum tibi: qui sustulisti mortuum
 ab inferis: et de sorte mortis in uerbo
 domini dei. Qui deiecasti reges ad per-

nicie: et confregisti facile potentiam
 ipsorum: et gloriosos de lecto suo. Qui
 audisti in syna iudicium: et in elo-
 reb iudicia defensionis. Et uigis
 reges ad penitentiam: et prophetas
 facis successores post te. Qui recep-
 tus es in turbine ignis: in curru
 equorum igneorum: qui inscriptus es in
 iudicium temporum lenire iracundiam
 domini: consiliare corporis ad filium: et
 restituere tribus iacob. Beati sunt
 qui te audierunt: et in amicitia
 tua decorati sunt. Jam nos uita-
 uimus tamen: post mortem autem
 non erit tale nomen tuum. Helias
 qui in turbine rectus est: et in heli-
 seo completus est spiritus eius.
 in diebus suis non perimuit prin-
 cipem: et potentia nemo uicit illum.
 nec superauit eum uerbum aliquod:
 et prophetauit corpus eius. In
 stultitia sua fecit monstra: et in morte
 mirabilia operatus. In omnibus istis
 non penituit populus: et non recesserunt
 a peccatis suis: usque dum abiti
 sunt de terra sua: et dispersi sunt
 in omnem terram: et relicta est gens
 per paucos: et princeps in domo
 dauid. quidam ipsorum fecerunt
 quod placet deo: alii autem mul-
 ta commiserunt peccata. Et helias
 munuit ciuitatem suam: et idcirco
 in medium eius aqua: et fodit fons tu-
 rem: et edificauit ad aquam puteum.

• mortuum

In diebus eius ascendit ascendit
 de mactibus. et misit raptorem.
 et sustulit manum suam contra
 illos. et extulit manum suam in syon.
 et superbus factus est potentia sua.
 Tunc mota sunt corda et manus
 ipsorum. et voluerunt quasi parturientes
 mulieres. et invocaverunt dominum
 misericordem. et expandentes ma-
 nus extulerunt ad celum. et factus est
 dominus deus. et audivit cito vocem
 ipsorum. non est ignoratus com-
 memorat precorum illorum. neque
 cedit illos inimicis suis. et pur-
 gavit illos in manu ysaie sancti
 prophete. deiecit castra assirorum.
 et contrivit illos angelus domini.
 Nam fecit ezechias quod placuit
 deo. et fortit uirtutem in uia dauid
 patris sui. quod mandauit illi ysa-
 ias propheta magnus et fidelis
 in conspectu dei. In diebus ipsius
 retro rediit sol. et addidit regi
 uitam. Spiritu magno uidit ul-
 tima et consolatus est. lugeter
 in syon usque in sempiternum. o-
 stendit futura et abscondita ante
 teque uenient.

XLIX

Memoria ioseph in compositione
 coloris facta. opus pigmentary
 in omni ore. quasi mel indultabit
 ei memoria. et ut musica in co-
 uuiuo uini. Ipse directus diuinit
 in prima agentis. et tulit alia

conne impietatis. et gubernauit
 ad dominum cor ipsius. et in diebus
 peccatorum corroborauit pieta-
 tem. Preter dauid et ezechiam et io-
 siam omnes reges preter commiserunt.
 Nam reliquerunt legem potentis
 reges uide et contempserunt timo-
 rem dei. Dederunt ei regnum su-
 um alijs. et gloriam suam alieni
 genti genti. Succenderunt electas
 ciuitatem scitatis. et desertas fece-
 runt uias ipsius in manu ihe-
 nue. Nam male tractauerunt il-
 lum. quod a uentre matris consecrat
 est propheta. euertere et euerere. et
 iterum edificare et reuouare.
 Ezechiel quidam qui uidit consp-
 tum glorie que ostendit illi
 curru glorie cherubim. Nam come-
 moratus inimicorum in ymbre
 benefacere illas illis quod ostendit
 rectas uias. Et. xii. prophetarum
 ossa pullulant de loco suo. Nam
 corroborauerunt iacob. et re-
 merunt se in fide uirtutis. et
 modo amplificemus ioroba-
 bel. Nam et ipse quasi signum in terra
 manu israel. et ihim filium ioseph
 qui in diebus suis edificauerunt do-
 num. et exaltauerunt templum sanctum
 domino. paratum in gloriam septi-
 nam. Et uicinas in memori-
 a multi temporis. qui erexit uobis
 muros euerfos. et stare fecit

et pte

fac

pitas et scias qui exeret domos no-
 stras. Nemo natus est in terra quibus
 euoch. nam ipse recepit est a terra.
 Ioseph qui natus est in pnceps
 statum firmitatem gentis rec-
 tor fratru. stabilimentu populi et
 ossa ipsius uisitata sunt. et post mor-
 tem prophauerunt. et sem. huius
 apud homines gloriam adepti sunt.
 et super omnem diem in origine ada.
S ynceon omne filius sacerdos ma-
 gnus qui in uita sua suffulset do-
 minum. et in diebus suis corroborauit
 templum. Tepli etiam altitudo ab
 ipso fundata est duplex edificatio.
 et excelsi panetes templi. In diebus
 suis emanauerunt putei aque. et quasi
 mare adimpleti sunt super modum.
 cum curauit gentem. et libauit illam
 a perditione. cum preualuit am-
 plificare ciuitatem quam adeptus est
 gloriam in conuicatione gentis. et in
 gressu domus et arui amplifica-
 uit. et uasi stella matutina in me-
 dio nebule. et quasi luna plena in diebus
 suis lucet. et quasi sol resurgens sicul-
 le effulset in templo dei. quasi arcus
 resurgens inter nebulas glorie.
 quasi flos rosarii in diebus suis. et quasi
 lilia que sunt in transitu aque.
 et quasi thibis redolens in diebus estans.
 quasi ignis effulgens et thibis ardes
 migne. quasi uas auri solidum oma-
 tum omni lapide precioso. quasi oliua

pullulans et cypressus in altitu-
 dine se extollens. In accipiendo.
 ipsum stolam glorie. et uelut in
 summatione uirtutis. in ascensu
 altaris gloriam dedit scitatis a-
 mictu. In accipiendo autem partes
 de manu sacerdotum. et ipse stans ut-
 rta aram. circa illum corona firmi-
 quam plantatio cedri in monte liba-
 ni. sic circa illum steterunt quasi rami
 palme et omnes filii aaron in gloria
 sua. Oblatio autem domini in manibus
 ipsius coram omni synagoga israel.
 et consumatione fungens in aram
 amplificare oblationem excelsi re-
 gis quarexit manum suam in liba-
 tione et libauit in sanguine uue.
 Effudit in fundamento altaris
 odorem diuinum excelsi principi. tunc
 exclamauerunt filii aaron in tubis
 ductilibus sonauerunt. et audita fece-
 runt uocem magnam. in memoriam
 coram deo. Tunc omnis populus
 simul propinquaerunt et ceciderunt
 in facie se terram. adorare dominum
 deum suum. et dare preces omnipotenti
 deo excelsi. et amplificauerunt per
 allentibus in uocibus suis. et in magis
 domo factus est sonus suauitatis plenius
 et rogauit populus dominum excelsi
 in prece usque dum perfectus est ho-
 nor domini. et in unum suum profecerunt.
 Tunc descendens extulit manus
 suas. in omnem congregationem

sci

filioni isrl' dare gloriam deo a labi
 is suis. et in uoce ipius gloriari.
 et ita ut oratione suam uolens of
 tendere uirtute dei. et post rursum
 plus orauit deum omnium que magna
 fecit in omni terra. qui auxit dies
 dies meus a uentre matris mee. et
 fecit nobiscum secundum suam misericordiam
 det nobis iocunditate cordis. et si
 pace in diebus meis in isrl'. per dies
 sempiternos credere isrl' nobiscum
 esse misericordiam dei. ut liberet nos in die
 bus suis. Duas gentes odit anima
 mea. tertia autem non est gens que
 odiam. Qui sedent in monte seyr
 et philistinum. et stultus populus que hi
 tat in sychemis. Doctrinam sapientie
 et discipline scripsit in codice isto
 ille filius syrach ierosolimita que
 renouauit sapientiam de corde su
 o. Beatus que uersatur in istis uerbis.
 qui ponit illa in corde suo sapienter
 erit semper. si enim hec fecerit ad
 omnia ualebit. que lux dei uestigiū
 eius sunt est. Confitebor tibi domine rex
 et collaudabo te deum saluatorem
 meum. Confitebor nomini tuo magno.
 quoniam adiutor et protector factus es mihi.
 et liberasti corpus meum a perditione.
 a lingua lingue uniusque. et a labiis
 operantium mendacium. et in conspectu
 astantium factus es mihi adiutor et
 liberasti me secundum multitudinem
 misericordie nominis tui. A rugientibus pre

paratis ad escam de manibus
 querentium animam meam. et de mul
 tis tribulationibus que circumde
 derunt. a pressura flame que con
 cunctat me. et in medio non
 sum estuatus. De altitudine ue
 stris inferi. et a lingua conuincata.
 et a uerbo mendacium. a rege in quo
 in lingua iniusta. Laudabit usque
 ad mortem laudabit anima mea
 a domino. et uita mea appropinquans
 erat in inferno deorsum. Circumde
 derunt me undique. et non erat qui
 adiuuaret. Respicens etiam ad
 iutorum hominum et non erat. ex
 moratus sum in misericordia tua domine. et
 cooperationis tue que a seculo
 sunt. quoniam et uis sustinentes
 te. et liberas eos de manu gen
 tium. Exaltasti super terram hab
 itationem meam. et pro monte de
 fluenti deprecatus sum. Inuo
 caui dominum patrem domini mei ut non
 derelinquat me in die tribula
 tionis mee. et in tempore super
 borum suorum adiutorio. Laudabo
 nomen tuum assidue. et collauda
 bo illud in confessione. et exau
 dita est oratio mea. et liberasti
 me a perditione. et eripisti me
 de tempore inimicorum. Propterea confi
 telor et laudem dicam tibi. et benec
 dicam nomen domini. cum adhi in
 minor sum postquam obierit. que sum

me
ignis

M

sapientiam palam in oratione
mea ante tempus postulabam
pro illa et usque in nouissimis in
queram illam. et florebit tanquam
precor uia. Letatum est cor meum
in ea. ambulauit pes meus
inter rectum. a iuuentute mea in
uestigabam eam. Inclinaui enim
modice aurem meam. et recepi il
lam. multam inueni in me ip
so sapientiam. et multum profeci
ea. Danti in sapientiam dabo
gloriam. consiliatus sum enim ut
facere illam. Zelatus sum bonum
uero confundat. colluctata est
aia mea. et in faciendo eam con
firmatus sum. et annis meas ex
tendi in altum. et in sapientiam
eius luxit aia mea. ignorantia
meas illuminauit. Aiam meam
dixi ad illam. et in agnitione
inueni eam. possedi eam ipse cor
ab initio ipse hoc non detelinquar.
uenter meus conturbatus est
querendo illam. ipse ea bonam
possideo possessionem. Dedit enim
mihi dominus linguam mercedem me
am. et ipsa laudabo eum. Appro
pate ad me indocti. et congrega
te uos in domum discipline. et ad
adhuc retardatis. et quid dicatis
in his. animo uere sitiunt uehe
menter. Aeternus meus illoqui
tus sum. compate uobis sine ar

gento sapientiam. et collum uerum
subiacte uigo. et suscipiet aia ue
stra disciplinam. In proximo est
enim inuenire eam. uidete oculis
uris quod modici laborauit. et inueni
tum multam requiem. Assuete
disciplinam in multo munio ar
genti. et copiosum animi possidete
mea. Letetur aia uestra in misericordia eius.
et non confundemini in laude eius.
Dixit enim opus in in ante te
pus. et dabit uobis mercedem
ueram in tempore suo.

Explicit liber ecclesiastica.....

eius

m illa

Incipit eplā p. pauli ad romanos

I

Paulus seruus ihu
 xpi. uocat' apl's se
 gregatus in euā
 gelium dei. quod
 ante promiserat p' prophas su
 os in scripturis scis de filio suo.
 q' factus est ei ex semine dauid se
 cundū carnē. q' predestinat' est
 filius dei in uirtute. scdm spm
 scificationis. ex resurrectione
 mortuoru. ihu x'p'i dñi n'ri. p' que
 accepimus grām & aplatū ad o
 lediendū fidei in omnib' gētib'
 pro nomine eius. in quib' estis
 & uos uocati dñi n'ri ihu xpi.
 omnib' q' sunt romē dilectis
 dei uocatis scis. grā uob' & pax
 a deo p'c'e n'ro & dño ihu xpo. p'
 mū quōd grās ago deo meo per
 ihu xpm pro omnib' uob'. q' fide
 urā annūciat' in uniu'so mūdo.
 Testis enī michi est deus cui sumo
 in spū meo. in euāgelio filii ei.
 q' sine intermissione memoria
 urī semper facio in orationib'
 meis. obsecrans si quomō tan
 dem aliqu' prosperū iter habeā
 in uoluntate dei ueniendi ad o
 uos. desidero enim uidere uos ut
 aliquid uobis imp'iar' gracie
 spūalis. ad confirmandos uō.
 id est simul consolari in uob'
 per eam que iuicē ē facē urām

atq' meam. Nolo aut' uos igno
 rare fratres. q' sepe proposui u
 uenire ad uos. & prohibuit sum
 usq' ad huc. ut aliquē fructū
 habeam in uobis. Sicut & in ce
 teris gentib'. g'cis ac barbaris.
 Sapientib' & insipientib' debi
 tor sum. Ita q' in me promptū qd
 est. & uobis qui romē estis euā
 gelizare non ou eualesco euā
 gelii. uirtus dei enī est in sa
 lute om' credēti. iudeo p'mū et
 greco. iusticia enī dei in eo reue
 latur ex fide in fide. sicut sc'p
 tura est. iustus aut' ex fide uiu'.
 Reuelatur enī ira dei de celo se
 omne impietate & inuidiam
 hōim corū qui ueritate dī i ius
 ticia detinent q' illa quod notū
 est dei. manifestū est in illis. de
 cū i illis manifesta uir' inuisi
 bilia enī ipius a creatura mūdi.
 di. per ea que sc'a sunt intellecta
 conspiciunt'. S'p'iterna quoq'
 eius uirtus. & diuinitas. itant
 sunt inexcusabiles. Quia cum
 cognouissent dñm. nō sicut de
 um glificauerūt. aut grās age
 runt. S' auauerūt in cogita
 coib' suis. & obscuratū ē ispi
 cus cor eorū. dicentes ei se se sa
 pientes stulti sc'i sunt. Et mu
 tauerūt gl'iam incorruptibil'
 dei. in similitudinē ymagis

corruptibilis hominis & uoluce
 & quadripedū. & serpentū. p̄t
 quod tradidit illos deus i deside
 ria cordis eorū in inmundiciā.
 ut in cōtumelias afficiant cor
 pora sua in semetip̄is. q̄ cōmu
 tauerūt ueritatē dei in m̄datū
 & colluctant. & seruauerūt creatō
 potius q̄ creatori. q̄ est benedēs
 in secula am̄. Propterea tradidit
 illos deus in passiones ignie.
 Nam femine eorū inmutauerūt
 naturālē usum in eū usū que
 contra naturā. Similē autē et
 masculi relicto naturālī usū
 femine exarserūt in desideris
 suis. in uicē. masculi in mas
 culis turpitudine operantes.
 & mercede quā oportuit erroris
 sui in semetip̄is recipientes. &
 sicut non probauerūt deū ha
 bere in notitia. tradidit illos de
 in reprobū sensum. ut faciat
 ea que nō cōueniūt. Repletos
 om̄i iniquitate. malicia. fornicā
 cōne. auaricia. nequitia. pleno
 inuidia. homicidijs. cōtencōe.
 dolo. malignitate. susurrōnes.
 detractores. deo odibiles. cōtūc
 liosos. sup̄bos. elatos. inuictō
 res malorū. parentib; nō obedi
 entes. insipientes. icōp̄itos.
 sine affectione. absq; fide. sine
 m̄a. Qui cū iusticiam dei cog

uissent nō intellexerūt. Quāq̄
 talia agunt digni sunt morte.
 Nō solum qui faciunt ea. s; etiā
 q̄ consentiūt facientib;. **P**rop
 ter quod inexcusabilis es o hō
 om̄is q̄ iudicas. In q̄ cū iudicas
 alterū te ip̄m contēpnas. **S**ci
 mus enim quā iudiciū dei ē sed
 ueritatē in eos q̄ talia agunt.
 Exstimas autem hoc o hō qui
 iudicas eos q̄ talia agunt & fa
 cis ea. qd̄ tu effugies iudiciū
 dei. In diuicias bonitatis eius
 & patientie. & longnimitatis cō
 tempnis. ignoras quā benignitas
 dei ad penitentia te adducit. Se
 cundū diuicia autē tuā. & inpe
 nitens cor excidit. & t̄ram
 iudicis & reuelationis iusti iu
 dicii dei. qui reddet unicuiq; s̄
 opera eius. **H**is quōd qui scdm
 patientiam boni operis glia
 & honorem. & incorruptōm q̄tē
 tib; uitam eternā. **H**is autē q̄ sūt
 ex contentione. & qui nō adieci
 unt ueritati. credit autē iniqui
 tati. ira & indignatio. tribulacō
 & angustia in omne aīam hoīs
 operantis malū. iudei p̄mū et
 greci. gloria autē & honoz. & pax
 omn̄ operanti bonū. iudeo p̄
 mū & greco. Non est ei p̄forū
 acceptō apud deum. Quicūq;
 enī sū lege peccauerūt. sine

II
 Eadem enī agis
 que iudicas.

3

lege peccant. Et quicumque in lege
 peccaverit. pro lege iudicabitur.
 Non enim auditores legis iusti ap-
 peum sunt. sed factores legis iusti-
 ficabunt. Cum enim gentes que
 legem non habent. naturaliter que legis
 sunt faciunt. et modi legem non habent.
 ipsi sibi sunt lex. qui ostendunt
 opus legis scriptum in cordibus
 suis: testimonium illis reddere con-
 scientia ipsorum. et inter se invicem
 cogitationum accusantium. aut etiam
 defendentium. in die cum iudica-
 bit dominus occulta hominum. secundum
 evangelium meum per ihesum christum. si
 autem tu iudeus cognominaris.
 et requiescis in lege. et gloriaris in eo.
 et non nisi voluntate eius. et probas
 utiliora instructus pro lege. confi-
 dis te ipsum ducem esse cecorum. lum-
 inorum qui in tenebris sunt. et auditore
 et insipientium. in agrum infatum.
 hircem formam scientie et veritatis in
 lege. Quod ergo alium doces. te ipsum
 non doces. Qui predicas non fur-
 andum furaris. Qui dicit non me-
 chandum mecharis. Qui abhorret
 idola. sacrilegium facis. Qui
 in lege gloriaris. per prevaricati-
 onem deum in honores. Non enim
 dei per vos blasphematur inter
 gentes sicut scriptum est. Circum-
 cisio quid prodest si legem contempseris.
 Si autem prevaricator legis sis.

ca

legis

circumcisio tua preputium fecit.
 Si ergo preputium iustitiam legis con-
 terdit. nonne preputium illius
 in circumcissione reputabitur. Et
 iudicabit quod ex natura est
 preputium legem consumans
 te qui per litteram et circumcisio-
 nem prevaricator legis es. Non
 enim qui in manifesto iudeus est
 et in manifesto et in carne circum-
 cisio est. Si qui in abscondito
 iudeus et circumcisio cordis. in spiritu
 non littera. cuius laus non ex
 hominibus sed ex deo est.

Quid ergo amplius est iudeo. **III**
 aut que utilitas circumcissionis.
 multum per omnem modum. pu-
 tum quid quod credita sunt illis
 eloquia dei. Quid enim si quidam
 illorum non crederent. Numquam
 incredulitas illorum fidei dei eva-
 cuavit. Absit. Est autem deus verax.
 Formis autem homo mendax sicut
 scriptum est. ut iustificeris in ser-
 monibus tuis. et vincas cum iudi-
 cans. Si autem iniquitas nostra
 iustitiam dei contumdat quid di-
 cemus. Numquam iniquus est deus
 qui infert iram. Sed in homi-
 nem dico. quod absit. Alioquin
 quomodo iudicavit deus hunc
 mundum. Si enim veritas in meo
 mendatio humidauit in gloriam
 ipsius. quid adhuc et ego tanquam

est

dei

peccator iudicor. Et nō sic blasphemiam. i sicut auit quidā uos dicere. faciamus mala ut uelut bona. quorū dampnatio ista est. Quid igitur precellimus eos. Iniqua q̄. Causati enī sumus iudeos i grecos omnes s̄ p̄cō cē sicut scriptū est. Quia non est iustus quisq̄. nō est intelligens. nō est requirens deū. Os declinauerunt sicut mutes facti sunt. non est q̄ faciat bonū nō est usq̄ ad unū. Sepulcrū patens est guttur eorū. liguis suis dolose agebant uenenum aspidum sub labijs eorū. Quotū os maledictione plenu et amaritudine plenu ē. ueloces pedes eorum ad effundendū sanguine. Contutio i infelicitas i uis eorū i uiam pacis nō cognouerunt. nō est timor dei ante oculos eorū. Hys qui i lege sunt loquit̄. ut omne os obstratur. i subditus fiat omnis i mundus deo. Quia ex operib; legis non iustificabit̄ omnis caro coram illo. Per legē enī cognitio peccati. Nunc autem siue lege iustitia dei manifesta est. testificata a lege i p̄phic. i om̄s i iustitia aut̄ dei p̄ fidē ihu xpi. s̄ om̄s qui credunt in eū. nō enī est distinctio. Om̄s enī pecc

cauerūt. i egent gloria dei. Iustificati gratis p̄ grām ip̄i. p̄ re. et redemptionē. que est in xpo ihu. Quē proposuit deus propitiacionē p̄r fidē in sanguine ip̄i ad ostensionē iusticie sue p̄ remissionē precedentū delictorum. In sustentationē dei ad ostensionē iusticie eius i hoc tempore. ut sit ip̄e iustus iustificans eum q̄ ex fide est ihu x. V̄ est ergo gloriatio tua exclusa est. p̄ q̄ legem. sed iustum nō. s̄ p̄ legem fidei. Arbitramur enim iustificari hominē p̄r fidem s̄i operib; legis. An iudeorū cētantū. Nonne i gentiū. Iino i gentiū. Quā quid unus deus est q̄ iustificat circumcisionem ex fide. i preputiū p̄r fidē. Legem ergo destrui p̄ fidē abicit sed legem statuimus.

Quid ergo dicemus inuenisse abraham p̄m̄ ur̄m s̄d̄m cē uem. Si enim abraham ex operib; legis iustificatus est. h̄t gloriā. s̄ non apud deū. Qd̄ enim scriptura dicit. Credidit abraham deo. i reputatū est ei ad iustitiam. Et aut̄ qui operat̄. merces non imputat̄ s̄d̄m grām. s̄ s̄d̄m debitum. Et aut̄ qui non operatur. credenti aut̄ in eum q̄ iustificat impium.

III

Om̄s aut̄ q̄m̄

i om̄s i

reputatur fides eius ad iusticiam. sedim propositi gratie dei. Sicut et dauid dicit. *Beatitudine iustis. cui deus accepto fecit iustitiam sui operis. Beati quorum remissae sunt iniquitates. et quorum tecta sunt peccata. Beatus in cuius imputabit deus peccata. Beatus ergo lex in circumcissione man. an etiam in preputio. dicimus enim quod reputata est abrahae fides ad iustitiam. Quomodo ergo reputata est in circumcissione. an in preputio. et signum accipit circumcissionis. signaculum iustitiae fidei que est in preputio. ut sit omnium pre credentium per imputum. ut reputetur illis ad iustitiam et sit per circumcissionis. Non huius tamen qui sunt ex circumcissione. sed et huius qui sectantur. vestigia fidei. que est in preputio. et patris nostri abrahae. Non enim per legem promissio abrahae. aut semini eius. ut iheres esse mundi. sed per iustitiam fidei. Si enim qui ex lege heredes sunt. exinanita est fides. abolita est promissio. Lex enim inani operatur. Vnde non est lex. nec preuaricatio. Ideo ex fide iustitiam secundum gratiam. firma sit promissio omnium semini. non tamen ei qui ex lege est. sed ei qui ex fide est abrahae. qui est pater omnium iustorum sicut scriptum est. quod patrem multarum gentium*

legis
tamen
non in circumcissione sed in preputio

solum

posuisti ante dominum cui credidisti. qui uiuificat mortuos. et uocat ea que non sunt tanquam ea que sunt. Qui contra spem in spe credidit. ut fieri patrem multarum gentium sed quod deum est ei. Sic erit semen tuum sicut stelle celi. et qui habet uiam maris. et non infirmatus est. qui est in uia in fide. non considerauit corpus et uere suum emortuum cum fere centum iam annorum esset. et emortuam uulnam scire. In repromissione dei. non hesitauit diffidentia. Sed confortatus est fide. dans gloriam deo plenissime sciens. quod quecumque promissit. potens est et facturus. Ideo et reputatum est ei ad iustitiam. Non est autem scriptum tamen pro ipso. quod reputatum est illi ad iustitiam. Sed propter nos quibus reputabitur credentibus in eum. qui suscitauit ihesum christum dominum nostrum a mortuis. qui traditus est propter delicta nostra. et resurrexit propter iustificationem nostram.

Iustificati ergo ex fide pacem habeamus ad deum per dominum nostrum ihesum christum. per quem accessum habemus per fidem in gratiam istam. in qua stamus. et gloriamur in spe glorie filiorum dei. Non solum autem sed et gloriamur in tribulationibus. scientes quod tribulatio patientiam operatur.

Non solum autem sed et gloriamur in spe glorie filiorum dei.

Patientia autē probacōm. p
 vano uō spm. S pēs autē nō cō
 fundit qī cantas dī diffusa ē
 in cordib; nrīs per spm scū qui
 datus est nobis. Vt quid cū r
 cum adhuc infirmī cēmus. sed
 tempus pro impiis mortuus
 est. Vir cū pro iusto qīs mori
 cur. Nam pro bono forsitan
 quis audeat mori. Comēdat at
 suam caritatē deus in nob; qm si
 cum adhuc pccōres cēmus. xpc
 pro nobis mortuus est. multo
 magis iustificati in sanguine
 xpūs. salui erimus ab ira per
 ipm. Si enī cū inimici cēmus.
 reconciliati sumus deo. p mor
 tē filij eius. multo mag; recon
 ciliati salui erimus in uita xpī.
 nō solū aut; s; et glām in deo.
 p dnm nrū ihū xpū. p quē
 nunc reconciliatōm accepim.
 Propterea sicut p unū hominē
 in hunc mūdum pccm icūit.
 pccm mors. ita in omnes
 homines mors pccm. i quo
 omnes peccauerunt. Vsq; ad
 legem enim peccatū erat in mū
 do. pccm autē nō imputabat
 cum lex nō eēt. S; regnauit mo
 rē ab adam usq; ad moysen.
 in eos qui non peccauerunt
 in similitudinē pccationis
 adē qui est for futurū. S; non

sicut qd
 nūc

sicut delictū ita i donū. Si enī
 unius delicto multi mortui
 sunt. multo mag; grā dei i do
 num in grā unū homīs ihū xpc
 in plures hūndauit. Et nō si
 cut per unū amū pccm ita ex p
 donum. Nam iudiciū ēx uno. quidē
 in condempnacōne. grā autē
 ex multis in iustificacōnem delictis.
 Si enī in unius delicto mors
 regnauit p unū. multo mag;
 hūndantia grē donationis i
 iusticie accipientes. in uita reg
 nauit p unū ihū xpū. Igitur sic
 p unius delictū in omnes hoīes
 i condempnacōne. Sic p unū
 iusticiam in omīs homines i i
 ficationē uite. Sicut ei per mo
 bedientiam unū hominis pccō
 res constituti sunt multi. ita
 p unius hoīs obediēciam.
 iusti constituent multi. Lex
 aut; subintrauit. ut hūnda
 ret delictū. sup hūndauit et
 grā. Vt sicut regnauit pccm i
 morte. ita i grā regnet p iust
 ticiam in uita eterna. p ihū
 xpū dnm nrū.

ubi autē habunda
 ut delictum.

VI
Quid ergo dicemus. p manē
 bimus in peccato. ut grā ha
 bundet. absit. Si enī mortui
 sumus peccato. quom; adh
 uiuimus in illo. An igrans frēs
 q; quicumq; baptizati sum; i xpc ihū i morte ipis
 baptizati sumus.

Epistola dñice pccō p q
 sicut i iudiciū quāuis baptizati sumus

Consepulti enim sumus cum illo
 per baptismum in morte. ut quo
 modo surrexit xpc a mortuis per
 gloriam patris. ita et nos in nou
 itate uite arubulemus. Si enim
 complantati facti sumus simili
 tudini mortis eius. firmiter et res
 rectionis erimus. **L**ix facientes
 qd uetus homo in sumit crucifixus
 est: ut destruat corpus peccati. ut
 ultra non seruamus peccato. **E**nam
 enim mortuus iustificatus est
 a peccato. Si autem mortui sumus
 cum xpo. credimus qd sumus etiam
 uiuentis cum eo. **S**cientes qd xpc
 resurgens a mortuis iam non mori
 tur. mors illi uel non dominabitur. **E**d
 enim mortuus est pro peccato mortuus
 est seuel. qd autem uiuit uiuit
 deo. Ita et uos existimate uos mor
 tuos quod est pro peccato uiuentes autem
 deo in xpo ihu dno nro. **N**on ergo
 regnet peccatum in uobis mortali cor
 pore: ut obediatis concupiscen
 tiis eius. **S**i neq; exhibeatis mem
 bra ura arma iniquitatis peccato. sed
 exhibite uos deo tanquam ex mor
 tuis uiuentes: et membra ura ar
 ma iusticie deo. **P**eccatum enim uobis
 non dominabitur. **N**on enim sub lege
 estis sed sub gra. **Q**uid ergo pecca
 bimus qui non sumus sub lege sed
 gra. absit. **A**n uelatis qui cuius
 exhibetis uos seruos ad obediend.

serui estis. cui obedistis. si pecca
 ti ad mortem siue obediuitis ad
 iustitiam. **G**ras autem deo qd sumus
 serui peccati. obedistis autem
 ex corde uicem formam doctrine in
 qua traditi estis: liberati autem
 a peccato serui facti estis iusticie.

Humanum dico pro infirmitate
 carnis ure. **S**icut enim exhibui
 stis membra ura seruire inuidie
 et iniquitati ad iniquitatem. ita nunc
 exhibete membra ura seruire iusticie
 in sanctificatione. **C**um enim serui esse
 tis peccati: liberi fuistis iusticie.
Que ergo fructum habuistis tunc in
 iustis in quibus nunc enulescitis. **N**on
 finis illorum mors est. **N**unc uol
 lerati a peccato. serui autem facti deo.
Habent fructum in sanctificatio
 nem: fructus uero uitae eterna. **S**u
 perbia enim peccati mors. **G**ra ad
 uitam eternam in xpo ihu do
 mino nro.

Auignoratis fratres. scientibus **VII**
 enim loquor legem. qd lex in uo
 catur quanto tempore uiuit.
Nam que sub uiro est mulier.
 uiuente uiro alligata est legi.
Si autem mortuus fuerit uir eius.
 soluta est a lege uiri. **I**gitur ui
 uente uiro uocabi adultera si
 fuerit cum alio uiro. **I**taque fratres
 mei. **S**i autem mortuus fuerit uir
 eius. liberata est a lege uiri: ut

non sit adultera si fuerit cum alio
 uirō. Itaque fratres mei. uos in
 ortificati estis legi per corpus et
 ut sitis uos alterius quam ex mor
 tuis resurrexit ut fructificetis
 deo. Cum enim essemus in carne. pas
 siones peccatorum que per legem e
 rant. operabantur in membris nostris
 ut fructificarent morti. Nunc autem
 soluti sumus a lege mortis in
 qua detinebamur. ita ut serui
 animus in nouitate spiritus et non
 in uetustate littere. Quod ergo
 dicimus. Lex peccati est. Absit. Si
 peccatum non cognouimus nisi per le
 gem. Nam concupiscentiam nesciebamus
 nisi lex diceret. Non concupisces.
 occasione autem accepta. peccatum
 per mandatum operatum est in me
 omne concupiscentiam. Si uero lege
 enim peccatum mortuum erat. Ego autem
 uiuebam sub lege aliquid. sed trans
 uenisti mandatum. peccatum re
 uixit. Ego autem mortuus sum.
 et uiuentium est in mandatum quod e
 rat ad uitam. Lex est ad mortem.
 Nam peccatum occasione accep
 ta per mandatum seduxit me. et
 per illud occidit. Itaque lex quidem
 sancta et mandatum sanctum. et iustum et bo
 num. Quod ergo bonum est in
 deum sanctum est mors. Absit. Si peccatum
 ut appareat peccatum. per bonum
 operatum est michi mortem. ut

supermodum peccans peccatum per man
 datum. Scimus enim quod lex spiritu
 alis est. ego autem carnalis sum
 uelundatus sub peccato. Quod
 enim operor non intelligo. Non
 enim quod uolo lex ago. sed quod
 ego odio id facio. Si autem quod
 uolo id facio. consentio legi quod
 inquam bona est. Nunc autem tantum
 ego operor id quod habitat in
 me peccatum. Scio enim quod non in hi
 bitat in carne mea bonum. Nam
 uelle adiacet michi. perficere autem
 bonum non inuenio. Non enim
 quod uolo bonum lex facio. sed non
 uolo id facio. non ego operor
 id. sed quod habitat in me peccatum.
 Inuenio igitur legem uolenti mi
 chi facere bonum. quoniam in malum
 adiacet. Condelector enim legi dei
 sed in interiori homine. Video autem
 aliam legem in membris meis. re
 pugnantem legi mentis mee. et
 captiuantem me in lege peccati.
 que est in membris meis. Infelix
 ego homo. quis me liberabit de cor
 pore mortis huius. Gratia dei per
 sum christum dominum nostrum. Igitur ego in
 mente seruo legi dei. carne autem
 legi peccati.

VIII **N**idi ergo nunc dampnationis
 est his qui sunt in christu. quoniam
 carne ambulat. lex enim spiritus

boni et mali

in me hoc est

quod

Igitur lex in uolenti boni
 est;

peccatum

me

uite in xpo ihu. liberavit me a le
 ge peccati et mortis. Nam qd' ipof
 sibile erat legi. in qua infirma
 batur per carne. deus filiu suu
 mittens in similitudine carnis pro
 cati. de peccato dampnavit peccat
 in carne. ut iustificatio legis i
 pleret in nobis. q' no scdm car
 nem ambulamus: s; scdm spi
 ritum. Qui em scdm carne fut:
 que carnis sunt sapuit. Qui
 uero scdm spm: que sunt spi
 ritus sentuit. Nam prudentia
 carnis mors est. prudentia uero
 spe: uita et pax. Qm prudentia
 carnis: inimica est deo. Legi em
 dei no est subiecta: nec em pot.
 Qui autem in carne fut: deo pla
 cere non possit. Vos autem in ca
 re non estis: sed in spu. Si tu
 spe dei habitat in uobis. Si q's aut
 spm x' no h; h' non est eius. Si
 autem xpe in uobis est: corpus
 quod mortuu est p peccat: spe
 uero uiuit p iustificatione.
 Quod si spe eius q' suscitauit
 ihm a mortuis habitat in uobis
 q' suscitauit ihm xpm a mortu
 is. uiuificabit et mortalia corp
 ura. p inhabitante spm eius in
 uob. Ergo frs debitor es sum
 no carni: ut scdm carne uiuam.
 Si enim scdm carne uixeritis:
 mouemini. Si aut spm facta

carnis mortificauitis: uiue
 tis. Quicunq' ei spu dei aguntur.
 hi filii sunt dei. No em accipi
 stis spm seruitutis ueteri in ti
 more: sed accepistis spm adop
 tionis filioru in quo clamam
 abba. pr. Ipe em spiritus testi
 moniu spu mro. q' sum' filii
 dei. Si aut filii et heredes. heredes
 quod dei: coheredes autem xpi.
 Si tu compatiamur: ut et simi
 glorificemur. Existimo em q' u
 sunt condigne passionis hui
 tempus ad futura gloria: que
 reuelabitur in nobis. Nam ex
 tatio creature: reuelationem
 filioru dei expectat. Vanitati ei
 creatura subiecta est no uoles:
 s; p eum q' subiecit eam in spe.
 Quia et ipa creatura liberabit
 a seruitute corruptionis: in lib
 tate glorie filioru dei. Scdm
 em quod omnis creatura in ge
 misit et parturit usq; adhuc.
 Non solum autem illa s; et uos ip
 si primitias spiritus habes et
 ipi mro nos gemim' adoptio
 filiorum dei: expectantes reue
 lationem corporis nri. Spe em
 salui facti sumus. Spes aut que
 uidetur no est spes. Nam quod
 uidet quis. quid sperat. Si aut
 quod non uidemus speramus:
 p patientiam expectam'. Sub

reddidit

diminua p' f' p' m' t' r'

redemptio nem

Dea qua p' p' m' t' r'

autē i spiritus adiuvat infirmitatem meam. Nam quod orem sic oportet nescimus. sed ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui autem scrutatur corda scit quod desideret spiritus. quod secundum deum postulat pro sanctis. Scimus autem quoniam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. his qui secundum propositum uocati sunt sancti. Nam quod presciuit et predestinavit conformes fieri magnum filium suum ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem predestinavit. ipse et uocauit. Et quos uocauit. et quos iustificauit. Quos autem iustificauit. illos et magnificauit. Quid ergo dicemus ad hoc. Si deus pro nobis. quis contra nos? Qui etiam proprio filio suo non pepercit. sed pro nobis omnibus tradidit illum. Quomodo non etiam tuum illo omnia nobis donauit. Quis accusabit aduersus electos dei. Deus qui iustificat. quis est qui condemnet. Christus qui mortuus est immo qui et resurrexit. qui est ad dexteram dei. qui etiam interpellat pro nobis. Quis ergo uos separabit a caritate christi. tribulatio. an angustia. an persecutio. an fames. an nuditas.

an periculum. an gladius sicut scriptum. Quia pro te mortificatus in tota die. estimatus sum ut oues occisionis. Sed in his omnibus superamus pro eum qui dilexit nos. Certus sum enim quod neque mors neque uita. neque angelus neque principatus. neque uirtutes. neque instantia neque futura. neque fortitudo neque altitudo. neque profundum. neque creatura alia poterit nos separare a caritate dei. que est in christo ihesu domino nostro.

et

IX

Veritate enim dico. in christo ihesu non mentior. testimonium michi petente conscientia mea in spiritu sancto. Quoniam tristitia est in est magna. et continuus color cordis meo. Optabam enim ego ipse a uaterina esse a christo pro fratribus meis. qui sunt cognati mei secundum carnem qui sunt israelite. quorum adoptio est filiorum et gloria. et testamentum. et legis latius et uoluntatum et promissa quorum patres. ex quibus christus secundum carnem qui est super omnia deus benedictus in secula amen. Non autem quod exciderit uerbum dei. Non enim omnes qui ex israel hiis sunt israelite. neque qui semen sunt abrahe. omnes filii sunt abrahe. sed in ysaac uocabitur et semen. Id est non qui filii carnis. hiis sunt filii dei. sed qui filii sunt

sic

sic

geminos filios

promissionis emanant in semine.
 Promissionis enim iuramentum hoc est:
 secundum hoc tempus ueniam. Te-
 rit Isaac filius. Non solum autem illa
 s; et rebecca ex uno concubitu. In his
 Isaac patris nostri. Cum enim nondum
 nati fuissent. aut aliquid exisset
 boni aut mali: ut secundum electum
 propositum dei maneret. non ex ope-
 ribus: s; ex uocatione factum est ei.
 quia maior seruetur minoris sic scrip-
 tum est. Jacob dilexi. Esau autem
 odio habui. Quid ergo dicemus.
 nunquid iniquitas apud deum: ab-
 sit. Quis enim dicit. misericors et
 misericors. et misericordiam prestabo cui
 misericors. Igitur non uolentis
 neque currentis. s; misericors est
 dei. Dicit enim scriptura pharaoni.
 quia in hoc ipsum excitavi te ut os-
 tendam in te uirtutem meam.
 et ut annuncietur nomen meum in
 uniuersa terra. Ergo cui uult mi-
 seretur. et quem uult indurat: di-
 cis itaque michi. Quid adhuc queris.
 uoluntati enim eius quis resistit.
 O homo tu quies qui resistas deo.
 Nunquid dicit figmentum ei qui
 se finxit. Quid me fecisti sic. An
 non habet potestatem figulus ex ca-
 deo massa facere aliud quod uas
 in honorem. aliud uero in contumeliam.
 Quid si uolens deus ostē-
 dere iram suam: et notam face-

in te

luti

potentiam suam. sustinuit in
 multa patientia uasa ire apta
 in interitum. ut ostenderet diuiti-
 as glorie sue in uasa misericordie. que
 preparauit in gloriam. quos
 et uocauit non solum ex iudeis sed
 etiam ex gentibus. sicut moyses
 dicit. uocabo non plebem meam
 plebem meam: et non dilectam me-
 am dilectam: et non misericordiam
 consecutam. misericordiam consecutam.
 Et erit in loco ubi deum est: non
 plebs mea uos. ibi uocabuntur
 filii dei. Isaias autem clamat pro
 israhel. Si fuerit numerus filiorum
 israhel tanquam harena maris: reliquie
 salue fient. uerbum enim consu-
 mans et abbrevians in equitate
 quia uerbum breuiatum faciet
 dominus super terram. et sicut perdit
 isaias fuisse dominus sabaoth reliquie
 uisset nobis semen: sicut sodo-
 ma facti cinis. et sicut gomora
 ra similes fuissent. Quid ergo
 dicemus. quia gentes que non secta-
 bantur iustitiam. apprehendent
 iustitiam. iustitiam autem que ex
 fide est. Israhel uero sectando lege
 iustitie: in legem iustitie non
 peruenit. Quare. Quia non ex
 fide s; ex operibus. Offenderunt
 enim in lapidem offensionis
 sicut scriptum est. Ecce pono in sy-
 on lapidem offensionis. et petram

mea
eis

uis

omne

quasi

scandali et omnis qui crediderit
 in eum non confundetur. Tres q
 uoluntas quidem cordis mei et
 obsecratio ad deum fit pro illis in
 salutem. Est testimonium enim phi
 lito illis quod emulatione dei non
 hnt: sed non secundum scientiam. Ign
 orantes enim dei iustitiam. sua
 uolentes constituere iustitie di
 uon sunt subiecti. finis ei legis
 xpi ad iustitiam omni credenti.
 moyses enim scripsit. Qui iust
 itiam que ex lege est qui fecerit
 homo uiuet in ea. Que autem
 est ex fide iustitia sic dicit. Ne
 dixeris in corde tuo quis ascen
 dit in celum. id est xpm deduce
 re. Aut quis descendet in ab
 yssum. hoc est xpm ex mortuis
 reuocare. Si quid dicit scripta.
 prope est uerbum in ore tuo et
 in corde tuo. hoc est uerbum fidei
 quod predicamus. Quia si co
 fitearis in ore tuo dominum ihesu xpm.
 in corde tuo credis. quod de
 illi exortauit a mortuis a mor
 tuis saluus eris. Corde enim
 creditur ad iustitiam. ore autem
 confessio fit ad salutem. dicit
 enim scriptura. Omnis qui cre
 dit in illum non confundetur.
 Non est enim distinctio iudei
 et gentis. Nam idem dominus omni
 uis in omnes qui uocant

illum. Omnis enim quicumque uo
 cauerit nomen domini saluus erit.
 Quomodo ergo inuocabunt in qui
 non crediderunt. Aut quomodo
 credent ei quem non audierunt.
 Quomodo autem audient sine
 predicante. Quomodo uero p
 dicabunt nisi iustitiantur. sic
 scriptum est. Quia speciosi pedes
 euangelizantium pace euangeli
 zantium bona. Sed non omnes obe
 diunt euangelio. ysaias autem
 dicit. Dominus quis credidit auditi
 uum. Ergo fides ex auditu. au
 ditus autem per uerbum dei. sed dico.
 Numquam non audierunt. Et quod
 in omnem terram exiit sonus
 eorum. et in fines orbis terre uer
 ba eorum. Sed dico. Numquid israhel
 non cognouit. primus moyses
 dicit. Ego ad emulatione uos
 adducam in non gentem. ingen
 tem insipientem. in iram uos in
 tam. ysaias autem auget et dicit.
 Inuentus sum non querentibus
 me. palam apparui his qui
 me non interrogabant. ad israhel
 autem dicit. Eotadie expandi
 manus meas ad populum non
 credentem: sed etiam contemp
 tem in. **D**ico ergo. Numquid
 repulit deus hereditatem suam.
 Absit, Nam et ego israhita sum ex
 semine abraham de rebu leia

XI

min. Non repulit deus plebe su
 am qui presunt. An nescitis in
 Ierusa quid dicit scriptura. quod
 in eodem interpellat deum ad ius
 isrl. Vne prophetas tuos occide
 runt. Altaria tua suffoderunt.
 et ego relictus sum solus. et qut
 animam meam. Sed quid illi di
 cit responsum diuini. Reliq
 in septē milia uirorū qui nō cur
 uauerūt genua an baal. sic g
 et in hoc tempore reliq̄e sedm elec
 tionē grē dei salue scē sunt. Si
 autē grā dei iam ^{non} ex operibz. ali
 oquin grā. iā non est grā. Qd
 ergo quod querebat isrl hoc
 non est consecutus. electo autē
 consecuta est. Ceteri uero exce
 cati fuerunt sicut scriptū est.
 Dedit illis deus spm cōpunc
 tionis. oculos ut nō uideant.
 usq; in hodiernū diem. Et dō
 dicit. Fiat uersa eorum coram
 ipsis in laqueum et in captiōnē
 et in scandalum. et in retrā uerōz
 illis. Obscurent ocli eorū ne
 uideant. et dorsum eorū semp
 incurua. Dico ergo. nūq̄ sic
 offenderunt ut caderent. Abs
 sit. Sed illorum delicto salus ē
 gentibz. ut illos emulent.
 Quod si delictū eorū diuitie et
 mundi. et diminutio eorū diu
 itie gentiū. quāto magis plei

tudo eorum. Vobis enī dico gē
 tibz. Quamdiu quod ego sur
 gentiū apls. ministeriū meū
 honouicabo. Si quomā ade
 mulandū prouocē carnem
 meam. et saluos faciam ali
 quos ex illis. Si enī amissio
 illorum reconciliatō est mū
 di. que assumptio in si uita
 ex mortuis. Quod si delibacō
 scā est. et massa. et si radix scā
 et rami. Quod si aliq̄ ex rami ^{fracti}
 scī sunt. tu autē cum oleaster
 tes misertus es illis. et scā
 radice et pinguedinis oliue
 facis es. noli gloriari ad ius
 ramos. Quod si gloriaris. nō
 tu radicem portas sed radix te. ^{fracti}
 Dico ergo scī sunt ut ego mis
 rar bene. propter increduli
 tatem scī sunt. tu autē fide ^{fracti}
 stas. Noli altum sapere. sed
 time. Si enī deus naturalibus
 ramis non peperit. ne forte nō
 tibi parcat. Vide ergo bonitatem
 et seueritatem dei. In eos quod
 qui ceciderunt seueritatem. in te
 autem bonitatem. si permanseris ^{dei}
 in bonitate. Alioquin et tu excide
 ris. sed illi si nō permanserit
 in incredulitate. miserentur.
 Potens est enim deus iterum
 miserere illos. Si enī tu ex nō
 li excisus es oleastro. et cōtra

fructi

et aures ut nō audi
ant

fracti

fracti
rami

fracti

dei

dño seruientes: sꝑe gaudentes. i
 tribulatione patientes. oratõm
 instantes: ueritatibꝫ scõrum cõ
 munitantes. hospitalitatem sec
 tantes. benedicite persecutibꝫ
 uos. benedicite nolite maledicere.
 Gaudete cum gaudentibꝫ: flete
 cum flentibꝫ. Ioyam inuicẽ senti
 entes. Non alta sapientes: sꝫ hu
 milibꝫ consentientes: nolite esse
 prudentes apud uos metipõs. ul
 li malum pro malo reddentes. p
 rudentes bona. non tñ coram dõ:
 sꝫ etiam coram omnibꝫ hominibꝫ.
 pacem hñtes. non uos met ipõs
 defendentes kmu: sꝫ date locũ re.
 scriptum est enim. dõ uindẽam
 ego retribuam dicit dñs. sꝫ sic
 fuerit inimicus tuus abailu.
 Si iust: potum da illi. hoc autem
 faciens carbones ignis congeres
 super caput eius. Noli uinciam
 illo: sꝫ uince in bono malum.

XII Omnis anima potestatis: sꝫ hon
 oris subdita sit. non est enim potes
 tas nisi a deo. que autem sunt
 a deo ordinata sunt. Itaqꝫ q̄ resis
 tit potestati dei ordinationi resis
 tit. Qui autem resistunt: ipõ sibi
 damnationẽ adquirent. Nam
 principes non sunt timori boni
 operis sꝫ mali. Vis autẽ nõ timere
 potestatem: boni fac. et habebis
 laudem ex illa. Qui autẽ ministrat

est tibi in bonum. Si autẽ malũ
 feceris: time. nõ enim sine causa
 gladium portat. Qui enim misẽ
 uiderit iram ei q̄ malũ agit.
 sꝫ necitati subditi estote. non
 solum propter iram: sꝫ et propter
 conscientia. Ideo enim tributa
 prestatis. annuati enim dei sunt.
 in hoc ipsum seruientes. Reddi
 te ergo omnibꝫ debita. Qui tribu
 tum tributũ. Qui uerũ gal. uerũ
 gal. Qui timorẽ timorẽ. Qui ho
 norem honorem. Nemini quicquid
 debeatis: nisi ut uincẽ diligẽtis.
 Qui enim diligit proximiũ legẽ
 impleuit. Nam nõ adulterabis.
 non occides. non furaberis. non
 falsum testimoniu dices. nõ cõ
 cupisces. et si quod est aliud mã
 datum in hoc uerbo iustaurat.
 Diliges proximiũ tuũ sicut te
 ipõ. dilectio proximi in alium
 non operatur. plenitudo ergo le
 gis est dilectio. Et hoc facites q̄
 ipõ est iam uos de sompno sur
 gere. Nunc enim prop ior e mã
 salus q̄ cum credidim. Nox pre
 cessit. dies autem appropinquauit.
 Abiciamus ergo opera tenebrarũ.
 induamur nos arma lucis: sic
 ut indie honeste ambulem. nõ
 in commestationibꝫ rebructatõ.
 non in cubilibus impudiciarũ.
 non in contentione et emulacõ.

S. p. a. Epiphany

*Si si pot qd ex
 uob e cu oib hoib*

*S. p. a.
 adacta*

sed induimū dñm ih̄m xp̄m: & carnis curam ne feceritis ī desidijs.

Infirmū autē in fide ad sumite. non in disceptationib; cogitationum. Alius enī credit in manducare se omnia. q̄ autem infirm⁹ est olus manducet. Is qui manducat non manducantē s̄ spernat. Et qui non manducat manducantē non iudicat. cēns enim illum assumpsit. Tu qui es qui iudicēs alienū seruū. Suo dño stat aut cadit. Stabit autē. Potens est enim deus statuere illū. Nam alius iudicat diem int̄ diem. alius omnē diē iudicat. Ergo unus quisq; in suo sensu habundet. Qui sapit diem dño sapit. et qui manducat: dño manducat. gr̄as enim agit deo. qui nō manducat: dño nō manducat. & gr̄as agit deo. Nemo enī nrm̄ sibi uiuit. & nemo s̄ morit. Siue enī uiuim̄ dño uiuim̄. siue morim̄ dño morim̄. Siue ergo uiuimus siue morim̄: dñi sumus. In hoc enī xp̄s mortuus est & resurrexit: ut & mortuorū uiuorum dñet. Tu autē nō iudicās fr̄m tuū. Omnes enī stabi ante tribunal dei. Scriptū ē ei. uiuo ego dicat dñs: qm̄ michi flectet omne genu. & omnis lingua confitebi deo. Itaq; unus

aut tu qui
re spūs s̄c̄i
tū.

quisq; nrm̄ pro se rationē reddi deo. Nō ergo amplius inuicē iudicemus. s; si iudicate mag; ne ponatis offendiculi frat̄ ul' scādulum. Scio & confido in dño ih̄u: q̄ michi cōmune per ipm̄ iusticiā qui existimat quid cōmune est illi cōmune est. Si enī ip̄s tibi frater tuus contumax. iam non scdm̄ karitatem ambulas. noli cibo tuo illū perdere pro q̄ xp̄s mortuus est. Non ergo blasphemetur uolū nrm̄. Non est regnū dei esca uel potus. s; iustitia & pax & gaudiū in sp̄itu sc̄o. Qui enī hoc seruit xp̄o placet deo. & probatus est hominib;. Itaq; que pacis sūt & fectemur. & que edificationis sūt inuicē custodiamus. Noli ip̄s esca destruere opus dei. Diuina quicē munda sunt. s; malū ē homini qui per offendiculiū manducat. Volū est homini nō manducare carnē. & nō bibere uinū. neq; in frater tuus offendit. aut scāda lizatur. aut infirmat. Tuā fidē h̄s tenes tenetipm̄ habe corā cō. Beatus qui non iudicat semetipm̄ in eo quod probat. Qui autē discerunt si manducauerit dāpnatus est. q̄ nō ex fide. Omne autē quod non est ex fide perim̄ est.

enī

Quemus autē nos firmiores i **XV** uicillitates infirmorū sustinere.

1 nini

et non uobis placere. Vnus quisque pro
 ximo suo placeat in bonum ad e-
 dificationem. Et cum christus non se pla-
 cuit. Sed sicut scriptum est. in pro-
 pheta inprobrantium et ceciderunt
 super me. Quicquid enim scripta sunt
 ad meam doctrinam scripta sunt. ut
 per patientiam et consolationem scriptam
 habeam. Deus autem patientie et solaci-
 um dedit uobis id ipsum sapere
 in alterutrum secundum Iesum Christum. ut
 unanimes uno ore honorifice-
 tis deum et patrem domini nostri Iesu
 Christi. Propter quod suscipite inuicem.
 sicut et Christus suscepit uos in hono-
 re dei. Dico enim christum Iesum ministrum
 fuisse circumcisionis pro ueritate
 dei. ad confirmandas promissi-
 ones patrum. Sed autem super mea ho-
 norare deum sicut scriptum est. pro-
 pheta confitebor tibi in gentibus. et noi-
 tuo cantabo. Iterum dicit. Letamini
 quod enim plebs eius. Et iterum flanda-
 te omnes gentes dominum. et magni-
 ficate eum omnes populi. Et rur-
 sum Iheremias ait. Erit radix iesse.
 et exstinguet regere gentes. in
 gentes sperabunt. Deus autem
 spiritu sua repleat uos omni gaudi-
 o et pace in credendo. ut humidatis
 in spe. et in uirtute spiritus sancti. Certum
 sum autem fratres mei et ipse de uobis.
 quoniam et ipsi pleni estis dilectione.
 repleti omni scientia. ita ut pos-

sitis alterutrum monere. Audacia
 tua autem scripti uobis fratres ex parte
 tanquam memoriam uos reducere. pro
 gratiam que data est michi a deo
 ut sum minister Iesu Christi in gentibus
 sanctificans euangelium dei ut fiat
 uoluntati gentium accepta. et sanctificata
 in spiritu sancto. Hec ergo gloriam in christo
 Iesu ad deum. Non enim audeo ad-
 loqui eorum que pro me non efficit christus.
 Inobedientiam gentium in uirtute
 signorum et prodigiorum in uirtute
 spiritus sancti. ita ut ab iherusalem per circuitum
 usque ad illiricum repleuerim eu-
 gelium christi. Sic autem hoc predicauim
 euangelium. non ut innotatus esset christus.
 ne super alienum fundamentum edi-
 ficaretur. Sed sicut scriptum est. Quibus
 non est annuntiatum de eo uidebit.
 et qui non audierunt intelligent.
 Propter quod impediebar plu-
 rimum uenire ad uos. Nunc autem
 ulterius locum non habeo in his
 regionibus. cupiditate habens autem
 ueniendi ad uos ex multis iam
 precedentibus annis. Cum in his-
 paniam proficisci cepero. Hec
 quod preteriens uideam uos. et a
 uobis deducar illuc. Si uobis primum
 ex parte fructus fuero. Nunc ergo pro-
 ficiscar iherusalem ministrare sanctis. pro-
 bauerunt enim macedonia et acha-
 ia conuersionem aliquam facere in pau-
 peres secundum quod sunt in iherusalem. pla-

8^a ad uentum domini

circumcisionis et predicatio
in uobis uidebitur

et cetera

et cetera

et cetera

190

in uobis
et factis

quoniam dicitur

de eo

et prohibe-
tis sunt usque
ad huc

7. cni
 7. uis
 cuit eis i debitoros sunt eorum.
 Nam si spiritali conu pncipes
 fci sunt gentiles. debent i m ce
 naliu ministrare eis. Hoc g' cu
 cofirmauero. i adsigna uero eis
 fructu hunc. proficiscar puos
 in hispaniam. Scio ante qm
 uenies ad uos in iherosolima
 benedictionis x uenia. Obsecro
 g' uos frs p dnm nrm ihu xpi.
 i p charitatem spe sci. ut adiuue
 tis me in orationibz pro me ad
 dnm. ut liberet ab infidelibz qui
 sunt in iudea. i obsequium in iob
 lano accepta fiat in ierlm scis.
 ut uenia ad uos in gaudio puo
 litate dei. i refrigeret uobiscu.
 deus aute pax sit cu omibz
 uobis amen.

XVI Comendo aute uob p hbe foro
 rem nram que est in m istio eccie.
 que est in cenchus ut eam susci
 pias in dno digne scis ut assi
 stas ei in quocunq; uerbo uer
 indiguerit. Et em ipa quoz adhi
 tit multis. i michi ipi. Saluta
 te puleam i aquila adiutores
 meos in xpo ihu. q pro anima
 mea ceruices suas suposuerunt.
 Quibz no solus gras ego ago. s
 ut amete eccie gentiu. i domesti
 cam eoz ecciam. Salutate p h
 uetu dilecti nrm. q est pmitius
 asie in xpo. Salutate maria qe

multu laborat in uobis. Salutate
 andronici. i iuliam cogros i co
 captiuos meos qui sunt nobiles
 in aplis qui i ante me fuerunt
 in xpo. Salutate amphatu dilec
 tissimu michi in xpo. Salutate
 urbanu adiutore nrm in xpo. et
 stachiu dilectissimu meu. Salu
 tate appellen probum in xpo. Sa
 lutate eos qui sunt ex aristobolu
 domo. Salutate herodione cogru
 meu. Salutate eos qui sunt ex
 nartisi domo q sunt in dno. Sa
 lutate trifenā. i trifolam q labo
 rant in dno. Salutate p fidam
 karissimā. que multu laborat
 in dno. Salutate rufu electu i do
 mino i mrem eius in dno i meā.
 Salutate anficertu flegonu. i
 uen. petrobam. hma i q sunt cu
 eis fratres. Salutate filologu et
 iuliu. i heru i sorore eius. i olipi
 adem. i omnes qui cu eis sunt frs.
 Salutate inuice mosculo sco. Sa
 lutant uos omnes eccie xpi. Rogo
 aute uos fratres ut obseruetis e
 os q dissensiones i offendicula
 preter doctrinam qm uos didici
 stis faciunt i declinate ab illis.
 In uisum eni xpo dno nro non
 seruiunt. s suo uentri. i p dulces s
 moues i bndictiones seducit cor
 da innocentiū. Vt eni obediencia
 monne locu diuulgata est. q

ihu

p ad Cor

frs isti puice

Gaudeo q̄ in uobis. si uolo uos sap
 ientes eē i bonis & simplices in malo.
 Quis autē pacis conteret satan
 sub pedibus uis uelociter. grā
 dñi nri ihu xpi uobiscū. Salu
 tat uos ty motheus adiutor nris.
 Titus & iason. & sositater cognati
 mei. Saluto uos ego tertius. q̄
 scripsi epistolam in dño. Salu
 tat uos graius hospes meus. et
 uniuersa ecclā. Salutat uos cra
 stus. acharius curtatis. & q̄rt̄
 frater. grā dñi nri ihu xpi. cum
 omnib; uobis am. Et autē quip
 tens est uos confirmare uerā e
 uangelium meū. & p̄dicatōnem
 ihu xpi scdm̄ reuelationē uisū
 tēporib; eternis taciti. quod nūc
 patefctū est p̄ scripturas prop̄ha
 rum scdm̄ preceptū et̄m dei. ad o
 beditionē fidei i cūctis gentibus
 cogniti soli sapienti deo. p̄ illū n̄.
 cui honor & gloria in sc̄la sc̄lor̄ am.
Incipit epistola pauli ad corinthi.

Paulus ap̄ls uoca
 tus ē ihu puolu
 tatem dei. & sosten
 es frater ecclē dei q̄
 est corinthi. sc̄ificatus in xpo ihu
 uocatus sc̄is. cū omnib; qui ino
 cant uoin dñi nri ihu xpi in oi
 loco uorūm & nro. Grā uob; & par
 a deo p̄re nro. & dño ihu xpo. Grā
 ago deo meo sp̄ pro uobis. in grā

dei que data est uobis in x̄ ihu.
 qui omnib; diuites sū estis in
 illo. in omni uerbo. & in oī sc̄ia si
 cut testimoniuū ē xpi. cōsūntur
 et in uobis ito ut nich; uob; dicit
 in nulla grā. Ex p̄t̄m; reuela
 tionem dñi nri ihu xpi. q̄ & con
 firmabit uos usq; in finē uite
 cūmine. in die aduent; dñi nri
 ihu xpi. Fidelis deus p̄ que uoca
 ti estis in societate filij eius ihu
 xpi dñi nri. Obsecro autē uos fr̄
 per nom̄ dñi nri ihu xpi. ut id
 q̄m̄ dicatis omnes. nō sint in
 uobis schismata. Sitis autē p̄fci
 in eodē sensu. & in eadē scientia.
 Significatum est enī in te uob;
 fratres mei ab his qui sūt clo
 es. q̄ contentiones sūt inter
 uos. Hec autē dico q̄ unus q̄sq;
 ur̄m̄ dicit. Ego quidē sū pauli.
 Ego autē in apollo. ego uero ce
 phe. ego autē xpi. diuisus est
 xp̄. Numq̄ paulus crucifixus
 est pro uobis. aut in nomine
 pauli baptizati estis. Si as ago
 deo q̄ uenire uim̄ baptizati
 aut i stephane comun. Ceterū
 nescio si quem alui baptizauit
 tam. Rō cū xp̄ misit me bap
 tizare. & euangelizare. Rō in la
 pientia uerbi ut non euaguet
 aux xpi. Verbum enī crucis. p̄
 untib; quib; stultitia est. Hys

in sp̄u
 sc̄ificatus
 ne q̄ dicit
 q̄ nō
 meo baptizati
 tam ep̄s.
 baptizati

autē qui salui sunt idē nobis
 virtus dei est. Scriptum est enī.
 Perdam sapientiam sapiētū.
 et prudentiā p̄dentium rep̄bato.
 ubi sapiens. ū scriba. ū cōquisi
 tor huius seculi. Nōne stultam
 fecit deus sapientiam huius mū
 di. Nam q̄ in dei sapientia non
 cognouit mundus per sapiām
 dñi. placuit deo p̄ stultitiā pre
 dicanonis saluos facere creden
 tes. Quī i iudi signa petunt. ḡti
 sapientiam querunt. Nos autē
 predicamus xp̄m crucifixum.
 iudeis quōd scandalū. gentib⁹
 autē stultitiā. Ip̄is autē uoca
 tis iudeis atq; grecis. xp̄m dñi ū
 ritē et dei sapientiam. Quia q̄
 stultū est dei. sapientius ē hōib⁹.
 et quod infirmū est dei. fortius ē
 hominib⁹. Videte enim uocacōm
 urām fratres. q̄ non multi sa
 pientes sed in carnem. nō multi
 potentes non multi nobiles. s̄
 que stulta sunt mundi elegit
 deus. ut cōfundat sapientes. Et
 infima mundi elegit deus. ut
 confundat fortia. et ignobilia mū
 di. et contēptibilia elegit deus. Et
 ea que nō sunt. ut ea que sunt
 destrueret. ut non gl̄ietur om̄s
 caro in conspectu eius. Ex ip̄so
 autē uos estis in xp̄o. ubi q̄ factū
 est sapientia nobis a deo. et ita

et sc̄ificatio et redemptio. ut quem ad
 modū scriptū est. Quis gl̄iat in do
 mino gloriatur.

Et ego cum uenissem ad uos fr̄es. **II**
 ueni non p̄ sublimitatē s̄ in nouis
 aut sapientie. annūtiāns uobis
 testimoniu xp̄i. Non enī uideam
 me scire aliquid inter uos. nisi x̄
 ihm et hunc crucifixū. Et ego infir
 mitate et timore et tremore multo
 fui apud uos. et sermo meus et pre
 dicatio mea non in persuasibilib⁹
 humane sapientie uerbis. s̄ in
 ostensione spiritus et uirtutis.
 ut fides ur̄a nō sit in sapientia
 hominū s̄ in uirtute dei. Sapiē
 tiam autem loquimur ut ut̄ perfectos.
 Sapientiam uero nō huius seculi.
 et principū huius seculi q̄ des
 truitur. s̄ loquimur dei sapiētā
 in misterio que abscondita est.
 quam predestinauit deus ante
 secula in gl̄am ur̄am. quam
 nemo principū huius seculi cog
 uit. Neque enim cognouissent. nū
 q̄ dñm glorie crucifixissent. s̄ sic
 scriptum est. quod oculus n̄ uidit.
 nec auris audiuit. nec in cor ho
 minis ascendit. que preparauit
 deus h̄is q̄ diligunt illū. Nō
 autē reuelauit deus per spiritū
 suū. Sp̄s enim om̄ia scrutatur.
 etiam profunda dei. Quis enim
 sit hominū que sunt hominis.

nisi sp̄s hominis qui in p̄o est. Ita
 que dei sunt. nemo cognouit. n̄ sp̄s
 dei. Nos autē non sp̄m hui' mudi
 accepim'. s; sp̄m qui ex deo est. ut
 sciamus que a deo sunt donata no
 bis. que loquimur non indoctis
 humane sapientie uerbis. s; i doc
 trina sp̄s. sp̄alib; sp̄ualia cōpan
 tes. Alius autē homo nō p̄cipit ea
 que sunt spiritus spiritus dei.
 Stultitia enī est illi. nō pōt intel
 ligere. q; sp̄ualit̄ examinat. Spi
 ritualis autē iudicat omnia. & ip̄e
 a nemine iudicat. Quis enī cog
 nit sensum dñi. aut quis instru
 rit eum. Nos autē sensum x̄p̄i h̄
 uimus. **Et** ego fratres nō potui uo
 bis loqui q̄ sp̄alib; s; quasi car
 ualib;. Eanq; paruulus in x̄p̄o.
 lac uobis potum dedi nō escam.
 nondum enī poteratis. s; nec n̄c
 quidē potestis. Adhuc enim estis
 carnales. Cum eī sit inter uos i
 scelus & contentio. nōne carnal
 es estis. & scdm hominē ambula
 tis. Cum enī quis dicat. ego q̄dē
 sum pauli. alius autē ego apol
 lo. nōne homines estis. Qd̄ ḡ
 est apollo. Quid uero paulus.
 ministri eius tu credidistis. Et
 unicuiq; sicut deus dedit. Ego pl
 antam. apollo rigauit. s; dñs in
 crementū dedit. Itaq; neq; q̄ plan
 tar est aliquid. n; qui rigat. s; q̄

incrementū dat deus. Qui plan
 tar autē & qui rigat unū sunt. U
 uis q̄sq; autē prop̄am incedē ac
 cipiet. scdm suū laborē. Dei eī su
 mus adiutores. dei agricultura
 estis. dei edificatio estis. Scdm ḡ
 tiam dei n̄ data est michi. ut sa
 piens architectus fundamentū
 posui. Alius autē f̄edificat. Un
 quisq; autē uideat. quom̄ sup
 edificet. Fundamētū enī aliud ue
 mo potest ponere. preter id quod
 positum est. qd̄ est x̄p̄s ihs. Si n̄s
 autē superedificat sup fundamē
 tum hoc aurum. argentū lapi
 des preciosos. ligna ferri. stipula.
 uuius cuiq; opus manifestum
 erit. Dies enim dominū declara
 bit. q; in igne reuelabit. Et unū
 cuiusq; opus q̄le sit. ignis pro
 babit. Si opus cuiusq; mansit
 quod superedificauit. mercedem
 accipiet. Si cuiusq; opus tremā
 bile erit. detinentū patiet. Ip̄e
 autē saluus sic tam q̄ per ignē.
 Nescitis qm̄ templum dei estis. &
 sp̄s dei habitat in uobis. Si q̄s autē
 templū dei uiolauerit. disperdet il
 lum deus. Templū enī dei sanctū
 quod estis uos. Nemo se seducat.
 Si quis uidetur inter uos sapi
 ens eē in hoc seculo stultus fiat.
 ut sit sapiens. Sapientia enim
 huius mudi. Stultitia est apud

metige

prun

deum. Sicut scriptum est. ⁶ Cōpre-
hendam sapientes in astucia eorū.
Et iterum. ⁷ nouit cogitationes
sapientū quā uane sunt. Itaq;
nemo gloriatur in hominib;. Dīa
cūm uīa sunt. siue paulus. si
apollo. siue cephas. si mūdus.
si uita. siue moys. siue p̄sentia.
siue futura. Dīa em̄ uīa sunt. uō
autē xp̄i. xp̄i autem dei.

Sic nos existimet homo ut mis-
eros xp̄i. et dispensatores misterio-
rum dei. Hic iam querit int̄ dispe-
satores ut fidelis quis inueniat.
Michi autē pro minimo est ut
a uobis iudicer aut ab hominib;
die. Si neq; me ip̄m iudico. Nichi
em̄ michi confusus sum. h̄ nō in
hoc iustificatus sum. Qui autē iudi-
cat me dñs est. Itaq; nolite ante
tempus iudicare. quoad usq; ue-
niat dñs. qui et illuminabit absc-
dita tenebrarum. et manifestab̄
cōsilia cordū. et tunc laus erit
in unq; a deo. Hec autē fr̄es tñt
figuram in me. et apollo propter
uos. ⁸ in uobis discatis. ne sup̄
quā scriptū est. uiuus aduersus al-
terum infletur pro alio. Quise-
nim te disceruit. Quid autē res
quod non accepisti. si autē accipi-
sti quid gliaus q̄ nō accepisti.
Jam satati estis. Jam duntaxat fa-
ctis. siue noui regnatis. et utinā

regnatis. ut et nos uobiscū regne-
mus. Puto enim deus qd nos ap̄lōs
nouissimos ostendit. tanq̄ mor-
ti destinatos. q̄ spectaculū fci su-
mus huic mūdo et angelis et hōib;. Nos
stulti p̄ xp̄m. uos autē pri-
uidentes in xp̄o. Nos infirmi. uos a-
fortes. uos uobiles. nos autē igno-
biles. Usq; in hūc horam. et sursum
et sitimus et n̄ nudī sumus. et cola-
phis cedunt. et instabiles sumus.
et laboramus operantes manib;
n̄is. maledicimur et b̄dicimur.
p̄secutionem patimur et inuicem.
blasphemamur et obsecramur. tanq̄
purgamenta huius mūdi facti su-
mus om̄iū p̄p̄tina usq; adhuc.
Nō ut confundam uos hoc sc̄o.
S; ut filios meos limos moneo.
Nam si decē milia pedagogy tē-
atis in xp̄o. h̄ nō multos patres.
Nam in xp̄o ih̄u per euāgelium
ego uos genui. Rogo ergo uos i-
mitatores mei estote. Ioco misi
ad uos tymotheum q̄ est filius
meus km̄s et fidelis in dño. qui
uos cōmone. faciat uias m̄as.
que sunt in xp̄o. sicut ubiq; in
om̄i eccl̄a doceo. Tanq̄ nō uentur-
sum ad uos. sic inflati sūt qdā.
ueniam autem cito ad uos. si do-
minus uoluerit. et cognoscā nō
sermonē eorum q̄ inflati sunt.
S; uirtutem. Nō em̄ in sermone ē

fr̄es

sicut et ego xp̄i

x̄ ih̄u

regnum dei: si in uirtute. ad uul-
 tis. In uirga ueniam ad uos. ani-
 mitate et spiritu mansuetudinis.
V **Q**uoniam auditur inter uos forni-
 catio. Et talis fornicatio quales nec
 inter gentes. ita ut uxorē pūis as-
 habeat. Et uos inflati estis. et non
 magis luctum habetis ut tollat
 de medio ur̄i. qui hoc opus fecit.
 Ego quidem absens corpore. p̄sent
 autem spiritu. iam iudicauit ut
 p̄sent eum qui sic operatus est in
 nomine dñi n̄i ih̄u xp̄i. cōḡgat
 uob̄ et meo spiritu cum uirtute do-
 mini ih̄u. trahere huiusmodi sat̄ne
 in interitum carnis. ut sp̄s salu-
 sit in die dñi n̄i ih̄u xp̄i. Nō uona
 gloriatio ur̄a. Nescitis quod modicum
 fermentū totā massam corrūpit.
 Expurgate uetus fermentū. ut si-
 tis uona consp̄sio. sicut estis azi-
 mi. Et eū pascha ur̄i. imolatus
 est xp̄s. Itaq; epulemur. Nō in fer-
 mento ueteri. neq; in fermento ma-
 line et nequitię. s; in azimis sincer-
 itatis et ueritatis. Scripsi uobis
 in epistola. ne cōmiscerā forni-
 catis. Nō utiq; fornicatis huius-
 modi. aut auaris. aut rapacib;.
 aut idolis seruientib;. Alioquin
 debueratis de hoc mūdo erisse. Nūc
 autē scripsi uobis. nō cōmisceri.
 Quis qui frater uocat̄ nominat̄.
 est fornicator. aut auar;. aut ido-

lis seruientis. aut maledicus. at
 ebriofus. aut rapax: cū eiusmodi
 nec cibum sumere. Quid em̄ in
 de huius que foris sunt iudicare.
 Nōne de huius qui intus sūt uos
 iudicatis. Nam eos q̄ foris sūt.
 deus iudicabit. Auferte malū
 ex uobis ipsis.

Audet aliquis ur̄m huius negociū **VI**
 aduersus alterum iudicari apud
 iniquos. et non apud sc̄os. An ne-
 scitis quod sc̄i de hoc mūdo iudicabūt.
 Et si in uobis iudicabit̄ mūdos.
 indigni estis qui de minimis iudi-
 catis. Nescitis quod quā anḡlos iu-
 dicabimus. quāto magis sc̄lana.
 Sc̄lana ḡ iudicia si habueritis. cō-
 temptibiles qui sunt in ecclia. il-
 los constituite ad iudicandū. Ad
 uerendum ur̄am dico. sic nō
 est inter uos sapiens quisquā
 q̄ possit iudicare inter fr̄em su-
 um. S; frater cum fr̄e iudicō cō-
 tendit. et hoc apud infideles. Jam
 quidē omnino delictū est in uob;
 quod iudicia hētis inter uos. Quare
 nō magis iniuriam accipitis.
 quare non magis fraude patim-
 ini. S; uos iniuriam facitis. et
 fraudatis et hoc fratrib;. An nesci-
 tis quod iniqui regnum dei nō pos-
 sident. Nolite errare. Neq; for-
 nicari. neq; idolis seruientes. n;
 adulteri. neq; molles. in masculi-

In die p̄p̄te ep̄ta

lorum concubitores neque fures.
 neque fures auari. neque ebrioli. atque
 maledici. neque rapaces regnum dei
 possidebunt. Et hec quod fuistis.
 si auerunt estis. si sanctificati estis. si
 iustificati estis in nomine domini nostri
 ihesu christi et in spiritu dei nostri. Omnia mi
 chi licent. si non omnia expediunt.
 omnia mihi licent. si ego sub nul
 lius redigar potestate. Et sciant
 uerenter etiam. Deus autem et hunc
 et hunc destruet. Corpus autem non
 fornicationi sed domino et domino corpori.
 Dominus uero et dominum suscitauit. et uos
 suscitabit per uirtutem suam. Nesci
 tis quoniam corpora uestra membra christi sunt.
 Tollens ergo membrum christi. faciam
 membrum meretricis. auerit. An ne
 scitis quoniam qui adheret meretrici
 unum corpus efficitur. Erunt igitur
 duo in carne una. Quod autem adheret
 domino unus spiritus est. Fugite
 fornicationem. Omne enim peccatum quod
 cumque fecerit homo. ex corpore est.
 Qui autem fornicat. in corpore suo
 peccat. An nescitis quoniam membrum in
 templi est spiritus sanctus qui in uobis est.
 quem habetis a deo et non estis in
 empti cum estis precibus magno.
 glorificate et portate deum in cor
 pore uestro. Ex quibus autem scripsisti
 michi. Bonum est homini muli
 erem non tangere. pro fornicati
 onem autem uenit quisque suam

uorem accipiat. et unaqueque suum
 uirum habeat. Uxor uiri debitum
 reddat. Similiter autem et uxor uiro.
 mulier sui corporis potestatem
 non habet. sed uir. Similiter autem sui
 corporis uiri potestatem non habet.
 si mulier. noluit fraudare uirum.
 nisi forte ex consensu ad tempus.
 ut uacetis orationi. Et iterum re
 uertimini in idipsum. Ne temptet
 uos sathanas pro incontinetiam
 uestram. Hec autem dico secundum idu
 gentiam. non secundum imperium. Vo
 lo autem omnes homines esse
 sicut me ipsum. Si unus quisque
 proprium domum habet ex deo. Alii quod
 sic. Dico autem sic. Alius uero sic.
 Dico autem non nuptis et uiduis.
 Bonum est illis. si sic permanerint
 sicut et ego. Quod si non optinet
 nubant. melius est enim nubere
 quam uiuere. Huius autem qui in
 uincti sunt precipio non ego sed
 dominus. Uxorē a uiro non discedere.
 Quod si discesserit maneat in uir
 tam. aut uiro suo reconciliari.
 et uir uxorē noni muttat. Nam
 ceteris ego dico. non dominus. Si quis
 frater uorem habet infidelē. nec
 consentit habitare cum. Illo non
 dimittat illam. Et si quis mulier
 habet uirum infidelē. nec consentit
 habitare cum illa. nec dimittat uirum.
 Sanctificatus est enim uir infidelis

per fideliem mulierem. Et sanctifica
 ta est mulier est mulier infideli
 per uirum fideliem. Aliquin filii
 in mundo erant. Nunc autem sancti
 sunt. Quod si infidelis discedit
 discedat. Non est cui seruituti sub
 iectus frater uel soror in eum modo.
 In pace autem uocauit nos dominus. ²¹
 Si mulier si uiri saluum facies.
 Aut unde sis uir si mulierem sal
 uam facies. Nisi unumquodque sicut
 diuisit deus. Nisi unumquodque sicut uo
 cauit deus ita ambulet. Nisi sicut in
 omnibus ceteris dicitur. Circumcisus a
 uiquis uocatus est. non adducat pre
 putium. In preputio aliquis uocatus
 est non circumcidatur. Circumcisio
 michi est. et preputium michi est. si obser
 uatio mandatorum dei. Unus quisque
 in quo uocatus est. in ea
 permaneat. Seruus uocatus est non
 sit liber. Si si potes liber fieri ma
 gis utere. Qui enim in domino uocatus
 est seruus. libertus est domino. Sicut
 qui liber uocatus est. seruus est
 christi. propter empti estis. Nolite fieri
 miserum hominum. unus quisque in
 quo uocatus est frater. in hoc ma
 neat apud deum. De uirginibus
 autem preceptum domini non pro. consisti
 uim autem deo. tanquam misericordi
 am consecutus a domino ut sum
 fidelis. Existimo ergo hoc bonum
 esse pro instanti necessitate quam bonum

est hominum sic esse. Alligatus es
 uxori noli querere solutionem. So
 lutus es ab uxore. noli querere
 uxorem. Si autem accepis uxorem.
 non peccasti. Nisi nupta uirgo
 non peccabit. Tribulationem tuam
 carnis habebunt humores. Ego autem
 uobis pro. Hoc itaque dico fratres
 tempus breue est. reliquum est ut
 qui habent uxores. tanquam non habentes
 sint. Et qui fleat tanquam non flens.
 Et qui gaudeat tanquam non gaude
 tes. et qui emunt tanquam non posside
 tes. Et qui utuntur hoc mundo. ta
 quam non utantur. Preterit enim figura
 huius mundi. Volo autem uos sine
 sollicitudine esse. Qui sine uxore est.
 sollicitus est que domini sunt. ²²
 placeat deo. Qui autem cum uxo
 re est. sollicitus est que sunt mundi
 di. quomodo uxori placeat. et di
 uisus est. Et mulier in nupta
 et uirgo cogitat que domini sunt.
 ut sit sancta et corpore et spiritu. Que a
 nupta est cogitat que sunt mundi
 quomodo placeat uiro. Porro
 ad utilitatem uitam dico. non ut
 laqueum uobis mittam. sed ad id
 quod honestum est. et quod facultatem
 habet sine impedimento domino obser
 uandi. Siquis autem iuxta se
 uideri existimat super uirginitate sua.
 Quod sit super adulta. uita or. fie
 ri. quod uult faciat. non peccat

si nubat. Nam qui statuit in corde suo firmus. non huius nec cessitatem. potestatem aut huius sue uoluntatis. et hoc indicauit in corde suo seruare uirginem suam bñfacti. Igitur et qui in minimo ungit uirginem suam bñ facit. et qui non ungit bñ facti meli facit. Mulier alligata est legi quāto tempore uir eius uiuit. Ad si dormierit uir eius liberata est. cui uult nubat tñ in dño. leati or autē erit si sic pmanserit sed meum consiliū. Puto aut qd ego spm dei habeam.

VII De his aut que idolis sacrificat scimus qm omnes scientia habemus. Scia inflat. caritas edificat. Si quis autē se existimat scire aliquid. nondū cognouit que admodum oporteat eū scire. Si quis autē diligit deum hic cogitatus est deo ab eo. De eis ad que idolis immolant. sciam qm qd est idolum in mundo. et qd nullus deus est nisi unus. Nam et si sunt qui dicant dii. siue in celo siue in terra. si quid sunt dii nisi idm multi. Nobis tñ un deus pter quo omnia. et nos in illo. et uis dñs ihc xpc per que omnia. et nos p ipm. si nō in omnib; est caritas. Quidam enī cū conscientia usq; nunc idoli qñ idolo utum

manducant. et conscientia ipōri cum sit infirma polluit. Et scia aut non nos cōmendat deo neq; enī si nō manducauerit deficiem? neq; si manducauerit hūndabit. Videte autem hęc licentia uestra ut forte offendiculu fiat infirmis. Si enī quis uiderit eum q hē scientiam in idoli recubentē. nonne conscientia eius cū sit infirma edificabitur ad manducandū idolo. lothica. et peccabit infirm. in tua scientia frater. ip que xpc mortuus est. Sic autē peccantes in frēs. et peccantes conscientia eorū infirmam in xpo peccatis. Quia ip si et ca scandalizat fratrem meū. non manducabo carnē in eternū. ne frēm meū scandalizem.

IX Domine sum lib. none sū apls. none ihc dñm. in m̄ uidi. none opus meū uos estis in dño. et si alius nō sum apls. si tñ uobis sum. Nam signaculū aplatus mei uos estis in dño. mea defensio apud eos qui interrogant. hec est. nūq; nō tēmuis potatē manducandi et bibendi. nūq; non tēmuis potatē muliere; fororem ducendi. sicut et ceti apoli et fratres dñi. et cephas. aut ego solus. et barnabas nō habemus potatē hoc operandi. Et uis militat suis agendus

IX

me

aram

unq. Qui plantat vineam. et de
 fructu eius non edat. Cuius pasc
 gregem. et de lacte gregis non maducat.
 Nunq. scdm lxxm h dico. an et
 lex h dicit. Scriptu est in lege mo
 ysi. Non alligabis os boui trahenti.
 Nunq. de bobus cura est deo. an pp
 uos. hoc dicit. nam pp uos scpta
 utiq. sunt. qm debet in spe q arat
 arare. et qui triturat in spe fructu
 percipiendi. Si nos uob spualitate
 minauim. magnu est si carnalia
 uita metamus. Si alii potestatis
 me pncipes sunt. qre no potius
 nos. Si non uisi hac potestate. h
 omnia sustinem. neq. offendidim
 deius euangelio xpi. Nescatis qm q
 in sacratio operant. que de sacratio
 sunt edunt. Qui altari deseruiunt
 cum altari participant. Ita idus
 ordinauit hys qui euangelium an
 nuntiant. de euangelio uiuere.
 Ego aut nullo bonum usus sum.
 Non scripti autem lex ut ita fiant i
 me. Bonu est in magis mori. qm
 ut gloriam meam quis euacuet.
 Nam si euangelizatio no e michi
 gloria. uicitas enim in icumbit.
 Ve cum michi est finis euangelizati.
 Si autem hoc uolens ago. mercedem
 habeo. Si autem inuitus. dispen
 satio michi credita est. que e ergo
 merces mea. ut euangelium pdicem
 sine sumptu ponam euangelium. ut

non ab uita potestate mea in eu
 gelio. Nam cum lib cem ex omnibus
 omniu me serui feci. ut plures lu
 ci facerem. Et factus sum iudeis tanq
 iudeus. ut iudeos lucrarem. Hys q
 sub lege sunt q sub lege cem. cu
 que non cem sub lege. ut eos q sub
 lege erant luci facerem. Hys q sub
 lege erant. tanq. sine lege cem. cu
 sine lege dei non essem. Si in lege es
 sem xpi ut luci facerem eos q sine
 lege erant factus sum infirmus in
 firmus. ut infirmos luci facere.
 Omnibus omnia factus sum. ut omnes
 saluos facerem. Omnia autem facio
 pp euangelium. ut pnceps ei efficiar.
 Nescatis q hy qui in stadio currunt.
 omnes quidem currunt. h unus ac
 cipit uictum. Sic currite ut copre
 tendatis. Omnis autem q in agone
 contendit ab omnibus se abstinet. Et
 illi quid u corruptibile coronam
 accipiant. Nos autem incorrupta.
 Ego igitur sic curro. no q in uictu
 tum. sic pugno no q acie uerbe
 rans. h castigo corpus meum. et in
 uirtutem redigo. ne forte ai alius
 predicauerim. qe reprobi efficiar.
Dolo enim uos ignorare fratres. qm pa
 tres nri omnes sub iure fuerunt.
 et omnes mare transierunt. Et om
 ni in moyse baptizati sunt in iure
 et in mari. Et omnes eandem escam
 spiritualem manducauerunt. et omni

unq
 non
 sumus

Da m sep
 trua q fia

eundem potum spiritali biberunt.
 Biberant autē de spiritali. consequē-
 ti eos terra. Terra autē erat xp̄s. si
 non in pluribus eorū vniplacitū est
 deo. Nam prostrati sunt in deserto.
 Hec autē in figura sc̄a sunt n̄r̄i. ut
 non simus concupiscentes in alior.
 sicut et illi concupierunt. Neq; id
 latre efficiamini. sicut quidam ex
 ip̄is quemadmodū scriptum est.
 Sedit populus manducare et bibe-
 re et surrexerunt ludere. Neq; fornice-
 mur sicut quidam ex ip̄is fornicati
 sunt. et ceciderunt in illa die u-
 ginti tria milia. Neq; temptemus
 xp̄m. sicut quidam eorū temptauerunt.
 et asserenti b; perierunt. Neq; mur-
 muraueritis. sicut quidam eorū mur-
 murauerunt. et perierunt ab extermina-
 tore. Hec autē omnia in figura cō-
 tingebant illis. Scripta sunt autē
 ad correctionē nr̄am. in quib; si uis
 saluum deuenierunt. Itaq; n̄ se ex-
 istimat stare. uideat ne cadat.
 Temptatio uos n̄ p̄hndat n̄ hu-
 mana. Fidelis autem deus est qui
 non patietur uos temptari. sup-
 id quod potestis. si faciet cū temp-
 tatione etiam prouentū ut possi-
 tis sustinere. Propter quod kin̄
 m fugite ab idolorum cultura. ut p̄-
 tenti b; loquor. uos iudicate quod
 dico. Calix benedictionis cui bene-
 dicimus. Nōne cōmunicatio sang-

nis xp̄i est. Et panis quē fr̄igim?
 nonne participatio dñi est. Quū un-
 panis. unū corpus multi sum?
 om̄is de uno pane et de uno cali-
 ce participamus. Videte isrl̄ sc̄dm cr̄-
 uen. nōne qui edunt hostias pri-
 cipes sunt altaris. Quid ergo dico.
 q̄ immolatiū sit idolis aliquid. at-
 q̄ idolum sit aliquid. S; q̄ imolat
 gentes demonib; immolant non
 deo. Nolo autē uos socios fieri demo-
 norum. Nō potestis calicē dñi bibe-
 re et calicem demoniorū. Nō potestis in-
 se dñi participes esse et in se demoniorū.
 Anemulam dñi. sicut q̄ fortiores
 illo sumi. Omnia licent s; nō omnia
 expediunt. Omnia licent. s; nō oīa
 edificant. Nemo quod suū ē querat.
 s; quod alterius. Omne q̄d ī ma-
 cello uenit manducate. nich; int̄-
 rogantes p̄ conscientiā. Dñi est
 terra et plenitudo eius. Si quis uocat
 uocat uos infidelū. et multis re-
 omne quod uob; apponit mandu-
 cate. nich; interrogantes p̄ consci-
 entiam. Si quis autem dixerit u-
 obis. hec immolatiū est idolis. No-
 lite manducare p̄ illi q̄ dicant.
 et p̄ conscientiam. Consciā autē
 dico non tuam s; alteri. ut q̄d eū
 libertas mea iudicetur ab alieni
 consciā. Si ergo cum gr̄a participo. q̄
 blasphemor pro eo q̄ gr̄as ago. Si
 ue ergo manducatis siue bibitis

corpore

Quid

D. cenar

m

alud

ul' aliquid factis: omnia in gloria
dei facite. In offensione estote iude
is et gentibus et eccle dei. sicut et ego pro
omnia omnibus placeo. quicquid
quod michi utile est. si quod multis
ut salui fiant.

may

XL

Imitatores ^{mei} dei estote: sicut et ego
xpi. Laudo autem uos fratres quod per
omnia mei memores estis. et sicut
tradidi uobis precepta mea tene
tis. Volo autem uos scire quod ois uiri
caput xpi est. Caput autem mulie
ris uir. Caput uero xpi deus. Ois
uir orans. aut prophetas uelato
capite. deturpat caput suum. Ois
autem mulier orans aut prophetas non
uelato capite. deturpat cap suum.
Viri est enim ac si decaluet. Nam si
non uelatur mulier et tondetur.
Si uero turpe est mulieri tonderi
aut decaluari: uelut caput suum.
Vir quid non debet uelare cap suum:
quoniam symago et gloria est dei. Mulier
autem gloria uiri est. Non enim uir ex
muliere est: sed mulier ex uiro. Et
enim non est creatus uir pro mulie
re: sed mulier pro uiro. Ite dicit mu
lier uelam hie super caput suum:
propter angelos. Verumptamen
in uir sine muliere. in mulier
sine uiro in diu. Nam sicut mili
er de uiro. ita et uir pro muliere.
Omnia autem ex deo. Vos ipse iudica
te. decet mulierem non uelata orare

deum: nec ipsa natura cocet uos:
quod uir: quid si comam mutat. igitur
est illi. mulier uero si comam mutat
at: gloria est illi. quoniam capilli pue
lammie ei dati sunt. Si quis autem
uidetur contentiosus esse. nos tale
consuetudinem non habemus in ecclesia
dei. Hec autem precipio. non laudas
quod non in melius. si in detius con
uenitis. primum quid conuenienter
in uobis in ecclesia. audio scissuras
esse: et ex parte credo. Nam oportet he
ses esse: ut et qui probati sunt ma
ifesti fiant in uobis. Conuenie
tur: ergo uobis in unum iam non est
domicam cenam manducare. V
nus quisque enim suam cenam presu
mit ad manducandum. Et alius
quid estur. alius autem ebrius est.
Nunquid domos non letis ad ma
ducandum et bibendum: aut etiam
dei contempnitis. et contempnit
os qui non habent. Quod dicit uobis.
Laudo uos. in hoc non laudo. E
go enim accepi a domino quod tradidi
uobis. Quoniam dominus ihesus in qua nocte
debat: accepit panem: gratias a
gens fregit et dixit. Accipite et ma
ducate. hoc est corpus meum: quod pro
uobis tradetur. hoc facite in mea
comemorationem. Similiter et calicem
postquam cenauit dicens. Hic calix
nouum testamenti est in meo sa
guine. hoc facite quatenus scilicet bib

Joan. 13

II

Aut iterum caput pedibus non
estis michi necessary. Si multo
magis que uidentur membra corpo
ris infirmiora esse necessaria sunt. et
que putamus ignobiliora tamen
esse corporis. his abundantiore
honorem curamus. Et que uis
uicta sunt uis abundantiore
honestatem habent. honesta autem
membra nullius egent. si deus tepe
rauit corpus ei cui decet. huius
dantiorum tribuendo honorem
ut non sit scisma in corpore. Sed
et idipsum pro inuicem sollicita sunt
membra. et si quid patitur unum
membra compatuntur omnia
membra. vos autem estis. siue gli
atur unum membrum. congraude
ant omnia membra. vos autem
estis corpus christi. et membra de me
bro. Et quosdam quid posuit
deus in ecclesia in ecclesia. Primum apo
stolos. Secundo prophetas. Tertio doc
tores. deinde uirtutes. Exinde gra
tias curacionum. Spirituales
gubernationes. genera linguarum.
nunc quod omnes apostoli. nunc quod omnes pro
phete. nunc quod omnes doctores. nunc
quod omnes uirtutes. nunc quod gra
tias curacionum. nunc quod omnes lin
guas loquentur. nunc quod omnes uirtutes
tantum. An emulamus autem
carissimata meliora. et adhuc ex
cellentiore uis uobis demonstro.

membra

interpretationes sermonum

2^a in 6

Silinguis hominum loquar. et
angelorum. caritate autem si habeam.
fuis sum uelut es sonans. at
cymbalum timens. Et si habero pro
phetiam. in uocem mistia omnia
et omnem scientiam. et si habero
omnem fidem. ita ut montes tra
feram. caritate autem non habeo
nichil sum. Et si distribuero in
uos pauperum omnes facultates
meas. et si tradidero corpus me
um ita ut ardeam. caritatem
autem non habero nichil in prodest.
tantas paucis est. linguaque.
caritas non emulatur. non ag
nitam non inflatur. non est
ambiciosa. non querit que sua sunt.
non imitatur. non cogitat ma
lum. non gaudet super iniquitate.
congraudet autem ueritati. omnia
suffert omnia credit. omnia se
rat. omnia sustinet. caritas nun
quam excedit. siue prophetie euacua
bunt. siue lingue cessabunt.
siue scientia destruet. Ex parte enim
cognoscimus. et ex parte propheta
mus. Cum autem uenerit quod p
fectum est. euacuabitur quod ex parte
est. Cum enim paruulus loquatur
ut paruulus. sapiebam ut par
uulus. cogitabam ut paruulus.
Quando autem factus sum uir. euacuauit
que erant paruuli. uidentur
tunc per speculum in enigmate.

XIII

en

tunc autē facie ad faciē. Nūc
cognosco ex parte. tunc autē cog
noscam sicut et cognitus sum.
Nunc autē manet fides. spes.
caritas. tria hec. maior autem
hys est caritas.

Sectanum caritatē. emulam
spiritualia. magis autē ut ppe
ctis. qui enim loquitur ling. nō
hominib; loquitur s; deo. nō e
nim audit. sp̄ autē loq̄t̄ in ste
na. Nam qui prophetat hoib;
loquitur ad edificationē. et exhor
tationē et consolationē. Qui loq̄
tur lingua. semetipm edificat.
qui autē prophetat. eccliam deie
dificat. volo autē uos loq̄ ling.
magis autem prophare. Nam
maior est qui prophetat q̄
qui loquitur linguis. nisi for
te interpretetur ut ecclia edifi
cationem accipiat. Nunc autē fr̄s
si uenero ad uos linguis loq̄s.
quid uobis prodero nisi uob lo
quar. aut in reuelatione aut
in scientia. aut propheta. aut i
doctima. et cetera que sine ani
ma sunt uocem dantia. siue ti
bia siue cythra nisi distinctio
sonituum dederint. quom̄ scietur
quod canitur. aut quod cythra
catur. Et cū si incertam uocem
de tuba quis parabit se ad bel
lum. ita uos p̄ linguam nisi

manifestū sermonē dederitis n̄
inoto scietur id quod dicitur. Cu
tis cū in aera loquentes tā multa
ut puta genera linguarū sūt in
hoc mundo. nich sine uoce est.
Si ergo nesciero uirtutē uocis.
ero etiam loquor barbarus. et qui
loquit in barbarus. sic uos q̄
inam emulatores estis sp̄um
ad edificationē ecclie querite ut
hūdetis. et ideo qui loquitur ling.
oret ut interpretetur. Nā si ore
lingua. sp̄ meus orat. mens
autē mea sine fructu est. Quid
s̄ prodest. Orabo sp̄ orabo. p̄ me.
psallam spiritu. psallam in mente.
Ceterū si b̄ uideris sp̄. q̄s sup
plet locum idiote. Quom̄ dicit
amen. super tuam b̄ dictionē.
qm̄ quid dicas nescis. nā tu q̄d
b̄ gr̄as agis. s; alter nō edifica
tur. Gr̄as ago deo q̄ om̄iu uirū
lingua loquor. S; in ecclia uolo
uerba sensu meo loq̄ ut alios
instruam. q̄ decem initia uerborū
i lingua. fratres nolite pueri ef
fici sensibus; s; infantia paruuli
estote. sensibus autē p̄fectis.
In lege scriptū est. Quom̄ in alijs
linguis. et alius labijs loq̄t̄ p̄ b̄
hunc. et n̄ sic exaudiet me dīc
dñs. Itaq; lingue in signū sūt
non fidelib; s; infidelib; p̄phete
autē non infidelib; s; fidelibus.

moo

magis. v.

v. cū

Si ergo conueniat uniuersa ecclesia
 in unum. et omnes linguis loquantur
 intrent autem idiote. aut infideles.
 nomen dicent quid insanus.
 Si autem omnes prophetent. utrum
 autem quis infidelis uel idiota
 conuincat ab omnibus. diiudicet
 ab omnibus. Occulta enim cordis eius
 manifesta fiunt. et ita cadens in
 faciem adorabit deum. promittens
 quod uere deus in uobis sit. Quid ergo
 fratres. Cum conuenitis unusquisque
 uerbum psalmi habet. doctrinam dei habet.
 apocalypsin habet. interpretationem habet.
 linguam habet. omnia ad edificationem
 fiant. Sive lingua quis loquitur. sed
 duos aut multum tres. et per partes
 unus interpretet. Si autem si fue-
 rit interpretes. taceat in ecclesia. Sibi
 autem loquitur et deo propter duo. aut
 tres dicant. et ceteri diiudicent. et
 si aliquid reuelatum fuerit secretum por-
 taceat. Potestis enim per singulos or-
 prophare. ut omnes discant. et os
 exhortentur. et spiritus prophetarum pro-
 phis subiecti sunt. non enim est dis-
 sensus deus. sed pacis sicut in
 omnibus ecclesiis sanctorum doceo. mulie-
 res in ecclesiis taceant. non enim per-
 mittit illis loqui. sed subditas esse
 sicut uerba dicit. Si quid autem uo-
 lunt discere. domi in uos suos
 interrogent. Turpe enim est mulieri
 loqui in ecclesia. An a uobis uerbum dei

ut

ut

ut

J

processit in uos. aut ^{ad} uos solo-
 puenit. Siquis uidet prophetiam
 esse aut spiritualis. cognoscat que
 scribo uobis. quia dominum sunt manda-
 ta. Siquis autem ignorat. interrogabit.
 Itaque fratres emulamini prophetiam
 et loqui linguis nolite prohibere.
 omnia autem honeste et secundum or-
 dinem fiant in uobis.

Notum autem factio uobis euangelium
 quod predicavi uobis. quod tac-
 cepistis in quo et stans. per quod et
 saluamini. et ueritate per dicitur
 uerim uobis si tenetis. si fructus
 credidistis. Tradidi enim uobis in pri-
 mus quod et accepi. quoniam et mortui
 us est pro peccatis nostris secundum scrip-
 turas. et qui sepultus est. et qui reser-
 uat tertia die secundum scripturas. et qui
 resurrexit tertia die. et post hunc undecim. De-
 inde uisus est plus quam quingentis
 fratribus simul. et quibus multi man-
 eant usque adhuc. Quidam autem
 dormierunt. Deinde uisus est iacob.
 deinde apostolis omnibus. non uisum
 autem omnium tanquam abortiuo uisus
 est et michi. Ego enim sum minimus
 apostolorum. quoniam non sum dignus uocari a
 postolo. quoniam persequutus sum ecclesiam
 dei. Gratia autem dei sum in quod sum. et gratia
 eius in me uacua non fuit. sed ha-
 bundantius illis omnibus labora-
 ui. non ego autem sed gratia dei mecum.
 Sive enim ego sive illi sic predicavi

XV

resurrectio mortuorum non est

mus. et sic credidistis. Si autem
 xpc predicatur qd resurrexit a
 mortuis. quomodo quidam dicunt
 in uobis. quia resurrectio mortuo-
 rum non est. in xpc resurrexit. Si
 autem xpc non resurrexit. inanis
 est ergo predicatio nostra. inanis
 est fides uestra. Inueniunt autem et fal-
 si testes dei. quoniam testimonium dixi-
 mus aduersus deum. quod suscitauit
 xpm. quem non suscitauit. Nam
 si mortui non resurgunt. neque
 xpc resurrexit. Quod si xpc non re-
 surrexit. uana est fides uestra. ad-
 huc enim estis in peccatis uestre.
 Ergo et qui dormierunt in xpo perie-
 runt. Si in hac uita tantum in xpc span-
 tes sumus. miserabiles sumus om-
 nibus hominibus. Tunc autem xpc sur-
 rexit a mortuis. primitie dormie-
 tum. Quoniam quid per hominem
 mors. et per hominem resurrectio m-
 ortuorum. Et sicut in ada omnes
 moriuntur. ita et in xpo omnes uiui-
 ficabuntur. Vnusquisque autem in suo
 ordine. primitie xpc. Deinde hi qui
 xpi qui aduentum eius crediderunt.
 Deinde finis cui tradiderit regnum
 deo et patri. cui euacuaunt omnem
 principatum et omnem potestatem.
 uirtutem. Oportet autem illum regre-
 dere ponat omnes inimicos suos
 sub pedibus suis. Nouissimi autem omni-
 inimica destruet mors. Omnia

enim subiecit deus sub pedibus eius.
 Cum autem dicat omnia subiecta
 sunt ei sine dubio propter eum qui sub-
 iecit ei omnia. Cum autem subiecta
 fuerint illi omnia. tunc et ipse filius
 subiectus erit illi qui se subiecit om-
 nia. ut sit deus omnia in omni-
 bus. Alio-
 qui quid facient illi qui baptizant
 pro mortuis. si omnino mortui non
 resurgunt. ut quid baptizant pro
 illis. ut quid nos perditam omni-
 hora. cotidie mouor pro gloria
 uestram fratres quoniam habeo in xpo ihu do-
 mino meo. Si secundum iohannem ad testi-
 as pugna ephefi. quid in prodest
 si mortui non resurgunt. manduce-
 mus et bibamus. cras enim moue-
 mur. nolite sed uia. corumpunt mo-
 res uos colloquia mala. eungi-
 late uultu. et nolite peccare. In gran-
 tiam enim dei quidam habent. ad uicam
 diam uobis loquor. Si dicit aliquis.
 Quomodo resurgent mortui. aut quomodo
 corpore uenient. Insipiens tu quod
 seminas non uiuificat. nisi prius
 moriatur. Et quod seminas non cor-
 pus quod futurum est seminas. sed
 nudum granum ut puta triticum. aut a-
 licuius ceterorum. Deus autem dat illi
 corpus sicut uult. et unicuique sem-
 inum proprium corpus. Non omnis ca-
 ro eadem caro. sed alia quod hominum.
 alia pecorum. alia uolucrum. alia autem
 piscium. corpora celestia et corpora

XV

in mortu
no resur
gunt

an
gulat
pessime ut

et alio

terrestria. Si autem quod celestium gloria.
 alia autem terrestrium; alia dantur so-
 lis. alia dantur lune. et alia dantur
 stellarum. Stella enim a stella differt
 in dantate. sic et resurrectio mortu-
 orum. eminat in corruptione. sur-
 get in corruptione. Seminat in igni-
 bilitate. surgit in gloria. Seminat
 in infirmitate. surgit in virtute. se-
 minat corpus animale. surgit cor-
 pus spirituale. si corpus animale est spi-
 rituale. Sic enim scriptum est. factus
 est primus homo de terra terrenus.
 novissimus adam in spiritu in-
 iustificante. Si non prius quod spirituale
 est. si quod animale est. Unde quod
 spirituale. primus homo de terra terrenus.
 sedes homo de celo celestis. equalis ter-
 reus. tales et terreni. Et qualis celestis.
 tales et celestes. Igitur si porta-
 vimus imaginem terrenam. portemus et
 imaginem celestis. Hoc autem dico fratres.
 quia caro et sanguis regni dei posside-
 re non possunt. neque corruptio incor-
 ruptelam possidebit. Ecce misterium
 vobis dico: omnis quod resurgemus. si
 non omnes immutabimur. In momento in-
 iectu oculi: in novissima tuba. Ca-
 net enim tuba. et mortui resurgent in
 corrupti. et nos immutabimur. Oportet
 enim corruptibile hoc induere incor-
 ruptelam: et mortale hoc induere immor-
 talitatem. Cum autem mortale hoc indu-
 erit immortalitatem: tunc fiet finis

scriptus est. Absortae mors iue-
 toua. si est mors victoria tua. et
 est stimulus tuus. Stimulus autem
 mortis peccatum est. Virtus vero pri-
 lex. Pro autem gratias qui dedit nobis
 victoriam per dominum nostrum ihesum christum.
 Ita fratres mei dilecti stabiles e-
 stote et inobiles: abundantes in
 opere domini semper. Scientes quod labor ue-
 strer non est inanis in domino.

De collectis autem que sunt in corinthios **XIII**
 sicut ordinavi ecclesiam galatie. ita
 vos facite per unam salutaris un-
 quisque apud se reponat. recordens
 quod ei ubi placuerit: ut ne cum ve-
 nero tunc collecte fiant. Cum autem
 presens fuero quos probaveritis
 per epistolas hos imitam perferre gra-
 tiam vestram in ierusalem. Et si dignus
 fuerit: ut ego eam. in eam ibiunt.
 Veniam autem ad vos cum in macedo-
 niam profuero: nam in macedonia
 pertrahabo. Apud vos autem forsitan
 manebo: vel etiam hiemabo: ut
 vos me deducatis quocumque iterum
 nolo cum vos modo in itinere videre.
 Spero enim me aliquotulum tempus ma-
 nere apud vos si dominus permiserit. Per-
 manebo autem ephepsi: usque ad petre-
 costem. Hostium enim in apertum est ma-
 gnum et evidens: et aduersarii multi.
 Si autem uenerit timotheus: uide-
 te ut sine timore sit apud nos: opus
 enim domini operatur sicut et ego. Ne quis

p. m. d.

q. morantur
re. q. uol.

xiv

133

ut innotescat principib; & potesta-
tib; in caelestib; per ecciam multiformis
sapientie dei. scdm presimcoñem
seculi qm̄ fecit in xp̄o ihu dño nro.
In quo tenemus fiduciam & accessū
in confidentia per fidem eius pp̄
quod peto. ne deficiatis in tribula-
cōib; meis pro uobis que est
gloria ur̄a. Huius rei gr̄a flecto
genua mea ad p̄m̄ dñi nr̄i ihu
xp̄i. ex quo omnis p̄mitas ī celo
in terra nominatur. ut det uo-
bis scdm diuicias glorie sue uir-
tutem corroborari per sp̄m̄ eius
in interiorē hominē. uitate xp̄i
per fidem in cordib; ur̄is. in cari-
tate radicari & fundari ut possi-
tis comprehendere eū omnib; sc̄is.
q̄ sit latitudo. longitudo. altitudo.
& profundū. Scire & sup̄eminē-
tem scientie caritatem xp̄i. ut ī-
pleamini in omnē plenitudinē
dei. Et autē qui potens est omnia
facere sup̄hūdaute q̄ petim̄
aut intelligimus scdm uirtutem
que operatur in uobis. In gloria
in ecc̄a & in xp̄o ihu. & in om̄i gr̄a
cōne seculi seculum. Amen.

Obleto uos itaq; fratres. ego uic-
tus in domino. ut digne abletis
uocatione q̄ uocati estis cum om-
ni humilitate in mansuetudine.
cum patientia. subportantes ī-
uitē in caritate solliciti ī uicō

pacis seruare unitatē sp̄s. Vnus
corpus & unus spiritus. sicut uo-
cati estis in una sp̄e uocationis o-
uē. Vnus dñs una fides. unum
baptisma. unus deus & p̄i omni-
um. qui super omnes & p̄ omnia
in omnib; uobis. Vnicuiq; autē
m̄m̄ data est gr̄a scdm m̄suram
donationis xp̄i. propter qd̄ dicit.
Ascendens in altū captiuā duxit
captiuitatē. dedit dona hominib;.
Quod autē ascendit quid est. ni-
si q̄ & descendit p̄m̄ū in inferiorē
partes terre. Qui descendit ip̄e
est & qui ascendit super om̄s celo.
ut impleret omnia. Et ip̄e dedit
quosdam quid prophas. q̄sdā
autē apostolos. alios uero eū-
gelistas. alios uero pastores et
doctores ad consumationē scōr̄
in opus ministerii. in edificacōr̄
corporis xp̄i. donec omnes occur-
ramus in unitatē fidei & agniti-
onis filij dei. in unū perfectū in m̄-
suram etatis plenitudinis xp̄i.
ut iā nō simus p̄uuli fluctuan-
tes. & circūferamur om̄i uicō doc-
trine in nequitia hominū in as-
tutia ad circūuentionē erroris
uēritatē autē facientes in cari-
tate crescamus in illo per omnia
qui est caput xp̄e. Ex quo totū
corpus compactū & cōnectum
per omnē uicū subm̄i scōr̄is

scdm opetacionē in mensurā unius
 cuiusq; in ebus augmētū cor
 poris facit in edificationē suā in
 caritate. Hoc g̃ dico et testificor i
 dno ut iam non ambulēt sic et
 gentes ambulāt in uanitate
 sensus sui in tenebris obscura
 tum hntes intellectu. alienatiā
 uia dei p̃ ignorantia que est in
 illis propter cecitatē cordis ip̃or.
 Qui desperantes semetipsos tra
 diderunt. unpudencie in opetati
 onē inuidie. om̃s in auaritia.
 Vos autē non ita didicistis. si
 tū audistis illū. et in ip̃o edocti
 estis. sicut est ueritas in ih̃u de
 p̃nere uos scdm pristina cōuet
 sationē ueterē hominē. q̃ corru
 ptur scdm desideria erroris. Re
 nouamini sp̃u mentis ur̃e. et in
 diuite nouū hominē qui scdm
 deum creatus est. in iustitia et sci
 tate ueritatis; propt̃ qd̃ depou
 eutes mendaciū loquimur ueri
 tate uniusquisq; cū proxiō suo.
 qm̃ sum̃ in uice mem̃. Irasci
 mini et nolite peccare; sol nō occi
 dat supra cūdiā ur̃am. Nolite
 locū dare dyabolo q̃ furaba
 tur iam nō furet. magis enī
 laboret opetando manū suis
 quod bonū est ut habeat unde
 tribuat necessitatē pauperi.
 Omnis sermo malus de ore ue

stro non procedat. si si q̃s bonus
 est ad edificationē fidei. ut det g̃
 clam audientib;. Et nolite con
 tistari sp̃m sc̃m dei. in quo sig
 nati estis in die redem̃ p̃ois. Om̃s
 auaritia. et ira. et indignatio.
 et clamor. et blasfemia. tollatur
 a uobis cum om̃i malitia. Esto
 te in uice benigni. misericordes
 donantes in uice. sicut et deus in
 xp̃o donauit uobis.

Estote ergo imitatores dei sicut
 filij h̃m̃ et ambulate in dilec
 tione. sicut et xp̃e dilexit nos. et
 tradidit semetip̃m pro nobis
 oblationē et hostiam deo in odo
 rem suauitatis. Fornicatio at
 et omnis inuidia. aut auar
 itia. nec noiet̃ in uob;. sicut
 decet sc̃os. aut turpitudō. aut
 stultiloquiū. aut sc̃ilitas.
 que ad rem nō pertinet. si ma
 gis gr̃atiū actio. hoc enī sc̃itate
 intelligentes. q̃ omnis forni
 cator. aut inuidus. aut auar
 itus. quod est idolorū seruitus.
 non h̃t hereditatē in regno xp̃i
 et dei. Nemo uos seducat in ai
 bi uerbis. q̃p̃ hoc uenit ira iſa
 hos diffidentie. Nolite ergo ef
 fici participes eorū. Erans cū
 aliquando tenebre. nunc aut
 lux in domino ut filij lucis ā
 bulate. Fructus enī lucis est

Joa. 19. p. 9. f. 1. in car. q. 1. p. 1.

in omni bonitate iusticia et
 ueritate. Probantes quid sit
 uisus placitum deo. Et nolite com-
 munitate operibus in fructu-
 sis tenebrarum magis autem re-
 daugrite. Que enim in occulto fi-
 unt a uisibus. turpe est etiam di-
 cere. Omnia autem que aguntur
 alumnice manifestantur. De
 enim quod manifestat. lumen est
 propter dicitur. Surge quod dormis
 et exurge a mortuis. et illu-
 minabit te. Videte itaque fratres quomodo
 caute ambuletis. non quasi insipi-
 entes sicut sapientes. Redime-
 tes tempus. quoniam dies mali sunt.
 propterea nolite fieri impru-
 dentes. sed intelligentes que sit
 uoluntas dei. Et nolite in ebria-
 ti uino in quo est luxuria. sed
 impleamini spiritu. loquentes uo-
 bis in canticis in psalmis et hym-
 nis et canticis spiritualibus. cantate
 et psallentes in cordibus uestris domino.
 uias agentes semper pro omnibus
 in nomine domini nostri ihesu christi
 deo et patri subiecti inuicem in timore
 christi. mulieres uiris suis sicut
 sunt sicut domino. quoniam uir caput
 est mulieris. sicut christus caput est
 ecclesie. ipse saluator eius corporis.
 sicut ecclesia subiecta est christo. ita
 mulieres uiris suis in omnibus.
 sicut diligite uxores uestras. sicut

christus dilexit ecclesiam. et semetipsum
 tradidit pro ea. ut illam sanctificaret.
 mundans in uerbo aque uerbo
 uite. ut exhiberet ipse sibi gloriosam eccle-
 siam. non habentem maculam nec
 rugam. aut aliquid huiusmodi.
 sicut sit sancta et immaculata. ita et uni-
 celebent diligere uxores suas ut
 corpora sua. Qui suam uxorem
 diligit. se ipsum diligit. Nemo enim
 unquam carnem suam odio habuit. sed
 nutrit et fouet eam. sicut et christus eccle-
 siam. quia membris sumi corporis
 eius. de carne eius et de ossibus eius.
 propter hoc relinquet homo patrem
 et matrem suam. et adheret uxori
 sue. et erunt duo in carne una.
 Sacramentum hoc magnum est. E-
 go autem dico in christo et in ecclesia. Vm
 tamen et uos singuli. uniuersaque
 suam uxorem sicut se ipsum dili-
 gat. uxor autem timeat uirum.
Filij obedite parentibus uestris in do-
 mino. hoc enim iustum est. hono-
 ra patrem tuum et matrem quod est
 mandatum primum in promissio-
 ne. ut bene sit tibi. et sit longum
 super te. Et uos patres nolite
 te ad iracundiam prouocare
 filios uestros. sed educate illos in
 disciplina et correctione domini. sicut
 in obediencia dominis carnalibus. cum ti-
 more et tremore. in simplicitate
 cordis uestri sicut christus. Non ad os

et facta

Dmca vi
refmca

sc

A. l. m. 7

VI

s. t. m. g.

et timore

culum ferventes q̄i bonis pl
 acatis. sicut seru xp̄i facientes vo
 luntate dei ex animo cū bona vo
 luntate ferventes sicut dñs. r̄u
 lymib. Scientes quī unquīsq̄
 quodcūq̄ fecerit bonū. hoc recipi
 et a domino. siue servus. siue lib.
 Et vos dñi eadem facite illis. rem
 tentes minas. Sciētes q̄ r̄ illor
 tur dñs est in celis. r̄ personarū
 acceptio non est apud deum. Dece
 tero fratres. Confortamini i dño
 r̄ in potentia virtutis eius. Indui
 te vos armaturam dei ut possiti
 stare aduersus insidias diaboli.
 Quia non est vobis colluctatio ad
 uersus carnē r̄ sanguinē. s̄ adū
 sus principes r̄ potestates. adūsus
 mūdi rectores tenebrarū harum.
 contra spūalia nequitiē i celestib.
 propterea accipite armaturā dei.
 ut possitis resistere iudic malo.
 r̄ in om̄ib. perfectis stare. Stateg
 succincti lumbos v̄ros i iustitiā.
 r̄ induti loriceam iustitiē. r̄ calcanti
 pedes in preparationē euāgely pa
 cis. In om̄ib. sumentes scuti fide
 i. in quo possitis om̄nata tela neq̄si
 um ignea extinguerē. r̄ galeā salu
 tis assumate. r̄ gladiū sp̄s quod est
 uerbū dei. per om̄nē orationē et
 obsecrationē. orantes om̄ni tēp.
 in sp̄i. r̄ in xp̄o uigilantes in om̄ni
 instantia r̄ obsecratione pro oib.

Omnia xxi p̄ festu r̄m

om̄. i. demoniaci

scis. r̄ pro me ut detur michi ser
 mo in aperōne sensus mei. out.
 cum fiducia notū face m̄stium
 euāgely. pro quo legatione fun
 gori i cathena. ita ut in xp̄o aude
 am prout oportet me loq̄. ut at
 r̄ uos sciatis que cura me sunt
 quid agam. om̄ia uobis nota fa
 ciet titicus karissimū frat. r̄ fidelis
 minister in domino. que misit ad
 uos in h̄ ip̄m. ut cognoscatis que
 cura nos sunt r̄ consolētur corda
 urā. Pax fr̄ib. r̄ caritas cum fide
 a deo patre r̄ domino ihu xp̄o. Gr̄a cū
 om̄ib. qui diligunt dñm m̄m
 ihu xp̄m in corruptione. Amen.

Incipit eplā pauli ad philippēses.

Paulus r̄ timotheus
 serui ihu xp̄i om̄ib
 scis in xp̄o ihu qui
 sunt philippis eu
 epis r̄ dyaconib. Gr̄a uobis r̄ pax
 a deo patre nostro r̄ domino ihu x̄.
 Gr̄as ago deo meo in om̄ni mem
 oria ur̄a semp in otis orōib. meis
 pro om̄ib. uobis cū gaudio dep
 cationem fatiens super comuni
 cationem ur̄am in euāgely apu
 ma die usq̄ uunc cōfideus h̄ ip̄m
 q̄ qui cepit in uobis opus bonū
 pficiet usq̄ in diem xp̄i ihu. Sic
 est michi iustum hoc sentire pro
 om̄ib. uob. eo q̄ h̄eam uos i corde
 r̄ in uinculis meis r̄ in defēsiōne

Ep̄ dñm i dño ihu

Om̄ia xxi

Handwritten flourishes and scribbles at the bottom of the page.

et confirmatione euanglij socios
gaudij mei omnes uos esse. Tenuis
enim in eis deus. quomodo cupiam
uos in uisceribus ihu xpi. Et hoc o
portet ut caritas uestra magis ac magis
humidet in scientia. et in omni seculo.
ut proletris potiora ut satis faceret
et sine offensione in die xpi reple
ti fructum iusticie per ihu xpm
in laudem et gloriam. Scire autem
uos uolo fratres. quod que circa me
sunt magis ad profectum euan
gelij uenerunt. ita ut uindicta mea
manifesta fierent in xpo in omni
prece uo et in ceteris hominibus. ut pl
ures et fratres in domino confidentes et
in uinculis meis. humiliter aude
rent sine timore uerbum dei loqui.
Quidam et pro uindicta in contentione.
quidam autem et pro bona uoluntate
predicant xpm. Quidam ex cari
tate. scientes quoniam in defensione eu
anglij positi sum. Quidam autem
ex contentione xpm annuntiant
non sincere. existimantes per uindictam
se suscitare in uinculis meis. Quid
enim dum omni modo. sui per occasio
nem siue per ueritatem xpi annun
tiantur. Et in his gaudeo. sed gaudebo.
Scio enim quoniam hoc in proueniet in
salutem puram orationem. et subministra
tionem spiritus ihu xpi. secundum expec
tationem et uisum meam. quod in nul
lo confundat. sed in omni fiducia si

cut semper et nunc magnificavi xpm
in corpore meo siue per uitam sui per
mortem. quod enim uiuit xpi est. et in omni
lucrum. Quod si uiuit in carne. sed in
fructus operis est. et quod eligam ig
noro. Coartor enim ante e duobus
desideriis huius. dissolui. et cum xpo esse.
in multo melius permanere autem in
carne necessarium est pro uos. Et hi
confidens scio quod maneto et permane
bo. omnibus uobis ad uerum profectum.
et gaudium fidei. ut gratulatio uestra
humidet in xpo ihu in me per meum
adiumentum iterum ad uos. Tantum
digne euangelio et consilium.
ut siue cum uenero et uidero uos.
siue absens audiam uos. quod statim
in uno spiritu unanimes. consolato
rautes fidei euangely. et in nullo t
traum in aduersariis que est illis
causa perditionis uos autem salu
tis. Et hoc adeo. quod uos donatiue
pro xpo. uos solum ut in eis credatis.
sed ut et pro illo patiamini id est certa
mei uidentes. quale et uideris in me
et nunc auditis de me.

Si qua ergo consolatio in xpo. si qua
solacium caritatis. si qua societas
spiritus. si qua uiscera misericordie.
implete gaudium meum. ut ite sa
piatis eandem caritatem huius una
nimes. id est in sentientes. Nichil
per contentionem. neque per inia
tiam gloriam. sed in humilitate

III

superiores sibi inuicē arbitantes. si
 que sua sunt singli cōsiderantes.
 sed ea que aliorū. Hec enī sentite ī
 uobis quod in xpō ihu. q̄ cum in
 forma dei ēēt nō rapinam arbit̄
 ēēt se equalē deo. s; semetip̄
 sum exinaniuit formam sui ac
 cepit in similitudinē hominū
 factis. ihū inuentis ut p̄ hūli
 aut semetip̄m factis obediens ut
 q; ad mortē. mortē aut crucis. p̄
 quod et deus exaltauit illū. et dō
 uo illi nomen quod est sup̄ om̄e
 nomen. ut in nomine ihu om̄e
 genu flectatur. celestiū t̄restiū ī
 infernōrū. Et om̄is linḡ cōfitea
 tur. q; dominus ih̄s xp̄s in gloria
 est dei p̄ris. Itaq; timi mei sicut sp̄
 obedistis non in presentia mea
 tū. s; multo magis nūc in absē
 tia mea. cū metu et tremore uir̄
 salutē operamini. deus est enī qui
 operatur in uobis et uelle ip̄sice
 pro bona uolūtate. om̄ia autem
 facite sū in uir̄nacōib; et hesitati
 onib; ut sitis sū quietela. et simpl
 ces sū dei sū reprobatione ī me
 dio nationis prauē et perūse. inter
 quos lucetis sicut luminaria in
 mūdo. uerbū uite continētes ad
 gloriam meam in die xp̄i. Quia
 nō in uacuū cucurri. n; in uanū
 laboraui. s; et si immoloz supra
 sacrificiū et obsequiū fidei uestrē

gaudeo et congratulor omnibus
 uobis. Idip̄m autē et uos gau
 dete et congratulamini m̄. Spero
 autē in domino ihu t̄ymotheū
 me cito mittē ad uos. ut et ego
 uouo aīo sūm cognitus q̄ circa
 uos sunt. Neminē habeo tam
 unanimē qui sincera affectiōe
 pro uobis sollicitus sit. Omnes
 enī que sua sunt querūt. non
 que ihu sunt. experim̄tū enī
 cognoscite. quū sicut p̄r filius
 meū seruiuit in euāgelio. Hec
 g; spero me mittere ad uos mox
 ut uideō que circa me sūt. Cō
 fido autē in dño. quū et ip̄e uēiam
 ad uos cito. Necessariū autem
 existamaui epaphroditū fr̄m.
 et cooperatorem et cōmilitonem
 meū. uirū autē apl̄m et minist
 rum necessitatis mee mittē ad
 uos. Quū quid omnes uos desi
 derabat et inestus erat. p̄ea qd
 audieratis illum infirmatū.
 Nam et infirmatus est usq; ad
 mortem. s; deus misertus est
 eius. Non solū autē eius uerbū.
 uerū et mei. ne tristitiā super
 tristitiā h̄m̄m festinantius
 ergo misi illū ut uiso e uerū
 gaudeatis. et ego sine tristitia s;.
 Excipite itaq; illum cū omni
 gaudio in dño. et ei modi cū
 honore habetote. Quū ip̄ opus

xpi usq; ad mortem accessit. tunc
 animam suam ut impleret qd' ex
 uobis decessat. erga meum obsequi-
 um.

Decetero fratres mei gaudete in
 domino. eadem uobis scribere. michi
 quid non pigri. uobis autem ne-
 cessarii. uidete canes. uidete ma-
 los operarios. uidete concisionem.
 nos enim sumus circumcisio. qui
 spiritu deo seruimus et gloriamur
 in christo ihesu. non in carne. fiduciam
 habentes. quia ego habeam confi-
 dentiam in carne. Si quis alius
 uidetur confidere in carne. ego
 magis circumcisus octaua die. ex
 genere israel. de tribu beniamin.
 hebraeus ex hebraeis. secundum legem
 phariseus. secundum emulationem
 persequens vitam dei. secundum iusti-
 tiam que in lege est. circumcisus
 secundum quod est. Si que in fuerit
 iustitia. hoc arbitratus sum propter
 detrimenda. Insuper existimo
 omnia detrimenda esse. propter
 certam scientiam ihesu christi domini nostri. propter
 quem omnia detrimenda feci. et ar-
 bitror ut stercorea. ut christum lucrifaciam.
 inueniar in eo non habentem
 iustitiam in lege est. videtur
 sed illam que ex fide est ihesu christi.
 que ex deo est. in anima in fide ad
 cognoscendum illum et uirtutem re-
 surrectionis eius. et societatem

passionum illius. configuratur
 morti eius. si quomodo occurrat
 ad resurrectionem que est ex mor-
 tuis. non quod iam acceperim
 aut iam perfectus sum. Sequor
 autem si quomodo comprehendam
 in quo et comprehensus sum a christo
 ihesu. fratres ego me non arbitror
 comprehendisse unum. aut que a
 deo retro sunt obliscens. ad
 ea uero que sunt priora exten-
 dens me ipsum ad destinatum. se-
 quor ad inactum superne uo-
 cationis dei in christo ihesu. Quicquid
 ergo perfectus sum. hoc sciam.
 et siquid aliter sapiens. et hoc deus te-
 uelauit uobis. Insuper ad quod
 peruenimus ut idem sapiamus. et me-
 adem permanamus regula. **S**er-
 uatores mei estote fratres. et obse-
 uate eos qui ita ambulant. si-
 cut habetis formam nostram. **Q**ui
 talem ambulant. quos sepe
 dicebam uobis. nunc autem
 et flexus dico inimicos crucis christi.
 et quorum finis est interitus.
 quorum deus uentus est. et gloria in
 confusione ipsorum qui terrena
 sapiunt. **S**ua autem circumcisio in
 celis est. Unde et saluatore ex-
 tamus dominum ihesum christum. qui re-
 formauit corpus humilitatis nostre.
 configuratum corporis
 claritatis sue. secundum operacionem

*domina uicesima 3a
 p. 108 f. 108*

Non possit et subicere sibi omnia.
 Itaque fratres mei hinc et desideratus
 sum. gaudium meum et corona mea.
 sic staret in domino hinc. Eudodi
 am rogo. et sicut uen deprecor id ipsum
 sciret in domino. Etiam rogo et te
 gramane compar adiuuantes
 que mecum laborauerunt in euangelio.
 cum elemente et ceteris adiutoribus
 meis. quorum nomina sunt in libro
 uite. Gaudete in domino spiritu. iterum
 dico gaudete. exordia uera notat
 omnibus hominibus. omnis prope est.
 nichil solliciti sitis. sed in omni oratione
 et obsecratione cum gratia actione.
 petitiones uestrae innotescant apud
 deum. Et pax dei exuperat omnem
 sensum. custodiat corda uestra. et in
 telligentias uestras in christo ihesu. De
 cetero fratres quaecumque sunt uera.
 quaecumque pudica. quaecumque iusta. quae
 cumque sancta. quaecumque amabilia. quae
 bonae fame. si qua uirtus si qua
 laus discipline. haec cogitate quae
 didicistis. et accepistis. et audistis.
 et uidistis in me. Haec agite et deus
 pax erit uobiscum. Gaudium suum
 autem in domino reuerenter. quoniam
 tantum alii redomistis pro me se
 tate. sicut et sentiebatis. Occupati
 autem etatis non quasi pro penuriam
 dico. Ego enim didici in quibus
 sum sufficiens esse. Satis et humili
 tati. Satis et humilitate. ubique et in omnibus

Som. p. 1. adu. d. m.

que

institutus sui. et fatiari et cedere.
 et humilitate et penuriam pati. omnia
 possum in eo qui me confortat.
 Verumptamen huius fecistis communi ceteris
 tribulationi mee. Satis autem
 et uos philippenses. quoniam in principio
 euangelii quoniam profectus sui amate
 coram. nulla in terra communi cavit
 in ratione dati et accepti. nisi uos
 soli. et uia et thesalonicae semel et
 bis in usum missis in. Non quod
 quero datum. sed requiro fructum.
 humilitate in ratione uestra. Hoc est
 omnia et humilitate. Repletus sum
 accepti. in epaphrodito quem in
 sistis in odorem suauitatis. uol
 tiam acceptam placente deo.
 Deus autem uos impleat omne desi
 derium uestrum. sed in diuitias suas.
 in gloria in christo. Deo autem et patri
 in gloria in secula seculi amen.
 Salutate omnem sanctum in christo ihesu.
 Salutant uos qui mecum sunt fratres.
 Salutant uos omnes sancti. maxime
 autem qui de caelatis domo sunt.
 Gratia domini nostri ihesu christi. cum spiritu
 sancto. Amen. **Incipit epla pauli**
ad colosei.
 Paulus apostolus ihesu christi per uo
 luntate dei. et timore
 dei frater. his
 qui sunt coloseis. scilicet et fidelibus
 fratribus in christo ihesu. Gratia uobis et
 pax a deo patre nostro. et domino ihesu christo.

Paulus apostolus ihesu christi per uo
 luntate dei. et timore
 dei frater. his
 qui sunt coloseis. scilicet et fidelibus
 fratribus in christo ihesu. Gratia uobis et
 pax a deo patre nostro. et domino ihesu christo.

Gracias agimus deo et patri domini nostri
 ihesu christi. semper pro uobis orantes.
 Audientes fidem in christo in christo
 ihesu et dilectionem quam habetis in sanctis
 omnibus. propter spem que reposita
 est uobis in celis quam audistis in uerbo
 ueritatis euangelij quod
 puenit ad uos. sicut et in uniuerso
 mundo. et fructificat et crescit. sicut
 et in uobis ex ea die quam audistis
 et cognouistis gratiam dei in ueritate
 sicut didicistis. ab epaphrasa tra-
 uisimo conseruo nostro qui est fides
 pro uobis minister ihesu christi. qui etiam
 manifestauit uobis dilectionem ue-
 stram in spiritu. Ideo et nos ex qua die
 audimus non cessamus pro uobis
 orantes. et postulantes ut imple-
 amini agnitionem uoluntatis eius.
 in omni sapientia et intellectu spiri-
 tuali. ut digne ambulens deo
 per omnia placentes. in omni opere
 bono fructificantes et crescentes
 in scientia dei. In omni ueritate con-
 fortati secundum potentiam claritatis
 eius. In omni patientia et longani-
 mitate cum gaudio. Graciam age-
 tes deo patri qui dignos nos fecit
 in parte sortis sanctorum in lumine.
 Qui eripuit de potestate tene-
 brarum. et transfudit in regnum filij
 dilectionis sue. In quo habetis redem-
 ptionem et remissionem peccatorum.
 Qui est ymago dei inuisibilis

primogenitus omnis creature.
 qui in ipso condita sunt uniuersa in
 celis et in terra uisibilia et inuisi-
 bilia. siue throni. siue dominationes.
 siue principatus siue potestates. om-
 nia per ipsum et in ipso creata sunt. et ipse
 est ante omnes. et omnia in ipso con-
 stant. et ipse caput corporis ecclesie.
 qui est principum primogenitus ex
 mortuis. ut sit in omnibus ipse pri-
 matum tenens. qui in ipso conplacuit
 omnem uoluntatem plenitudinem in-
 habitare. et per eum reconciliare omnia
 in ipsum pacificans per sanguinem
 crucis eius. siue que in terra sunt
 siue que in celis sunt. Et uos cum
 ceteris aliquando alienati. inimici
 sensu in operibus malis. nunc autem
 reconciliati in corpore carnis
 eius per mortem exhibere uos sanctos
 et immaculatos. et irreprehensibiles
 coram ipso. Si tamen permanens in fide
 fundati et stabiles et immoviles a
 spe euangelij quod audistis. quod
 predicatum est in uniuersa creatura
 que sub celo est. cuius factus sum
 ego paulus minister. qui nunc gau-
 deo in passionibus pro uobis. et ad-
 impleo ea que desunt passionum
 in carne mea pro corpore eius quod
 est ecclesia. cuius ego sum factus minister.
 secundum dispensationem dei que da-
 ta est michi in uobis ut imple-
 am uerbum dei. ministerium quod absecro

Sancti
 xxviii p.
 f. p. r. m.

Paulus

ditū fuit a seculis & generacōib;
 Nunc autē manifestū est scīs ei.
 quib; uoluit deus notas facere
 diuitias glorie sacramēti huius
 ingratib;. quod est xp̄s in uobis
 spes glorie quē nos annūciam;
 corripientes omnē hominē. & do
 centes in omni sapientia ut exhi
 beamus omnē hominē p̄fectū
 in xp̄o ih̄u. in quo & laboro certā
 do scdm̄ operacōm̄ q̄ operatur ī
 me in uirtute.

III **Q**uō uos enī scire q̄lem sollici
 tudinē habeam pro uobis. et
 pro hijs qui sunt laodice. & q̄
 cūq; nō uiderūt faciē meā ī car
 ne ut cōsolent̄ corda ip̄orū. in
 structi in caritate. & in om̄is di
 uitijs plenitudinis intellect;
 in agnecōnē misterij dei patris
 xp̄i ih̄u. In quo sūt om̄s thesau
 ri sapientie & scie absconditi. H̄
 autē dico ut nemo uos decipi
 at in sublimitate sermonum.
 Nam & in corpore absens sū. sed
 spū uobiscū sum. Gaudens et
 uidens ordinē ur̄m. & firmamē
 tū eius que in xp̄o est fidei ur̄e.
 Sicut ergo accepistis ih̄m xp̄m
 dnm̄. in ip̄o ambulate. radica
 ti & superedificati in ip̄o. & confir
 mati. sicut & didicistis. hūm
 dantes in illo ingratū actione.
 Videte ne quis uos decipiat p̄

philosophiā. & in anē fallaciā
 scdm̄ traditionē hominū. sed;
 elementa mūdi. & nō scdm̄ xp̄m.
 Quia in ip̄o inhabitat om̄is pleni
 tudo diuinitatis cōlitter. & ceterū
 in illo repleti. qui est caput oī
 principatus & potestatis ī quo
 & circūsiētis circūsiōne nō
 manu scā. in expoliatiōne carnis
 carnis. & in circūsiōne ih̄u x̄
 Consepulsi enī in baptismo. in
 quo & resurrexistis per fidē opera
 cōnis dei. qui suscitauit illū a
 mortuis. Et uos cū mortui eētis
 in delictis & preputio carnis ue
 stre. cōuiuificauit cū illo. do
 nans uobis omnia delicta. de
 lens quod aduersus nos erat
 cyrographum decreti. quod est
 contrariū nob;. Et ip̄m tulit de
 medio. affigens illud cruce. ex
 polians principatus & potesta
 tes transtulit cōfident̄ palā
 tūphans illos in semetipso.
 Nemo ergo iudicet uos ī cibo
 aut in potu. aut in parte diei festi
 ti. aut in comēnie. aut in saba
 torum que sunt umbra futu
 rorū. corpus autē xp̄i. Nemo
 uos seducat uolens in hum
 ilitate & religione anglorū
 que non uidit. ambulās sūt
 stia. inflatus sensus carnis
 sue. & nō tenens caput. ex q̄

totum corpus nexis et conuic-
tiones subministrati et construc-
ti. crescit in augmentum dei. Si autem
mortui estis cum christo. ab elemen-
tis huius mundi. quid adhuc
tanquam uiuentes in mundo decer-
nitis. ne tetigeritis. nec gus-
taueritis. neque contactaueritis.
que sunt omnia in terra ipso
usu. secundum precepta et doctrinas
hominum que sunt rationem que-
dem humanam sapientie in se habent
ne et humilitate non ad pre-
dium corpori non in honore a-
liquo ad saturitatem carnis.

Igitur si consurrexistis cum christo
que sursum sunt sapite quere-
re. ubi christus est ad dexteram dei sedens
eque sursum sunt sapite. non que
super terram. exortum enim estis. et in-
ta uera abscondita est cum christo in
deo. cum enim christus apparuerit uita
uera. tunc et uos apparebitis cum
ipso in gloria. exortificate ergo
membra uera que sunt super ter-
ram. fornicationem. immunditiam.
libidinem. concupiscentiam malitiam.
perperam et auaritiam que est simu-
lacrorum seruitus. propter que uocati
sunt in filios incredulitatis.
in quibus et uos ambulastis ali-
quando. cum uiueretis in illis. Nunc
autem deponite et uos omnia ista.
indignationem. iram. bla-

sphemiam. turpem sermonem de ore
uostro. nolite inuicem iniuriam
facientes uos ueterem hominem cum
actibus eius. et induentes nouum
uium que renouatur in agnitione
dei. secundum imaginem eius que creauit
eum. ubi non est masculus et femi-
na. gentilis et iudeus. circumcisio
et preputium. barbarus et scita. ser-
uus liber. si omnia in omnibus christo.
Induite ergo uos sicut electi dei
scilicet dilecti. uiscera misericordie. benignita-
tem. humilitatem. modestiam. pa-
cientiam subportantes inuicem.
et donantes uobis in eisdem. si
quis aduersus aduersum aliquem
habet querelam. sicut et dominus domum
uobis. ita et uos. Super omnia autem
habet caritatem habete. quod est unum
culum perfectionis. et pax et excellentia
in cordibus uestris. in qua et uos uo-
cati estis in uno corpore. et grati
estote. Verbum et habitet in uobis
humiliter in omni sapientia.
docentes et comonentes uos in
psalmis et hymnis. et
canticis spiritualibus in gratia cantan-
tes in cordibus uestris deo. Omne
quodcumque facitis in uerbo aut in
opere. omnia in nomine domini ihesu
christi. gratias agentes deo et
patris per ipsum. conuictes subite
estote uiris sicut oportet idcirco.
Viri diligite uxores. et nolite

Doct. 7ma p. 9 epiphania

amari esse ad illas. Filii obedite pa-
 rentibus per omnia. Hoc enim placitum
 est in domino. Patres nolite ad iraco-
 diam provocare filios vestros ut
 non pusillo animo fiant. Servi
 obedite per omnia dominis carnalibus
 non ad oculum sicut hominibus
 placentes. sed in simplicitate cor-
 dis timeentes deum. Quodcumque faci-
 tis ex animo operamini sicut do-
 mino et non hominibus. scientes quod
 a domino accipietis retributionem
 hereditatis. domino christo servite. Qui
 enim iniuriam facit recipiet id quod
 iniuriam gessit. et non est parum acceptum
 apud deum. Qui quod iustum et
 equum servus prestat. Scientes quod
 et vos dominum letis in celo.

III

Orationi iustate iuglautes ier-
 cum gratiam actione. orantes semper
 pro vobis. et ut deus aperiat vobis
 scripturam sermonis ad loquendum
 ministerium christi. propter quod et iunctus
 sum ut manifestem illud. ita ut or-
 me loqui. In sapientia ambulate
 ad eos qui foris sunt. tempore redi-
 mentes. Sermo vestrum semper in gratia
 sale sit conditus ut sciatis quoniam
 oporteat vos unumquemque iudicare. et
 cura me sunt omnia vobis nota fa-
 ciet titinius cuius fratrem et fidelis
 minister et conservus in domino.
 que misi ad vos ad iherosolimam ut
 cognoscat que circa vos sunt.

et consoletur corda vestra cum honestissimo
 timone et fideli fratre: qui est ex vobis.
 Omnia que hic aguntur nota fa-
 ciet vobis. Salutat vos aristar-
 chus concaptivus meus. et mareus
 consobrinus barnabe de quo ac-
 cepistis mandata. Si venerit ad
 vos excipite illum: et ille qui dicitur
 iustus. Qui sunt ex circumcissione.
 hi soli sunt adiutores mei in re-
 gno dei qui michi fuerunt solatio.
 Salutat vos epaphras qui ex
 vobis est servus christi ihesu semper
 sollicitus pro vobis in orationibus
 ut stes perfecti. et pleni in omni
 voluntate dei. Testimonium enim
 illi perhibeo. quod habet multum la-
 bore pro vobis. et pro his qui sunt
 laodice. et qui ieropolim. Salutat
 vos lucas medicus karissimus. et demas.
 Salutate fratres qui sunt laodice
 et in phrygia. et que in domo eius est
 ecclesia. et cum lecta fuerit apud
 vos epistola: facite ut in laodice
 suum legatur ecclesia. et eam que la-
 odiceis est: vos legatis. Et
 dicite archippo. vide ministerium
 quod accepisti in domino ut illud im-
 ples. Salutatio mea in manu
 pauli. amicos estote vinculo-
 rum meorum. Gratia dominio
 ihesu vobiscum. Amen. **Incapitulum**
epistola pauli ad tefalomicenses.

Paulus et silvanus
 et timotheus. ecclesie
 thesaloniceu suu. i
 deo patre et dno ihu x.
 gra uobis et pax. Grias agimus
 deo semper pro omnibz uobis in
 memoriam uru facientes in oionu
 bz nris sine intermissione. axo
 tes operis fidei ure. et laboris et cari
 tatis et sustinentie spci dni nostri
 ihu xpi aute dnu et patrem nrm. Sa
 cientes fratres dilecti a deo. electioz
 uram. qd euangelii nrm no fuit
 ad uos in sermone tantum: sed
 in uirtute et spu sco. et in plenitu
 dine multa. sicut scitis quales
 fuimus in uobis ip uos. et uo
 imitatores nri facti estis. et dni ex
 apientes uerbu in tribulacoe
 multa cum gaudio spiritus sci
 ita ut facti sintis forma omnibz
 credentibz in macedonia et in ach
 aia. a uobis em diffamatus est
 sermo dni non solum in macedoni
 a et in achaja. si in omni loco fi
 des ura que est ad deum protec
 ta est. ita ut non sit nobis nece
 quecuq loqui. spci em de uob an
 nuntiant qualem introitu huc
 tinus ad uos. et quomodo couisi
 estis ad deum a simulacris fure
 deo uero uiuo et uero et expectare fi
 liu eius de celis. quem suscitauit
 ex mortuis ihm qd eripuit nos

Nab uentura.
 Nam qm scitis fratres introitum
 nrm ad uos. qd non inanis fuit.
 si antepassi et contumelias aff. et i
 ficat scitis in philippis. fiduciaz
 huimus in deo nro. loqui ad uos
 euangelii dei in multa sollicitudi
 ne. Exhortatio em nra uo de erro
 re. uap de immunditia. neq; i colo.
 si sicut probati sumus a deo: ut
 crederetur nobis euangelii. ita lo
 quimur non qd hominibz placē
 tes: si deo qui probat corda nra.
 neq; em aliquo fuimus in sermo
 ne adulationis sicut scitis. neq;
 in occasione auaritie. deus testis
 est. neq; querentes ab hominibz
 gloriam neq; a uobis. uap ab ali
 is: cum possemus oneri ee ut e
 apostoli. si facti sumus paruuli in
 medio uru. tanq si nutrix foue
 at filios suos. Ita desiderantes uos
 cupite uolebamus tradere uob
 non solum euangelii dei. si et alias
 nras: qm lmi nobis facti estis...
 coemores em estis fratres laboris
 nri et sanguinis nocte ac die o
 perantes ne que uru grauariem.
 predicauimus in uobis euange
 lium dei. vos testes estis et deus.
 qd scē et iuste. et sine querela uob
 qui credidistis fuim sicut scitis.
 quat unū quecuq; uru. tanq pi
 filios suos deprecantes uos et

consolantes testificati sumus ut a
 bularetis digue deo qui uocauit
 uos in suum regnum et gloriam. Ideo
 et nos gratias agimus sui intin-
 sione. quoniam cum accepissetis a nobis
 uerbum auditus dei: accepistis il-
 lud non ut uerbum hominum. sed
 sicut est uere uerbum dei quod ope-
 ratum in uobis qui credidistis. Vos
 enim imitatores facti estis fratres eccle-
 siae dei que sunt in iudea in christo.
 quod eadem passi estis et uos a con-
 tribulis: utrisque: sicut et ipsi a iudeis.
 qui et dominum occiderunt et prophetas
 et nos persecuti sunt. et ideo non placet
 et omnibus hominibus aduersantur. pro-
 hibentes nos gentibus: locum ut salue-
 fiant. ut impleant peccata sua sepe-
 priuient enim ira dei super illos ut
 quod in fine. Nos autem fratres deso-
 lati a uobis ad tempus. ore aspi-
 tu non corde. Inuidantius festina-
 uimus faciem uestram uidere cum
 multo desiderio. Quia uolumus ue-
 nire ad uos ego quid paulus. et
 seneca. et titus. si impediunt nos sa-
 thanas. quod est enim uestra spes. aut
 gaudium aut corona glorie. non
 ne uos autem deum uestrum ihesum
 ecclesie in aduentu eius. Vos enim
 gloria nostra. et gaudium uestrum.

III Propter quod non sustinentes am-
 plius: placuit nobis manere
 atroxius solus. et misimus timo-

thrum fratrem uestrum et ministrum dei
 in euangelio et ad confirmandos
 uos et exhortandos pro fide uestra.
 ut nemo moueat in tribulationibus
 uestris. Ipsi enim scitis quod in hoc posi-
 ti sumus. Nam et cum apud uos
 euenimus: predicauimus uobis passu-
 ros uos tribulationes. sicut et
 factum est. et scitis. Propterea et ego a-
 plius non sustineamus: nisi ad
 cognoscendam fidem uestram. ne
 forte temptauerit uos is qui tem-
 tat ut manus fiat labor uester.
 Nunc autem ueniente timotheo
 ad nos a uobis. et annunciante
 nobis fidem et caritatem uestram. et quia
 memoriam mihi habetis bonam sepe
 desiderantes nos uidere. sicut et
 nos quod uos. Ideo consolati su-
 mus fratres in uobis in omni nec-
 cessitate et tribulatione nostra pro
 uestram fidem. quoniam nunc inueni-
 si uos statis in domino. Quia enim si
 gratiam actionem possumus deo re-
 buere pro uobis. in omni gau-
 dio quo gaudeamus pro uos an-
 dominum uestrum nocte ac die habun-
 dantius orantes. ut uideamus
 faciem uestram et compleamur ea que
 desunt fidei uestrae. Ihesus autem deus et
 pater uestrus. et dominus ihesus christus dirigat ui-
 am uestram ad uos. vos autem
 deus multiplicet: et inuidare
 faciat caritatem in uincere et in omni.

quēadmodū et nos in uobis. ad
confirmanda corda uā sine q̄
rela in sc̄itate ante deum. et p̄c̄
uīm in aduentu dñi mī ih̄u x̄
cum om̄ib; sc̄is eius amen...

Decetero ergo fratres rogamus
uos et obsecramus in dño ih̄esu
ut quēadmodū accepistis a no
bis quomō uos oporteat abu
lare: et placere deo. sic etambu
letis ut hūndetis magis. Satis
enī que precepta dederunt uobis
per dñm mīm ih̄m. H̄ est enī uo
luntas dei. sc̄ificatio uā: ut ab
stineatis uos a fornicatione. n̄
sciat unusquisq; uīm suū ual
possidere in sc̄ificatione et hono
re: nō in passione desiderij sic
et gentes que ignorant deum.
Et ne quis sup̄grediat̄ uax ar
cūueniat in negotio firim suū.
quī iudex est dñs de hys oib;
sicut predixim̄ uobis. et testi
cati sumus. Non enī uocauit
uos deus in immūditā: s; in sc̄i
ficationē. Itaq; qui h̄ sp̄ritus:
nō hominē sp̄rit s; deum. q̄
etiam dedit sp̄m sc̄m suū ino
bis. De caritate autē fr̄uitatis
nō necē h̄emus scribere uobis.
Ip̄i enī uos a deo didiscistis ut
diligatis inuicē. Et enī facti
illud in omnes fratres in uni
uersa in aec̄onia. Rogamus

aut uos fratres ut hūndetis o
magis et operam detis: ut q̄eti si
tis. et ut uīm uogociū agatis:
et operemini in auib; uīs sicut
precepim̄ uobis: ut h̄uente a
uuletis ad eos qui foris sunt:
et nullius aliquid desideretis..
Nolumus autē uos ignorare
de commentib;: ut non contriste
uim sicut et ceteri qui sp̄m nō
h̄nt. Si enī credimus q; ih̄c mor
tuus est et resurrexit: ita et omnes
eos qui dormierunt. per ih̄m ad
ducet cum eo. H̄ enī uob̄ dicim̄
in uerbo dñi: q; nos qui uiuim̄
qui residui sumus in aduentu
domini. nō preueniemus eos qui
dormierunt. Quā ip̄e dñs in uisu
sui uoce archangl̄i et in tuba dei
descendet de celo. et mortui qui x̄
sunt resurgent sp̄m. Deinde nos
qui uiuim̄ qui relinquitur. sil
tapiemur cū illis in nubib; ob
uiam xp̄i in aeta: et sic temp̄ cum
dño erimus. Itaq; cōsolamini i
uicē: in uerbis istis.

De temporib; autē et momentis
fr̄es non indigetis ut scribā uo
bis: Ip̄i diligenter scitis. q; di
es domini sicut fur in nocte ita
ueniet. Cum enī dixerint pax
et securitas. tunc repentinī eis
hor̄ superueniet interit. sic dolor
in utero h̄nti: et non effugient.

Vos autem fratres non estis in tenebris: ut uos dies illa comprehendat. Omnes enim uos filii lucis estis: et filii dei. Non sumus nocti neque tenebrarum. Igitur non dormiamus sicut et ceteri: sed uigilemus et sobrii sumus. Qui enim dormiunt nocte dormiunt: et qui ebrii sunt: nocte ebrii sunt. Nos autem qui dies sumus: sobrii sumus. Induti loriceam fidei et caritatis: et galeam spei salutis. Quia non posuit uos deus in ira: sed in acquisitione salutis per dominum nostrum iesum christum: qui mortuus est pro nobis. Ut sicut uigilemus sicut dormiamus: simul cum domino uiuamus. propter quod consolamini inuicem: et edificate alterutrum sicut et facitis. Rogamus autem uos fratres ut honoretis eos qui laborant inter uos et presunt uobis in domino: et moneant uos ut abundantius letatis illos in caritate: et propter opus illorum pacem letetis cum illis. Rogamus autem uos fratres corripite inquietos: consolamini pusillanimes: suscipite infirmos: patientes estote ad omnes. Videte ne quis malum alicui reddat pro malo: sed semper quod bonum est sectamini inuicem et in omni. semper gaudete. sine intermissione o

rate: in omnibus gratias agite. Haec enim uoluntas dei in christo iesu in omnibus uobis. Spiritum nolite extinguere. prophetias nolite spernere: omnia autem probate: quod bonum est tenete. Ab omni specie mala abstinete uos. Ipse autem deus pacis sanctificet uos per omnia: ut integer spiritus uestrus et anima et corpus sine querela. in aduentu domini nostri iesu christi seruetur. fidelis est deus qui uocauit uos. non refacet: fratres orate pro nobis. Salutate fratres omnes in osculo sancto. Adiuro uos per dominum ut loquitur epistola hec omnibus sanctis filiis. Gratia domini nostri iesu christi cum omnibus uobis. Amen.

Incipit secunda epistola pauli ad Thesalonicenses.

Paulus et siluanus et timotheus. ecclesie thesalonicensi. Gratia uobis et pax a deo patre uro et domino iesu christo. Gratias agere debemus deo semper pro uobis fratres ita ut digni sitis. quia supercrescit fides uestra. et abundat caritas uestra: unumquodque inuicem. ita ut ipsi gloriemini in uobis in ecclesiis dei pro patientia uestra et fide in omnibus persecutionibus uestris. et tribulationibus quas sustinetis in exemplum iusti iudicii. digni habeamini in regno dei: pro quod et

patimini. Si tamen iustum est apud deum retribuere tribulationem hijs qui uos tribulant. et uobis qui tribulamini requiem uobiscum: in reuelatione domini ihu de celo cum angelis uirtutis eius in flamma ignis dantis uindictam in eos qui non nouerunt deum. et qui non obedunt euangelio domini nostri ihu xpi. qui penas dabit in interitu eternas a facie domini. a gloria uirtutis eius. cum uenerit glorificari in sanctis suis. et ammirabilis fieri in omnibus qui crediderunt. Quia etiam testimonium nostrum super uos idcirco illo. In quo etiam oramus sepe pro uobis. ut dignetur uos uocatione sua deus noster. et impleat omnem uoluntatem bonitatis. et opus fidei in uirtute. ut clarificetur nomen domini nostri ihu xpi in uobis. et uos in illo secundum gratiam dei nostri ihu xpi.

Rogamus autem uos fratres per aduentum domini nostri ihu xpi. et uirtutem congregationis in ipso. ut non cito moueamini a uero sensu: neque per sermone. neque per epistola. neque per nos missam. quoniam istet dies domini. Neque uos seducat ullo modo. Quia nisi uenerit dominus. et reuelatus fuerit

homo peccati filius perditionis qui aduersatur et extollitur super omne quod dicitur deus. aut quod colitur. ita ut in templo dei sedeat ostendens se tanquam sit deus. non retinetis. quod cum eum apud uos hoc dicebam uobis. Et nunc quid detineat satis. ut reueletur in suo tempore. Nam misterium iam operatur iniquitatis tantum ut qui tenet teneat donec de medio fiat. et tunc reuelabitur ille iniquus quem dominus ihesus interficiet spiritu oris sui et destruet illustratione aduentus sui cum cuius est aduentus. secundum operationem sathane. in omni uirtute. et signis et prodigijs mendacibus. et in omni seductione iniquitatis. in his qui perierunt. eo quod caritatem ueritatis non receperunt. ut salui fierent. Ideo mittet illi deus operationem erroris ut credant mendacio ut iudicentur omnes qui non crediderunt ueritati. sed conenserunt iniquitati. Nos autem debemus gratias agere deo semper pro uobis fratres dilecti a deo qui elegit uos deus per multas in salutem in sanctificatione spiritus et fidei ueritatis in qua et uocauit uos per euangelium nostrum. in acquisitionem glorie ihu xpi domini nostri. Itaque fratres state. et tene et tene traditiones quas

didicistis. siue per sermone. su
per epistolam nr̄am. Ipe autem
dominus nr̄ ih̄s xp̄s. et deus. et p̄r
nr̄ qui dilexit uos. et dedit conso
latione et gratiam et sp̄m bonam i
gratiam. exultetur corda uestra
et confirmet in om̄i opere et sermo
ue bono.

III

Decetero fr̄es orate pro nob. ut e
tuo domini curat et clarificetur
sicut et apud nos. et ut libem̄ au
portemus et malis hominib. No
cū om̄i est fides. fidelis autem
dominus est qui confirmat uos
et custodiet a malo. Confidimus
autē te uobis in domino: qm̄ q̄
precepimus et facitis et facietis.
Domini dirigat corda. in carita
te dei: et patientia xp̄i. Denūciam̄
autem uobis fr̄es. in noie dñi
nr̄ ih̄s xp̄i ut subtrahatis uos
ab om̄i fratre ambulante inordi
nate et nō scdm̄ traditionē quam
acceperūt a nobis. Ipe cū scitis q̄
admodū oporteat uos imitari. q̄
nam nō inquieti fuimus inter
uos. neq̄ gratis panē manduca
uimus ab aliquo. s; in labore et
fatigatione nocte ac die operates.
ne quem in in grauariemus. nō
q̄ nō h̄um̄ potestate. s; ut nos
inertios forma dareū uob̄ adi
uitandū nos. Nam et cū cēmus
apud uos. hoc denūciabam̄ uob̄

qm̄ si quis nō uult operari n̄ mā
ducat. Audiuim̄ enī inter uos
quosdam ambulare inquiete
iud̄ operantes. s; curiose agen
tes. Hys qui eū nōi sūt denūci
amus et obsecramus in dño ih̄s
su xp̄o ut cū silentio operantes
sui panē manducant. uos a
fratres nolite desicere in facietes.
Quod si quis nō obedit uerbo
nr̄o per epl̄am. huc notate. et nō
cōmisceamini cū illo ut cōfun
datur. et nolite q̄ in uicū exis
timare. s; corripite ut fr̄em. Ipe
autē dñs pacis det uobis pacē
sempiterna in om̄i loco. Dñs sit
cū om̄ib; uob. Salutatio me
a manu pauli. quod signū in
om̄i epistola ita scribo. Gr̄a dñi
nr̄ ih̄s xp̄i cū om̄ib; uobis
Amen. *Incipit. epl̄a pauli ad*

P

*Julius timotheū.
apostolus x̄p̄i
scdm̄ imperiū dei
saluatoris nr̄i*

Pep̄i ih̄s xp̄i s̄ra nr̄e et timotheo dilec
to filio in fide. gr̄a. m̄ia et pax a
deo p̄re et xp̄o ih̄s dño nr̄o. Sic
rogaū te ut remaneres epl̄e
et cū nr̄e in macedonia. ut denū
ciare quib;dam ue aliter dix
erunt neq̄ intēderunt fabulis
et genealogis infinnans. q̄
questiones prestant maḡ q̄

edificatione dei que est in fide. finis autem precepti est caritas. de corde puro et conscientia bona et fide non ficta. a quibus quidam aberrantes commisi sunt in uaniloquium. uolentes esse legis doctores. non intelligentes. neque que loquuntur. neque de quibus affirmant. Scimus autem quod bona est lex si quis ea legitime utatur. Facies habet quod iusto lex non est promissa: sed iustis et non subditis. impijs et proceribus sceleratis et contumacibus. patriciis et iniuriis. homicidis et fornicariis. masculorum concubitoribus. plagiaris. mendacibus. et pijs. et si quid aliud sane doctrinae aduersatur que est secundum euangelium glorie uere dei quod creditum est in. Gratiarum ago ei qui me confortauit in christo ihesu domino nostro quod fidelem me existimauit promissum in ministerio. Qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus. sed misericordiam consequutus sum. quod ignorans feci in incredulitate. Superbuit autem gratia domini nostri cum fide et dilectione que est in christo ihesu. Fidelis seruo et omni acceptatione dignus. quia christus ihesus uenit in hunc mundum peccatores saluos facere. quorum prius ego sum. sed ideo misericordiam consequutus sum. ut in me primum

ostenderet christus ihesus omnem patientiam ad confirmationem eorum que creditum sunt illi in uitam eternam. Regi autem scilicet inuicibili. inuisibili. soli deo: honor et gloria in secula seculorum amen. hec preceptum comedo et filii thimothee. secundum predeces in te prophetas ut milites illis bonam militiam huius fidei. et bonam conscientiam. Quam quidam repellentes circa fidem naufragauerunt. Et quibus est thymeneus et alexander quos tradidi sathane ut discant non blasphemare.

Obscuroque primo omnium fieri obsecrationes. orationes. postulationes. gratiarum actiones pro omnibus hominibus. pro regibus. et omnibus qui in sublimitate sunt. ut quietam et tranquillam uitam agant in omni pietate et castitate. hec enim bonum est et acceptum coram saluatore nostro deo. qui omnes homines saluos fieri. et ad agnitionem ueritatis uenire. uultus enim deus unicus et mediator dei et hominum. homo christus ihesus quem dedit redemptionem semetipsum pro omnibus cuius testimonium temporibus suis datum est. in quo positus sum ego predicator et apostolus. ueritate dico non mentior. doctor gentium in fide et ueritate. Volo ergo uos orare in omni loco. leuantes

II

ad thimo

piras manus. sine ira et discip-
tatione. Similiter et mulieres in
hinc ornato cum uerecundia et sob-
etate ornantes se. non in tortis et
uibus. aut auro. aut margaritis
uel ueste preciosa. sed quod decet
mulieres promittentes pietatem
per opera bona. mulier in silen-
tio discat cum omni subiectione.
Rexere autem mulieri non permittit
neque dominari in uirum. sed esse in subiectione.
Adam enim primus formatus est.
deinde eua. et adam non est seductus.
mulier autem seducta in peruari-
catione fuit. Saluabitur autem
per filiorum generationem si prima
seruiat in fide et dilectione et sancti-
ficatione cum sobrietate.

Fidelis sermo. Si quis episcopus
desiderat. bonum opus desiderat.
operetur ergo quoniam irreprehensibile
est. unius uxoris uirum. sobrium. pre-
sentem. ornatum. pudicum. hospita-
lem. doctorem. non uiolentum. non
peruulsores. sed modestum non litigio-
sum. non cupidum. sue domui be-
ne prepositum. filios habentem subdi-
tos cum omni castitate. Si quis
autem domui sue preesse nescit.
quomodo ecclesie dei diligentiam habebit.
Non neophytum. ne in sebia
elatus in uindictam incidat diaboli.
Operetur autem uirum testimonium
uiri hinc bonum. Ab his qui foris

sunt. ut non in opprobrium inci-
dat et in laqueum diaboli. Dia-
conos similiter pudicos. non bi-
lingues. non uiuio multo dedito.
non turpe lucri sectantes. habentes
mysterium fidei in conscientia
pura. Et hi autem proleant primum.
et sic ministrant nullum erum ha-
bentes. mulieres similiter pudicas
non detrahentes. sobrias fideles
in uiribus. Diaconos sunt unius
uxoris uiri. qui filiis suis be-
ne presunt et suis comibus. Qui enim
uiri ministraverunt gradum bonum
et ipsi acquirunt. et multam fidu-
ciam in fide que est in christo ihesu. Sed
tibi scribo fili thymothee. sperant
me uenire ad te cito. Si autem tar-
daueris. ut scias quomodo oportet
te in domo dei conuersari. que est
ecclesia dei uiui. columpna et firmamen-
tum ueritatis. Et manifeste ma-
gnum est pietatis sacramentum. et
manifestum est in carne. iustifi-
catus est in spiritu. Apparuit ange-
lus. predicatus est in gentibus. cre-
ditum est in mundo. assumptum est
in gloria.

Spiritus autem manifeste dicit
quod in nouissimis temporibus discedet
per quidam a fide. attendentes
spiritibus erroris et doctrinis demo-
norum in ueritate loquentium
mendacium. et cauteriatam ueritatem

• fidelibus et hijs q̄ cognoscunt
utilitatem; quia ois cariva
dei bona et nichil reiciendū
q̄d cū gr̄a actōe

PHILOSOPHO

I 714
115

suam consuetudinem prohiberi
nubere. abstinere a cibis quos de
creavit ad precipiendū cū gr̄a
actione precipitur. Sificatur ei
per uerbum dei et orationem. precipit
si propius fratribus. bonis se
tis minister xpi ihu. enutritus
uerbis fidei et bone doctrine quā
assecutus es. Ineptas autē et am
bles fabulas deuota et exerce te ip̄s
ad pietatem. Nam corporal' exer
citatio ad modicū utilis est. pie
tas autē ad omnia utilis est pro
uisione huius uite que uiuē est
et futurū. Fidelis seruo et omni
acceptōne dignus. In hoc cū la
boramus et maledicim'. q̄ spera
mus in deum uiuū. qui est salu
ator omniū hominū. maxime fi
deliū. precipit si et docet. Nemo ado
lescentiam tuā contempnat. si ex
emplū esto fidelū in uerbo. in cō
uersatione. in caritate. in fide. in
castitate. Dum uicinis. Attende lec
tionem et exhortationem doctrine. Noli
negligere gr̄am que in te est. q̄
data est tibi per prophetiam eius
impositione manū presbri. h̄
meditare. In huius esto ut profcū
tuus manifestus sit omnibus.
Attende tibi et doctrine. In ista illis.
h̄ cū faciens. et te ip̄m saluum
facies et eos qui te audiūt.

V Seniore ne in te paucis. si ob

secra ut p̄cēm. iuuenes ut fr̄es.
Anus ut inrēs. iuueniās ut so
tores in omni castitate. Viduas in
uora que uere uidue sunt. Si q̄
autē uidua filios aut nepotes h̄t.
discat p̄mū domū suam regere.
et mutua uice reddere parentib'.
hoc enī acceptū est coram deo. Que
autē uere uidua est et desolata spe
ret in deum. et in istec obsecraōib'.
et orationib'. nocte et die. Nam que
in delicijs est iuuenis in omnia est.
h̄ precipit ut irreprehensibiles
sunt. Si quis autem suoz. max
ime domesticoz cū nō habet.
fidem negauit. est infideli dete
rior. Vidua eligatur nō minus
h̄. amorū iuniorū uxor. in
operib'. bonus testimoniu huius. Si
filios educauit. si in sp̄cō recepit.
si scōrum pedes lauit. si tribulan
tionem patientib'. submīstrauit.
si omne opus boni subsecuta est. ad
lescentiores autem uiduas deuota.
Cū enim luxuriate fuerint. in xpo
nubere uolunt. h̄ntes dampn
onem. q̄ p̄mā fidem uitā fecerūt.
Simul autē et ociose discunt cir
cuire domos. non solū ociose. s̄
et uerbose et cumose. et loquaces
q̄ non oportet. volo ergo iuniores
nubere. filios procreare. matres
familias ēē. nullam occasionem
dare aduersario maledici gratia

Iam enim quedam conuerse sunt
 iherosolitan. Siquis ergo fidelis
 habet uiduas. summatret illis. ut nō
 grauet eorū. ut his que uere ui-
 due sūt sufficiat. Qui uero p̄ sūt
 p̄bri: duplici uoce digni hūt.
 maxime qui laborant in uerbo
 et doctrina. Dicit enim scriptura. Nō
 alligabis os bouis triturantis.
 Et dignus est operarius mercede
 sua. Aduersus p̄bri noli accusari
 recipere: nisi sub duobus aut tribus
 testibus. Peccantes coram omnibus
 argue. ut ceteri timorē habeant.
 Fector coram deo et xpo ihu. et re-
 lectis angelis ut iuxta custodias
 sine preiudicio nichil facias in
 aliam partem declinando. qua-
 nus cito nemini imposueris.
 neque coicatus precis alienis. Te-
 mp̄m castum custodi. Noli ad li-
 aquam bibere. sed modico uino utē-
 ris stomachū et frequentes tuas
 infirmitates. Quorūdam hominū
 peccata manifesta sunt. preceden-
 tia ad uidentū. quosdā autem
 et subsequunt. Similiter et peccata uero
 manifesta sunt. et que aliter se
 habent abscondi nō possunt.

VI

Quicūq; sunt sub iugo serui-
 tū dñōs suos omni honore digni
 arbitrantur. ne nomē dñi et
 doctrina blasphemetur. Qui
 autē fideles hūt dñōs non cō-

temptant. qui fideles sunt. sed magis
 seruiant. qui si fideles sunt et dilecti
 qui beneficii participes sūt. sed doce
 et exortare. si quis aliter docet et nō acq̄-
 scet sanis sermōnibus dñi nri ihu
 et ei quod scdm pietatē est doctrine.
 superbus uel sciens. sed languet
 circa q̄stionē. et pugnet uerbo. ex quibus
 orunt inuidie. cōtēctōnes. blasphemie.
 suspicōnes male. cōfucta-
 ciones hominū mente corrupto-
 rū. et qui ueritate p̄uati sūt. existimant
 tantū questū esse pietatē. Est autē
 questus magnus. pietas cū suf-
 ficientia. Nichil enim intulim⁹ in hūc
 mūdū. aut dubiū. quod nec auferre
 quid possim⁹. Videntes autē alim⁹
 ta et quibus cogamur. his contē-
 ti sumus. Nam qui uolūt diuites
 fieri. incidit in tēptationē. et
 laqueū dyaboli. et desideria multa
 et inutilia iniqua que iungunt
 homines in uentitū et p̄dicōnes.
 Radix enim omnium malorum est cupi-
 ditas: quā quidam appetentes
 errauerūt a fide. et misererūt se
 doloribus multis. Tu autē homo
 dei huius fuge. Sectare uero iustitiā:
 fidem. caritatē. paciētiā. p̄cra-
 tem. mansuetudinē. Cetera uero
 certamen fidei. apprehende uitā
 eternā in qua uocatus es: et con-
 fessus bonam cōfessionē corā
 multis testibus. precipio tibi coram

deo qui uiuificat omnia. xpo ihu qui testimonium reddidit sub pontio pylato bonam confessionem. ut serues mandatum suum in aeternum. in reprehensibile usque in aduentum domini nostri ihesu christi. Quae sunt tempora ostendet uobis et solus. potest rex regum. dominus dominorum. qui solus habet immortalitatem. et lucem habitare inaccessibilem. quem nullus hominum uidit. nec uidere potest. cui honor et imperium in sempiternum. Diuitibus huius seculi precor non sublimiter sapere. ne sperare in incerto diuitiarum. sed in domino qui praestat nobis omnia bene ad fruendum. Bene age diuites fieri in operibus bonis. facile tribuere. communicare. Et clare. et recte fundamentum bonum in futurum. ut apprehendant eternam uitam. Et timorose depositum custodi. deuotans prophana uocum nouitates et oppositiones et falsi uocis scilicet. quoniam quidam permittentes. circa fidem exiderunt. Gratia

Incipit. n. epistola pauli ad thymotheum.

Paulus ap[osto]lus christi ihesu per uoluntatem dei secundum promissionem uitae quae est in christo ihesu. thymotheo knio filio. Gratia et misericordia et pax. a deo patre et ihesu christo domino nostro. Gratias ago deo in eo

cui seruis a progenitoribus meis in conscientia pura sine intermissione habeo tuam memoriam. in orationibus meis. nocte ac die considerans te uidere. memor lacrimarum tuarum ut gaudio impletar. recordationem accipiens eius fidei. quae est in te non ficta quae et habitum primum in manu tua laice a laice. et in te tua euuice. certus sum autem quod in te ipse quoniam cum amotico te ut resuscites gloriam dei quae est in te per inuentionem manuum mearum. Non enim dedit nobis spiritum timoris deus. sed uirtutis et dilectionis et sobrietatis. Noli itaque euilesce testimonium domini nostri. nec me uinctum eius sed colabora in euuangelio secundum uirtutem dei qui nos liberauit et uocauit uocatione sua sancta. non secundum opera nostra. sed secundum praeceptum. et gratiam quam data est uobis in christo ihesu ante tempora saecularia. manifestata est autem nunc per illuminationem saluatoris nostri ihesu christi. Qui destruxit quid in uentem. illuminauit autem uitam et incorruptionem per euuangelium. in quo positus sum ego per dicatorem et ap[osto]lum. et in agister gentium. ob quam causam et in patior. sed non confundor. Scio enim cui credidi et certus sum. quod potens potest est depositum meum seruare in illi

diem. Formam hinc sanctorum uerbo-
rum que a me audisti in fide et
dilectione in christo ihesu. Bonum depo-
situm custodi per spiritum sanctum qui ha-
bitat in uobis. Scis quod aduersi
sunt ad me omnes qui in asia sunt.
Ex quibus est philletus et timotheus
ues. Det misericordiam dominus quesitorem do-
mum. qui sepe me refrigerauit. et
cathenam meam non erubuit. Sed
cum romam uenisset: sollicite me
quesiuit et inuenit. Det illi dominus in-
uenire misericordiam a domino in illa die. et
quinta epistola ministravit in: tu me
hinc nota.

III. Tu ergo fili mi confortare in gratia
que est in christo ihesu. Et que audi-
sti a me per multos testes. hinc co-
menda fidelibus hominibus qui y-
dones erunt et alios docent. Labo-
ra sicut bonus miles pro christo. Ne-
mo militans deo implicat se ne-
gociis secularibus: ut ei placeat
cui se probauit. Nam qui certat
in agone non coronabitur nisi legit-
time probauerit certauerit. Labora-
tem agricolam oportet primitiis de fructibus
accipere. Intellige quod dico:
Dabit enim tibi dominus in omnibus
intellectum: exaudi orationem uisum christi
resurrexisset a mortuis. Et sicut
dauid secundum euangelium meum
in quo laborem usque ad uentilam
qui male operans. Si uerbum dei non

est alligatum. Ideo omnia susti-
tuo pro electis. ut in christi salutem
consequatur. quod est in christo ihesu cum
gloria celesti. fidelis sermo. Nam
si conuicti sumus. et conuicti.
si sustinebimus et coregnabimus.
Si negauerimus. nullo negabit
uos. Si non credimus. ille fide-
lis permanet: negare se ipse
non potest. Hinc comonestatio
coram deo. Non uerbis contentus
tibi utile est nisi ad subuersio-
nem audientium. Sollicite autem
cura te ipsum probabile exhibere
deum. operari inconfutibilem et
tractantem uerbum ueritatis. pro-
phana autem et inani loquax de-
uita. cultum enim proficit ad
pietatem. et sermo eorum ut cancer
serpit. Ex quibus est hymeneus
et philetus. qui a ueritate exide-
runt. dicentes resurrectionem
iam factam. et subuerterunt quo-
tundam fide. hinc firmum fidei da-
mentum dei stat. In his signis
hoc. Cognouit dominus qui sunt ei.
et discedat ab iniquitate omnis
qui nominat nomen domini. In
agua autem como non solum sunt
uasa aurea et argentea. sed et lig-
nea et fictilia. Et quedam in bo-
norem: quedam autem in contu-
meliam. Si quis ergo emunda-
uerit se ab istis. erit uas in bo-

noiem sc̄ificatiū ⁊ utile dñō. ad
 omne opus paratū bonū. Iu-
 cilia autē desideria fuge. sec-
 care uero iustitiam. fidem. cari-
 tatem. pacem cū hīs qui inuo-
 cant dñm de corde puro. Stultas
 autem ⁊ sine disciplina questi-
 ones deuita. sciens q̄ generant
 lites. Seruū autē dñi nō optet
 liti litigare. s; mansuetum esse
 ad omnes. docibilem. patientē
 cum modestia. corripientē eos
 qui resistunt. ne qñ det illis d̄s
 p̄niam ad cognoscendā iuitatē
 ⁊ resipiscant ad diaboli laqueis.
 a quo captiui tenentur ad ip̄i
 uoluntatem.

Hoc autē sc̄ito q̄ in nouissimis
 dieb; instabūt tempora tēpora
 periculosa. ⁊ erunt hoīes sc̄p̄s
 amantes. cupidi. elati. superbi.
 blasphem. parentib; nō obedi-
 entes. ingrati. scelesti. sū affecti-
 one sine pace. criminatores. in-
 continentes. imites sū benigni-
 tate. proditores. proterui. cece-
 tunidi. uoluptatum amato-
 res magis q̄ dei. Inuites sūt nō
 pietatis uirtutē autē eius abne-
 gantes. ⁊ hos deuita. Ex hīs enī
 sunt qui penetrit domos. ⁊ cap-
 tiuas ducūt mulierclās. onā-
 tas p̄cis. que ducūt uanis de-
 siderijs semp dicentes. ⁊ nunq̄

ad sciām ueritatis peruenien-
 tes. Quēadmodū aut iam ues ⁊
 manibres resistit moysi: i-
 ta ⁊ hū resistūt iuitati. homines
 corrupti mente. reprobi circa fi-
 dem. S; ultra non proficiunt. ⁊
 sapientia em̄ eorū manifesta erit
 omnib; sicut iulorū fuit. Tu a-
 assecut̄ es meam doctrinā. insti-
 tu corū. propitū. fidē. longani-
 mitatē. dilectionē patientiā.
 persecuciones. passionēs. q̄
 michi sc̄a sunt antiochie. ierō-
 listis. q̄les persecuciones susti-
 tuui. Et ex omnib; eripuit me
 dñs. Romis qui uolūt p̄uenire
 in xp̄o ihu. persecucōm paciunt̄.
 mali autē homines ⁊ seductores
 proficiūt in p̄uis errantes. ⁊ in
 errore mittentes. Tu uero p̄ma-
 ne in hīs que didicisti ⁊ credita
 sunt tibi. facis a quo didicisti.
 ⁊ q̄ ab infanzia sacras l̄as no-
 sti que te possunt instruere ad
 salutē per fidē que est in xp̄o ihu.
 Omnis scriptura diuinitus inspi-
 rata. utilis est ad docendū. ad
 arguendū ad corrigendū. ad
 erudiendū in iusticia ut p̄fectus
 sit homo dei ad omne opus bo-
 ni instructus.

Judicaturus est ueros ⁊ morti-
 os ⁊ aduentū ip̄ius. ⁊ regnum.

III
 Innocentius

III

eius. predicauerunt. in ista oportu-
ne. in portune. argue. obsecra. i
crepa in omni patientia et doctia
erat cum tempore cum sana doctrina
sustinebant. sed ad sua desideria co-
aceruabantur. sed magistros prouocant
auribus. et aueritate quod audire
auerent. ad fabulas autem conuer-
tentur. Tu uero uigila. in omnibus
labora. opus fac euangeliste. mis-
serunt tui imple. sobrius esto. E-
go enim iam delibor. et tempus mee
resolutionis instat. boni etiam
certam. cursum consummaui. fidem
suam. In reliquo reposita est in co-
rona iusticie. que reddet in dominus in
illa die iustus iudex. Non solum
autem michi. sed et hijs qui diligunt
du aduentum eius. Festina ad me
uenire cito. Demas autem me dereliquit
duigens hoc scilicet et abiit
thessalonicam. crescens in galatia.
titus in dalmatia. lucas est mecum
solus. marcum assumpsit et adduc-
turus. est enim in utilis in ministerium.
Erit autem mihi ephesum. penu-
lam que reliqua troade apud carpum ueni-
ens afferat tecum et libros. maxime
autem thymotheas. Alexander ery-
tius multa mala in ostendit.
Redde illi dominus secundum opera eius. que
et tu deuota. valde enim resistit iu-
dicijs. In prima mea defensione ne-
mo michi affuit. sed omnis me de-

liquetur. non illis imputetur.
Dominus autem assistit michi. et confort-
auit me. ut per me predicatio im-
pleatur. et ut audiant omnes gentes.
et liberatus sum de ore leonis. Lite-
rauit autem me dominus ad omni opere
malo. et saluum me faciet in reg-
num suum celeste. cui gloria in secula
seculorum amen. Saluta piscam et
aquilam. et onchaphan communem. Erat
tuis remansit comitatus. Et propheta
meum autem reliqui infirmum in-
lecti. Festina autem inueni uenire.
Salutat te ebolus et prudens. et
limus et claudia. et fratres omnes. Do-
minus ihesus christus cum spiritu sancto tuo. gratia
nobiscum. Amen. *Incipit epistola*

pauli ad titum.

Paulus seruus dei.
apostolus autem ihesu christi
secundum fidem elector-
um et agnitionem ueritatis. que secundum
pietatem est in spem uite eterne
quam promissit que non mittit deus ante
tempora seculorum. manifestauit
autem temporibus suis uerbum suum.
in predicatione que credita est
michi secundum preceptum saluatoris
nostri dei. tui dilecto filio secundum com-
munem fidem. Gratia et pax a deo patre et
christo ihesu saluatore nostro. Quum
tibi gratia relinquit te crete. ut ea que
desunt corrigas et constituas paci-
uitates probas. sicut et ego tibi

dispositus. Siquis sui criminis est uir
 uxoris uir filios huiusmodi fideles non
 in accusatione luxurie. aut non
 subditos. Oportet enim episcopum sine
 crimine esse: sicut dei dispensator.
 non superbum. non iracundum. non inno
 centum. non peccatorem. non turpis luc
 cupidum. sed hospitaliter benignum
 sobrium. uisum. sanctum. continentem. am
 plectentem eum qui secundum doctrinam est
 fidelem sermonem. ut potest sit ex
 hortari in doctrina sana. eos qui
 dicunt arguere. Sunt enim multi mo
 lodictes. uaniloqui et seductores. ma
 xime qui de circumsione sunt. quos
 oportet redargui per uarias do
 mos subditum docentes qui non
 turpis luc gratia. Dixit quidam ex illis.
 propheta ipse propheta. Erretes se
 mendaces. male bestie ueteris per
 testimonium hoc uerum est. Quia ob
 cam increpa illos dixit: ut san
 sunt infideles. non interuentes iuda
 as fabulis et mandatis hominum
 astantium se adiutare. Omnia mu
 da mundi. Conquatis autem in
 fidelibus nichil mundi: sed conquate
 sunt coram et mens et conscientia. Et
 fitent se nosse dominum. factis autem ne
 gant. cum sint abhominati et incredi
 biles. et ad omne opus bonum tepro
 bi

II Quae autem loquere que docet sana
 doctrina. Senes uir sobrius sunt. q

prudici prudentes. sani in fide. in
 dilectione et patientia. Animi similes
 in habitu sancto. Non crimiatores. non
 in uno multo seruientes. bene do
 centes: ut prudentiam doceant. a
 dolescentulas. ut uiros suos am
 ent. filios diligant. prudentes.
 sobrias. castas. domus curam huius
 tes. benignas. subditas uiris su
 is: ut non blasphemet uerbum dei.
 Juuenes similiter exhortare ut loqui
 sint. In omnibus te ipsum prebe ex
 plum bonorum operum. in doctrina. in
 integritate. in grauitate. uerbum
 sanum et inreprehensibile: ut is qui
 ex aduerso est uereatur. nichil huius
 in alium dicere de nobis. Seruos
 dominis suis subditos esse in omni
 fide bona ostendentes. ut doctrinam
 saluatoris nostri dei ornent in omnibus.
 Apparuit enim gratia dei saluatoris
 omnibus hominibus: et abnegantes
 impietatem et seclaria desideria.
 sobrie iuste et pie in uiam istius
 seculo. Expectantes beatam spem
 et aduentum glorie magistri dei et sal
 uatoris nostri ihesu christi. Qui dedit se
 in terram pro nobis ut nos redi
 meret ab omni iniquitate et mu
 daret se propter nos acceptabilem. secta
 torum bonorum operum. huius loqui et exhor
 tate. et argue cum omni imperio.
 Nemo te contempnat.

Admone illos in principibus et patribus

1106

III

subditos esse. ne unquam blasphemate non litigiosos esse: sed modestos. omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines. Etamus enim et nos aliquando insipientes. increduli. errantes. seruientes desideriis et uoluptatibus: uacuis in malicia. et inuicem odientes. cum autem benignitas et humanitas apparuit saluatoris nostri dei. Non ex operibus istius que fecerunt nos: sed secundum misericordiam suam saluos nos fecit. Per lauacrum regenerationis et renouationis spiritus sancti que effudit in nos. hunc deus per Iesum Christum saluatorem nostrum. ut iustificati gratia ipsius habere simus secundum spem uite eterne. Fidelis sermo. et de his uolo confirmare te: ut cum ueris bonis operibus precem qui credit deo. Hec sunt bona et utilia hominibus. Stultas autem questionum. genealogiarum et contentiones. et pugnas legis deuita. Sunt enim false et uane. Heticum hominem pro uana et sedam correptionem deuita. sciens quod subuersus est qui huiusmodi est. et relinquit pro proprio iudicio condemnatus. cum unfero de artemata. aut titulu. festina ad me uenire nicopolim. Ibi enim statui hibernare. etenam legis peritum et appollo sollicite peruite: ut michi tibi desit. Discant autem et uis bonis operibus per ad

usus necessarios ut non sint infructuosi. Salutauit te qui mecum sunt omnes. Saluta qui nos amant iusti de. Gratia dei cum omnibus uobis amen.

Incipit epla pauli ad philemonem

Paulus iunctus ihu christi et timotheus fratres. philemoni dilecto. salutem et misericordiam a deo patre nostro et domino ihu christo. Gratias ago deo meo semper memoriam tuam faciens in orationibus meis. Audiens caritatem tuam. et fidem quam habes in domino ihu christo. ut conuictio fidei tue euidens fiat in agnitione omnis boni in christo ihu. Gaudeui enim in aqua habui: et consolationem in caritate tua. quia uiscera sanctorum adque uerum per te frater. Propter quod multam fiduciam habes in christo ihu. impetrandi tibi quod ad te pertinet. Propter caritatem magis obsecro te. cuius talis ut paulus scener. nunc autem et iunctus ihu. Obsecro te pro meo filio quem genui in uinculis. Onesimo qui tunc aliquando inutilis fuit. nunc autem in te uel utilis quem tenuisti. Tu autem illi ut mea uiscera suscipere: quod ego uolueram mecum retinere. ut pro te in ministerium in uinculis

cuāglii. Sine consilio autē tuo michi
uolui facere. ut ne uelut ex nec
cessitate bonū tuū esset. s; uolū
tariū. Forsitan eū ideo discessit i
ad iorān a te ut eternū illum re
cipres. iam nō ut seruū s; plus
seruo karissimū fr̄m maxime
in. quāto magis autē tibi. i; car
ne i; in dño. Si ergo lēs tue sociū:
suscepit illū sicut me. Si autem
aliquid nocuit tibi. aut debet.
tū michi imputa. Ego paul'
scripti manu mea. Ego reddam
ut non dicam tibi. q; i; te ipm in
debes. Ita frater ego te finar i; co
muno. refice uiscera mea in xp̄o
confidens de obedientia tua sc̄p
si tibi. Sicutis quū i; super id qd
dico facies. siml' autē i; para in
i; sp̄m. Nam spero per oracōes
utis conari me uobis. Salutat
te epaphras concaptiuus me'
in xp̄o ihu. marcus. aristarcus.
demas i; lucas adiutores mei.
Gr̄a dñi m̄i ihu xp̄i cū sp̄u i; a.
Inuenit eplā pauli ad hebreos.

Multifariam multis
q; modis olim dñs
loquens p̄ib; in
pp̄his. nouissime
dieb; istis locutus est uob; i; filio.
quem constituit heredē uniuersorū
per quē fecit i; celā. Qui cum sit
splendor glorie. i; figura sc̄e ei:

portans q; omnia i; uero uirtutis su
e. purgationē p̄corū faciens se
det ad dexteram maiestatis i; excel
sis. tanto melior angelis effr̄s.
quāto differētius pre illis nom
hereditauit. Eū eū dixit aliqui
anglorū filius meus es tu. ego
hodie genui te. Et rurū. Ego ero
illi in p̄m. i; tū erit in filiū.
Et cum uerū introduceret p̄mo
genui in orbe t̄re. dixit. Et ad
rent eū om̄s angeli t̄i. Et ad an
gelos quid dixit. Qui facit ange
los suos sp̄itus i; m̄stros suos
flāma ignis. Ad filiū autē. Ero
uis tuus deus in sc̄m sc̄i. i; iur
ga equitatis iurga regni tui. Vi
lexisti iusticiam i; odisti iniqui
tate. p̄cau i; x̄t te deus dñs tuus
oleo leticie pre p̄cipib; tuis.
Et tu in principio dñe itā fūda
sti. i; op̄ta manū tuarū sunt
celi. Ip̄i p̄ribūt. tu aut p̄maneb;
i; om̄es ut uestim̄ta uetāscunt.
uelut am̄tū mutabis eos et
mutabunt. tu autē idem t̄p̄ es.
i; annū tuū non deficient. Ad quē
autē anglorū dixit aliquando face
a dextis meis. quō ad usq; ponā
inimicos tuos scabellū pedum
tuorū. Nōne om̄s sūt administra
torū sp̄itus. m̄stros tui. p̄
eos qui hereditatē capient salu
tis.

II

Propterea abundanti oportet ob
 seruare nos ea que audiuimus ne
 forte perfluam. Si enim que per an
 gelos deus est sermo. factus est fir
 mus. et ois preuancatatio et ino
 bedientia accepit iustam mercedem
 retributionem. quomodo uos effugie
 mus. Si tanta negleximus salutem.
 Que tamen inuitum accepisti enarraui
 per dominum. ab eis que audierunt in uos
 confirmata est contestante signis
 et portentis et uariis uirtutibus. et ipse
 facta distributionibus secundum suam uolu
 tatem. Non enim angelis subiecit
 deus orbem terre futurum de quo loqui
 in uis. testatus est autem in quodam
 loco quis dicens. Quid est homo
 que memores eius. aut filii ipsius
 quoniam uisitas eum. conuicti cum pau
 lo minus ab anglis gloria et hono
 re coronasti eum et constituisti eum
 super opera manuum tuarum. omnia
 subiecti sub pedibus eius. In eo est
 que et omnia subiecit. michi dimisit
 non subiectum ei. Nunc autem si dimi
 uideri omnia subiecta ei. Eum autem
 qui modico quam angli minor
 tus est uiderimus ihesum pro passio
 nis mortis gloria et honore coron
 atum ut gratia dei pro omnibus gusta
 ret mortem. Decebat enim eum propter que
 omnia. et per que omnia. qui multos
 filios in gloria adduxerat.
 auctorem salutis eorum pro passio

consummare. Qui enim sanctificat. et qui
 sanctificantur ex uno omnino. propter
 quoniam carnis non confunditur fratres eos
 uocare dices. Narrabo nomini tui
 fratribus meis. in medio ecclesie lau
 dabo te. Et tamen ego ero fides mea.
 Et tamen. Ecce ego et pueri mei quos in
 dedit deus deus. Quia ergo pueri
 concauerunt carni et sanguini. uere
 similes participauerunt eis. ut per
 mortem destrueret eum qui leuabat in
 ortis imperium. id est dyabolus. et libe
 raret que timore mortis pro tota ui
 tam obnoxijs erant seruituti. non
 que enim angelos apprehendit. Unde
 debuit pro omnia fratribus simulari
 ut misericors fieret et fidelis pon
 tifex ad deum ut repropiciaret
 delicta populi. In eo est in quo passus
 est ipse et temptatus potens est. et
 qui temptans auxiliari.

III

Quod fratres sciueuocatis celestis p
 ticipes considerate apostolum et pontifice
 confessionis nostre ihesum christum. que fide
 lis est ei que fecit illum. sicut moyses
 in domo illi. amplius est glo
 rie iste pro moise dignus habitus est.
 quanto ampliore honore habet domum
 que fabricauit illam. Omnis namque
 domus fabricatur ab alio. Qui autem
 omnia creauit deus. Et moyses
 fidelis erat in domo eius tanquam fa
 uulus in testimonium eorum que
 dicebantur. christus uero tanquam filius

in domo sua. Que domus sumus
 nos si fiduciam in gloria spei usque
 ad finem firmam retineamus. Qua
 propter sicut dicit spiritus sanctus. Hodie
 et si uocem eius audieritis: nolite
 obdurare corda uestra. Sicut in ex
 acerbatione secundum diem temptacionis
 in deserto: ubi temptauerunt me pa
 tres uestri. probauerunt et uiderunt
 opera mea. Quadraginta annis
 propter quod offensus fui gene
 ratio in hunc: et dixi semper huius
 erant corde. Ipsi autem non cognouerunt
 uias meas: sicut iuravi in ira
 mea: si introibunt in requiem meam.
 Videte fratres ne forte sit in aliquo
 uestra cor malum incredulitatis.
 discededi a deo uiuio: sed adorta
 minui uos metipsum per singulos
 dies. donec hodie cognominat.
 ut non obduret quis ex uobis fal
 lacia peccati. participes eius effici
 sumus. si tamen unum scilicet eius usque
 ad finem firmam retineamus dum dicitur
 hodie si uocem eius audieritis: nolite
 obdurare corda uestra. quemad
 modum in illa exacerbacione. Qui
 dam enim audientes exacerbauerunt.
 sed non uniuersi qui profecti sunt
 ab egypto per moysen. Quibus
 autem offensus est. xl. annis. non
 ne illis qui peccauerunt. quorum
 cadauera prostrata sunt in deserte
 to. Quibus autem iurauit non int

ne in requiem ipsius. si illi qui in
 creduli fuerunt. Et uidemus quod non
 potuerunt intire in requiem ipsius
 propter incredulitatem.

Conmeamus ergo fratres ne forte
 relicta pollicitatione introeundi
 in requiem eius. existimet aliquis
 ex uobis deesse. Et enim et nobis nun
 ciatum est. quod admodum illis. sed non
 profuit sermo illis auditus. si
 admixtus fidei. ex his que au
 dierunt. Ingrediamur enim in requiem
 qui credunt. quod admodum dixit. si
 aut iuravi in ira mea: si introi
 bunt in requiem meam. Et quod opus
 ab institucionem huius mundi profectis.
 Dixit in quodam loco de die septima.
 sic. Et requieuit deus die septima.
 ab omnibus operibus suis. Et in isto
 uersu: si introibunt in requiem meam.
 Quia ergo superest quosdam intro
 ire in illam. Et huius quibus prioribus
 annunciatum est. non introierunt.
 propter illorum incredulitatem. In ter
 minat diem quedam. hodie idam
 dicendo. post tamen tempus sicut super
 ceterum est. Hodie si uocem eius audie
 ritis: nolite obdurare corda ue
 stra. quod admodum in illa exacerbacione.
 Nam si eis ihesus requiem prestasset
 nunquam de alia loqueretur post hunc diem.
 Itaque relinquitur sabbatum
 populo dei. Qui enim ingressus est in
 requiem eius. non iam ipse requirit ab

operibus suis sicut a suis deus. festinatum ergo ingredi in uiam rectam. ut ne in diuina quis incedat in credulitatis exemplum. uerum est enim sermo dei et efficax et penetrabilior omni gladio accipitur. et pertingens usque ad diuisionem anime. ac spiritus. compagum quoque ac medullatum. et discretor est cogitationum et intentionum cordis. et non est ulla creatura inuisibilis in conspectu eius. Omnia autem nuda et aperta sunt oculis eius. ad quem nobis sermo: quod sibi rationem reddemus in die iudicii. Inuites ergo pontificem magnum. qui penetravit celos in filium dei tenemus. in ipsa nostra confessione. Non est inueniendus pontifex qui non possit compati in summatibus uicis. temptatum autem per omnia pro similitudine ab ipso patre. Accedamus ergo cum fiducia ad thronum gratie eius ut misericordiam consequamur et gratiam inueniamus in auxilio opportuno.

V **Q**uoniam namque pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in hijs que sunt ad deum ut offerat et sacrificia pro peccatis. qui conuolare possit hijs qui errant et errant. quia ipse circumdatus est infirmitate. Et propterea debet que ad modum et pro populo. ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis.

Nec quisquam sumit sibi honorem. si qui uocatur a deo tanquam aaron. Sic et christus non se clarificauit ut pontifex fieret. Sed qui locutus est ad eum filius meus et tu ego hodie genui te. quod ad modum in alicui loco dicit. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech qui in diebus carnis sue. precibus supplicationibusque ad eum non possit saluum illum facere a morte cum clamore ualido et lacrimis offerens exauditus est pro sua tenacitate. Et quid cum esset filius dei didicit ex hijs que passus est obedientiam. et consumatus factus est omnibus obtemperantibus. sed causa salutis eterne appellatus a deo pontifex uir ordinem melchisedech. De quo uobis grandis sermo. et nobis inimitabilis ad dicendum quam imbecilles factis ad audiendum. Et enim cum debetis magistrum esse ipse tempus. tursum indigetis ut uos doceamus que sunt elementa exordii sermonei. et facti estis quibus lacte oportet non solido cibo. Quis enim qui lactis est participans. ex ipso est finis iusticie. paruulus enim est. perfectiorum autem est solidus cibus eorum qui per consuetudinem excitatos habent sensus ad discretum boni ac mali.

Quia propter uos mittentes in **VI**

doationis xpi sermone ad per
 fectione eius firmamur. no est
 iacentes fundamentu pnie o
 avo pexib; mortuis i fidei ad dim
 baptisimatū certine impolicois
 quo: manuu ac resurrectionis
 mortuoru i iudiciu eternu. Et hoc
 faciemus si quid pxiuifert ds.
 impossibile est eni eos q semel
 illuminati: gustauerūt & donu
 celeste i partiares sci sps sci. q
 tauerūt meliormū bonū dei i
 brū. iuntes q scilicet uentura. i plap
 si sunt renouari tursus ad peni
 tentiam. tursū crucifigentes s
 metipis filii dei. i ostentū hū
 tes. Terra eni sepe uenientē sup
 se vitens ymbrem. i generans
 herbam oportuna illis aquibus
 colitur. i adeo proferens eni spi
 tuas ac tribulos reproba est. i ma
 ledā proxima com cui cōsuma
 cō est in cōbustione. cōfidū aut
 de uobis dilectissimi meliora i
 uaniora salutū. tamen si italoq
 inur. nō eni inuit d's. ut obli
 uiscatur operis iurū. i dilectio
 nē q ostenditis in noie ipius
 q ministratis scis: i ministrans.
 Cūpimū aut unū q q urin eand
 ostentare sollicitudinē ad exple
 cōm sps usq in fine ut uō seg
 nes efficiamū. ueni imitatores e
 oū qui fide i patientia hēditauit

promissiones abrahe pmittes
 deus qui nemine hūit p que iu
 raret maiore. Iurauit p semetip
 dicens. Nisi bndicens bndicāte.
 i multiplicans multiplicabote.
 i sic longanimitē ferens. adeptus
 est repromissionē. Lōies eni per
 maiore iurauit. i omis cont
 uertie eouū finis ad cōfirmacō
 est iuramentū. In quo bndicāti
 uolens deus oūdere pollicita cō
 leredib; imobilitatē consily sui.
 interpretat iurandū. ut per
 duas res imobiles qv: ipostū
 est mentu dei. fortissimū solacū
 hēamus. qui cō fugimū ad tenēdā
 propositam spem qm sicut ancho
 tam bēmus aīe turā ac fumaz.
 i ucedentē usq ad mīora uela
 nūis. i pcurator pro nob intro
 ut ih̄s scdm ordinē melchisedech.
 pontifex factis in eternū.

Hic eni melchisedech rex sale. sa
 cerdos dei summi qui obuiauit ab
 re regresso a cede quinq regum.
 i bndixit ei cui decimas omniū di
 misit abraham. p̄mū quic
 qui interpretat rex iusticie. de
 uide autē i rex salem. qd est rex
 pacis sine pic. sine uie. sine ge
 nealogia. neq uitiū dietū. neq
 fiem uite hīs assilatus autem
 filio dei: uanet sacerdos in pepe
 tuū. Inuenimū aut quantū sit

VII

post legē est: filiū internū pfectū.
VII Capitulum autē supra que dicitur. tale hōnis pontificē. q̄ cōsedet in dextera sedis magnitudis in celis. scōz minister et tabnaculi uerū. quod fixit deus et nō homo. Omnis enī pontifex ad offerenda munera et hostias constituitur. vnde necesse est et hīc hīc aliqd qd offerat. Si ergo eēt super terrā nec eēt sacerdos. cū eēt qui offerret scdm legē muna q̄ exēplāi et umbre deseruūt celestiu. sicut respōsū est moysi cū cōsumaret tabnaculū. vnde inqt omnia facta scdm exēplā quod ē ostē sū est in monte. Nūc autē meli⁹ sortitus est ministeriū. q̄nto est meli⁹ testamenti. mediator est q̄ in meliorib; repromissioib; sancitū est. nā si illud prius culpa uacat: nō utiq; scdm loc⁹ inquerit. vituperans ē eos dicit. Ecce dies uenit dicit dñs. et cōsumabo super domū isrl' et scdm uida testamentū nouū. nō scdm testamētū qd fecit p̄b; eorū: in die q̄ apphēdi manū illoꝝ. ut educēm eos de t̄ra egypti: qm̄ ip̄i nō p̄manserūt in testamento meo. et ego neglexi illos dicit dñs. Quia hoc ē testamētū qd disponā domū isrl' p̄ dies

illos dicit dñs. dando leges meas in mentē eorū. et in corda eorū subscribā eas: et ero illis dēum. et ip̄i in erūt in pplin. Et nō docebit unus q̄sq; proximū suū. et unus q̄sq; frēm suū dicens. cogitē dñm. qm̄ om̄s sciēt me a minore usq; ad maiore: q̄ propter ero iniquitatib; eorū. et peccōz illorū iam nō memorabor. Dicēdo autē nouū ueteraui prius. ad autē antiq̄ et senescat: prope in teritū est.

Huit quid et prius iustificacō nes culture et sc̄m sc̄are. Tabernaculū enī sc̄m est ip̄m. in quo erant candelabū. et mīsa et propoficō panū qd dī sc̄a. post uelamētū autē scdm tabnaculū qd dī sc̄a scōz. aureū hñs tu. tribulū et archam testamenti circū rectā. ex oī parte auro. in q̄ urna aurea hñs manna. et uirga aarō que fō fronduerat et abule testamenti. sc̄ que eā dētubm glo tie obūbrātia propiciatorū. de quib; nō est modo dicendū per singula. Hñs uero ita cōpōitō. in priori quid tabnaculo semp introibant sacerdotes sacrificōz eo officia cōsumantes. In sc̄o a sc̄mel in anno solus p̄ntifex. nō sine sanguine que offert pro sua et ppli ignorantia: hoc siḡ

IX
restamētū

ficante spū scō nō dū prolata ē
 scōrū in am. Adhuc tabernaculo
 hūte statum. Que parabola est
 temporis instantis. uix q̄ mun
 era hostie offerunt. que nō post
 uix consciam perfectam facē ser
 uientē. Solū modo in abis xp̄tū
 et uanis baptismatib; et iusticiis
 carnis usq; ad tempus corēctōis
 impōitis. **X**pc̄ autē assistens p̄ti
 fex futurorū bonorū. per ampli
 et perfectius tabnaculū nō manu
 fecit. i. nō in uicā crāctōis. neq; per
 sanguinē hyrcorū et uitulorū. s; p
 propriū sanguinē introiuit fel
 in scā. eterna redēptōne iuenta.
 Si enī sanguis hyrcorū et taurorū.
 et uis uirtutē aspsus in quatos o
 scificat ad emūdatōnē carnis. q̄
 to magis sanguis xp̄i qui p̄ sp̄i
 utū scā se metipm̄ obtulit in a
 culatū deo. emūdatū cōsuetū et
 uicā ab operib; mortuis. ad ser
 uendū deo uiuenti. et iō noui te
 stamenti mediator est. ut morte
 in tercedente in redēptōm̄ earum
 p̄uariatōnū que erant sub p̄o
 te testamento. et p̄missionem
 accipiant qui uocati sunt eterne
 hereditatis. **V** enī testamentum
 uis uicē est intercedat testato
 ris. Testamentū eī in mortuis cō
 firmatū est. Alioquin ūd h̄ ual
 dū uiuit q̄ testatus est. **V**ū nec

priuū quid siue sanguis dedica
 tum est. Lecto enī in om̄i manda
 to legis a moysē uniuerso populo
 accipiens sanguinē uitulorū et
 hyrcorū cū aqua et lana coctā
 et yso. xp̄m̄ quoq; libū. et om̄e
 populū aspersit dicens. **H**ec est sc̄a
 gnis testamenti quod mandauit
 deus ad uos. et tabnaculū. et om̄i
 a uasa sumit aspersit. et om̄ia te
 ne in sanguine mūdant. **E**t legem.
 et sine sanguinis effusione non
 fit remissio. Necessē est ergo ex
 emplaria celestū hys mūdant.
 Ip̄a autē celestia meliorib; uol
 untis q̄ istis. nō enī in manu sc̄is
 sc̄is introiuit istis exemplaria uorū.
 s; in ip̄m̄ celū ut apparat nunc
 uultū dei pro nobis. neq; ut se
 pe offerat semetipm̄ q̄ admodū
 pontifex intrat in scā per siglōs
 annos in sanguine alieno. ali
 oquin oportet cum frequenter
 pati ab origine mūdi. nūc autē
 semel in cōsumatione sc̄lorū ad
 destitucōnē p̄c̄i per hostiā suam
 apparuit. Et q̄ admodū est sta
 tutū hominib; semel in uo.

Post hoc autē iudicū sic et xp̄s se
 p̄ uel oblatū est ad multorū exh
 aumenda peccata. **S**c̄o siue p̄c̄o
 apparebit expectantib; se i sc̄m̄.
 vmbriam enī hys lex bonorū fu
 turorū. nō ip̄am ymaginē rē

per singulos annos. id est ipse lo-
 stus quos offerrent in defuerit. nisi
 quod potest accedere perfectos facere.
 aliquando cessassent offerri. id est quod nul-
 lam habent ultra conscientiam peccati
 cultores tenet in iudicio. Si ipse
 commemoratio peccati per singulos
 annos fit. Impossibile enim est sa-
 guine taurorum et hyrcorum auferri
 peccata. ideo ingrediens mundum dicit.
 hostiam et oblationem noluisse:
 corpus autem aptatum in. Hoc locum
 stomata et pro peccato tibi non placu-
 erunt. Tunc dixi ecce uenio. In ca-
 pite libri scriptum est de me ut fa-
 ciam deus uoluntatem tuam. Sic
 dicens quod hostias et oblationes. et
 hoc locum stomata. et pro peccato nolu-
 isti. nec placita sunt tibi quod secundum
 legem offerunt. Tunc dixi ecce ue-
 nio. ut faciam deus uoluntatem
 tuam. auferet primum ut sequens
 statuatur. In qua uoluntate sanctificati
 sumus. per oblationem corporis ihu
 christi. Et omnis quod sacerdos
 praesto est cotidie ministrans. et ca-
 dem sepe offerens hostias que non
 possunt auferre peccata. Hic autem
 una offerens peccata hostiam. in se-
 ptem annis sedet in dextera dei. de-
 tero expectans. donec perantur
 inimici eius: scabellum pedum eius.
 Una enim oblatione consummatur
 in sempiternum sanctificatos. Come-

statum uos et spiritus sanctus. postquam enim
 dixit. Hec autem est testamentum quod
 testabor ad illos dicit dominus post dies
 illos: dando leges meas in cordibus
 eorum. et in mentibus eorum superscribam
 eas. et peccatorum et iniquitatum eorum iam
 non recordabor amplius. Vnde autem
 hoc uolumen remissio iam non oblatio
 pro peccato. Huius itaque fratres fidu-
 ciam in uirtutibus sanctorum in sanguine
 christi quam mutauerunt uobis in a noua
 et uiuente: per reuelationem. et carnem
 suam et sacerdotem magnum super do-
 mu dei. accedamini enim uero corde in
 plenitudine fidei. aspersi corda a
 conscientia mala. et aduerti corpus
 aqua munda. Teneamus spiritum nostrae
 confessionis in eternam. fide-
 lis enim est qui repro misit: et con-
 feremus in uicem in prouocatione
 caritatis et bonorum operum. Non dese-
 ritites collectionem nostram sicut est.
 consuetudinis quibusdam: sed consolati-
 tes et tanto magis quanto uideritis
 appropinquatem diem. Voluntarie
 enim peccantibus uobis post acceptam
 uoticiam ueritatis. iam non relinquitur
 tur pro peccatis hostia. Terribiliter autem
 quedam expectatio iudicij. et ignis
 emulatio que conscriptura est adu-
 sarios. Irritam quos faciens legem
 moysi sui ulla misericordie duobus
 uel tibi: testibus mouitur. Quanto
 magis putatis deteriora mereri

supplicia. qui filium dei contulcaue-
 rit. et sanguinem testamenti pollutum
 duxerit. in quo sanctificatus est. et
 spiritu gratie contumeliam fecerit. Sa-
 mus enim quid dixit in iudicium.
 et ego retribuam. Et iterum. quia iudi-
 cavit dominus populum suum. Luxuriam est
 in corde in manus dei iuuentis. Re-
 memoramini autem pristinos dies in
 quibus illuminati magnam certamen
 sustinistis passionum. Et in altero
 quidem obprobrium et tribulationibus
 spectaculum facti. in altero autem focu-
 talis conuersationis effecti. Nam et iu-
 ctis compassivis. et rapinam bonorum
 vestrorum cum gaudio suscepistis cogn-
 oscentes uos hunc meliorem et manen-
 tem substantiam. Nolite itaque amittere con-
 fidenciam uestram. que magna habet
 remuneracionem. patientia enim uobis
 uicicia est. ut uoluntate dei facientes
 reputetis promissionem. Adhuc enim
 modicum quietulium cuiusque que uenturum
 est. ueniet et non tardabit. Iustus
 autem meus ex fide uiuit. Quod
 si subtraxerit se. non placebit aie-
 mce. Nos autem non sumus subtrac-
 cionis filii in perditionem. sed fidei in
 acquisitionem anime.

XI

Est autem fides speranda. cui sub-
 ierunt. argumentum non apparentium. In-
 ter enim testimonium consecuti sunt
 senes. fide intelligimus aptata esse
 scilicet uerbo dei ut ex inuisibilibus

uisibilia fierent. fide plurimam uol-
 untiam abel quam caym optulit deo.
 per quam testimonium omnium consecutus
 est esse iustus. testimonium per in-
 lecte inuincibilis eius deo. et per illam
 defunctus adhuc loquitur. fide enoch
 translatus est ne uideret mortem.
 et non inueniebatur. quia transiit
 illum deus. ante translationem. eum re-
 stitutum huius placuisse deo. Si
 ne fide autem impossibile est placere
 deo. Crede enim oportet accedente
 ad deum. quod est. et in quibus se
 remunerator sit. fide uoce respon-
 so accepto de his que adhuc non ui-
 debantur. metues apertavit ar-
 cham in salutem domus sue. per
 quam clam nauit mundum. et in fine
 que per fide est. lex instituta
 fide. que uocatur abraham obediuit
 in locum exire que acceptum erat
 in hereditate. et exiuit nesciens
 quo iret. fide moratur est in terra
 repromissionis. tanquam in aliena.
 In casibus huiusmodi cui ysaac et
 iacob colere debent repromissionis
 eiusdem. expectabat enim fundamenta
 huiusmodi ciuitatem cuius artifex et co-
 ditor deus fide et ipsa tara stultis
 uirtute in conceptione seminis accepit
 etiam pro tempore etatis. qui fide
 tem credidit eum esse que promissat.
 propter quod et ab uno orti sunt.
 et hoc emortuo. tanquam sidera ce-

U in multitudine. sicut habe
 na q̄ est. ad oram manus in nu
 merabilis. Jux̄ fidē defuēti s̄
 im̄ os non acceptis repromissi
 onib. S; a longe eas aspicien
 tes i saluantes. i cōfiteutes. q̄
 p̄regnum i hospites sunt super
 terrā. Qui enī h̄ dicit. significat
 se p̄uam inq̄rere. Et si q̄d illi
 memissent de q̄ exierunt h̄bāt
 utiq; tempus reuertendi. Nunc
 autē meliorē appetunt. i celestē.
 Joco non cōfunditur d̄s uocari de
 cor. Parauit enī illis ciuitatē.
 fide obtulit abrahā. ysaac cū tē
 ptaret. i iungentū offererat
 qui susceperat repromissioēs.
 ad quē d̄m̄ est. q̄ in ysaac uo
 cabitur tibi semen. arbitrans
 q̄ i amonius suscitare eū po
 tens est deus. Vnde eū in para
 bolam accepit. fide i de futuris
 b̄ndixit ysaac. iacob. i elau. fi
 de iacob mouēs. singlōs filioꝝ
 ioseph b̄ndixit. i adorauit fas
 tigū iurge eius. fide ioseph mo
 uens de profectioe filioꝝ isrl.
 memoratus est. i de ossib; suis
 mandauit. fide moyses natus
 occultatus est mensib; tribus
 a parentib;. eoq; uicidissimē e
 legantē infantē. i nō timuerit
 regis ed̄m̄. fide moyses ḡnd̄s
 f̄cis. negauit se eē filiū faue

pharaonis. magis eligās affligi
 cū p̄lo dei. q̄ tēpōlis p̄ci. h̄c̄ locū
 ditatem. maiores diuicias esti
 mans thesauro egyp̄toꝝ impro
 perū xp̄i. aspicebat enī i remu
 neratoꝝ. fide reliq̄t egyp̄tum
 nō uertit aīo sitatē regis. Jux̄
 subilē enī tanq̄ uidens sustinū.
 fide celebrauit pascha. i sangui
 nis effusionē. ne q̄ uadabat p̄
 inuita tangeret eos. fide t̄stie
 runt mare rubrū. tanq̄ p̄ aridā
 terrā. qd̄ experti egyp̄tū deuorati
 sunt. fide muni iherico corruerūt
 circuitu dieꝝ septē. fide raab̄ co
 munitur nō perit cū incredulis
 excipiens exploratoꝝ cū pace.
 Et qd̄ adhuc dicā. deficiet enī
 me tempus enarrantē de ḡce
 on. barach. ianson. i eptē. dauid.
 i samuel. i alijs p̄p̄his. q̄ per
 fidē deuenerūt i regna. operati sūt
 iusticiā. adepti sūt promissioēs.
 obturauerūt ora leonū. Extin
 xerūt impetū ignis. effugarūt
 aciē gladij. cōualuerūt de infir
 mitate. fortes f̄i sunt in p̄elis.
 Castra uicerūt exteroꝝ acceperūt
 mulieres de resurrectione mor
 tuos. Alij autē distenti sūt. non
 suscipientes redemptionē. ut in
 liorem inueniret resurrectionē.
 Alij uero ludibria i iuxta exiit
 insup̄ iuncta i canes. lapida

nisunt. secti sunt. temptati sunt.
 in occasione gladii mortui sunt.
 Circueerunt in melotis. in pelli-
 bus capimus. Egentes angustiati.
 afflicti. quibus dignus non erat
 inuidus. In solitudinibus errantes
 in montibus in speluncis. in ca-
 stellis terre. Et hi omnes testimo-
 nio fidei probati. non acceperunt
 reprobationem deo pro nobis aliquid
 melius providente. ne sine
 nobis consumaretur.

XII

Ideoque et nos tanta hiutes impi-
 tam nulem testium. deponentes de
 pondus et circustans nos per
 patientiam curramus pro
 positum nobis certamen. aspicien-
 tes in auctore fidei. et consummato-
 rem ihm. qui propositum s' gaudio
 sustinuit crucem contempta consu-
 sione. atque in certamina sedet. Re-
 cogitate enim illi qui tale sustinuit
 a peccatoribus adversus semetipsum
 contradictionem. ut non fatigentur
 animis vestris deficientes. non dum
 enim usque ad sanguinem restitistis.
 adversus peccatum repugnantes. Et
 obliti estis consolacionis. que vo-
 bis tanquam filiis loquitur dicens.
 filii mihi noli negligere disciplinam
 domini. neque fangeatis dum ab eo
 argueris. Quia enim diligit deus
 castigat. flagellat autem omnem
 filium quem recipit. In disciplina

perseverate. tanquam filiis vobis
 offert se deus. Quis enim filium quem
 non corrumpit pater. Et quod si extra
 disciplinam estis. cum participes
 facti sunt omnes. ergo ad ultimum et
 non filii estis. deinde patres quod
 carnis vestre habuimus eruditores.
 et reuecebamus eos. non magis
 obtemperabimus patri spiritui et iure
 mus. Et illi quod in tempore pa-
 uoruni dictum secundum uoluntatem suam
 erudiebant nos. hic autem ad id
 quod utile est in recipiendo casti-
 cationem eius. Omnis autem disci-
 plina in presenti quidem uidetur esse
 non gaudium sed metus. postea
 autem fructum peccatissimum exer-
 citatis per eam reddi iustitie. propter
 quod manus remissas et genua
 soluta erigite et gressus rectos
 facite pedibus vestris. ut non claudi-
 cans quis erret. magis autem sane-
 tur. pacem sequimini cum omnibus
 et sciamoniam sui quam nemo uidebit
 deum. contemplantis ne quis desit
 gratie dei. Neque quod radix amaritudinis
 diuisi sursum germinans impedi-
 at. et per illam iniquitatis mult-
 ti. ne quis fornicator aut perph-
 nus. ut esau qui pro una escam
 uendidit primogenita sua. Scio-
 te enim quoniam et postea cupiens heredi-
 tate benedictionem reprobatus est.
 Non enim inuestiuit nisi locum quem quod cum

Lactius inquisisti eam. nō eū
 accessistis ad tractabilem & acri-
 sibilem ignem. & turbidū & cali-
 gineū. & procellam & tūbe sonū.
 & uoxē uerborū. quā qui audierūt
 exarsauerūt se. ne fieret eis ūbū.
 Non eū portabat quod dicebat.
 Et si bestia tetigerit montē: lapi-
 dabitur. & ita terribile erat quod
 uidebatur. Moyses dixit extitit
 sum & nemebundus. S; accessis-
 tis ad syon montē & ciuitatē di ui-
 uentis. & in celestē & multorū
 uulū anglorū frequentā & celi
 am primitiuorū qui cōscripti sūt
 in celis. & iudicē omniū deū. & spū
 uistorū perfectorū & testamēti uo-
 ui mediatorē ih̄m & sanguis asp-
 sionem melius loquentē q̄ abel.
 Videte ne recusatis loquentē. Si
 eū illi non effugerūt recusates
 eum qui super terram loq̄batur.
 multo magis nos q̄ de celis loq̄-
 tem nob̄ auctiuus. cui uox mo-
 uit tunc terrā: nunc autē repro-
 mittit dicens. Adh̄ semel ego mo-
 uebo. non solum terrā: s; & celū.
 Quod autē adhuc semel dicit: de-
 clarat mobilū tūslacōm tanq̄
 frōū: ut maneat ea que sunt
 imobilia. Itaq; regnū imoble so-
 cipientes. Lēmus grām p̄ qm̄ s̄-
 uimus placentes deo cū metu &
 reuerentia. Et cū d̄s n̄r ignis cōsu-

mens est.
Lantas fraternitatis maneat in
 uobis: & hospitalitatē nolite obli-
 uita. per hūc eū placuerunt q̄dam
 angelis hospicio receptis; axentore
 uinctorū tanq̄ simul uiuētī: & labo-
 rantū tanq̄ & ip̄i in corpore moran-
 tes. Honorabile conubiū in omib;
 & thorus immaculatus. fornicato-
 res enim & adulteros iudicabit d̄s.
 Sūt mores sine amara concuti-
 p̄sentibus. Ip̄e eū dicit nō te desā-
 ueq; derelinq̄. Ita ut cōfidenter di-
 camus. D̄s in adiutor nō time-
 bo quid faciat michi h̄o. axentore
 ip̄ositorū uirū qui uob̄ locuti sūt
 uerbum dei. quorū intuentes certū
 conūlacōnis imitemini fidem.
 Ihs xp̄s h̄c h̄odie. q̄e in secula.
 dextris uariis & peregrinis nolite
 auuā. Optimū est eū grā stabli-
 te cor. non esis que nō profuerūt
 ambulanti; in eis. Lēmus alta-
 re de quo edere non h̄nt potestatē
 qui tabernaculo delectuūt. Quorū
 eū animalū inferunt pro p̄cō i-
 scā per pontificē ip̄ū corpora cinā-
 tur extra castra. p̄ quod uis ut
 sc̄ficaret per suū sanguinē ex-
 portam passus est. Exeamus igit̄
 ad eum extra castra: impropetū
 eius portantes. Nō eū x̄m h̄ ma-
 uentem ciuitatē: s; futurā in qui-
 rā. P̄ ip̄m ergo offeram̄ hostiam

sanguis
 plm

laudis semper deo. i. fructu labio
 tu confitentiu nomini ei. Beneficē
 tie autē i. coimms uolite obliuisci.
 salu: enī uoluitis promereri deus.
 Obedite prepositis uris i. subici
 te eis. Ipi enī perugilant. q̄i ratio
 nem pro animab; uris reddaturi.
 ut cū gaudio ipe faciant inonge
 mentes. Ecce enī nō exedit uob.
 orate pro nobis. Confidim; enī q̄
 bonam consciam hēis in omib;
 bñ uolentes conuiscan. Amplius
 autē deprecor uos ipe facere quo
 celerius restituar uobis. D's autē
 pacis qui eduxit de mortuis pa
 store magnū oum in sangne
 testamenti eterui. dñm in in ille
 sum xp̄m. aptet uos in oī opere
 bono ut faciatis uolūtate ei. fa
 ciens in uobis quod placeat co
 ram se per ihm xp̄m cui est glia
 in sc̄la sc̄lor amen. Rogo autem
 uos fr̄es ut sufferatis uerbū so
 laci. i. enī per pauas scripti uob.
 cognoscatē fr̄em ur̄m t̄m mox̄m
 dimissū. cum quo si ceteri uene
 rit uidebo uos. Salutate omne
 p̄uitos ur̄os. i. om̄is sc̄os. Salu
 tant uos de ytalīa fratres. Gra
 tiam omnibus uobis. Amen.

Explicunt epistole pauli...

Incipit prologus s̄ ep̄las canoica.

Non ita est ordo apud grecos q̄
 uires sapuit. i. fide recta secta
 tu. septē eplān que canonicē
 uincupant. sicut in latinis codi
 cib; inueniunt. vñ q̄ petrus pri
 mus est in numero. p̄me i. sc̄
 eius eplē in ordine ceterar. sed
 sicut cūnglistas dudū ad ueri
 tatis lūmā conueximus. ita has
 proprio ordini deo nos uiuante
 reddidimus. Est enī p̄ma eatur
 una iacobi. pet̄ due. ioh̄is tres. i
 uide una. Que sicut ab eis digeste
 sunt. ita quoq; ab imp̄reub; fide
 li in latinū eloquiū uerit. Nec
 ambiguitatē legentib; faceret.
 nec s̄monū uarietas sese ipug
 ret. illo precipue loco ū de unita
 te trinitatis i p̄ma ioh̄is eplā
 p̄itū legimus. In q̄ i. ab isidoro
 t̄nslatorib; multū erratū eē a fi
 dei uitate cōp̄m. tū tñ mō uoca
 bula. hoc est aque. sanguis i. sp̄
 in ip̄a sua editōne ponentib;. et
 p̄is uerbi. q̄ ac sp̄e testimoniū
 omittentib;. In q̄ maxie i fides
 catholica roboratur. i. p̄is i. filij
 i. sp̄e sc̄i. una deitatis sb̄a com
 probatur. In ceteris uero epl̄is
 q̄ am̄a anoz distet edic̄o. i. ec
 tous prudentie derelinq;. S;
 tu uirgo r̄ eustochiū dū ame
 impruuis s̄p̄tē uitate i q̄tis.
 meam quodā ū senectute c̄ti

ep̄las

dentur: inuidioꝝ conuocēdā ex p̄b̄:
q̄ me scriptorē. flāriū corruptorē
q̄ scāriū pronūciat̄ scripturā. Sicut
ego in tali opere nec emuloꝝ
incoꝝ inuidētā pertimesco. nec
scē scripturē ueritatē p̄scētū
denegabo. **Explicit prologus Jacobi**

Jacobus p̄r epistola iacobi
dei ac dñi nri ihu xpi fr̄uis.
duodecim tribub; q̄ sūt i dis
persione salin. Omne gaudi
um existimate fr̄es mei: cū
in tēptationes uarias ma
dentis. sciētes q̄ probacō fidi
urē patientiā operat̄. paciā aū
opus perfectū habet. ut sitis p̄
fecti i integri: in uullo deficiē
tes. Si q̄s autē indiget sapiā:
postulet a deo qui dat om̄iū af
fluenter i nō improperat. et
dabitur ei. p̄stulet autē i fide
mech̄ hesitans. Qui autē hesitat.
silis est fluctu maris. q̄ uēto
mouet̄ i arcū fert̄. Nō ergo ex
stinet homo ille q̄ accipiat
aliquid a domino. Vir duplex aīo:
inconstans est in om̄ib; uis su
is. Sicutur autē fē humil̄ in
exaltatione sua: diues autē
in humilitate sua. quā sicut
flos fem̄ t̄sivit. Exortus ē sol
cū ardore i arefact̄ fem̄ i flos
eius decidit: i decor uult̄ eius
deperit. Ita i diues in inuēb;

fr̄uis manserit. Beatus uir q̄
suffert tēptacōm. qui cū p̄bat̄
fuerit accipiet coronā uitę: q̄
repromisit deus diligentib; uis
se. Nemo cū tēptatur dicat. q̄
mā a deo tēptatur. D̄scū uir tēp
tator malouū est. Ip̄e cū nēminē
temptat. Unus quisq; uero tēp
tatur: a concupiscentia sua abste
tius illectus. deū concupiscentia
cū conceperit parit pecc̄m. Idē
uero q̄ cū cōsumatū fuerit. ge
nerat mortē. Nolite itaq; errare
fr̄es mei dilectissimi. Omne donū
optimū. i omne donū p̄fectū de
sursum est. descendens a p̄re lumi
ni. Ap̄ que nō est t̄smita cō.
nec uicissitudis obūbra cō. uol
uitate cui nos genuit uerbo
ueritatis. ut s̄m̄ inuicū aliqd
eius creature. Satis fr̄es mei di
lectissimi. Sit autē om̄is homo
uelox ad audiendū. tardus aū
ad loquendū. i tardus ad iram. Ita
enī uir i iusticiam dei uō operat̄.
Propter quod abicientes om̄es
in iudiciam. i abundantia ma
licie in inasuetudine suscipite
uēri inquitū: qd̄ potest saluare
animas nr̄as. Estote autē fōrē
uerbi i nō auditores t̄m̄. fallen
tes uos in eip̄s. q̄ si q̄s auditor
est ubi i nō fōr. hic cōparabit̄
uīro consideranti uultū uari

et p̄ q̄ q̄ q̄

7
83

unus deus. et unum facis. et deinceps
 credunt et committunt. Vis autem
 scire olivum manus quam fides sui
 operibus ociosa est. Abraham pater
 tuus. nonne ex operibus iustificatus
 est: offerens filium suum super alta-
 re. Vides ergo quam fides copulatur
 suis operibus: et ex operibus illius
 consummata est: et impleta est scrip-
 tura dicens. Credidit abraham
 deo. et reputatum est ei ad iustitiam:
 et amicus appellatus est. Videtis
 quam ex operibus iustificatus est
 homo: et non ex fide tantum. Similiter
 autem ita ab meretrice nonne
 ex operibus iustificata est suscipi-
 ens nuncios. et alia via eiciens:
 Sicut enim corpus sine spiritu
 mortuum est: ita et fides sine operibus
 mortua est.

III Nolite plures magistri fieri fratres
 mei: scientes quoniam maius iudi-
 cium sumitis. In multis enim of-
 fendimus omnes. Si quis in vi-
 bo non offendit. hic perfectus est
 vir: potest enim freno cavere
 totum corpus. Si autem fren-
 os equus in ora mittimus ad
 cavendum nobis. omne
 corpus eorum circa ferimus. Et ecce
 naues cum magne sunt. et a ven-
 tis validis iurant. Cursum
 tenent autem a modico gubernatore
 ubi impetus durgentis volu-

ent. ita et lingua modicum quidem
 membrum est: et magna exaltat.
 Ecce quantum ignis qui magna flamma
 tuam incendit. et lingua nostra ignis
 est universitas iniquitatis.
 lingua constituit in membris nostris
 que maculat totum corpus. et in-
 flamat rotam natiuitatis nostre
 inflamata a gelima. Omnis
 enim natura bestiarum. et volucrum.
 et serpentium et ceterorum domatur. et
 domata sunt a natura humana.
 Lingua autem nullus hominum
 domare potest. est enim inquietum
 malum veneno morifero plenum.
 In ipsa iudicium dei ipse. et in
 ipsa maledicimus homines qui
 ad similitudinem dei facti sunt. et ex
 ipso ore procedit maledictio et
 benedictio non oportet frater
 meum scire. Nunc quid fons de eo-
 dem fonte emanat dulcis et
 amara aqua. Nunc quod potest frater
 meus facere vas ferre. aut in-
 tis facere fides. sic usque falsa di-
 ctim potest facere aqua. Quis sa-
 piens et disciplinatus inter uos.
 ostendat ex bona consuetudine ope-
 ratione sua ex mansuetudine
 sapientie sue. Quod si et hum-
 anam letis et contentiones
 sunt in cordibus nolite gloriam
 mendaces esse aduersus ueritatem.
 non est enim ista sapientia desur-

diebꝫ. Ecce merces operationū
 qui messuerūt regiones urās
 que fraudata est a uobis cla
 mat. et clamor eorū in aures do
 mini salbaoth introiuit. Epu
 lati estis super terrā: et in luxu
 riy ciuitriustis corda urā. In
 die occisionis adduxistis et occi
 distis itū: et nō restitit uobꝫ. Pa
 cientes q̄ estote fratres usqꝫ ad
 aduentū dñi. Ecce agricola ex
 pectat precō su fructū terre pa
 acienter ferens donec accipiat
 temporaneū et serotinu. Pacie
 res estote et uos et cōfirmate cor
 da urā: qm̄ aduentū dñi appro
 pinq̄at. Nolite ingemiscē frēs
 in alterutru: ut nō iudicemī.
 Ecce iudex ante ianuā assistit.
 Exēplū accipite frēs exē mali
 et longūmitatis. laboris et paci
 entie per prophas q̄ locuti sūt
 in noīe dñi. Ecce beatificamus
 q̄ sustinuerūt. Suffēntiā iob
 audistis. et finē dñi uidistis: q̄
 miā misericors est dñs et misera
 tor. Ante om̄ia autē frēs mei o
 nolite iurare neqꝫ per celū neqꝫ
 per terram. neqꝫ per aliud iuramē
 tū quodcūqꝫ. Si autē sermo ur̄
 est. est. nō. nō. ut nō sub iudicō
 decidatis. Frustatur aliq̄s uim
 oret eā aīo et psallat. Infirmat
 q̄s ex uobis. inducat p̄bros et

desie. et orient super eū uigentes e
 ū oleo in noīe dñi. et orō fidei sal
 uabit infirmū. et alleuabit eū
 dñs. et si in precīs sit remittētur
 ei. Confitemī alterutru precā ue
 stra. et orate pro inuicē ut salue
 mini. conultū eū ualet de peccā
 tō iusti assidua. Lelyas homo
 erat simil' nobis passibil'. et orō
 ne orauit ut nō plueret super
 terram. et nō pluit annos tres. et
 menses sex. et rurū orauit. et
 celū dedit pluuiā. et terra dedit fr
 uctū suū. frēs mei si q̄s ex uob
 erraūt a ueritate. et nō uertit q̄s
 eū. scire debet qm̄ q̄ cōiūti fecerit
 peccōre a ueritate uie sue. salua
 bit aiām eius a morte. et operit
 multitudinem peccōꝫ. **per p̄ma.**

Petrus ap̄ls ihu xpi.
 electis aduenis dis
 persionis ponti ga
 lacie. capadocie. asie.
 et bitunie. scdm̄ pietiam dei p̄is
 in sc̄ficacōne sp̄s. inobediētiā
 et aspersionem sanguis ihu xpi.
 grā uobis et pax multiplicetur.
 Benedic̄s d̄s. et p̄i dñi nri ihu x̄.
 q̄ scdm̄ magnā miām suā tege
 nerauit nos in sp̄m̄ uiuā p̄ te
 surrectōm ihu ex mortuis. ūc
 ditatē incorruptibile. et inq̄taia
 tam. et inaccessibile cōsuata
 in celis: in uob̄ q̄ in uirtute dñi

fid. 2. p. 1. 203. q. 1.

I

custodimini per fidem in salutem pa-
 ratam reuelari in tempore nouis-
 simo in quo exultabitis modicum.
 nunc si oportet commistam in uani-
 temptacionibus: ut probatio ueritatis
 fidei multo prior sit auro qui
 per ignem probatur: inueniat in
 laudem et gloriam et honorem in re-
 uelacione illius. **¶** que enim non in-
 uidentis diligitis inique nunc quos
 non uidentes creditis. creditis
 autem exultabitis letitia inenar-
 tabili et glificata reportantes fi-
 dem fidei uere salutem animarum. de qua
 salute exquiri fuerunt atque seruta-
 ti sunt prophete qui de futura in uobis
 gratia prophetauerunt. Serutantes
 quod uel quale tempus significa-
 ret in eis spiritus christi promittens
 eas que in christo sunt passiones
 et posteriores glorias. Quibus re-
 uelatum est quoniam non solum ipse uobis
 autem inuistrabat ea que nunc pre-
 mittata sunt uobis per eos qui
 euangelizauerunt uobis spiritu sancto
 misso de celo in quem desiderant
 angeli prospicere. **¶** quod suc-
 cuncti humiliter inuentis uere. sibi
 perfecti. sperate in eam que offert
 uobis gratiam in reuelacione ihesu
 christi quasi filii obedientie. non confusa
 a priuorum ignorantie uere desi-
 deratis. sed secundum eum qui uocauit uos
 sanctum. ut et ipse in omni conuersacione

factis qui scriptum est. Sanctus enim
 quoniam ego sanctus sum: et si ipse uo-
 castis eum qui in acceptacione ple-
 rum iudicat secundum uniuersum
 opus in timore. incolatus uero
 tempore conuersationum. scientes quod
 non corruptibilibus auro uel ar-
 gento. de uana uia conuersacione
 paterne traditionis. sed precioso
 sanguine qui agni incotamian
 et immaculati ihesu christi. precogniti
 quod ante mundi conuersionem.
 manifestati autem non in illis tem-
 poribus ipse uos qui per ipsum fide-
 les estis in deo qui suscitauit eum
 a mortuis. et dedit ei gloriam sem-
 piternam. ut fides uera et spes esset
 in deo. animas ueras castifica-
 res inobedientia caritatis: in
 fraternitatis amore. **¶** Simpliciter
 ex corde inuicem diligite: attendite
 renati non ex semine corrupti-
 bili per uerbum dei uerum et permanen-
 tis in eternum. quoniam omnis caro fenit: **¶** *si corrupti*
 et omnis gloria eius tanquam
 flos feni. Exauit feni et flos
 eius decidit: uerbum autem
 domini manet in eternum. **¶** Hoc est
 autem uerbum quod euangelizatum
 est in uobis. **¶** *att* **¶** deponentes igitur
¶ *att* **¶** deponentes igitur
 et omne colorem et simulationes et
 inuidias et omnes detractiones.
 sicut modo geniti infantes tacite

uabiles sui dolo lac concupiscite:
 ut in eo crescatis in salutem. Si
 tam gustatis quam dulcis est dominus.
Ad quem accedentes lapidem ui-
 uum ab hominibus quid reprobatur.
 a deo autem electum et uiuificantem.
 et ipsi tanquam lapides uiui edificati-
 uum domos spirituales sacerdotum
 sancti offerre spirituales hostias accep-
 tabiles deo per ihesum christum. in quo
 continet scriptura. ecce pono la-
 pidem in sion solum angulare. el-
 ectum. precorsui. et qui credit in eum non
 confundetur. uobis ergo credentibus
 honor. non credentibus autem lapis.
 quem reprobauerunt edificantes.
 hic factus est in caput anguli. et la-
 pis offensiuus. et petra scandali
 huius qui offendunt uerbo. non cre-
 dunt in quo et positi sunt. Vos autem
 estis genus electum regale sacerdo-
 tum. gens sancta populo adquisita. ut
 uirtutes eius adiuuaretis qui
 de tenebris uos uocauit in admi-
 rabile lumen suum. Qui aliquando
 non populus. nunc autem populus dei qui non
 consecuti misericordiam. nunc autem misericordiam
 secuti. hinc obsecro uos tanquam ad-
 uenas et peregrinos. abstinete uos
 a carnalibus desideriis que milit-
 ant aduersus animam. communi-
 cationem uitae inter gratias huiusmodi bonas: ut
 in eo quod detractant de uobis tan-
 quam ex maledictorum: ex bonis operibus

uos considerantes glorificent deum
 in die uisitationis. Subitum estote
 omni humane creaturæ propter
 deum. siue regi quam precellentem: si-
 duabatur tanquam ab eo iussis ad iun-
 ctam maledictorum. laudem uero bono-
 rum: quia sic est uoluntas dei ut bene-
 facientes obmutescere faciatis in
 prudentiam hominum ignorantiam
 quam tibi et non quam uelamen huius
 malicie libertate: si sicut serui dei.
 Omnes honorate fraternitatem
 diligite. deum time. regem honori-
 ficate. Secum subdit estote: in om-
 ni timore domini. non timore bonis et mode-
 stis. si et discoloris: huius enim gratia.
 Si propter conscientiam dei quis
 sustinet iniustitias patienter non
 iniuste. Que est enim gratia si peccan-
 tes colaphis autem sufferitis. Si si-
 lene facientes patienter sustinetis
 gratia huiusmodi apud deum. Iuxta enim uoca-
 ti estis. et qui christus passus est pro nobis.
 uobis relinquens exemplum ut
 sequimini uestigia eius. qui peccatum non
 fecit: nec inuentus est dolus in
 ore eius. qui cum malediceretur non
 maledicebat. cum percuteretur non con-
 minabatur. Tradebat autem iu-
 dicanti se iniuste qui peccata nostra
 ipse tulit in corpore suo sup-
 plum: ut peccatis mortui iusticie ui-
 uamus: cuius inuore sanati sumus.
 Gratis enim sicut oues errantes.

f
 p. 128
 p. 129

de m. p. u. s. / f.

p. 128
 p. 129

S; comisi estis nuic ad pastorem
 & epim aiaru uraru. f

III

Simile & mulieres subdite sit unum
 suis. ut & si q uo credut uerbo p
 mulieru couisacōm su u bo luc
 fiant. cōsiderantes in timore sa
 scām cōuisacōm urām. quarū
 sit nō exterius capillatura aut
 curūdatio aurū. aut indumētū
 uestimētorū cultus. s; q abscondit
 est homo cordis in corruptibili
 tate. & quieti & modesti spiritus
 qui est in cōspū dei locuplex sic.
 n. aliqui isce mulieres sperantes
 in deo ornabant se subiecte p
 prius uiris. sicut sarra obedie
 bat abrahe dnm cū uocans. cu
 ius estis filie uifacientes. nō
 pertinentes ullam peribacōm.
 s; u simule cohītantes scdm sci
 entia. qm in firmou uasclo mu
 liebu impientes honore tanq
 coleredib; gracie uite ut non
 impediant orationes urē. In
 fide autē omīs unanimēs estote
 in oratione cōpacientes. frat
 uitatis amatores. misericordē
 modesti. omnes humiles. Non
 reddentes malū pro malo. uel
 maledicū pro maledicō. s; ecōt
 ito bñdicentes. q; in hoc uocati
 estis. ut bñdictionē hereditate
 possideatis. Q; eū uult uitam
 dilige. & uideat dies bonos. coh

ceat linguā suā a malo. & labia
 sua ne loquntur doli. Declinet
 autē a malo & faciat bonū. in
 quirat pacē & sequatur eam.
 q; oculi dñi super iustos. & au
 res eius ad preces eorū. Vultus
 autē dñi super facientes mala.
 Et quis est qui in uob ā place
 at. si boni emulatores fueritis.
 s; si quid patimū ip iustitia
 beati. Timore autē eorū ne tim
 ueitis ut nō cōturberim; dñm
 autē xpm scificate in cordib;
 uris. parati semp ad satisfac
 cōm oum poscenti uos rationē
 de ea que in uob ē fide. ispe. sed
 cū modestia & timore cōsciecia;
 hñtes bonā ut in eo qd dēhñt
 de uob cōfidant q; calūpniā
 tur urām bonā in xpo cōuer
 sacōm. oculis est. cū uifaci
 entes si uelit uolūtas dei pati.
 q; malefacientes. q; & semel
 pro peccis nrīs mortuus ē. uul
 tus pro nris. ut uos offerret
 deo mortificatos qd in carne
 uiuificatos autē spū. In quo
 & hñs qui in carne erat spū
 ueniens. predicauit q; incred
 uli fuerant aliqui. qm expecta
 bant dei paciētiā in diebus
 uoe. cū fabicaret archa i q
 pauci. i. octo anime salue fce
 fuit per aq; & uos nuic similis

Som p 9 ff i m i n g

forme saluos facit baptisma /
 uo carnis depositio sordiu. s.
 conscie bone interrogatio i deu
 per resurrectione dñi in ihu
 xpi qui est in dextera dei deglu
 tiens inorte ut uite eterne se
 des efficeremur. profect' in ce
 lu s subiectis angelis i potes
 tatib; ruitib;.

Xpō g' passo in carne. uos ea
 dem cogitatione annamr. q' q'
 passus est in carne desit a pec
 catis. ut ia uo hominu deside
 rijs. s. uoluntati dei qd reliquu
 est in carne uiuat tepus. Suf
 ficat eui pretentū tepus gētū
 cōsumanda q' ambulauerūt
 in luxurijs desiderijs uolētis
 comestacoib; potacoib; i uilia
 nis idolor cultib; in qb; si obli
 piscit. In quo ammirant' u' cur
 rentib; uob' in eade luxurie con
 fusione blasphemate q' reddet
 racōnem ei qui paratus ē iudi
 care uiuos i mortuos. p' hoc i
 mortuus emnglizati est ut ui
 dicentur quid' scdm homines
 in carne. uiuant aut' scdm de
 u' in spiritu. Omniū aut' fins
 appropiqbit. Estote itaq; pui
 dentes. i uigilate in oionibus.
 ante omnia at' inuua i uobis
 metipsis caritate cōtinua hñ
 tes. q' caritas multitudinez

peccoz operit. hospitalis iuncē
 sui in uirtu acōe. Vnus q'sq; sicut
 accepit grām in alterutru il
 lam sibi admūstrantes. sicut
 boni dispesatores multiform
 is gracie di. Si quis loqit' q' ser
 mones dei. Si quis ministrat tā
 q' ex uirtute qm admūstrat de
 ut in omib; honouificet de' per
 ihm xpm dñm urm. cui ē glia
 i imperiū in scla scloz amen;
 haustum nolite pereg'nari i fer
 uore q' ad temptacione uob' fit.
 q' noui aliquid uob' cōtigat.
 s. coicantes x' passionib; gaude
 te ut in reuelatione glie eius
 gaudeatis exultantes. sic exp
 bramini in noie xpi beati eri
 tis qm quod est honous glorie
 i uirtutis dei i qui eius sps super
 uos requiescat. Nemo autem
 urm paciatur q' uouida at
 fur. aut maledictus. aut alic
 noui appetitor. Si aut' ut xpi
 anus uo etubescat. glificet aut
 deum in isto hōmie uoie. qm te
 pus est ut incipiat iudiciū a
 como dei. Si aut' p'mū a uobis
 q's fins eoz q' nō credūt euange
 lio. Et si iustus uir saluabit.
 quōd impius i peccoz u' parebit.
 Itaq; ihu q' patiunt' scdm uo
 luntatem dei fidei creatori suo
 cōmendent atās suas i bñfci

Quod ab illis quidem
 blasphematur. i uob' aut
 honouificat;

der

ad uoluntatem

V
 Seniores ergo qui in uobis sunt
 obsecro cōseuor et cōtenuis passio
 ni xpi. et eius que in futuro glie
 est reuelanda cōsecator. pasate q̄
 uobis est gregē cōprouidētes ut
 coacte s; spontanee scdm̄ dēi. ne
 q̄ turpis lucri grā s; uolūtate.
 in ut dūantes i clero. s; forma
 fci gregis ex aīo. et cū apparueris
 princeps pastōrū: percipietis in
 inaccessibily glie coronā. Sur
 adolecentes subditū estote seiorū
 ur. Om̄s aut̄ inuicē humilitatem
 insinuate. q̄ dūs superbis resi
 stit. humilib; autē dat grām.
 humiliamū sub potenti manu
 ut uos exaltet in tēpore uisita
 cōnis. om̄ne sollicitudinē urā
 proiciētes in eū qm̄ ipi curae
 de uobis. Sobri; estote et uigilate
 q̄ aduersarius ur̄ dyabolus tā
 q̄ leo rugiens circuit et querit q̄
 deuoret. cui resistite fortes i fide
 sciētes eandē passionē ei que
 in mūdo est fraternitati ur̄e fci.
 Ds autē om̄is grē q̄ uocauit uos
 in eternā gloriā suā in xpo
 ihu in iudicū passos ur̄e perficiet
 et cōfirmabit solidabit q̄. ipi gli
 a et imperū in sc̄la sc̄lorū amen.
 Per siluanū fidelē frēm uobis
 ut arbitror breuiter sc̄psi. obse
 crans et cōuictans cē h̄ic uerā
 grām dēi in q̄ stans. Salutat

uos cetera que est in babilone. et
 marcus filius meus. Saluate
 in oculo in uice sc̄o. Grā uobis q̄
 estis in dño amen. *petri secūda.*
 Simon petrus. ser
 uus et ap̄l̄s ihu x̄.
 ihu qui cōcālem
 nobiscū sortiti s̄
 fide iniusticia dei m̄i et saluatōis
 ihu x̄. grā uobis et pax adiple
 antur in cognicōne dñi m̄i ihu
 x̄. quom̄ om̄ia uob̄ dona diuine
 uirtutis sue que ad uitā et pie
 tatē donata sunt per cognicōm
 eius q̄ uocauit uos prop̄a glo
 ria et uirtute. per que maxima
 et precōsa uob̄ promissa donauit.
 ut per hęc efficiamini consorte
 nature fugientes eius q̄ i mū
 do est cōcupiscētie cōuipōne.
 Vos autē curā om̄iū subuēntes
 ministrare in fide urā uirtutem.
 in uirtute autē sc̄iam. In sc̄ia autē
 abstinentiā. in abstinentia autē
 paciētiā. In paciētia autē
 pietatē. In pietate autē: fr̄ita
 tis amorē. In amorē autē fra
 ternitatis caritatē. Et cū si uo
 uiscū assint et sup̄erent. nō ua
 tuos nec sui fructu uos consti
 tuent in dñi m̄i ihu xpi cogni
 cōe. Ita cū nō presto sūt hęc.
 et ceteris est et manu reptans
 obliuionē accipiens p̄cōnis

de 4. 4. 1. 1.

suorum ueterum delictorum. Quia propter fratres magis satagite ut per opera bona certam uiam uerae conlectionis faciatis. Hec enim facientes non peccabitis aliquando. Sic enim humiliter uisitati uobis aliquando in eternum introitus regni dei nostri et saluatoris ihesu christi. *quod* **H**umilia uos commone semper debitis. et quod facientes et confirmatos uos in presenti ueritate. Iustus autem arbitror quod diu sum in hoc tabernaculo suscitare uos in communioue certus quod uelox est depositio tabernaculi mei. secundum quod et dominus noster ihesus christus significauit in *sum enim* **D**ato autem operam frequenter hinc uos post obitum meum. ut uobis memoria faciatis. non enim idcirco fabulas secuti nota fecimus uobis dominum nostrum ihesum christum ueritate presentiam. sed speculatores facti uel magnitudinis. accipietis enim a deo propter honorem et gloriam ad eum uoce delapsa huicemori amagfica gloria. Hec est filius meus dilectus: in quo mihi complacuit ipsum audire. Et hinc uoce nos audiuimus de celo allatam: cum enim cum uolo in monte sancto. et habemus firmiore propheticum sermonem cui uisitaans antedentes quasi lucerne lucenti in caligioso loco coner dies illucescat. et

lucifer oriatur in cordibus uestris. Hec primum intelligentes quod omnis propheta uel scriptura propria interpretatione non fit. non enim uoluntate humana allata est aliquando propheta. sed spiritu sancto inspirante. locuti sunt dei homines.

Huerunt uero et pseudo prophete in ipso sicut et in uobis erunt. magistri mendaces qui inducent sectas perditionis et cum qui emitt eos dominum negabunt superducentes sed scelere perditionis. et multi sequentur eorum luxurias per quos uia ueritatis blasphemabit. et in auaritia fictis uerbis de uobis negociabit. quod uobis iudicium iam olim non cessat: et perditionem eorum non corruit. Si enim deus angelis peccantibus non pepercit. sed in entibus inferni detractos in tartarum tradidit in iudicium cruciandos reseruari. et originali mundo non pepercit. sed octauum uoce iusticie preceue custodiuit diluuium mundo impiorum inducens et ciuitates sodomorum et gomorreorum in cinerem redigens censione dampnauit exemplum eorum qui impietate sunt. ponens et iustum loth oppressum et nephandorum inuina ac luxuriosa conuisione exauit. aspectu enim et auditu iustus erat. Hinc etiam apud eos qui de die in die aiam

III

et terra de aq̄. et per aq̄ consistens di
 uerbo. per que ille tunc mundus
 aq̄ inundatus perit. Celi autem
 qui nunc sunt et terra eodem uerbo
 repositi sunt igni reseruari i die
 iudicii et perditionis impiorum
 hominum. Vni uero hoc non late
 at uos karissimi. quia unus dies apud
 dominum sicut mille anni. et mille an
 ni sicut unus dies. non tardat do
 minus promissionem suam. sicut
 quidam existimant. sed patienter
 agit pro uos. nolens aliquos pe
 trare. sed omnes ad penitentiam uocari. ad
 ueniet autem dies domini sicut fur.
 in qua celi magno impetu tra
 sient in aliam formam. elementa uero
 calore soluentur. Et terra et que
 in terra sunt omnia opera erut. Et
 cum haec omnia dissoluenda sunt. quae
 les oportet uos esse in sanctis conuer
 sationibus et pietatibus expectantes
 et properantes in aduentum domini
 domini nostri ihesu christi. per quem celi ar
 dentes soluentur. et elementa ignis
 ardore tabescent. Nouos uero ce
 los et nouam terram et promissa
 ipsius expectamus. in quibus inhabitabit.
 propter quod karissimi haec expectantes.
 satagate immaculati. et in
 uolati ei inueniri in pace domini
 nostri longuinitate salutem arbi
 trari. sicut et karissimus frater noster
 paulus secundus in sapientiam scripsit uo

bis. Sicut in omnibus epistolis locis
 in eis de his in quibus sunt quedam
 difficilia intellectu que indocti et
 instabiles deprauant. sicut et
 ceteras scripturas ad suam impro
 perationem. Vos ergo fratres prescien
 tes haec custodite uos metipsum. ne
 insipientium traducti eridati
 a propria firmitate. Crescite uero
 in gratia et cognitione domini nostri ihesu
 christi et saluatoris nostri. ipsi gloria
 et uice et in die eternitatis. Amen.

Epistola iohannis. i.

Quod fuit ab initio
 quod audiimus
 quod in domini oculis
 uoluitis quod persperimus. et man
 uere conuictauerunt de uobis uite.
 et uita manifestata est. et uidimus
 et testamur et annuntiamus uobis
 uitam eternam que erat apud patrem.
 et apparuit nobis. et uidimus et audi
 uimus annuntiamus uobis ut et
 uos societatem habeatis nobiscum.
 et societas uestra sit cum patre et cum fi
 lio eius ihesu christo. et haec scribimus
 uobis ut gaudeatis. ut gaud
 uum uestrum sit plenum. Et haec est an
 nuntiatio quam audiimus ab eo et
 annuntiamus uobis. quoniam deus lux est.
 et tenebrae in eo non sunt ulla. Si
 dixerimus quod societatem cum
 illo habemus. et in tenebris am
 bulamus mentem. et non facimus

Quod

ueritate. Si autē in luce ambu-
lamus sicut in luce est. societate
habetimus ad invicē et sanguis fi-
lii eius emundat nos ab omni peccō.
Si diximus quā peccā nō hēmus
spī nos seducim⁹ et ueritas in nobis
non est. Si cōfiteam⁹ peccā nrā. fide-
lis iustus est ut remittat nobis
peccā nrā. et emundet nos ab omni
iniquitate. Si dixim⁹ quā nō peccau-
imus mendacē faciemus eū. et
uēbū eius nō est in nobis.

Filioli mei lxx scribo uobis ut nō
peccetis. Si quis peccauerit ad
uocatiōnis huius apud patrem illum rē-
uultū. ipse est propriatio pro peccā-
tibus. Nō pro nobis autē tñ: sed etiā
pro totius mundi. Et in lxx scim⁹
quā cognouimus eū si mandata
eius obseruamus. q̄ dicit se nos
se deū. et mandata ei nō custodit
mendax est: et in ueritate nō est.
Qui autē seruat uerbū ei: uere
in lxx caritas dei perfecta est. Et in
lxx scimus quā in ipso sum⁹ si in
eo cōsumem⁹: q̄ dicit se in ipso
manere. delect sicut et illeambu-
lant. et ipse ambulare. huius nō
mandati noui scribo uobis: sed
mandati uetus quod huius ab
inico. et mandati uetus ē uer-
bum quod audistis. Item ma-
dati noui scribo quod est uerū
et in ipso et in uobis. Quia tenebre

transierūt. et lūm uerū iā lucet.
qui dicit se in lūmē eē. et fratē
suū odit: in tenebris ē usq; adh.
Qui diligit fratē suū in lūmē
manet: et scandalū in eo nō est.
Qui autē odit fratē suū. in tene-
bris est et in tenebris ambulat:
et uelut quo cat. quā tenebr obre-
cauerūt oculos eius. Scribo uo-
bis filioli mei. quā remittim⁹
uobis peccā ip̄ nomē eius. Scribo
uobis p̄s: quā cognouistis eū
qui ab inico est. Scribo uobis
adolescentes: quā uicistis mali-
gū. Scribo uobis infantes: quā
cognouistis patrem. Scribo uobis
p̄s: quā cognouistis eū q̄ ab in-
ico ē. Scribo uobis iuuenes: quā
fortes estis. et uēbū dei in uobis
in uobis manet: et uicistis ma-
ligū. Nolite diligere mūdū:
neq; ea que in mūdo sunt. Si
quis diligit mūdū. nō est cari-
tas patris in eo: quā omne quod
est in mūdo concupiscētia car-
nis est. et concupiscētia oculorū.
et superbia uite que nō ē ex dō pa-
tris. sed ex mūdo ē: et mūd⁹ trāsi-
bit et concupiscētia ei. Qui
autē facit uolūtate dei manet
in eternū. Filioli mei nouissima
hora est. et sicut audistis quā ann-
xp̄ uenit. nūc autē antixpi mlti
fci sunt: vnde scimus quia

et uera nouissima est ex uobis
 prodierit. si uo erant ex uobis.
 Nam si fuisset. Nam si fuisset
 ex uobis permansissent utiq;
 uobiscu. s; ut manifesti sunt.
 qui no sunt ex uobis. s; uos uc
 tionem hētis a scō. et uos oia
 uo scripsi uobis q; ignorantib;
 ueritate. s; q; facitib; ea. et qm
 omne mendatiū ex uitate uo
 est. Quis est mendax n̄ is q; ne
 gat qm̄ ih̄s n̄ ē xp̄. Hic est anti
 xp̄ qui negat p̄m̄ et filiū. oī
 qui negat filiū p̄m̄ non h̄t.
 Qui aut̄ cōfiteatur filiū et p̄m̄
 h̄t. Vos quod audistis ab n̄cō
 in uob; maneat. q; si in uob; mā
 ferit. quod ab uob; audistis.
 et uos in filio et p̄m̄ manebitis.
 et h̄ est reprobissio q; ip̄e polli
 citus est uobis. dare uitam
 eternā. Hec scribo uobis de h̄u
 qui seducit nos et uos. uinctio
 uē qm̄ accepistis ab eo mane
 at in uobis. et uo uē hētis ut
 aliquis doceat uos. s; sicut uinc
 tio eius docet nos de omib; et uerē.
 et uo est mendatiū et sic dicit uo
 manete in eo. et n̄c filioli ma
 nete in eo ut cū apparuerit h̄a
 mus fidutiā et uo cōfidamus
 ab eo in aduentu eius. Si scitis
 qm̄ iustus est. scitote qm̄ om
 nis qui facit iusticiā ex ip̄ona

tus est.

Videte qualē caritatē dedit nob;
 deus p̄m̄ ut filij dei noīem̄ et sim;
 ip̄e h̄c mūdus nō nouit nos q; n̄
 nouit eū. Rm̄ nūc filij dei su
 tuis. inōdū apparuit nobis
 quid erimus. Scimus qm̄ cū
 apparuerit similes ei erim̄ qm̄
 uidebimus eū sicuti est. et om̄is
 qui h̄t h̄em̄ in eo scificat se sic
 et ille est scis. Om̄is q; p̄c̄m̄ fa
 cit et iniquitatē facit. et p̄c̄m̄ est
 iniquitas. Et scitote qm̄ ille appa
 ruit ut p̄c̄a tolletet. et p̄c̄m̄ in eo
 nō est. Om̄nis qui in eo manet
 nō peccat. et om̄is q; peccat non
 uidit eū. nec nouit eū. filioli
 nemo uos seducat. qui iusticiā
 facit. iustus est sicut et ille it̄
 ē. Q; facit p̄c̄m̄. ex dyabolo ē.
 qm̄ ab initio dyabolus peccat.
 in h̄c apparuit filius dei ut
 dissoluat op̄ca dyaboli. Om̄is
 qui natus est ex deo p̄c̄m̄ non
 facit. qm̄ semen ip̄ius in eo in
 anet et nō potest peccare qm̄ o
 ex deo natus ē. in h̄c manife
 sti sūt filij dei. et filij dyaboli.
 Om̄is qui nō est uictus non
 ex deo est. et qui non diligit s̄
 tatem suā. q; h̄c annūtiatio q;
 audistis ab initio ut diligitis
 alterutrū. n̄c sicut caym qui
 ex maligno erat q; occidit fr̄em

suū. et ip̄ quod occidit eū quī opa
 eius maligna erant. frat̄s aut̄
 eius iusta nolite mirari fr̄es.
 si odit uos mūdus. nos scim̄
 q̄ translati sum̄ de morte ad ui
 tam. quī diligimus frat̄es. et
 nō diligit fr̄em: manet ī morte.
 Omnis q̄ odit fr̄em suū homici
 da est. et scitis quōd omnis homi
 da nō h̄t uitam eternā ī se ma
 uentē. In hoc cognoscim̄ caritatē
 dei. quī ille pro uobis animam
 suā posuit. et nos debem̄ pro fr̄ib;
 animas p̄nere. Qui h̄nt s̄bz
 hui mūd̄i uiderit fr̄em suū n̄
 esse h̄c et clausert̄ uiscera ab eo.
 quoniam deo caritas dei manet ī eo.
 filioi mei. nō diligam̄ uob̄o neq̄
 lingua: s̄ opere et ueritate. In hoc
 cognoscimus qui ex uitate sum̄.
 et in cōsp̄tu ei suademus corda o
 n̄ia: quī si replendit cor m̄m̄ in
 aior est deus corde m̄o. et om̄ia no
 uit. Quī si cor m̄m̄ replendit nō
 fiducia h̄m̄s ad deū. ut quicquid pe
 tierimus accipiemus ab eo. q̄
 m̄a mandata eius custodim̄: et
 ea que sūt placita corā eo facim̄.
 et hoc est mandatū ei ut credam̄
 in noīe ih̄u xp̄i filii eius. et dili
 gam̄ alterutrum sicut dedit mā
 datū uob̄ q̄ seruat mandata ei
 in illo manet et in eo. et in hoc
 scim̄ quī manet in uobis de sp̄u

que dedit uobis.
Kin̄ om̄i sp̄u nolite credere. s̄
 probate si sp̄s ex deo fuit. quī in
 ti pseudo p̄p̄te exercit̄ ī mūdū.
 in hoc cognoscatur sp̄s dei. om̄is
 sp̄s q̄ cōfiteatur ih̄m xp̄m ī car
 ne uenisse ex deo ē. et om̄is sp̄s qui
 soluit ih̄m ex deo nō est. et h̄c est
 anti xp̄s de quo audistis. quī ue
 nit iā nūc in mūdū est. uos ex
 deo estis filioi. et uicistis eū. quī
 maior est qui in uob̄ est. q̄ q̄ in
 mūdū. ip̄i de mūdū sūt. ideo de
 mūdū loquit̄. et eos mūdū audit.
 nos ex deo sum̄. Qui nouit deū
 audit nos. In hoc cognouimus
 sp̄m ueritatis. et sp̄m erroris.
 h̄m̄ diligamus inuicē. q̄ ca
 ritas ex deo est. et om̄is q̄ diligit
 deū ex deo natus est. et cognoscat
 deū. Qui n̄ diligit nō nouit de
 um: quī d̄s deus caritas est. In
 hoc apparuit caritas dei ī uob̄.
 quī deus filii suū unigenitū
 misit in mūdū. ut uiuam̄ per
 eū. In hoc est caritas dei. nō q̄ si
 dileximus d̄m: s̄ quī ip̄e prior
 dilexit nos. et misit filii suū
 propitiationē pro peccis n̄is. ha
 tiffi si deus dilexit nos. nos de
 bemus inuicē dilige. de ū ne
 mo uidit umq̄. Si diligam̄
 inuicē. deus in uob̄ manet. et
 caritas eius in uob̄ p̄fecta est.

In hoc cognoscimus. qui in eo
manemus et ipse in nobis: qui de
spu suo dedit nobis. et nos uidi
mus et testificamur: qui pater
misit filium suum saluatorem mun
di: quisquis confessus fuerit q
nam hic est filius dei. de man
in eo. et ipse in eo. et nos cognu
et credimus caritate qui hnt deus
in nobis. Deus caritas est. Et qui
manet in caritate in deo manet.
et deus in eo. In hoc perfecta e caritas
dei nobiscum. ut fiduciam habeam
in die iudicii. quia sicut ille e. et
nos sumus in hoc mundo. Timor no
est in caritate. sed perfecta caritas
foras mittit timorem: qui timor
penam habet. qui autem timet. non est perfectus
in caritate. Nos ergo diligamus
deum. qui ipse prior dilexit nos. Si
quis dixerit qui ego diligo deum.
et fratrem suum oderit: mendax est.
Qui enim non diligit fratrem suum qui
uidet deum quem non uidet quomodo
potest diligere. Et hoc mandatum
habet deo. ut qui diligit deum.
diligat et fratrem suum.

V Omnis qui credit quia ihesus est christus
ex deo natus. et omnis qui diligit eum
qui genuit: diligit et eum qui natus
est ex eo. In hoc cognoscimus qui
diligimus natos dei cum deum dili
gimus: et mandata eius facimus.
hoc est enim caritas dei. ut manda

ta eius custodiamus: et mandata
ei graua non sunt. qui omne quod
natum est ex deo uincit mundum. et
est uictoria que uincit mundum.
fides nostra. Quis est qui uincit
mundum nisi qui credit quia ihesus est filius
dei. Hic est qui uenit per aquam
et sanguinem ihesu christi. non in aqua so
lum: sed in aqua et sanguine. et ipse est
qui testificatur. quia christus est ueri
tas: quia tres sunt qui testimonium
dant in celo. pater. uerbum. et ipse spiritus.
Et hi tres unum sunt. et tres sunt
qui testimonium dant in terra. spiritus.
aqua. et sanguis. Si testimonium
non accipimus. testimonium dei ma
ius est. quia hoc est testimonium
dei quod maius est qui testificatur
de filio suo. Qui credit in filium
dei. habet testimonium in se. Qui non
credit in filium. mendacem facit eum.
quia non credit in testimonium quod
testificatus est deus de filio suo.
Et hoc est testimonium. quia uita
eterna dedit uobis deus: et non ui
ta in filio eius est. qui habet filium.
deus habet uitam eternam. qui non habet filium.
non habet uitam. sed scribo uobis ut
sciatis. qui habetis uitam eternam.
qui creditis in nomine filii eius. et
est fiducia quam habetis ad eum. quia
cumque peccerim secundum uolunta
tem eius audiet nos. et scimus
quia audiet nos quicquid nos peccer

hominum

Fi

minus: scimus quoniam huius peccatorum
 quos postulamus ab eo. Qui scit fratrem
 suum peccare peccatum uero ad mortem
 peccat et dabitur ei uita peccati
 uero ad mortem est peccatum ad mortem.
 non pro illo dico ut torquet quod omnis
 iniquitas est peccatum et est peccatum ad
 mortem. Scimus quod omnis qui natus
 est ex deo non peccat. si generatio
 dei conseruat eum: malignus si
 tanget eum. Scimus quoniam ex deo re-
 nati sumus et mundus totus in ma-
 ligno peruersus est: et scimus quoniam si
 filius dei uenit et dedit nobis sensum
 ut cognoscamus deum uerum: et simi-
 lium filio eius uero. hic est de ueris
 uita eterna. filiioli custodite uos:

a simularis. **Johannis secunda**
Menores estote deo et
 natis aut quos di-
 ligo in ueritate. et
 non ego solus. sed
 omnes qui cognouerunt ueritatem.
 que permanet in nobis: et uobiscum
 erit in eternum. Sit uobis gratia et par-
 ticipatio misericordiae a deo patre et filio christo filio pa-
 tris in caritate et ueritate. Gaudio
 sum ualde quoniam inueni de filijs tu-
 is ambulantes in ueritate sicut
 mandatum accepimus a patre. et nunc
 rogo te deus deus uos tanquam manda-
 tum uerum scribens tibi: si quod ha-
 buimus ab initio non diligamus altu-
 tum. et hoc est caritas. ut ambule

uis secundum mandata eius. Ite enim
 mandatum est: ut quemadmodum
 audistis ab initio: in eo ambule-
 tis. quoniam multi seductores exierunt
 in mundum qui non confiterentur Iesu
 christum uenisse in carne. Hic est se-
 ductor et anti christus. uide te uos in
 quos. ne perdatis que operati estis.
 si ut mercedem plenam habeatis.
 omnes enim qui procedunt et non per-
 manent in doctrina christi. deum non
 habent. Qui permanet in doctrina christi:
 hic et filium christum habet. Si quis uent
 ad uos et hanc doctrinam non affert:
 nolite eum recipere in domo. nec
 aue ei dixeritis. Qui enim dicit illi
 aue: communicat operibus illius
 malignis. Ecce dixi uobis. ut in
 diem domini Iesu christi non confundamini.
 Iteo plura huius uobis scribere no-
 lui per cartam et atramentum. Spiritus
 enim me futurum ad uos: et ore ad os
 loqui. ut gaudium uestrum sit plenum.
 Salutant te filii sororis tue elec-
 te. gratias tecum. Amen. **Johannis**
Menores gaudio **tertia.**
 huius quem ego dili-
 go in ueritate. hinc
 de omnibus oratione
 facio. prospere te ingredi. et ualeat
 sicut prospere agit anima tua ga-
 uisus sum ualde uenienti uobis
 et testimonium perhibere ueritati tue.
 sicut in ueritate ambulas. maiorem

bonum gratiam non habeo quod ut au-
 diam filios meos in ueritate am-
 bulare. hunc fideliter facis quod
 quid operatus in fratres. et ecce in
 peregrinos qui testimonium reddi-
 derunt caritati tue in conspectu ecclesie.
 quod huiusmodi facies deducis digne et
 pro nomine eius profecti sunt.
 ueluti sunt accipientes a gentilibus.
 Nos ergo debemus suscipere huius-
 modi ut cooperatores simus ueritatis.
 Scripsisse forsitan ecce. his
 qui amat primatum gerere et iote-
 pes non recipit nos in hoc si ueritas
 commoueamus ei opera que fecit uer-
 bis malignis garruens in nos.
 et qui non ista sufficiant. in ipse susci-
 pit fratres. et eos qui suscipiunt
 prohibet. et de ecclesia eicit. karissime
 uolui ueritatem in uerbum. si quod uerum
 est. Qui bene facit ex deo est. Qui
 male facit non uidet deum. De me-
 tro testimonium redditur ab omnibus
 et ipsa ueritate et nos testimonium
 prohibem. et nosti quoniam testimonium
 in uerbum est. multa huiusmodi tibi
 si uolui per attramentum. et cala-
 mi scribere tibi. Spes autem pro-
 te uidere. nos ad os loquar. et
 par est. Salutatio te amica. Salu-
 ta tu amicos uoluntur. **Incipit**

Incipit
 uidas ihu xpi epla in
 seruus fratris iaco de
 bi hys qui in dno ex

pie directis i xpo ihu osertians
 et uocatis. omnia uobis et pax et cari-
 tas adimpleatur. Unum omnium
 sollicitudinem faciens sentendi
 uobis de conuincim uera salutem
 esse huius scribere uobis de peccatis
 super certam semel tradite scis
 fidelis subitorem et quidam ho-
 mines qui uolunt per scriptum sunt
 in hoc iudicio impij. et in gra-
 tiam transferentes in ueritatem
 et solui dominatore et dominum in
 ihu xpm negantes. quomodo
 autem uos uolo scire sententiam
 qui ibi populum de terra egypti sal-
 uans secundum eos qui uos credide-
 rit perdidit. anglos uero qui
 non seruauerunt suum principatum
 sed dereliquerunt suum principatum
 in iudicio magister ueritatis
 eternis sub caligine. Sicut
 Sicut sodomia et gomorra et
 tuas ciuitates simili in exformi-
 tate et abeuntes post carnem alte-
 ram sunt sicut exemplum eternis
 pena sustinentes. Simile et huius
 qui carnem maculant dominacione
 autem spernunt. maiestate autem
 blasphemant. cum michael arch-
 angelus cum dyabolo disputans
 alteraretur de moysi corpore. non
 est ausus iudicium inferre blasp-
 hemie. sed dixit. Imp. exet t dno.
 huius autem que exet. quid ignorant

blasphemant.

Quecūq; autē naturaliter tanq̄
multa aialia uouunt in hys cor
tūpūnt. Ve illis qui in uia chāy
abierunt. & errore balaam incede
effusi sunt. & contradictione cho
te perierunt. hy sūt in epul' sūt
macule cōuiuantes sū timore
semet ipsos pascentes. Rubes sine
aqua que auentis circūferētur
arbores auctūpnales in fructuo
se bis mortue eraditate. fluctus
fieri maus disspumantes suas
effusiones. S' idēa cernitūa q̄b'
precella tenebrarū seruata ineret
nū est. prophetauit autē de hys sep
timus ab adam croch dicens ecce
uenit dñs in scis mirabilibus
suis facere iudiciū cōtra omnes
& arguere impios de omib; opib;
impietatis eoz quib; impie ege
runt. & de omib; diuis que locuti
sūt contra deū pccōres impij. hy
sunt murmuratores querulosi se
cūdū desideria sua ambulantes.
& os illoz loquitur supbiā inui
tantes personas questus causas.
vos autē sūm memores estote uer
borū que pcedā sunt ab aplis do
mini ihu x̄ qui dicebant uobis
qm̄ in no nullis tēporib; ueni
ent illusores scdm̄ sua desideria ā
bulantes. nō in p̄tate. hy sūt
qui segregant semet ipsos aiales

sp̄m non hntes. vos autē km̄ s̄
edificantes uosmet ipsos sc̄issime
inē fidei in sp̄u sc̄o orantes. uos
met ipsos in dilectione dei s̄uate
expectantes iniam dñi nr̄i ihu x̄:
in uitam eternā. Et hos quib; ar
guite iudicatos illos nō salua
te de igne rapientes. alijs autē
miseremini in timore dei: odie
tes eam que carnalis est. in ma
culatam tunicam. et autē q̄ po
tens est uos cōseruare sine pccō.
& constituere ante cōspectū glie
sue diuine immaculatos. in ex
ultatione in aduentu dñi nr̄i
ihu x̄: soli deo saluatori nr̄o. s̄.
per ihu x̄m dñm nr̄m. gloria
& magnificentia & potestas ante
omnia secula: & nunc & in om̄ia
secula amen.

Explicunt epistole canonice.

Handwritten notes in a cursive script, likely a library or archival record, mentioning names and dates.

Confiteamini dno qm bonus: qm in scdm misericordia eius. Dicat nunc
isrl qm bonus: qm in scdm mra eius. Dicat nunc domus aaron:
qm in scdm mra eius. Dicat nunc qui timet dnm: qm in scdm mra
eius. De tribulatione iocam dnm: et exaudivit me in latitudinibz
dno dno in adiutor: no timebo quid faciat in homo. Dns in
adiutor: et ego despiciam inimicos meos. Boni ofide in dno: q co
fide in hōie. Boni e sperare in dno: q sperare in pncipibz. Omnes
gentes cōcuerunt me: q in noie dmi quia ultus sum in eos. Quidē
dautes circumdederunt me: et in noie dmi qz ultus sum in eos. Quidē
circūdederunt me sicut apes et exarceperunt sicut ignis in spinis: et in
noie dmi qz ultus sum in eos. Impulsus euectus sum ut caderem:
et dno suscepit me. Fortitudo mea et laus mea dno: et fcs est
michi in salute. Vox contritionis et saluas in tabernaculis iustoz.
Dextra dmi fecit virtute. Dextra dmi exaltavit me: Dextra dmi fecit
virtute. Non moriar β dno: q narrabo opa dmi. Castigas casti
gavit me dno: et morti no tradidit me. Inpate in portas iusticie
ingressus in eas. oficebor dno. her porta dmi iusti mirabunt in eam.
Confitebor tibi qm exaudivisti me: et fcs in in salute. Lapide que re
pbanit edificantes: hic fcs est in caput anguli. In dno fcs estud:
et e mirabile in oculis nrīs. Her dies qua fecit dno: exultem: s et
letemur in ea. O dno salui me fac. o dno tūy spare: bndictus qui
venimus e in noie dmi. Bndiximus tob et domo dmi: der? dno et
illuxit nobis. Constituit dnm sollempne in gdesis: usq ad commu
altaris. Deus meus est tu et oficebor t: deus meus es tu. et ex
altabo te. Confitebor t: qm exaudivisti me: q fcs e in in salu.
Confiteamini dno qm bonus: qm in scdm mra eius. Esta pat

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

